

IOANNIS MARTINII SILICEL
 Archiepiscopi Toletani de diuino nomine
 Iesus, per nomē tetragrammaton signi-
 ficatoliber vnus. Cui accessere in
 orationem dominicā, saluta-
 tionemq; Angelicam,
 Expositiones duæ ab eodem autore
 primum typis excussæ. Toleti. M. D.

Quo eius maior

rius Ioannes Martinus Si-
liceus Archiepiscopus
toletanus fœlicitatē.

D.

*

ET SI hunc librum, quem de diuino
nomie **IESVS** edidimus **CHRISTO**
IESV consecrandum duxerimus, in
nullū tamen crimen incidere putamus,
si tuæ maiestati etiã ipsum dedicemus.
CHRISTO enim dicauimus tanquã
Deo, cui vniuersa subsunt: tibi, velut
homini ad quem, ob imperatoriam di-
gnitatem, quã ab ipso **Deo** suscepis,
attinet datum nomen & illæsum defen-
dere & per totum orbem diuulgare.

Vale.

Præfatio operis,

VNIVERSAE res,
quæ ortū habent, na-
tura appetūt suo fini
vniri. Quo fit omnes

homines natura expetere vniri deo
quādoquidem propter eum crea-
ti sunt, Hanc vnionem, diuini phi-
losophi fœlicitatē appellarūt, quæ
in visione ea consistit, qua Deus tū
in se, tum factus homo videtur, di-
cente Ioanne, hec est vita æterna,
vt cognoscant te solum deum ve-
rum, & quem misisti **I E S V M**
C H R I S T V M. Inter has vnio-
nes hominis ad deum, & hominis
ad verbum incarnatum seruator
hic ordo, nam ea quæ hominis e-

velut medium ad alteram ordina-
tur, dicente C H R I S T O , Ego
sum via, veritas et vita, nemo ve-
nit ad Patrem nisi per me, et alibi,
Ego sum ostiū, per me si quis intro-
ierit saluabitur. Quod si I E S V S
nobis hominibus iter est ad pa-
trem commorantem in coelis, quo-
nā pacto per ipsum ambulabimus
si eum penitus ignoremus? &
quomodo ipsum cognoscemus si
eius nomen prætereamus? quando
ipsa nominis definitio, via est, quæ
ducit ad agnitionē definiti, ordine
igitur obseruato, sine quo recta in-
cedere via nequimus, a nomine
I E S V S decreuimus incipiendū,
quo pro captu nostro intellecto,
ducemur in ipsum deū hominem

Quam

Quam re consequuti ad in-
diuinitatem cognoscendam rapie-
mur. Sic ergo de hoc nomine I E-
S V S significato per illud antiquum
nomen tetragrammaton I H V H
in hoc opere tractabimus, quod
nonnulla notatu digna de Deo ho-
mine & simplici diuinitate deq;
tribus personis differemus.

Caput, I,

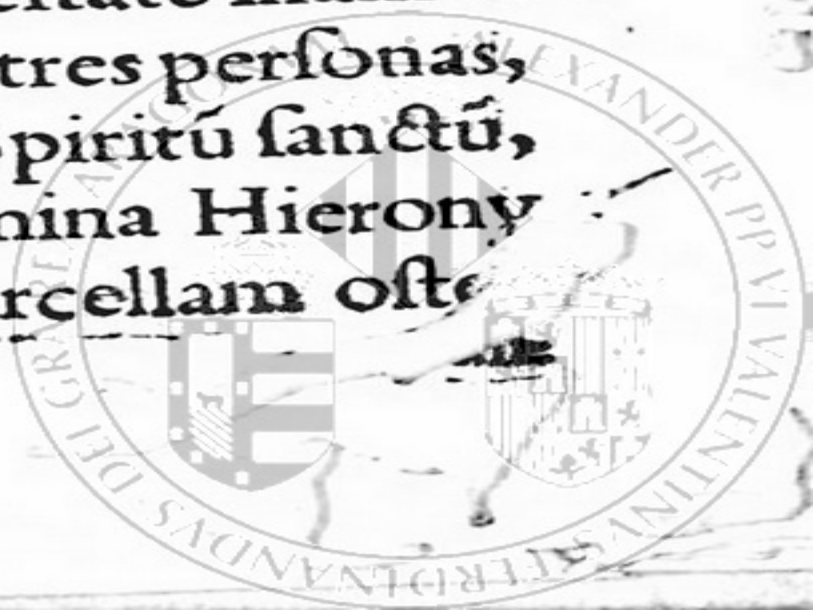
ET SI opus meis vi-
ribus impar aggre-
di temerarius nitor,
nomen inquam illud
I E S V S exponere, eiusq; diuina
attributa christianam philosophiam
inquirētibus patefacere: diuinæ ta-
men fides bonitati, que suo demo-

...o est omnibus inuocanti-
bus eam quamlibet timidus & ve-
recūdus proposito accingor labo-
ri. Verū antequam hunc thesaurū
fundam, ante quam hoc sacramen-
tum aperiā, cupio te clementissi-
me R E X, I E S V C H R I S T E
mihi fore gratum auditorem, et vt
sānius loquar, opto hunc meum
sermonem tibi dicatum, gratū fo-
re, quam rem certo certius futurā
scio (modo hūc ipsum tuum libe-
llum, in manus tuorum christiano-
rū venire permiseris). Dionysius
ille Areopagita Pauli discipulus, in
ter alias tali viro dignas sententias
hanc etiam protulit, in eo quem
de diuinis nominibus edidit libro.
Elementis & syllabis & vocabulis
& scripturis et sermonibus vtimur
sensuum

sensuū gratia: vbi vero
stra spiritualibus actionibus ad
telligibilia moueri cœperit. super
flui iam sunt cum rebus sensibili-
bus sensus. Nos itaq; sermonē hūc
recipientes elementa primū huius
nominis tetragrammatō I H V H
totamq; ipsam dictionem exponē
mus, demonstrātes dictū nomē figu-
rā fuisse huius nominis I E S V S:
deinceps reliqua amborum nomi-
num diuiniora secreta pro captu
nostro ostendemus. Quibus recte
perceptis mēs nostra spiritualibus
actionibus mota altius conscēdet,
contemplatura maiestātē illam di-
uinæ essentiæ eiusq; tres personas,
Patrem, Filium & Spiritū sanctū,
Multā fuisse dei nomina Hierony-
mus scribens ad Marcellam oste-

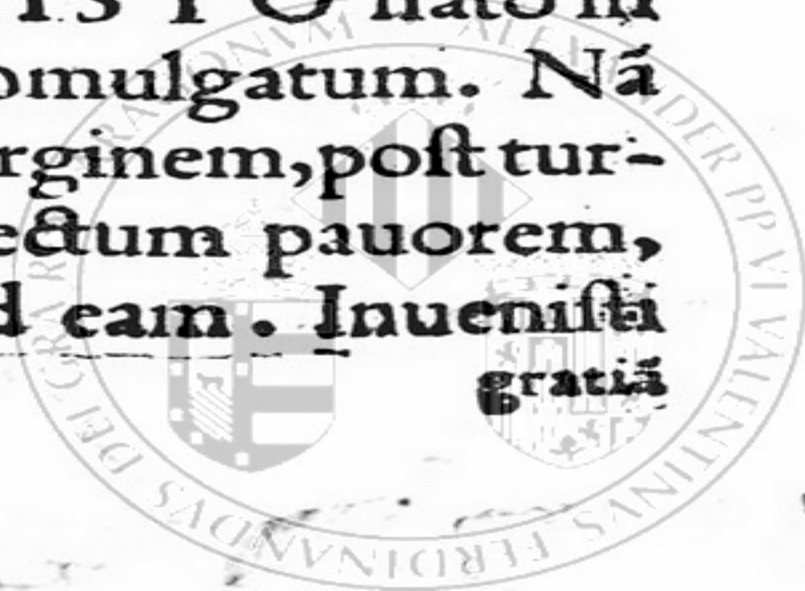

Omniū tetragramma
I H V H in summa veneratio
ne semper habitū est ab Hebræis,
nec licebat passim proferre ipsum
nomen ob sacramentum in eo ha-
bitū, sed proferebāt pro eo Ado-
nai. Dicit rabbi Moyse vir in lite-
ris hebraicis peritissimus, qui e iu-
daismo ad nostram christianā ve-
ritatem est conuersus, nomen te-
tragrammaton trinitatis mysteriū
simul et vnitatis includere. Nam
primum et secundum elementum
vnum Dei nomen efficiunt, et se-
cundum et tertium elementum al-
terum dei nomen generāt, ex ter-
tio et quarto elementis tertiū Dei
nomen assurgit: quibus tribus no-
minibus Trinitas designatur, et ex
vniuersis vnum Dei nomen efficitur.

Quod

Quod intelligere licet
na essentia tres personas esse. **Trinitatem**, quam nos christiani
fatemur, Hebræi per illud nomen
adonai, quod plurale est, innuebāt,
quod idem significat quod dij seu
diuina supposita, Cæterum quia
intellectu erant infantes, diuinitatē
hanc non perceperunt, quādoqui-
dem omnia illis in figura continge-
bant. Nomen itaq; illud tetragra-
maton, cui ex natura ipsorum ele-
mentorum nulla potētia erat qua
posset proferri, et hinc inefabi-
le dicebatur, alterius nominis fi-
guram gestabat. Sic enim placuit
Altissimo ignotum efficere nomē
suum iudeis, vt habetur Exodi. vj.
Ego dominus, qui apparui Abra-
ham. Isaac. & Iacob in deo omni

... nomen meum I H V H
non indicaui eis. Cum autem ve-
nit plenitudo temporis, cum cessit
vmbra veritati, cum verbú ipsum
est incarnatum, et deus iá inuentus
est homo, nomen quod ad illud
vsq; tempus siluerat, incipit loqui:
quod latuerat, incipit videri: quod
proferri nequiuerat, a deo aperte
profertur, vt nihil prolatius dici
possit. Fuerat nomé illud I H V H
figura huius nominis I E S V S;
quod de cœlis a Deo patre per an-
gelum Gabrielem fuit trásmissum
quod verbo incarnato impositum
est, quod C H R I S T O nato in
die octauo est promulgatum. Nā
post salutatam virginem, post tur-
batā; imo post eiectum pauorem,
inquit angelus ad eam. Inuenisti
gratiā

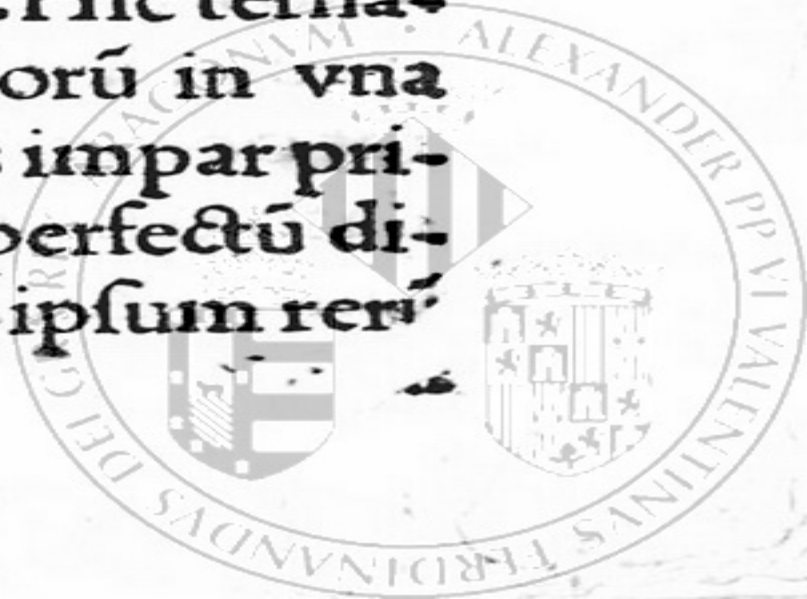

gratiam apud deum esse
in vtero et paries filiū, et voca
nomen eius I E S V M. De hoc
iam videndum est, quo pacto typū
huius gerebat illud tetragramma-
ton impronuntiabile, pro quo no-
tabimus sequentia. Primū, literā. I.
quæ Ioth hebraice dicitur, mini-
mā esse inter alia alphabeti elemē-
ta, perinde ac in numeris est vni-
tas, quam numerorum parētem et
basim arithmetici appellāt. Secū-
dum, quod notandum dixerimus est,
literam. V. esse duo. I. non simpli-
citer, sed coeuntia, e quibus duo la-
tera trianguli confurgunt in pūcto
vno concurrentia. Tertium anno-
tandum est, literā. H. non esse om-
nino literam, sed quandam aspira-
tionis notam. Quibus visis, myst

omnis sic explicamus
I. quod dicitur Ioth, patrem
intelligimus, qui prima est in Tri-
nitate p̄sona e qua gignitur Filius.
Sicut enim primus numerus (mo-
do numerus fit dicēdus) quem po-
tius dualitatē appello, generatur,
ab vnitāte prima, quæ numerorū
est radix, sic ab ipso .I. producitur
V. et ipsam productionem litera
prior. H. quæ primo post .I. sita est
significat. Pater itaq; per vim pro-
ductiuam quā habet, Filium pro-
ducit sibi æqualem. Hinc æqualia
duo latera in ipso, V. habētur. De-
inceps litera. H. vltimo loco sita se-
cundam productionem significat,
quam aspirationem theologi no-
minamus, Hanc efficiunt et Pater
et Filius Spiritum sanctum spiran-

tes. Nā sicut ternarius
binariū præsupponit ad sui ge-
rationē, et in ternario tertia vnitas
genita æqualis est prioribus dua-
bus : sic secūdo producta persona
a Patre et Filio, duas producentes
præsupponit, et æqualis est produ-
centibus. Quod si ambæ tertiam
pducūt, ambabus vinciatur oportet
producta. Et ita non potest am-
bobus elemētis vniri tertium, quō-
minus triangulus assurgat sub hac
forma, ∇ . vi duarū productionū
cōstitutus, qui polygoniarū figu-
rarum est prima, tribus lineis tri-
busq; angulis constans. Hic terna-
rius et linearū et angulorū in vna
figura: est ille numerus impar pri-
mus quē Pythagorici perfectū di-
xerūt, phisice loquētes ipsum rerū

... est ille nume
de quo Aristoteles et veterrimi
philosophates dixerunt. Numero
impari deus gaudet. Hic numerus
triū linearū ita vnitarū, est ille funi-
culus triplex Salomonis, qui diffici-
le rumpitur. Cum itaq; duo fuerāt
elemēta. H. duas dūtaxat pductio-
nes in diuinis haberi nouimus, at
vbi per ordinē duæ primæ nume-
rorū pductiones habētur, necessa-
riæ sunt tres vnitates et nō plures:
sic in diuinis tria supposita necessa-
rio esse, et solum tria, postquā solæ
duæ pductiones habētur. Habe-
mus itaq; iam illud tetragramatō
quod iacuerat, erectū, quod latue-
rat occurrere cūctis. Sicut ergo in
dato triángulo vna est essentia, tres
tamen lineæ differētes, et sicut vna
est.

est triū vna
sūt distinctæ: ita in trinitate vna
diuinarū personarū essentia et tres
distinctæ personæ. Et nō sine causa
duo. H. versa sunt in duo. S. quod
ideo factū existimo in hoc nomine
I E S V S vt nobis daretur copia
pferendi improferibile, quibus da
tū est videre quod hebræis fuerat
inuisibile, vt pote **CHRISTVM**
Redēptorē nostrū. Vt autem ex
pressius vim dictarū literarū. S S.
intelligamus, sciendū est nullā esse
in alphabeto literā quæ talem ha
beat spiritū, ac litera. S. habet, ob
idq; ab spiritu sancto versa sūt duo
illa. H H. quæ in nomine tetragrā
maton erant, in duas literas lati
nas. S S. quæ a diuo Hieronymo
dentales literæ appellantur, quod

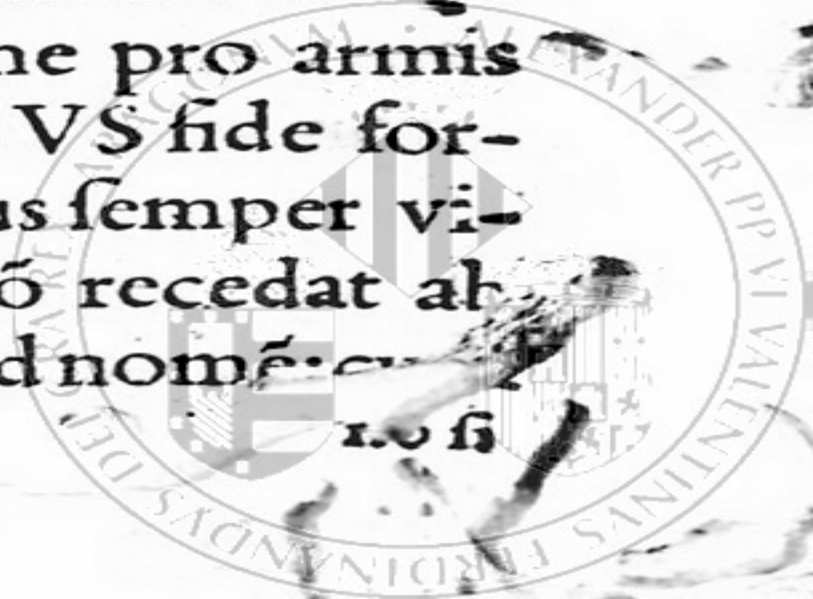
... spiritus suus
... datur: quando quidē inter om-
nes literas tenuissimum spiritum si-
(. bi vendicāt. Et ideo appositæ sunt
ab eodem Spiritu sancto in nomi-
ne I E S V S, vt ipsum non modo
efficiant proferibile, verum etiam
duas illas spirituales et diuinas p-
ductiones nobis innuant, quæ per
duo. H. H. in nomine. I H V H, si-
(. gnificabantur. Præterea litera. S.
oleum significat, cuius virtus est
subtilius penetrare quæcunq; teti-
gerit, quæ cæteri omnes liquores.
Sic filius dei, sic Spiritus sanctus se
se habent, cum se in animas homi-
* : num transfundunt. Item litera. S.
quæ in nomine I E S V S in modū
serpentis bis reperitur, est illius ser-
pentis tortuosi exēplar, quē æneū.
Moses

Moses super altam populi
litico erexit, vt eum a serpentum
morsibus liberum redderet, si o-
culos ad exaltatum serpentem le-
uaret. Fuerat enī exaltatus serpens
figura C H R I S T I in cruce exal-
tandi, vt habetur. Io. 3. vbi dicitur.
Sicut exaltauit Moses serpentē in
eremo, sic exaltari oportet filiū ho-
minis. Et nota, perinde suos christi-
colas leuātes oculos ad C H R I S-
T V M ipsum in cruce penden-
tem eruet Deus benedictus ab infi-
dijs diaboli, atq; israeliticum popu-
lum olim a serpentum morsibus li-
berauit. Obseruari solet pene ab
origine mūdi, vt parta victoria cō-
tra fortissimum regem victor, effi-
giem siue figurā deuicti regis pro
insignijs habeat. Hoc obseruandū

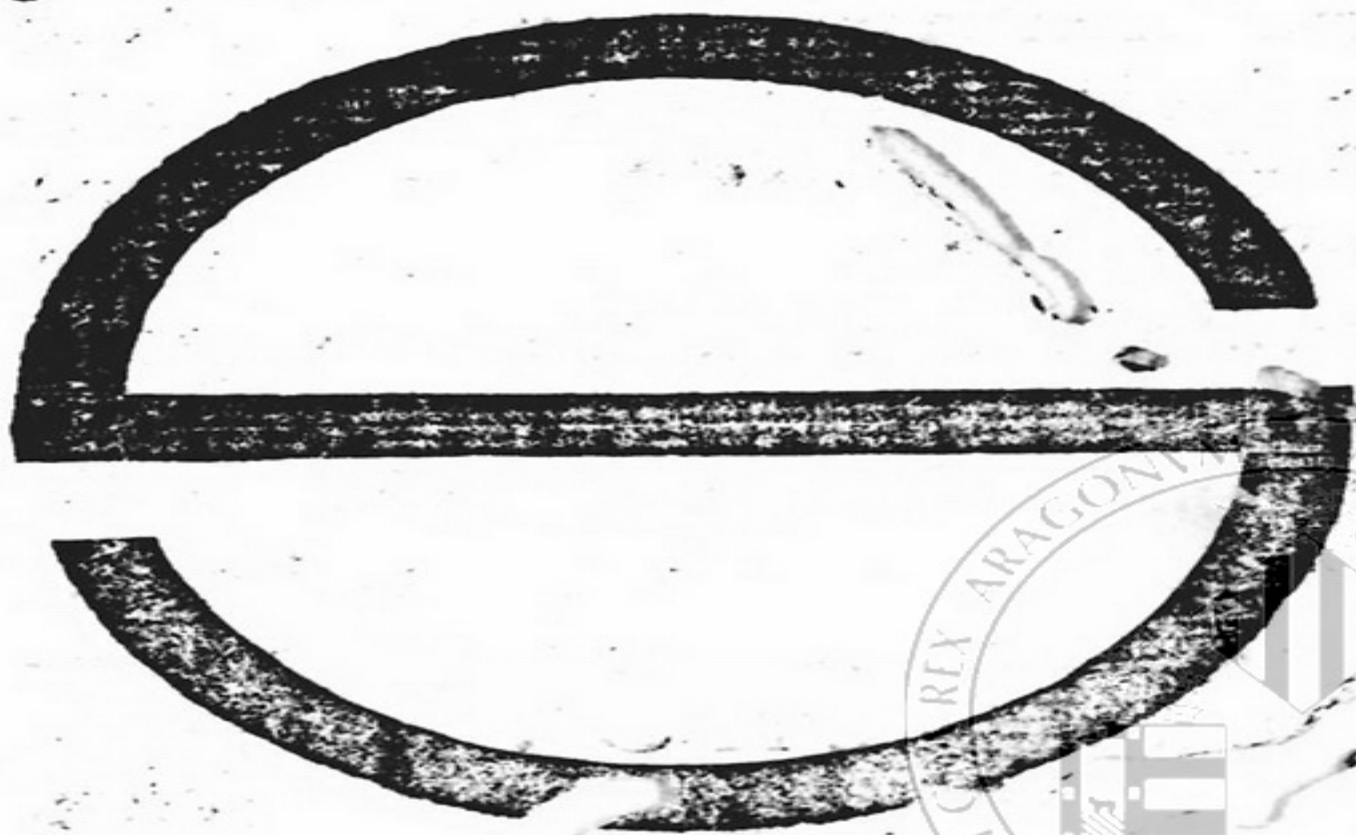
pugnaturus contra fortissimi-
s dæmonē et mūdū pater diui-
nus voluit. Cūq; litera. S. maxime
figurā gerat astuti serpētis, sub cu-
ius forma, fortissimus dæmon pri-
mos nostros parētes deuicit, et mū-
dus perinde se se habeat cū homini-
bus atq; coluber siue serpēs sinuo-
sus, qui recta incedere via haud cō-
sueuit, decuit figurā serpētis pro in-
signijs a CHRISTO victore haberi.
Sūt itaq; iure optimo CHRISTI
insignia ^{CF} litera. S. in suo nomine du-
plicat, ob victotiā duplicē contra
dæmonē et mundū habitā. Nā ad-
uersus carnē nulla in CHRISTO
fuit pugna, nulla rebellio, cū pecca-
tū originale nō cōtraxerit, neq; cō-
trahere potuerit fueritq; â tēpore
ortus omnino beatissimus. Cū
autē

autē pater ab æterno has vi-
futuras agnouisset, statuit. Filio na-
cituro dicta insignia in eiꝝ nomine
ante quæfitas victorias ponenda,
quando angelo ad virginē futuram
CHRISTI matrē misso præcepit,
nūtiaret virgini mariæ nomē cōci-
piēdi filij esse IESVS. Quōdā ser-
pēs Euā deceperat, d̄ quo CHRIS-
TVS triūphauit. Occubuit prior
adā, tētatore dæmōe, occubuit dæ-
mō posteriore Adā id est CHRIS-
TO victore. Si hos duos serpentes
dæmonē et mundū simul et lubri-
cos carnis insultus christiæ lector
deuincere cupis, sūme pro armis
victoricibus nomē IESVS fide for-
matū, quo pugnaturus semper vi-
ctoriam reportabis, nō recedat ab
ore tuo fortissimū illud nomē.

... aliud nomen in quo non tã-
tum saluemur, sed vincamus. Attẽ
de aduersarium nostrum diabolũ
velut rugientem leonem circuire
mundum quærentem quem deuo-
ret, cui fide in CHRISTVM
et in eius nomen resistendum est.
Serpentis sibilus acutissimus cũ sit,
dicente Dauid, Acuerunt linguas
suas sicut serpentes, sic litera. S. per
se, aut cum vocalibus pronũtiata,
acutissimum spiritum efficit, lon-
geq; acutiores reddet spiritum in
nomine IESVS fide plato. Cũ
ergo serpens ille dæmon tentatio-
nis sibilum protulerit, cum sibilo
nominis IESVS respondebis, et
sicut clauus clauo truditur, sic sibi-
lo christiano sibilus dæmoniacus
operabitur. Præterea litera. S. alio
modo

modo describi poterit, et
sit circumferentia quædam duabu
illis partibus intercepta, quas dia-
meter attingit. Harũ altera est su-
perior circumferentiæ medietas, et
altera inferior, superiori vnitur dia-
meter in læua eius parte, inferiori
vero, in dextra. Hanc rem subiecta
figura demonstrat, quæ a serpētis
figura minime recedit.

CHRISTO diametri
circūferētiæ pprietas tribui debet,
ex eo q̄ quocumq; datus diame-
ter se vertat, retēto cētro sēper dia-
meter erit. Quod in nulla aliarum
figurarum reperire contingit. Est
enim C R H I S T V S, cum fit de-
us, metrum & mensura diuinitatis
quam diuus euāgelista Ioannes in
sua Apocalypsi literæ. O. quæ cir-
cunferentia est, comparauit. Nec
refert in infinitū crescat ipsa circū-
ferentia: cū crescere nō possit quo
minus eius diameter crescat, et suo
modo infinitus sit, si eius periphe-
ria infinita fuerit. Quod si litera. E.
in nomine I E S V S, quæ in ordi-
ne est secunda, sit adiecta, hoc fa-
ctū existimo, vt primæ syllabæ hu-
ius nominis I E H O V A H respō-
det.

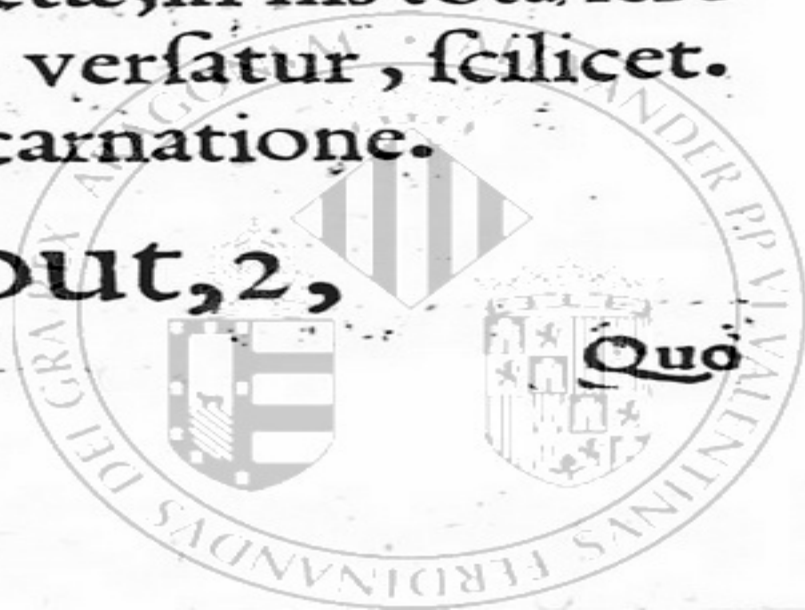
deret, quod priscis patrum est, quo possent pronuntiare hoc nomē IHVH, quod per se impronuntiable erat. De hoc in sequētibus plura dicuntur. **V I D E S** quā pulchre latinis literis, quæ vt plurimū græcæ etiā sunt, expositū est sacramentū nominis tetragrammaton. Decuit nepe ex eo quod latini simul & græci toto in orbe terrarum ipsum nomen impense colunt, ipsumq; **I E S V M** venerantur. Sed nec tota dicti nominis vis est visa. Ideo dicamus duas alias vniones, easdemq; temporales illa duo elementa. **H H.** in dato nomine significare, quæ in vno **I E S V C H R I S T O** habentur. Quarum vna est animæ ad corpus, altera est verbi ad eius humanitatem.

ne quarum fatendum
est deum esse hominē. et hominē
esse Deum . Amplius, sicut simul
æternitate duæ priores productio
nes sunt in diuinis: ita simul tempo
re ambæ vniones inueniuntur in
C H R I S T O: quæ omnia hoc
nomen **I E S V S** significat, quod
& si saluationē designat, nō tamē
recedit a significatione iam dicta:
imo vtrunq; seruat inuiolabile et
saluat sine lapsu, diuinam (inquā)
Trinitatem in simplici vnitate, et
duplicem vnionem sine duplici cō
positione. In his duobus pendent
Leges et Prophetæ, in his tota fere
fides christiana versatur, scilicet.
Trinitate et Incarnatione.

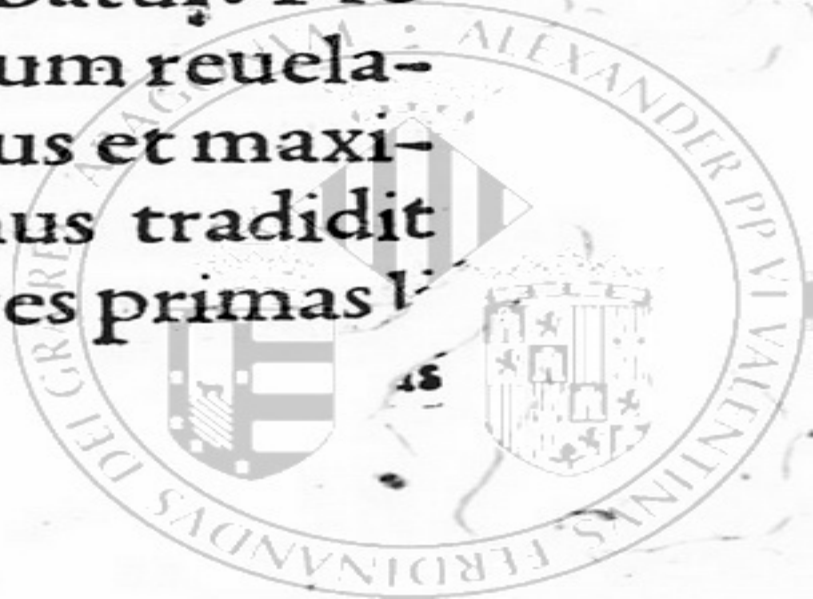
Caput, 2,

Quo

V O M
men, tetragramma
ton I H V H fuerat,
ineffabile et quomo
do olī proferebatur, superest dicē-
dū. Erat quippe improferibile ex
eo quod duæ illæ vocales. I. &. V.
ferire nequeunt duas illas aspiratio-
nis notas sequentes. H. H. quarum
natura est in eadem syllaba præce-
dere vocales, nō sequi. Quod si in
hūc modū præcessissent, H I H V,
proferibilem dictionem redderēt,
nempe duarum vocalium spiritū
efficiunt fortiorem. Superest dica-
mus quomodo proferebatur. Pro
quo notandum est, Deum reuela-
sse veteribus illis patribus et maxi-
me Mofi, qui legē primus tradidit
diuinā, subscribendas tres primas l

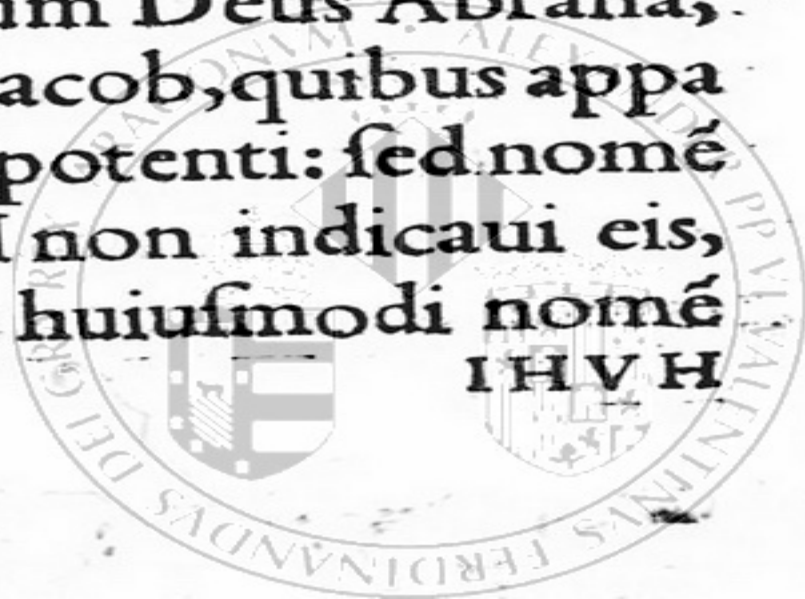

...
... H V H, tribus pū-
... quæ vni trium vocalium, e.
o.a.haberēt: quarum prima voca-
lis primæ literæ, secunda secundæ,
& tertia tertiæ copularentur . e-
quibus omnibus sic collectis hoc
proferibile nomen, IEHOVAH
resultat, in quo magnum diuini-
tatis sacramentum includitur . Est
primū videre in dato nomine om-
nes quinque vocales contineri, & re-
liquas duas aspirationis notas. HH.
quod in fine hoc nomine inueni-
tur factum. Dignum namque fuit vt
omnes vocales literæ in eo nomi-
ne essent, quod est super omne no-
men, quādoquidem res per ipsum
significata est supra omnem rem.
Cum illa sit I E S V S C H R I S-
T V S verus deus & verus homo

qui literis vocalibus p[ro]p[ri]as
voces. Adduntur duæ literæ, ver[bi]t[er]
tius duæ notæ. HH. per quas duas
in diuinis compræhendimus pro-
ductiones: quarum vna dicitur ge-
neratio, altera aspiratio, de quibus
lätius primo capite dixim[us]. Aduer-
tendum est, q[uo]d licet nomen IHVH
certis quibusdam p[un]ctis a Iudæis
subscriptum proferebatur IEHO
VAH, non tamé ob hoc de se pro-
feribile dicebatur. Cætera Dei no-
mina propterea sunt a nobis profe-
ribilia, quod Deo & creaturis cõ-
munia sunt, nudamq[ue] Dei substã-
tiam haud repræsentant. Nomen
vero IHVH, c[um] Dei essentiã pro-
prie et distincte significet, null[um] cõ-
merti[um] c[um] creaturis habere potest,
Et ideo de hoc nomine loquens deo

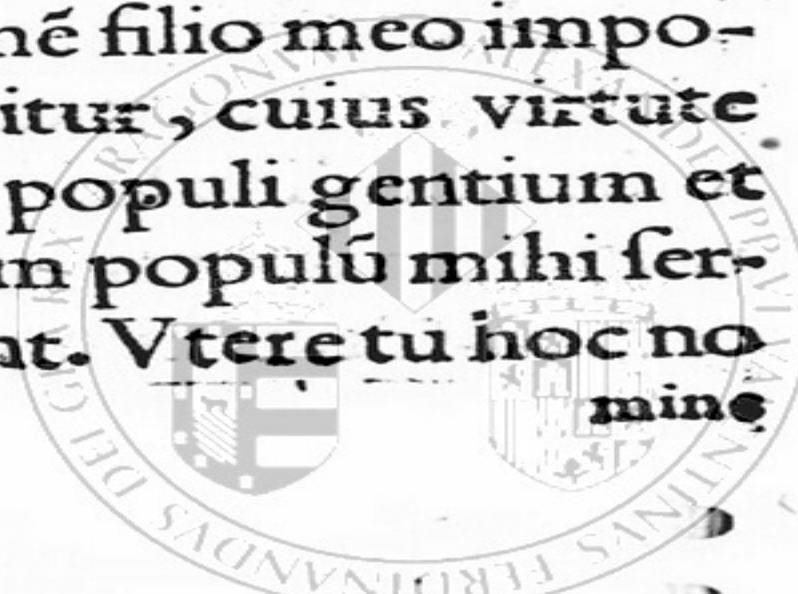
...no nomine.
...men est mihi in æternū
... memoriale meum in genera-
tione et generationem. Quod su-
perest notandum est, veteres illos
patres multis claruisse miraculis
virtute dati nominis IEHOVAH
quod synonymū esse dicimus cū
nomine IESVS. Itaq; cum pri-
mū nomen IHVH per se impro-
nuntiabile, cœperit pronuntiari ad-
iectis tribus illis punctis iam dictis,
cœperūt miracula fieri in orbe ab
ijs, qui sic datum nomē IEHO-
VAH pronunciarunt. Nec dictis
obstet, quod Deus dixerat Mosi.
Exodi. 6. Ego sum Deus Abrahā,
deus Isaac, deus Iacob, quibus appa-
rui in deo omnipotenti: sed nomē
meum IHVH non indicaui eis,
cum fatēdū sit huiusmodi nomē
IHVH

I H V H superioribus patribus
 esse reuelatum, et factum pronun-
 tiale modo iam dicto. Nam Enos
 filius Seth filij Adam primus in-
 uocare cœpit Deum hoc nomine
 I H V H, vt habetur Genesis. 4. et
 15. Capi, Deus in hunc modũ est
 loquutus Abraham, Ego I H V H,
 qui eduxi te de Vr Chaldeorum,
 et ipse Abraham iuruloante dixe-
 rat deo I H V H quid dabis mihi?
 Præterea Isaac orauit deũ sub hoc
 nomine I H V H, vt Re. ecaæ vxor-
 ri suæ prole tribueret. Item Jacob,
 vt habetur Genesis. 32. Dixit
 I H V H est in loco isto. Ex his lo-
 cis inferre licet nomẽ I H V H ab
 orbe condito fuisse a Deo reuela-
 tum, non omnibus, sed selectis pa-
 tribus. Cum autem Deus vidisset

quino nomine.
enim Mosem et maximo co-
ratu quærentē nomen suum, pro-
tulit verba superius dicta, scilicet.
Ego sum deus Abrahā, deus Isaac,
Deus Iacob: quibus aparui in Deo
omnipotente, sed nomen meum
IHVH nō indicaui eis. Quasi dice-
ret, tu Moses quæris aperiātibi no-
minis I H V H significatū, nonne
Vides me non indicasse maioribus
tuis, viris sanctissimis id quod tu
petis? Sat tibi erit patrum tuorum
vestigia qui, quibus nomen meū
I H V H non declaravi, futurū est
tempus in quo nomen hoc meum
IHVH per nomē filio meo impo-
nendū declarabitur, cuius virtute
diffidentes duo populi gentium et
iudæorū in vnum populū mihi ser-
uentē coalescent. Vtere tu hoc no-
mine

mine IHVH, quod futuri no-
 synonymum est et figura, quum se
 se offerant prodigia per te faciēda,
 sicut eo sunt vsi patres tui vetustio-
 res. Attende lector. Si ergo patres
 illi veterrimi prope infinita signa
 & miracula fecerunt, fide cōuer-
 ad deum, per inuocationem sui no-
 minis nondū eis reuelati, nos stupa-
 li, quibus dictum nomen reuelatū
 est quid agimus somno depressi? ac
 velut secordes nihil de nomine IE-
 SVS sentimus? Noe virtute nomi-
 nis tetragramatō arcā cōstituit, et
 diluuij aquas subplātauit, Abrahā
 filiū Isaac senio cōfectus de sterili
 Sarra nonaginta annorū produxit,
 Isaac e manibus sui patris ipsū sacri-
 ficare volentis, liber effectus est, Ia-
 cob lucta angelū supauit, et dicitur

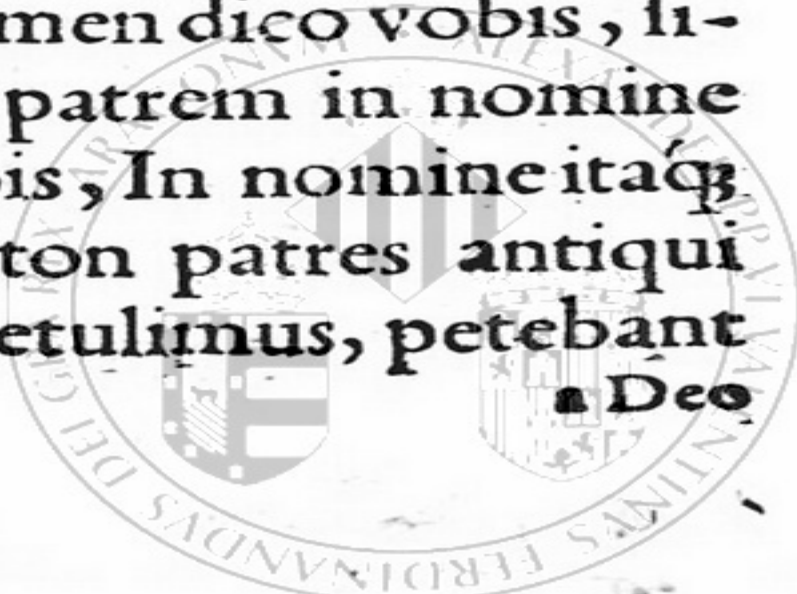
7
[redacted] summo nomine
[redacted] us est qui scalæ innixus an-
gelos videret ascendentes, et descē-
dentes: Moses populum israeliti-
cum e seruitute pharaonica libera-
uit, et ipsum per maris rubri siccū
fundamētum transuexit, hinc in-
de refugientibus aquis, E rupe in
deserto aquā eduxit populo sitiē-
ti, cui per annos quadraginta in ci-
bum contulit manna, et legem in
tabulis lapideis digito Dei scriptā
contulit Moysi. Hoc nomē
I H V H. et solo Aaron summo sa-
cerdoti cum benediceret populo
in templo proferebatur. Iosue po-
puli israelitici dux, virtute dicti no-
minis tetragramaton eduxit e de-
serto populum sibi a deo commi-
ssum, et ipsum in terram promissio-
nis introduxit. Item flumen Iordanis.

ob multas aquas transitum p
bēs dicto populo, retrorsum est co
uersum, præbuitq; populo alueū
siccum, cum primum fuerat ab illo
duce nomen IHVH inuocatum.
Tanta fuerat in dicto nomine dig
nitas ac virtus diuina, & tantus pa
nor veterrimis illis patribus, vt, nisi
probatum quod sine crimine essent.
ipsum proferre minime auderent.
Quod diuus Paulus plane aperuit
loquens de nomine IESVS, cuius
nomen IHVH fuerat figura, eiq;
synonyma, inquit enim, nemo po
test dicere dominus IESVS nisi in
spū sancto, quasi dicat, solus ille di
cere potest IESVS, qui probabili
ter cognouerit Spiritum sanctum
in eo esse. Dixerat enim alibi idem
Apostolus, loquēs de pane diuino.

uino nomine.

de CHRISTO in hostia cō-
secrata per nomen IESVS signifi-
cato, Probet autē seipsum homo,
& sic de pane illo edat & de calice
bibat, qui enim māducat indigne,
iudicium sibi manducat & bibit,
nō diiudicās corpus domini. Hoc
idē videtur sentire Paulus cū ab ali-
quo sumitur proferedū hoc nomē
IESVS, vt anteq̃ proferat pro re
aliqua impetrāda quę vires naturæ
excedat, probet seipsum, hoc est
probabiliter credat se esse in gratia.
Tunc enim implebūtur quę dicta
sunt de CHRISTO, vt habetur.
Io. 19. Amen amen dico vobis, si-
quid petieritis patrem in nomine
meo dabit vobis, In nomine itaq̃
Tetragrammaton patres antiqui
probati vt retulimus, petebant
Deo

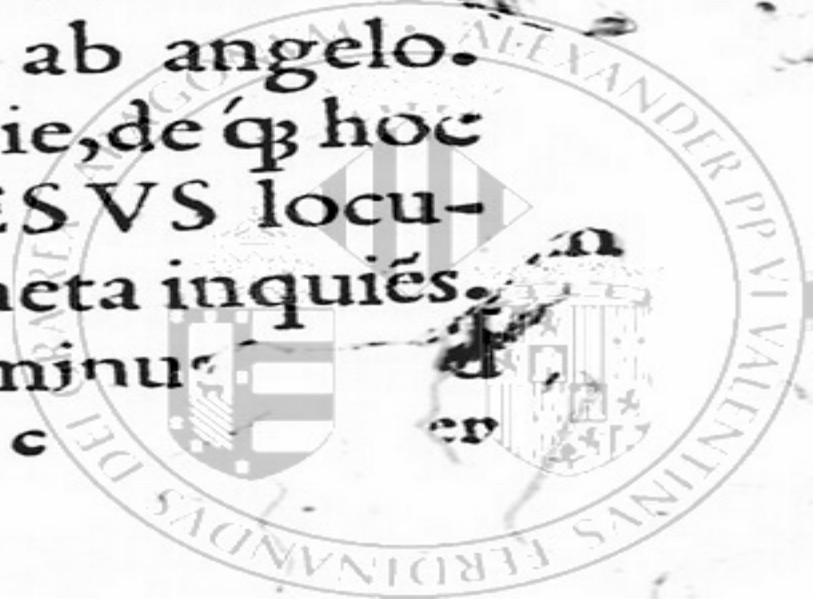

a Deo, & ideo postulata obtin-
 bāt. Petierat quondam Moses vi-
 dictam contra Datam et Abiron
 Dei hostes inter nuntio nomine
 I H V H, et illico terræ vorago
 eos et eorum sequaces deglutiuit.
 Helias bis precatus est deum in no-
 mine I H V H mitteret ignem, qui
 semel atq; iterū quinquagenarios
 homines missos a Rege Ochozia
 deuoraret, et obtinuit: extinctum
 puerū sibi oblatū suscitauit: pallio
 Iordanis aquas diuisit: pluuia ad
 annos aliquot interdixit, et rursus
 pluuiā impetrauit, multaq; alia si-
 gna fecit. Heliseus Hele discipulus
 prolato nomine tetragrammaton
 infantem mortuum suscitauit, et
 Naamá militiae principem a lepra
 curauit, Decretum si miracula

...mo nomine.
sonis, Gedeonis, Dauidis vt cæ-
torum veterū sanctorum patrū
percēserem, quæ vi dicti nominis
IHVH fecerūt. Quod si reliquos
posteriores sanctos, qui a CHRIS
TI morte ad hoc vsq; tempus pro
lato nomine IESVS miraculis cla-
ruerunt citaremus, sane huic libro
finem ponere non possemus. Vid-
dum iam est, quomodo ex sacro
eloquio deducatur q; hæc nomina
IHVH, IESVS sint synonyma,
id est, idē significantia, imo sint
idem nomen, licet non eisdem lite-
ris scilicet datur. Hoc facile colligitur
aūtoritatibus sequentibus. Hie-
remias a Spiritu sancto motus de
futuro Messia loquens dicit. Ecce
dies veniūt dicit dominus & susci-
tabo David germē iustū, et regna-
bit

bit Rex, & sapiens erit, in diebus illis saluabitur Iuda, & Israel habitabit confidenter, & hoc est nomē quod vocabūt eum IHVH iustus noster. Præterea Lucæ. I. Capitu. Missus angelus Gabriel a deo post salutatam virginem, cum eam videret et pauore affectam, inquit. Ne timeas Maria, inuenisti enim gratiã apud Deum, Ecce concipies et paries filium & vocabis nomen eius IESVM. Et. 2. Cap. Cũ infans in tēplum esset deportatus ad circūcisionis sacramentũ accepturus dicitur, Et vocatũ est nomē eius IESVS quod vocatum fuerat ab angelo. De hac circūcisionis die, de q̃ hoc nomine IHVH seu IESVS locutus est Zacarias propheta inquiēs. In illa die erit ṽr̃s dominus.

nomen eius. Ex his colligitur: cum
 vnum sit nomen Dei hæc duo no-
 mina I H V H, I E S V S, esse vnum
 nomen, postquam vnam et candē
 rem significant, scilicet, essentiam
 diuinā et tres diuinas personas ab-
 solute et absq; affectu aliquo, quod
 in aliis nominibus Deo tributis ni-
 nime contingit, Est itaq; vnicū d-
 nomen, et sunt multa, vnicū, quæ
 absolute et sine creaturarū affectu
 Deum et s rinitatem representat,
 sunt multa, quæ cū tali affectu De-
 um s, significāt. Est tantus ac talis de-
 us, ut nec ab homine, nec a superio-
 ri creatura verbis enarrari possit,
 nec intellectu percipi. Nam quan-
 tuncunq; mens nostra contempla-
 tione in deum euecta cōscenderit,
 did, quod deus est, sed ad id,
 quod

quod sub deo est, peruenit. Sat est
 intelligamus, tanti apud deū fuisse
 nomen Tetragrammaton, vt vete-
 rimi illi sancti Patres obtinuissent
 quæcūq; interposito nomine I H-
 V H postulassent. Quod si res ita
 se habet, vt dictum nomen Tetra-
 grammatō figura fuerit nominis
 I E S V S, fatendū est eandē, immo
 maiorem vim habere nomen I E-
 S V S, quam olim priscum illud
 nomen I H V H habuit ad miracū
 la maxime efficienda.

Caput. 3,

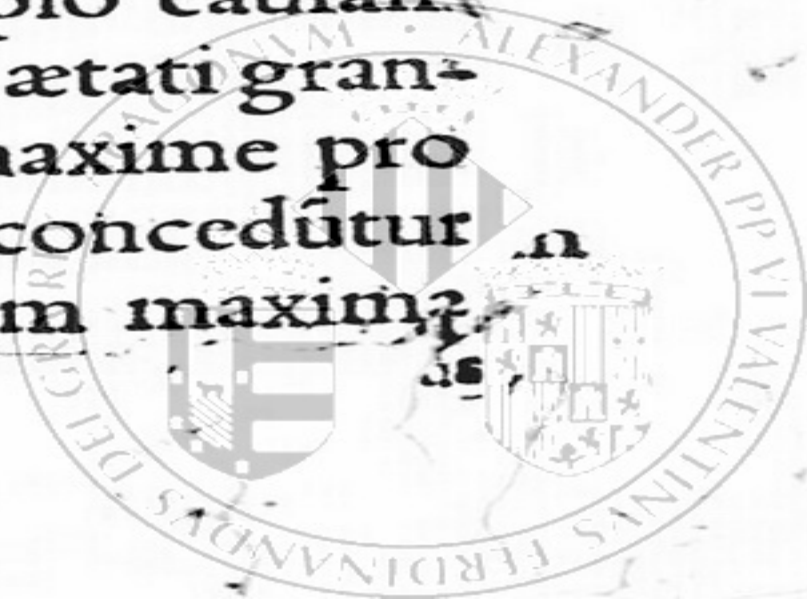
PROPHETA ille
 Hieremias orator di-
 uinissimus data sibi a
 Deo rerum diuinarum

c iij

in domino nomine:
reuelatione declaraturus effectore
sua visionis lingua blasphemus, huc in-
modum balbutit. Factum est verbum
domini ad me dicens. Priusquam te for-
marer in utero noui te, et antequam
exires de vulua sanctificaui te, et
prophetam in gentibus dedi te, et
dixi, AHH, Domine deus, ecce nescio
loqui, quia puer ego sum, Dixit
rat. AHH, diuinam essentiam et tres
hypostasas innuendo: personas, in-
quam, tres Patrem Filium et Spiritum
sanctum et dixit euestigio, Do-
mine, in tres sic esse tres, quod sunt
vnus Dominus. Non dixit Domi-
ne ne simul tres crederentur essen-
tia. Adiecit deinceps. Ecce nescio
loqui, quia puer ego sum, ac si dice-
ret, non est mihi sermo, non est no-
mine quo possem visa populo nun-
tiare

tiare, ob id quia puer ego sum, id est, quia ante incarnatum verbum veni, cuius generatio per secundam literam significatur. Vel aliter, Deus Ecce nescio loqui, quia puer ego sum, hoc est, nescio quatuor illa elementa I H V H mihi a te Deo neo ostensa connectere ut locutionem efficiant et proferibilem sermonem. Cognoverat in illa prophetica luce sanctus propheta illud tetragrammaton I H V H improferibile. Dicere autem quo pacto unum illorum elementorum alterum pariat, et ambo tertium, dicitur nescire, subijciens exemplo caulam quia puer ego sum, cui aetati grandia illa mysteria, et maxime pro illo tempore, minime conceduntur reuelanda, ob eamque rem maximam

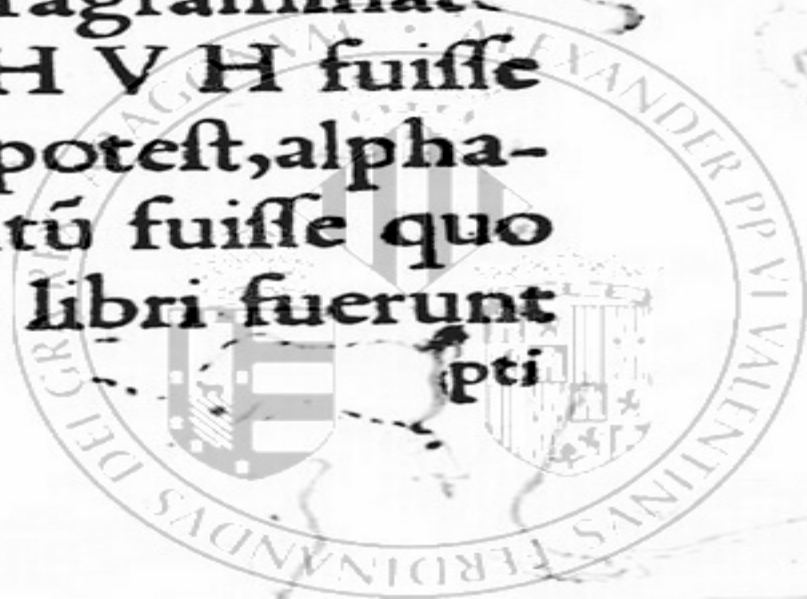
de diuino nomine.

arreptus admiratione prorupit in
hanc admirationis interiectionem
AHH, in qua idē diuinitatis sacra-
mentum absconditum reperitur,
perinde atq; in nomine Tetragrá-
matō IHVH, licet diuerso modo.
Nec obstat si dicatur in biblijs nos-
tris latinis non haberi AHH, quia
literæ vnā tantum dictionem effi-
ciunt, secundum hebraicam veri-
tatē, quæ vim interiectionis admira-
rantis tenet. Nam dicimus ad hoc,
literā H, ^e in hebræo sæpe numero
idem ^e ^e d. A. in latino significare
^v quer^{ur} ^e modum sequutus Hierony-
^e ^{III} ^{III}
sus tria. a. in sua latina interpreta-
tione transtulit. Quod si hebraici
sermonis characteres considerandi
sunt, totā diuinitatem nominis IE-
sus VS in præcedētibus explicatam
reperimus

reperiemus. Pro qua re melius declaranda, repetenda sunt duo quæ in primo capite diximus, quorû vnû est, literam. H. nõ simpliciter esse literã, sed aspirationis notã : alterû est, duas præcise in nomine illo diuino Tetragramaton inueniri notas, per quas productiones duas in diuinis depræhendimus scilicet, generationẽ et aspirationẽ. Tertium, quod recẽs notandû est literam. A. fuisse a Deo reuelatã sub trianguli figura, hoc pacto. Δ . Quando primum alphabetû mortalibus hominibus a tẽpore Adæ sub hæc literarû forma tradidit deus. Δ B C
 E F G H I K L M N O P Q R S
 T V X Z, Hæ literæ alio ordine fuerunt a Deo reuelatæ. Nam ficut litera. Δ , est prima sic litera

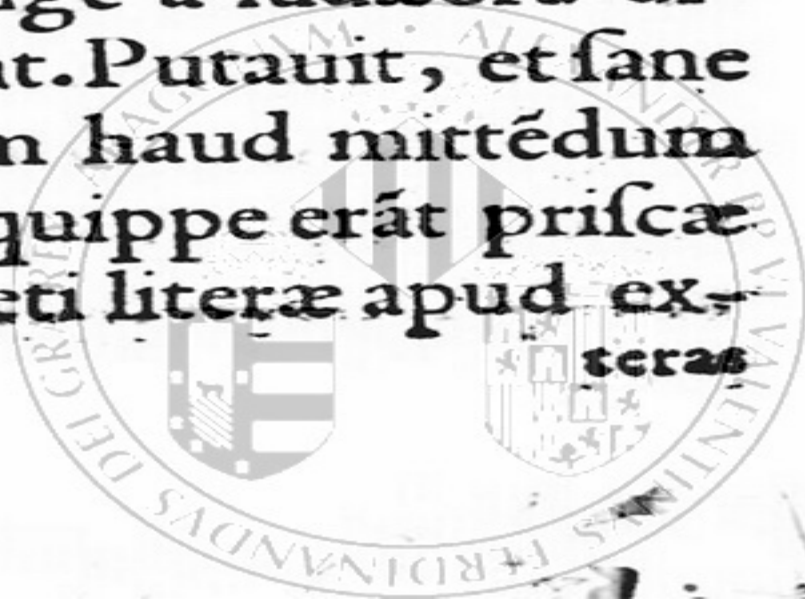
O. fuerat alphabeti vltima : quod ad huc apud græcos obseruatum nouimus. Quod autem dicte litere fuerint primæ, colligi potest ex his, quæ diuus Hieronymus in cōmēto Ezechielis. c. 9. dicit, inquiens, et vt ad nostra veniamus, antiquis hebræorum libris quibus vsq; hodie vtūtur Samaritani, extrema Thau litera crucis habet similitudinem, quæ in chistianorum frontibus pingitur : et frequenti manus inscriptio e signatur. Quod si illa litera. T. in antiquis hebræorum libris velut vna sui alphabeti litera, fatendum erit et reliquas literas, quas gothicas apellamus, in eisdem antiquorum hebræorū libris fuisse repertas, quibus huiusmodi libri conscribebātur. Præterea idem Hieronymus

Hieronimus præfatione in Librū
 Regum dicit, certum est. Esdram
 scribam legis doctorem post captā
 Hierosolymam et instaurationem
 templi sub Zorobabel alias literas
 reperisse, quibus nūc vtimur, cum
 ad illud vsq; tempus ijdem Samari-
 tanorum et hebræorū caracteres
 fuerint, et nomen domini tetragrā-
 maton in quibusdam græcis volu-
 minibus vsq; hodie antiquis expre-
 ssim literis inuenimus. Ex his duo-
 bus locis coniectare licet antiquū
 hebræorum alphabetum literam
 Thau sub hac forma. T. h. habuisse.
 et nomen domini tetragrammaton
 his literis antiquis I H V H fuisse
 scriptū. Hinc patere potest, alpha-
 betum superius positū fuisse quo
 antiqui hebræorum libri fuerunt
 scripti.

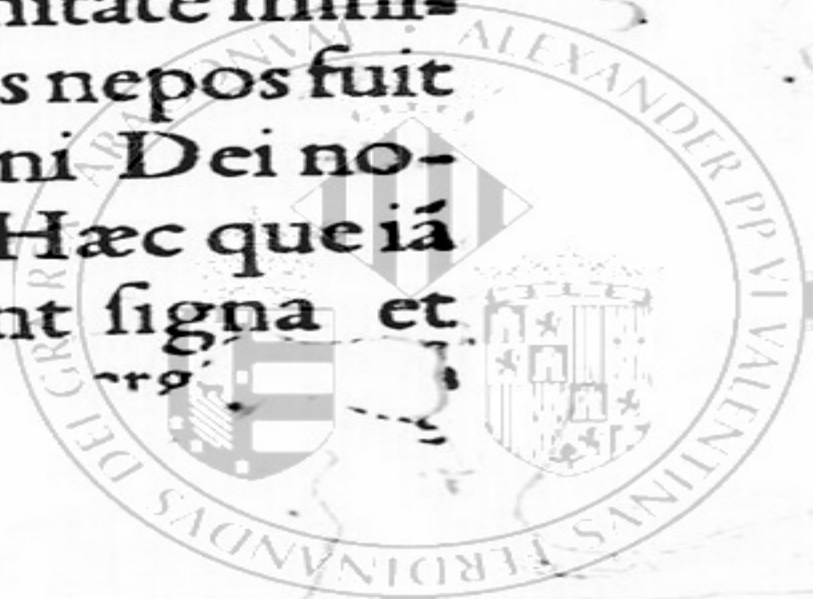
de diuino nomine:

conscripti, Sed cū non reperiantur
characteres antiquiores, fatendum
est hos fuisse primos ac per conse-
quens a deo reuelatos Mofi et prio-
ribus patribus. Superest, vni oblato
dubio satisfaciamus. Quare Esdras
legis doctor post captā Hieroso-
lymā et instaurationē templi alia
nouas literas quibus nunc vtimur
ad inuenit, nec fuerit vsus priori-
bus in scribendis libris sacræ scrip-
turæ. Dicēdam reor ad hec, ob id
nouis literis Esdras fuisse vsum, vt
legis veteris sacramēta prophanis
et iis omnibus hominibus abscon-
derentur, qui longe a iudæorū di-
uina lege aberant. Putauit, et sane
quidem, sanctum haud mittēdum
canibus. In vsu quippe erāt priscae
ille dicti alphabeti literæ apud ex-
teras

teras nationes, nec Esdram latuit:
 quandoquidem a condito orbe eas
 Deus reuelauit Adæ, quibus eius
 filij vfi sunt, quæ tandē ad nos vsq;
 latinos peruenerere, nec deerūt vsq;
 ad sæculi consumationem. Non in-
 ferior, multos dictarum literarum
 inuentores fuisse, id est, primos ea-
 rum delatores in diuersas nationes,
 quod autē sic inueerint, vt prius
 dictæ literæ non fuissent, minime
 datur. Solus Adam fuit primus
 qui eas inuenit, dico, cur primum
 eas Deus reuelauit, et nomen tetra-
 grammato eisdem literis scriptum
 demonstrauit cuius diuinitatē mini-
 me ei aperuit. Enos eius nepos fuit
 primus qui hoc Domini Dei no-
 men inuocare cœpit, Hæc que iã
 dicere incipimus, sunt signa et

argumenta, præter ea quæ retulimus, quibus mouemur ad affirmandum, datum alphabetum primum fuisse: & si primum, consequens est Adæ & eius posteris à deo datū. Primum quod nos mouet, est multos ante nos fuisse autores, qui hanc nostrā sententiam tenuerint. Secundum est, huiusmodi literas in veteribus ædificijs reperiri, quæ a tribus aut pluribus annorum millibus diruta fuere. Tertiū est, datū alphabetum excellere reliquis ordine & figurarū pulchritudine. Nam si duæ formētur lineæ parallelæ, inter quas datum alphabetum scribatur, inueniemus literas omnes altitudine esse æquales, quod in alijs alphabetis minime reperitur. Quartum est, in omnibus

his

his literis, demptis quinque, litera. I. quæ minima est, velut earum basim ac fundamentum haberi. Quinque illæ literæ sunt. C. G. O. Q. S. quarum. C. est semi circumferentia, G. idem, adiecta linea super finem inferiorem. O. est integer circulus et vltima alphabeti litera, illius, inquam, alphabeti primi a Deo reuelati, Q. est idem quod, O. supposito puncto, velut fundamēto a quo egreditur linea. De hac litera, S, in primo capite nonnulla diximus, Dicamus ergo diuinum vatem Hieremiam cum illam admirantis mentionē A H H protulit, audito Dei sermone tantā in illis literis tribus sibi a Deo præsentatis vim atque diuinitatem inuenisse, quantā neuti-quā verbis explicare potuit, e

d

butiens more infantium, qui verbā
 plene formare nequeunt, prorumpit
 in hæc admirantis verba, dicens
 AHH, domine Deus, ecce nescio
 loqui, quia puer ego sum. Viderat
 enim $\triangle$, id est, triangulum æquila
 terum, qui vnā essentiam habet,
 diuinitatem vnā significat, in qua
 tres lineæ æquales habentur ad inuicem
 vnitæ, quæ tria diuina supposita
 repræsentant. Viderat præterea
 duo, H, quæ duas productiones,
 scilicet Filij & spiritus sancti, in diuini
 designāt. Dicere autem quo
 pacto a prima trianguli linea gene-
 retur secūda, et ab ambabus tertia,
 ingenue profitetur nescire. Moses,
 qui prior Hieremia extitit, perinde
 duo, H, viderat in nomine IHVH
 Hieremias in illa admirantis in-
 teriectione

teriectione AHH. Viderat etiam
 duas trianguli lineas inuicem hære
 tes? sed non viderat integrum trian
 gulum, qui Hieremiæ fuerat reue
 latus: verum vterq; attingere duas
 huiusmodi productiones nequiuit.
 Mofi subticenti loquitur deus di
 cēs, quid clamas ad me? Clamabat
 Moſes nō ore, ſed mēte diuinitatē
 nominis tetragrām aton confiderā
 do. Audiuerat a deo, Ego Dñs, qui
 apparui Abrahā & Isaac & Iacob
 in deo omnipotente, et nomē meū
 IHVH non indicaui eis, Ob eam
 rem Moſes totus intra ſe cōmatus
 dominū ſua oratione excitabat, ac
 quem Dominus tactus reſpondet,
 Quid clamas ad me? quaſi diceret,
 fruſtra conaris legere nomen meū
 IHVH, Hieremias autem, cui

totus triāgulus fuerat reuelatus, cū diuinū nomē proferre conaretur, corruit in illam diuinam admirationis vocem, A H H. vocem quidem protulit, quod nō fecerat Moyses, vocem (inquā) Interiectionis, non nominis. At cum huius nominis tetragrāmatō diuinitatē Eſaia cōtemplaretur, post plurima, quæ de ſecunda in diuinis perſona præcinuerat, inquit, generationē eius quis enarrabit? Aperte profitetur verbis inexplicabilem eſſe. O ſanctiſſimī prophetæ, quibus tāta clamorū eſt vis, vt tūc altius inclameis quando nullum promittis ſermonem, & exaudiri mereamini, cum ſubticetis, Quid aliud hoc eſt, quā illud prophetæ Daudis, Tibi ſilētium laus deus in Sion? quod inter-

pretes

pretes septuaginta verterunt, te de-
 cet hymnus Deus in Siō. Hac sen-
 tentia & veritate persuasus Areo-
 pagita ille Dionysius Diui Pauli
 discipulus nullas tribuit deo asser-
 tiones, inquiring, negationes potius :
 deo competere, quam affirmatio-
 nes: quando captus mentis nostræ
 exiguus est, quæ autem Deo com-
 petunt, maxima & infinita sunt.
 Hinc prophetæ illi veteres, etsi in
 silentio nominis tetragrammaton
 notitiam habuerint, eã tamen suis
 vocibus declarare nequiverunt. Ve-
 rum Ioannes noster Euangelista
 qui cæteris tãto amplius siluit, quã-
 to pluribus sensorijs priuatus pro-
 pius pectori C H R I S T I cohæ-
 sit, intellectam Trinitatẽ nomẽq;
 diuinũ veteribus inexplicabilis

Li. De diuino nomine:

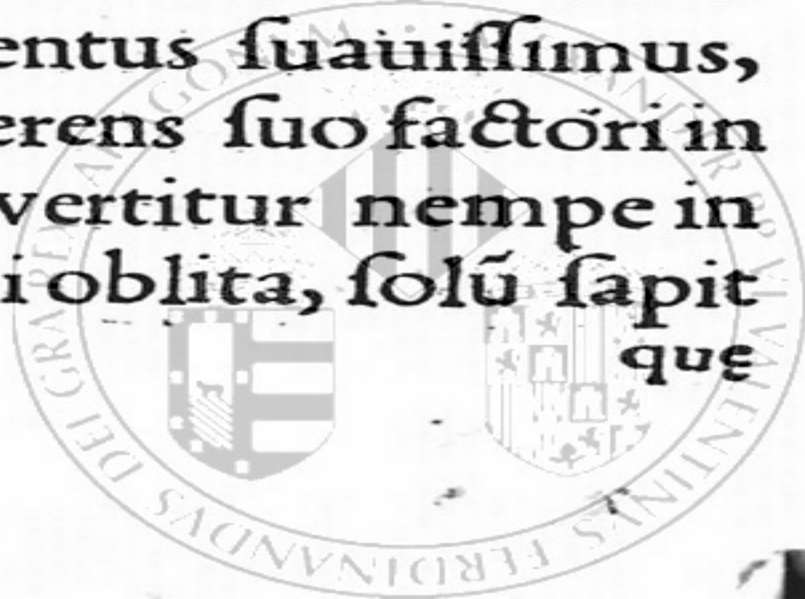
bis aperuit, quando dixit, In principio erat verbum, et verbum erat apud Deū, et Deus erat verbū. & c. Et tandem adiecit. Verbum caro factum est, & habitauit in nobis: et alibi, Tres sunt qui testimoniū dāt in cœlo, Pater, verbum et Spiritus sanctus: et hi tres vnū sunt. Quia explicatius, quid notius esse potest, quam trinitatem in diuinis ponendam? Quod igitur oscitāter et sub nube cæte... prophetæ dixerūt, diuus Ioannes Euāgelista luce micātius nobis propalatū reliquit. Nec... Nam cum altius reliquis crediderit, non mirum si altiora fuerit loquutus. Cui apte conuenit illud Dauidis, credidi, propter quod loquutus sum, Exterior enim locutio interioris verbi signum quodā est, quantoq̄

quantoq; externa vox fuerit index
 reconditoris rei, tanto mens fo-
 cūdior esse mōstratur. Est itaq; ille
 diuus Ioannes cæteris tanto sapien-
 tior, quāto intelligētia perfectior.
 Nec mirandū, fuerat enim abyssus
 ab illa abyſſo ſuſcitatus, a CHRIS-
 TO inquam, in illa dormitione,
 in illo cœnæ vltimæ accubitu: vt ei
 quammaxime accommodare li-
 ceat illud pſalmi. Abyssus aby-
 ſſum inuocat, in voce cataracta-
 rum tuarum, Cataractæ ſunt illæ
 Ioannis diuinæ fenestræ, per quas
 ſapientia recipitur, & ſuperiorum
 amor comparatur. Hæ ſunt intel-
 lectus atq; voluntas, quorū voces
 nil aliud præter fidem, ſpem et cha-
 ritatem eſſe fatemur. Ad has itaq;
 cataractarum voces altiffimas, quæ

ex profunda Ioannis abyſſo prorū-
 punt, ſuſcitatur abyſſus illa diui-
 nitatis in C H R I S T O, inſur-
 gūt hæ voces, reſpondēt illæ, fitq̃
 vtrarūq̃ cōmunio inexplicabilis,
 O altiffima idiomatum germani-
 tas: o reconditū mortalibus ſecre-
 tum vni Ioāni propalatū. Vtina
 christiane lector, ab his arcanis di-
 uelli non poſſes. Nam quid dulcius
 tibi aut eſſe, aut accidere poteſt
 quid ſanctius, quam muniri tanto
 diuinitatis ſacramento? In hoc ſilē-
 tio permanere audire eſt: in hac ſi-
 lente inuſica totos exponere dies
 profēciffe eſt, hæc eſt vera con-
 ſonantia, concentus ſuauiſſimus,
 quo creatura hærens ſuo factori in
 ipſum verſa eſt, vertitur nempe in
 ipſum poſtq̃ ſui oblita, ſolū ſapit

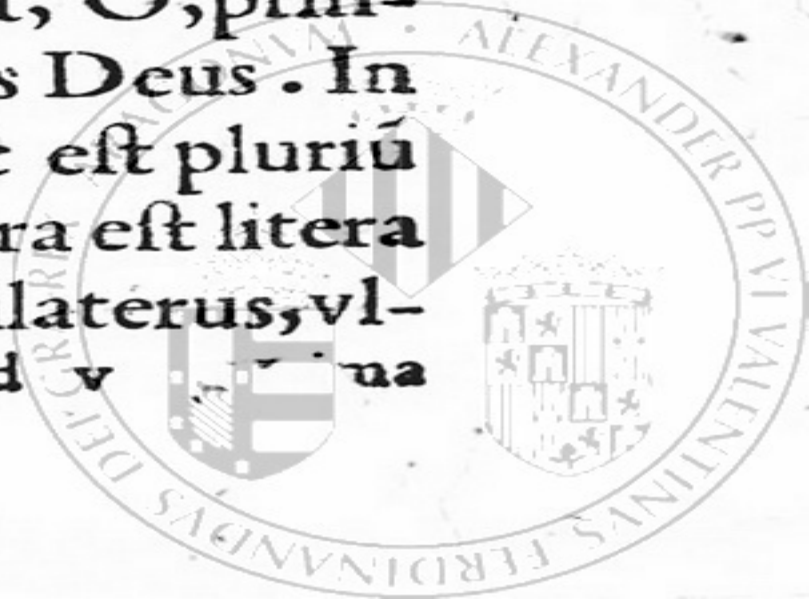
quæ sui sponsi sunt. Hæc veram sapientiam appello, ob quã dimittendus est pater, pellenda mater, profugandi filij, vt firmitus tanto sponso copuletur: cumq; in eã harmoniã deuenerit mens cuiusq; christiani, poterit quam rectissime illud Paulus usurpare, viuo ego, iam nõ ego, viuit autem in me **CHRISTVS.**

Caput. 4.

IOANNES euangelista in sua Apocalypsi. c. I. inquit Ego sum. Δ , et, O, principium et finis dicit dñs Deus. In figuris polygonijs, hoc est pluriũ angulorum, prima figura est litera Δ id est triãgulus æquilaterus, vl-

d v na

tima, sed non polygonia, est uera,
 O. quæ omnium figurarum est ca-
 pacissima. Nemo christianorum
 intra ambitum literæ, O, recipie-
 tur, si non fecerit prius moram in
 litera Δ . quæ principium est &
 fundamentum christianæ religio-
 nis, in quo principio vna est esse-
 tia et tres personæ. Qui ergo acce-
 dere cupit ad Deum infinitum et
 capacissimum, per literam. O, si-
 gnificatum oportet prius credat
 ipsum esse vnum et trinum, vnum
 in essentia, et trinum in personis,
 quod per literam. Δ . diximus de-
 signatum. Aduertendi tamen sunt
 lectores quod licet litera. Δ . seu
 triangulus æquilaterus per hoc no-
 men IHVH significatus diuinam
 essentiam & tres personas repræ-
 sentet

sentet, prout capite primo diximus
non tamen ob id omnia quæ Deo
et tribus personis competunt, per
ipsum comprehendere valemus,
Sicut nec per nomen I E S V S,
cuius typum illud Tetragramma-
ton gerebat. Sunt quippe in Deo
infinitæ perfectiones, quas huma-
nus intellectus quamlibet eleuatus
lumine diuino comprehendere ne-
quit, immo nec angelicus: etiam
si infinitos angelos se ipsos in per-
fectione excedentes Deus creasset:
perinde atq; Polygoniæ figuræ se
capacitate excedunt: non daretur
angelus qui infinite capax aut per-
fectus esset. Solus enim Deus in-
finite capax est, longoq; post se
interuallo dictos Angelos, quos
sacra scriptura nonnūquam Deos

appellat, relinquit. Sicut scriptum
 est per prophetam. Quoniã Deus
 magnus Dominus et Rex magnus
 super omnes deos. In figuris poly-
 gonijs annotare licet, si omnes quę
 infinitę sunt, hoc pacto a deo pro-
 ducerentur, quod prima, quę tri-
 angulus æquilaterus est, contineat
 lineas tres, quarum quęlibet sit, ve-
 bi gratia, longitudinis vnius digiti
 secunda figura polygonia, quę
 tetragonus, siue quadratus dicitur,
 quatuor digitales lineas habeat, et
 tertia polygonia figura quę pen-
 tagonus appellatur, quinque digita-
 les lineas possideat, et sic deinceps
 crescant in infinitum, vnica dunta-
 xat digitali linea auctę, quibus om-
 nibus basis trianguli pro basi habeat-
 tur: dicendum est hac hypothesi

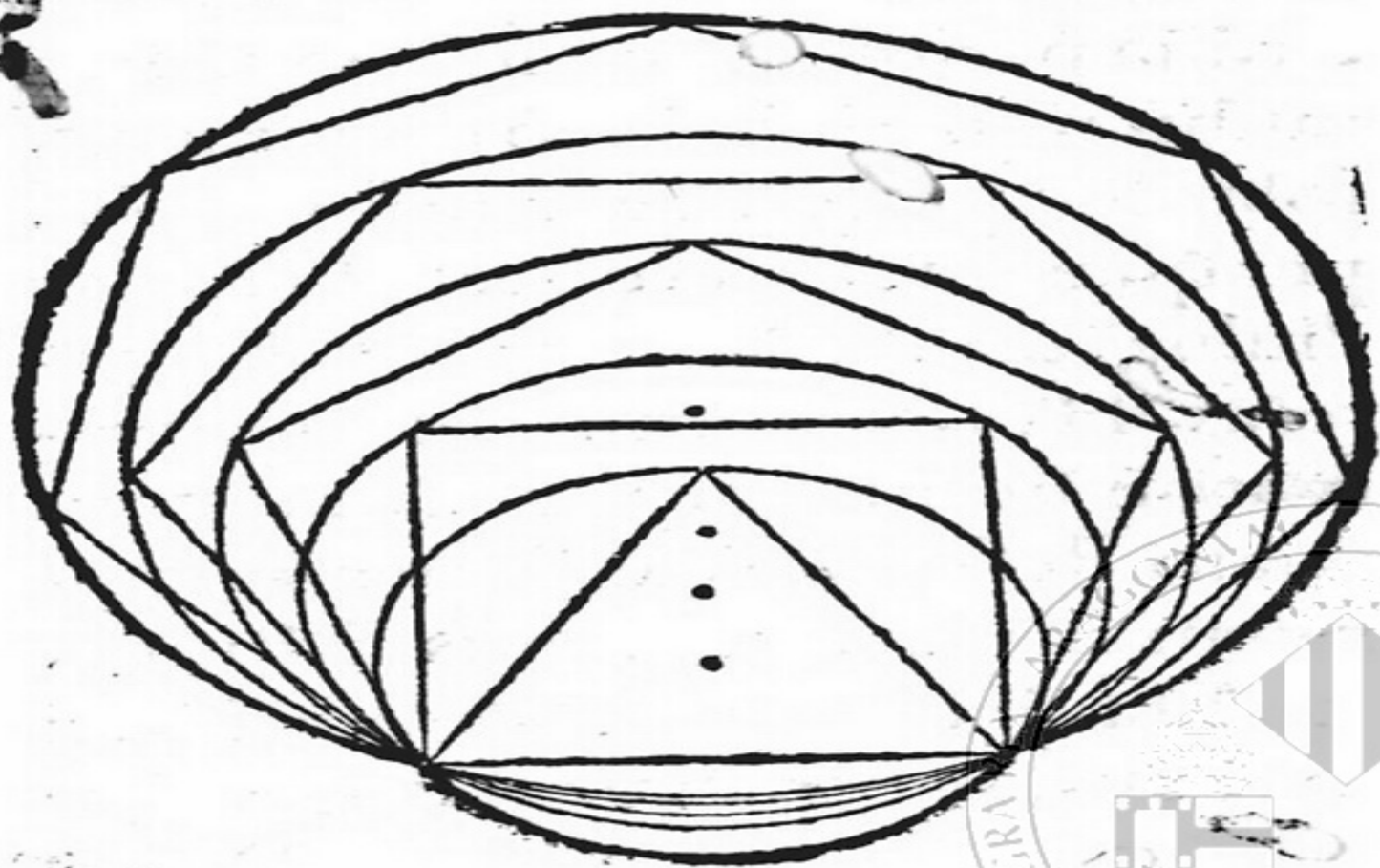
admissa, figuram secundam, quæ quadratus est, capacitate primâ superare: et tertiam; itidem secundâ capacitate vincere. Et de reliquis id eo modo necessum est fateri. Et quâuis inter has figuras detur vna toto orbe capaxior, et alia duplo capaxior, et alia triplo, et sic cōsequenter in infinitum si procedatur, habentur infinitæ quacunq; data figura capaxiores, nulla tamē earū est capacitatis infinitæ, & eo quod quælibet est polygonia, hoc est, multorū angulorum. Colligimus ex his, quāto plures digitales linee cōtinet aliqua dictarum figurarū, tanto alijs nō modo esse capaxiorem, verum etiam accedere magis ad rotunditatem, fieriq; literæ siue figuræ. O. similiorem. Est igitur

Deus. Δ . et. O . id est, comparatur triangulo æquilatero & circumferentiæ rotundæ, quæ similitudinem gerit cum, O , triangulo, inquam, quatenus in deo tres æquales personæ sunt, vna tamen essentia, prout in præcedentibus diximus. Comparatur etiam ipsi. O non vt finita circumferentia est, cuius puncto O medio ad ipsam omnes lineæ ductæ sunt æquales, sed quatenus O est circumferentia vniuersis figuris polygonijs capacior, cuius centrum nullibi est. Et peripheriæ, quæ soli deo nota est (dummodo liceat sic eam appellare) sola duo puncta nobis nota habentur. Hæc sunt illa, quæ extrema sunt lineæ digitalis, quæ in triangulo pro basi accipitur, per quæ duo puncta infinite

nite rotundæ circumferentiæ migrât
modo tot efficiantur, quot fieri po-
ssunt figuræ polygoniæ, quas dixi-
mus infinitas gigni posse. Ut autē
huius diuinæ philosophiæ lector
particeps fiat, figuras polygonias
et circulares in hunc modum des-
cribimus.

QUONIAM **O M N E S** hæ figuræ polygo-
 niæ, trianguli basim habent velut,
 fundamentũ, in immensumq; sur-
 gunt, secunda supra primam, et ter-
 tia supra secundam, ac deinceps
 hoc modo. Sic etiã lineæ circula-
 res conscendunt in infinitũ, quibus
 idem centrũ est, quod polygoni
 figuris. De deo itaq; qui est. **O**. id
 est, illa periphœria, vt ita loquamur,
 infinita, quæ soli Deo cognita est,
 sola duo puncta sunt nobis nota,
 per quæ intelligere licet duas illas
 diuinas productiones, per duas li-
 teras: **HH**, in nomine tetragram-
 maton significatas, quas diximus
 etiam designatas fuisse per Hiere-
 miam in illa admirantis dictione,
A H H, in qua similia duo, **HH**, ha-
 bêtur. Itẽ duæ aliæ vniones, quæ

in

in **C H R I S T O** sunt, per dicta
 duo pūcta intelligūtur, scilicet, ani
 mæ ad corpus & verbi diuini ad
 eius humanitatē. De vtroq; myste
 rio, Trinitate (inquam) et verbi in
 carnatione tātum fidem habemus,
 quæ perinde se habet ad eam sciē
 tiam, quæ in cælesti patria reuela
 tur beatis, atq; pūctum ad lineam,
 inter quæ nulla cōp. ratio aut pro
 portio esse potest. Et quāquam res
 ita se habeat, operæ precium tamē
 est vt viator quicunq; ab hac pun
 ctuali fide incipiat, si ad deum pro
 gredi conatur: sine qua fieri parti
 ceps haud potest lineæ circularis,
 quam diximus esse Deum, ipso di
 cēte, Ego sum Δ & O , Hoc itaq;
 duplici pūcto, hoc est, hac duplici
 fide in illam cælestem Hierusalem

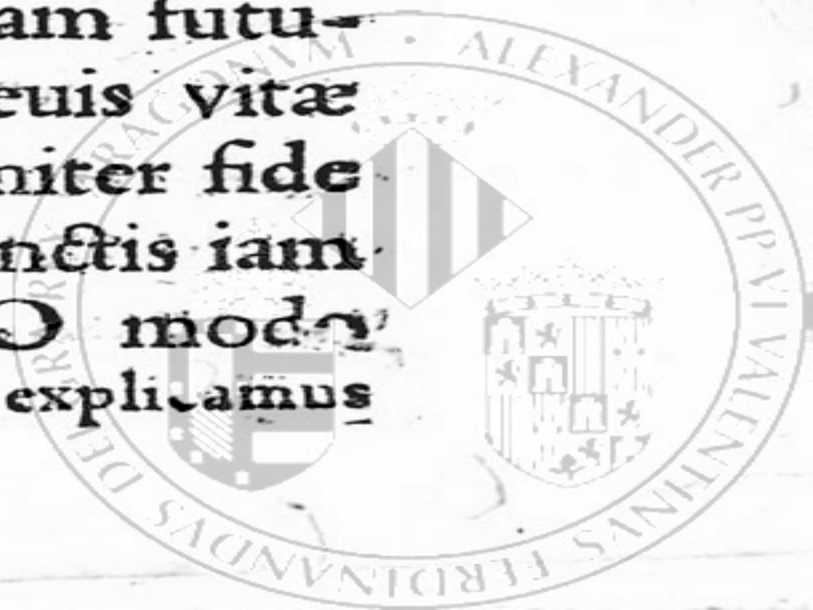
e

confer dem

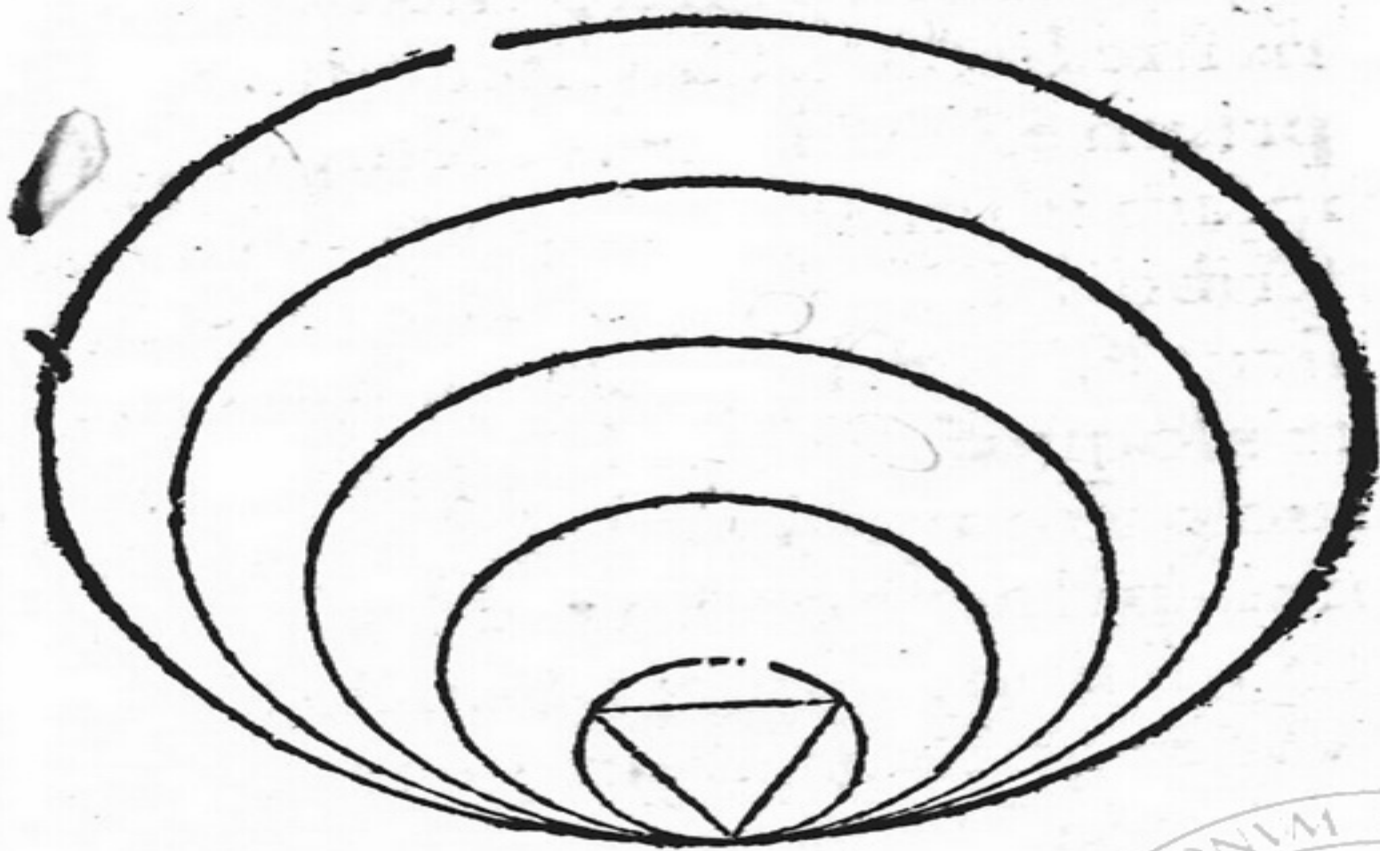
cōscendemus, in quam, cum pri-
 mum euecti fuerimus, effluēt duo,
 illa puncta in lineas duas, et lineæ
 in superficies, et hæc in solida cor-
 pora: hoc est, intuebimur ipsum
 Deum, & IESVMCHRIS-
 TVM filium eius non vt duo,
 illa puncta, nec vt lineas, imo
 nec vt superficies, sed vt solida cor-
 pora, non quod corpus sit Deus,
 cum sit spiritualis substantia. Di-
 cere ergo volumus, Deum & eius
 filium IESVMCHRISTVM
 ad omnem substantiam spiritua-
 lem aliam a se (quales angeli et ani-
 mæ rationales sunt) ita se habere
 ac solida corpora ad superficies,
 & angeli ac animæ, qui substan-
 tiæ spirituales sunt, sic se habēt ad
 corporeas substantias, vt superfi-
 cies

cies se se habet ad lineas : & eæ
 corporeæ substatiæ perinde se ha-
 bent ad accidentia, atq; lineæ ad
 puncta. Notitia ergo quæ de Deo
 eiusq; filio I E S V C H R I S T O
 ab incolis cælestibus habetur, tan-
 tum excedit eam, quam de eis via-
 tores habent quantum solida cor-
 pora superant superficies, immo
 lineas et puncta. In hoc enim nos-
 tra beatitudo & vita æterna con-
 sistit, vt te deũ nostrũ, et quem ad
 nos misisti I E S V M C H R I S-
 T V M cognoscamus, quam cog-
 nitionem fatemur solidam, stabi-
 lem, firmam & perpetuam futu-
 ram ijs, qui in hac breuis vitæ
 semita permanferint firmiter fide
 hærentes duobus illis punctis iam
 enucleatis. A L T E R O modo

explicamus diuinitatem literæ,
 O, quam Deum esse Ioannes euā-
 gelista fatetur, facientes eam cir-
 cunferentiam infinitam, sic quod
 in ea vnum dūtaxat pūctum signa-
 ri possit. Nam si triangulus æquila-
 terus (quem diximus esse, Δ , literā
 alphabeti primā) sic constituatur,
 quod eius vertex inferiorē locū ob-
 tineat, hoc modo, ∇ , a cuius cētro
 circūferentia vna ducatur, quæ per
 tria trianguli dati extrema pūcta
 transeat, et infinitæ aliæ circunferē-
 tiæ fiant, variato cuiuslibet cētro.
 sic vt omnes migrēt per pūctum
 trianguli infimum se linea digitali
 secundum altitudinem excedētes:
 inuenietur tandem vltima periphe-
 ria seu circunferentia, et hoc secū-
 dum nostram imaginationem, cu-

ius tantum vnum pūctum est a nos
 bis cognitum quod est infimū dati
 trianguli puctūm. Ea quæ diximus
 subiecta figura demōstrat.

¶ Ex hac demōstratione altius ac
 diuinius contemplari licet, ab illo
 pucto

e iiii

puncto nobis noto in tota illa periphēria infinita, quæ Deus est, ortū sumere illam lineam literæ **Q** a Deo reuelatæ, quæ vt antea diximus, est circūferentia: adiecta linea egrediente a puncto medio inferioris medietatis. Cui literæ, hoc proprium esse videtur, vt semper per ipsam immediate sequatur. **V.** si perferibilis dictio opponatur. Nempe sicut filius dei egressus a sinu sui patris loquitur, est nobis quæcunq; a suo patre audiuit, & solum illa: sic nullam locutionem reddere potest **Q.** si non fuerit ei adiuncta litera. **V.** per quam patrem generantem filium intelligimus, vt ex præcedētibus patet.

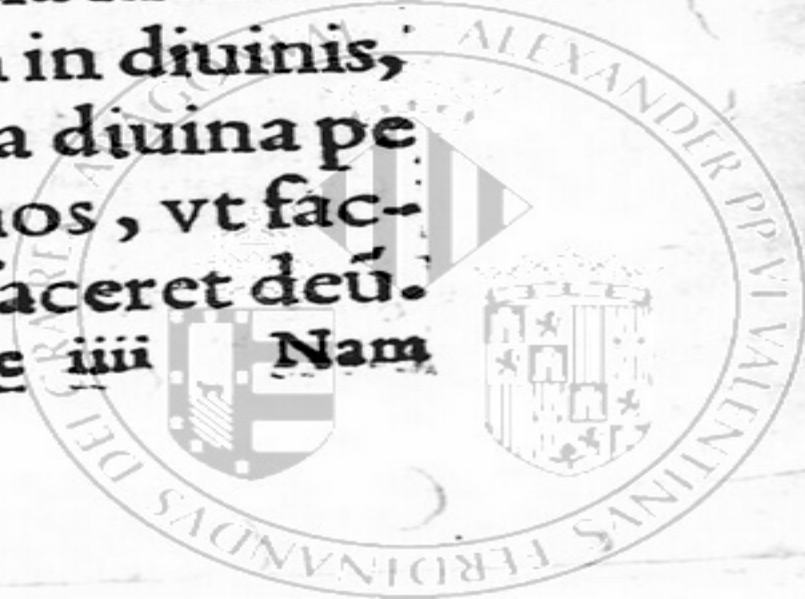
Hanc literā . Q . sequens figura
 demonstrat.

Itaque per datam lineam egrediē-
 tem a dicta circumferentia in litera
 Q . intelligimus Filium in diuinis,
 quatenus egressus ab illa diuina pe-
 ripheria descendit ad nos , vt fac-
 tus homo , hominem faceret deū.

c. iiii

Nam

Nā si recte lineam inspexerit lector
 reperiet eam a non quanto, hoc est
 a pūcto egressam, et vniformiter di
 fformiter crescere ad mediū vsq; a
 quo eadē vniformi difformitate de
 crescit vsq; ad non quantū, versus
 hāc nostrā habitabilē terram, quæ,
 non quantum, siue punctum d
 debet, ad illam, quam diximus, infi
 nitam peripheriam relata, vt recte
 de C H R I S T O per datā lineā
 significato, Aud psalmi dicatur. A
 summo cælo, id est, a summa peri
 pheria egressio eius, & occurfus
 eius vsq; ad summum eius, hoc est,
 vsq; ad hunc inferiorem mundum
 qui summe ab illa peripheria, quæ
 summum cælum dicitur, videtur
 distare: in quo factus homo, obiit
 mortem, quæ etiam suo modo ma

xime

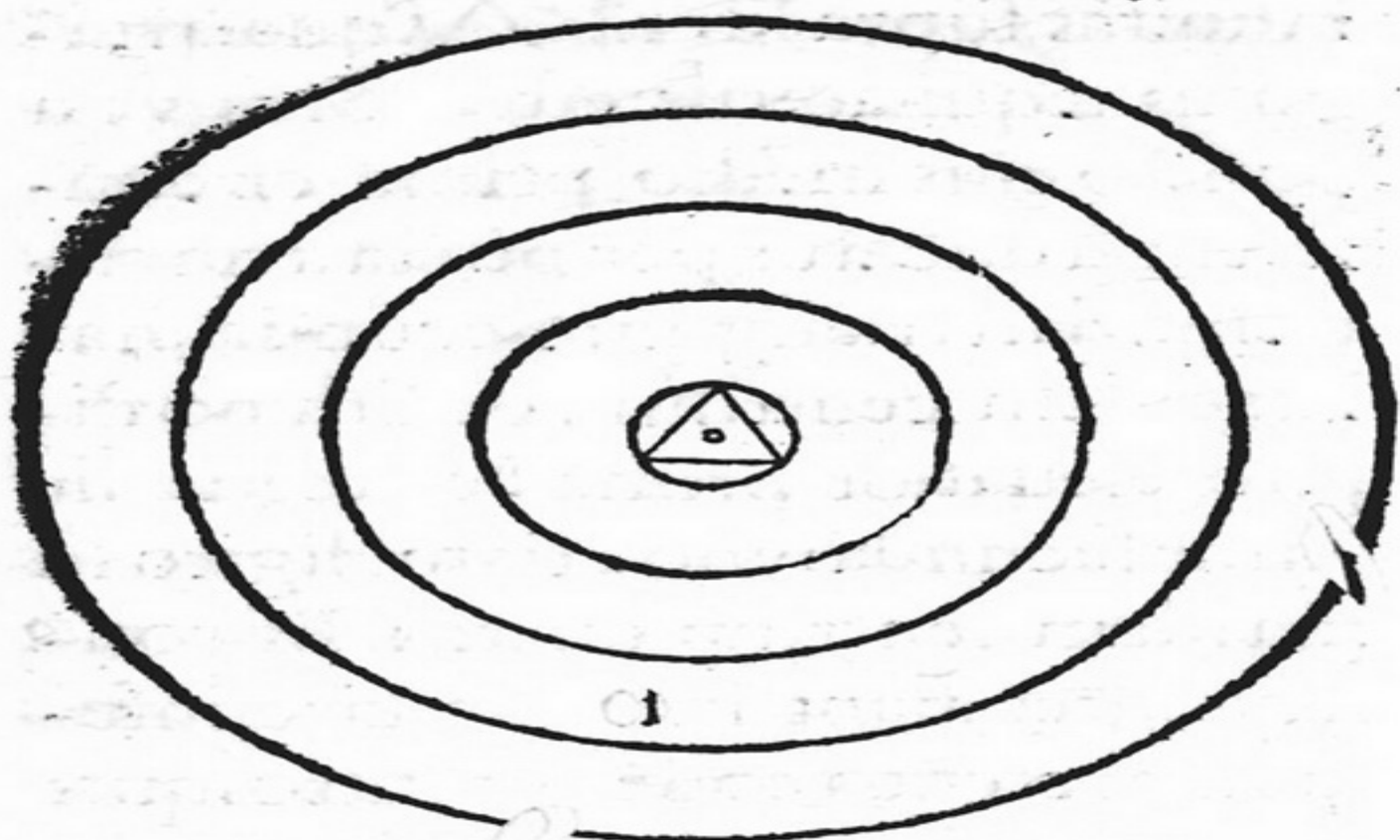
xime, distat a Deo. Sequamur
 igitur et nos christiani hunc ducto
 rem nostrum **CHRISTVM**,
 qui egressus ab illa circumferentia,
 deo seipsum exinaniuit factus obe-
 diens vsq; ad mortem, mortem au-
 tem crucis, propter quod exaltauit
 cum Deus et dedit ei nomē, quod
 est super omne nomen. Est enim
CHRISTVS nobis ostium,
 per quod si quis introierit, saluabi-
 tur, et ingredietur in nam diuinita-
 tis peripheriam, et regrēdiētur ad
 ipsum **CHRISTVM**, deū et ho-
 minē: et in vtroq; pascua inueniet.
 Nemo ad Deum migrare potest,
 nisi per **CHRISTVM**, cum ipse
 sit via, veritas et vita. Via, per quā
 quicumq; ierit, finem consequetur
 optatum: veritas, extra quam om-

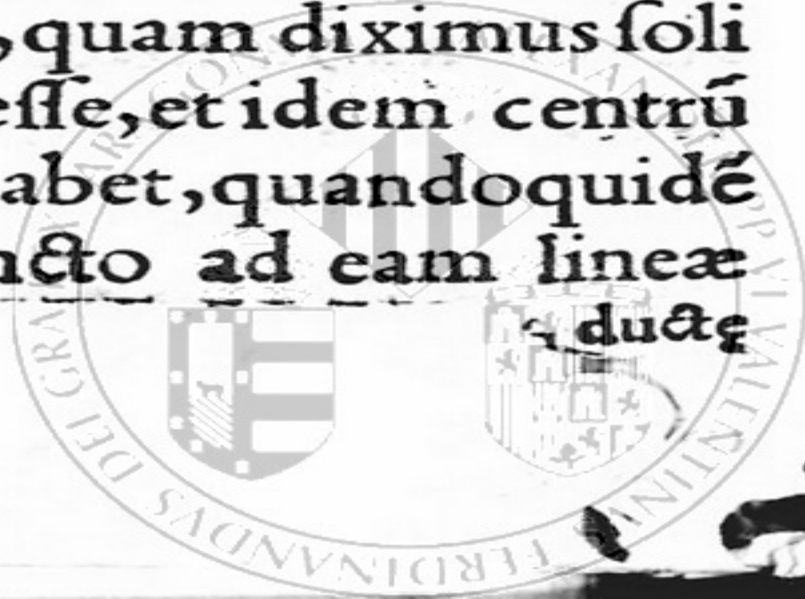
ne quod est, potest dici mendum :
 Est etiam vita, qua nos christiani
 viuimus, sine qua quicunq; viuere
 videntur mortui sunt. Quod super
 est notadū in litera Q est, lineam
 egressam a circumferentia figuram
 literæ. S, gerere, de qua in præcedē-
 tibus diximus serpentis esse figu-
 ram: illius (inquam) serpentis, hu-
 manigenis h̄stis, contra quem
 egressus C H R I S T V S a sum-
 mo cælo, iā est, ab illa diuinitatis
 circumferentia pugnaturus, factus
 est vermis, qui velut serpens mo-
 saicus Magorum Pharaonis serpē-
 tes deuoraret, & inferorum feras
 confringeret. T E R T I O modo
 literam. O. quam esse Deum euā-
 gelista Ioannes testatur, declara-
 mus, circunducendo peripherias

infinitas supra literã. Δ . quæ triã-
 gulus æquilaterus est. Sic, vt a
 puncto eius medio prima circun-
 ferentia ducatur per pũcta tria ex-
 tremã dati trianguli: Secunda, ha-
 beat idem centrum, & sit vno di-
 gito eleuator prima, et tertia sit
 altior secunda: vno etiam digito su-
 pra idem centrum ducta: Et con-
 sequenter fiant infinitæ circunfe-
 rentiæ retento eodem centro, quæ
 altitudine distent se excedentes li-
 nea digitali. Quo pacto vltima (si
 sic eã appellare licet) soli Deo co-
 gnita erit, cuius cẽtrum vbiq; erit,
 et ipsa peripheria nusquã. Sequens
 figura quod dictum est demon-
 trat.

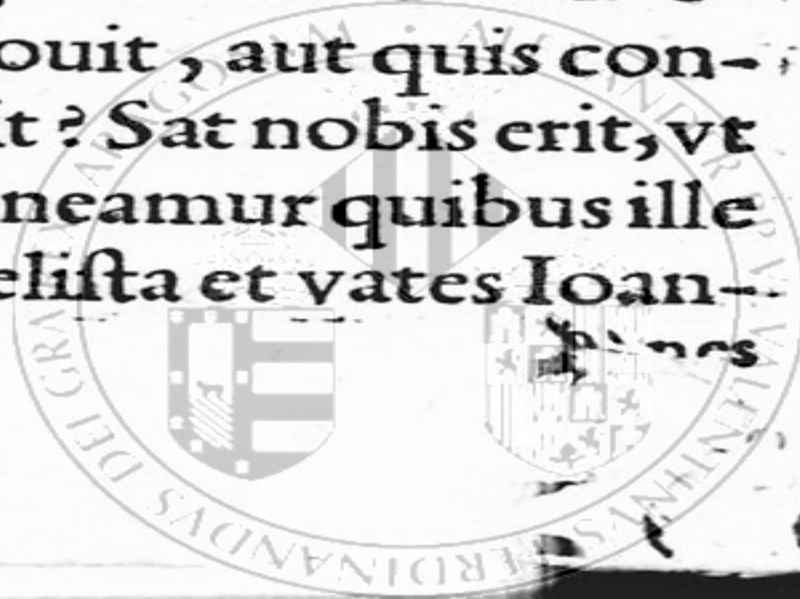
¶ **Q**UOMNES circúferétiaē ductæ
 præter vltimam, si daretur, quæ so-
 li deo cognita esset, habent idem
 centrum in medio trianguli locatū
 vltima vero illa, quam diximus soli
 deo cognitam esse, et idem centrū
 et infinita alia habet, quandoquidē
 a quocunq; puncto ad eam lineæ
 ductæ

ductæ sunt infinitæ lōgæ, ac per cō
 sequens earum nulla est alia maior
 aut minor. Licebit contemplari, si
 ab eodem puncto, hoc est, a non
 quāto, cresceret cōrpus, verbi gra-
 tia, aqua secundum omnem posi-
 tionem in infinitum, quocunq; in
 dato corpore puncto signato, pos-
 se dici ipsum dicti corporis centrū
 esse, cum vndequa; linea protra-
 hatur, crescet in infinitū, et cuiusq;
 talis lineæ initium nobis cognitum
 esse potest: finis vero minime. Da-
 to igitur tali ac tātō corpore in infi-
 nitum vndequa; protenso, haud
 ambiguum nobis erit: Deum bene
 dictum in toto dato corpore esse, et
 in qualibet eius parte. Cum itaq;
 fide teneamus: Deum ante mundi
 creationem fuisse, operæ precium
 est

est contemplari, an fuerit per tantum spatium imaginarium, quantum repleret dicta aqua si vndequaque cresceret in infinitum. Hoc si detur, fatendum esse videtur Deum extra caelos esse, perinde ac fuisset data illa aqua infinita. Quod si concedatur, superest quaerendum, sint ne extra caelos angelorum agmina cum eo: & vtrum animae beatæ ad eas usque partes migrent, an non. Ad hæc omnia et alia id generis quaesita, nil profiteri audemus, ne in id maledictum incidamus, scrutator maiestatis opprimetur a gloria. Sensum Domini quis cognouit, aut quis consiliarius eius fuit? Sat nobis erit, vt ijs finibus contineamur quibus ille diuinus Euangelista et vates Ioan-

nes se continuit, inquiēs. Ego sum
 Δ . et. O. principium & finis di-
 cit Dominus Deus. Est igitur de-
 us. Δ . et O id est, principium si-
 ne principio, et finis sine fine. Ut
 autem ea omnia, quæ de gene-
 ratione figurarum et infinitorum
 corporum diximus, apertiora sint:
 proponimus modum, quo in fine
 unius horæ a Deo: addentur facta.
 Vnde si hora, in cuius initio simus,
 diuidatur, per partes propotiona-
 les, minoribus versus finem termi-
 natis quacunq; volueris proportio-
 ne, fitq; verbi gratia, proportio du-
 pla, in cuius prima parte deus creet
 elementum aquæ sub peripheria,
 cuius diameter sit unius digiti, in
 secunda parte pportionali augeat
 eandem aquam sic in rotundum
 quod

quod eius circumferentia superior per vnū digitum vnde quāq; distet ab inferiori. In tertia vero parte pportionali augeat aquam priorem in orbem, cuius superior circumferentia distet a superiori secundæ aquæ genitæ etiam per digiti quātitatem vndiquāq; : et si sic per alia horæ partes pportionales augeat Deus huiusmodi aquā. Manifestū erit in vltimo instāti horæ signatæ elementum ex datis aquis aggregatum, secundum omnem positionē infinitū esse, cuius vltima periphæria (si liceat sic loqui) soli deo cognita erit. Hoc itaq; modo figuras illas in præcedentibus explicatas, cum polygonias, tum etiam circulares poterit lector intelligere explicandas. Quod si intellexerit, nullo

doctore egebit. Nō inficior Aristo-
 telem aliosq; peripatheticos philo-
 sophos dicere, infinitum quatenus
 tale, ignotum esse. Sed hanc sentē-
 tiam referendā existimo ad intel-
 lectum finitum, vt pote angelorū
 & hominum, qui suapte natura in-
 finitū nequeunt comprehendere.
 Verū si ad Deū optimū referatur,
 qui infinitus est, minime est admit-
 tenda. Quandoquidem, sicut fini-
 tus intellectus sola finita compre-
 hēdere potest, sic infinitus infinita.
Q V O D superest notandum de
 literis nominū, IHVH, et IESVS,
 est, vt, ne a christianis penitus abo-
 lita sit nominis Tetragrammaton
 IHVH memoria, relictæ sunt duæ
 literæ, I. & H. in hoc abbreviato
 nomine IHS. in quo totidē literæ
 huius

huius nominis I E S V S habentur
 scilicet. I. et. S. quarum. I. vtriq; no-
 mini communis est et prima, et su-
 perpositus apex implet quod super-
 est, vt dictum nomen perfecte pro-
 nūcietur. Nec alienū a vero existi-
 mamus diuinitus factum, vt a tem-
 pore passionis C H R I S T I hoc
 nomē abbreviatum I H S in chris-
 tianorum notitiam venerit ad hoc
 vsq; tēpus, et ipsum in christiano-
 rum mentibus credimus duraturū
 vsq; ad sæculi finem. Hoc nomen
 est illud verbum breuiatū quod fe-
 cit Dominus super terrā, prout ex
 Esaia & diuo Paulo colligi potest.
 Nec inficior posse dici, literam. H
 apud græcos appellari, Ita, quæ a-
 pud latinos in, E, longum vertitur,
 & ob id sub breui dictione hoc no

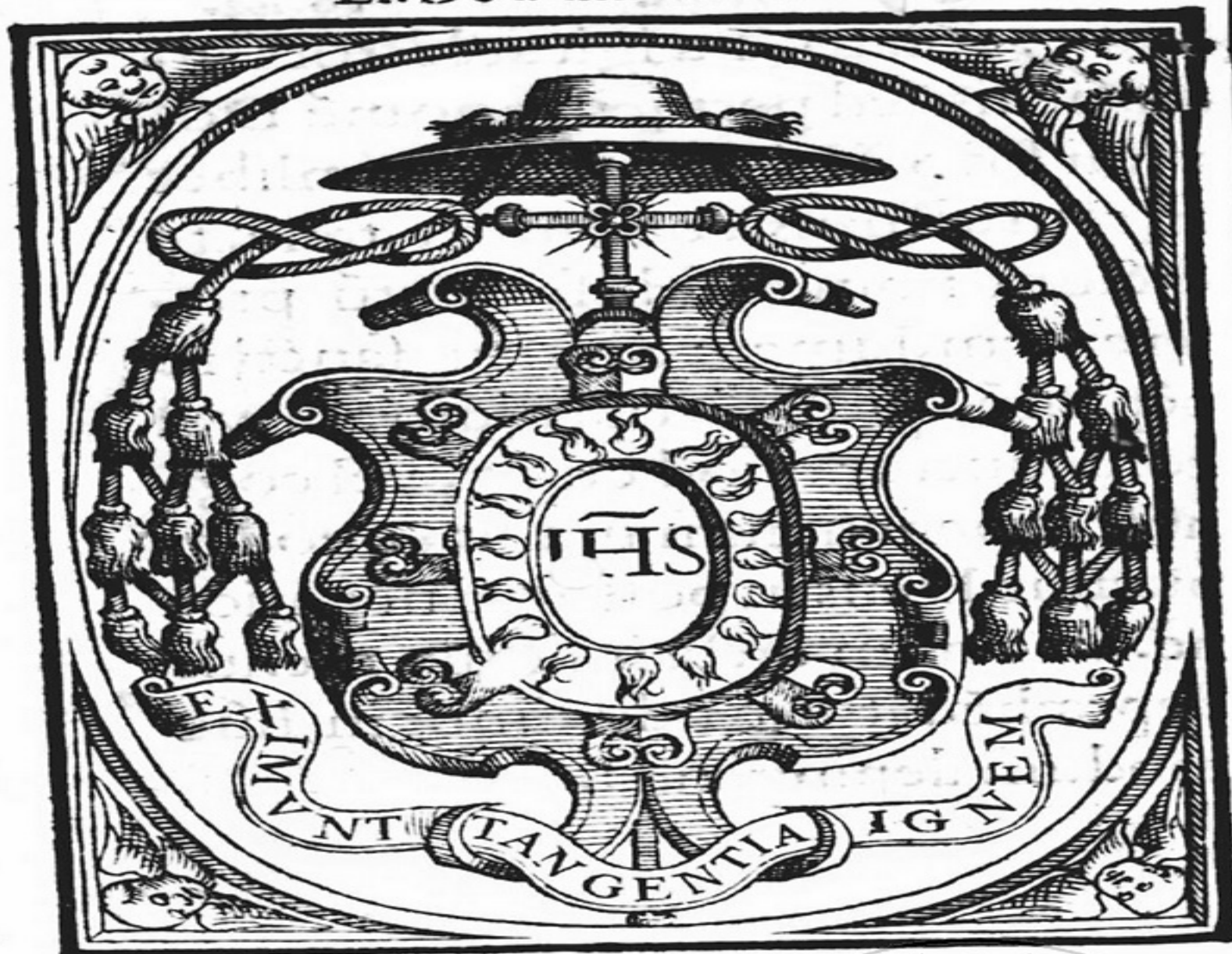
mē IESVS fuisse contractum siue
 abbreviatum sub hac forma, IHS,
 vbi apex vim duarum literarum. S.
 et. V. supplere videtur. Sed his nō
 obstantibus priorē nostram expo-
 sitionem existimamus tenendam,
 quum dictum abbreviatum nomē
 literis communibus latinis in anti-
 quissimis libris scriptum sic reperia-
 mus, ih̄s. In quo omnibidum
 non est literam mediam esse aspi-
 rationis notam & non, ita, hoc est,
 I. Cū autē nos a nostris maioribus
 nulla nobilitatis mūdane insignia
 recepissimus, rati sumus, postquā
 ad sedē apostolatus venim⁹, ea de-
 ligere, quæ noster deus, suo filio cō-
 tulit IESV CHRISTO, cuius vni-
 uersi homines filij sumus. Quæ in-
 signia lōge antecellūt peritura hu-

Li. De diuino non
ius fugacis vmbrae insignia. Hæc
sunt, nomen abbreviatum, I H S,
in calculo albo, id est, filice scintil-
las producenti fixum, circūductis
ferreis ignilibus quæ suo de more
cum filicem tangunt, ignem succē-
dunt. Litera vero, quæ huius rei sa-
cramentum aperit, hæc est, E X I -
M V N T T A N G E N T I A
I G N E M, Quæ hispano sermo-
ne sic habet. E S L A V O N M E
E S T O D A C O S A. Nempe
cum Spiritus sanctus igni compa-
retur, qui inter quatuor elementa
leuissimus, et actiuissimus est, recte
dici poterit christianorū voces Spi-
ritus sancti ignem sub filice latentē
id est, sub nomine I E S V S exi-
mere, et velut e carcere in lucem
euchere, dicto nomine fide chris-
tiana

biana, p̄olato. Tu igitur lector leg-
 nis ne sis, sed perniciousiter nomē Do-
 mini I E S V S inuoca, quamlibet
 sis rem acturus, et firmiter tene, te
 dictum nomen fide formatū pro-
 ferentem, lumem Spiritus sancti re-
 cepturū, quo mēs tua illustrata vel
 consequetur quod cupit, vel cog-
 noscet beneficium maius, quod ei
 præstat Deus in postulati negatio-
 ne. Vt autem dicta insi-
 gnia melius
 depræhēdātur, ea duximus in hūc
 modum depingenda.

Caput. 5.

CV M apud dialecticos (quibus hac
vra in re tribuēda est fides) nomē pro-
prium

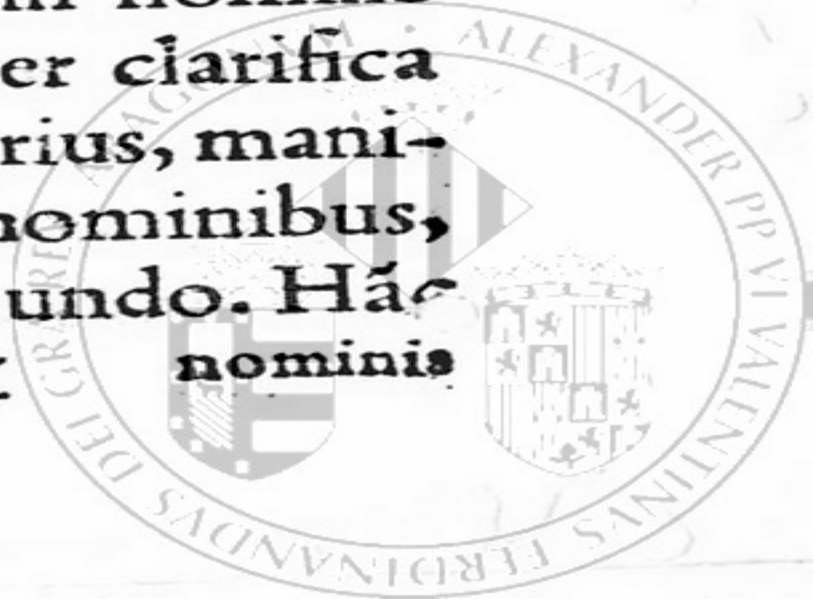

Priu, singulare et discretu dicatur,
 quod de vno tantu predicari natu
 fit, comune autem nomen dicitur,
 quod de pluribus fit natum predi-
 cari: dubitaret merito quispiam, an
 soli Filio in diuinis competat hoc
 nomen, IESVS, sic quod eius pro-
 prium nomen dicatur, an sic Filio
 competat, q etiam Patri et Spiri-
 tui sancto tribuendam sit. Pro dis-
 soluenda hac dubitatione, quadam
 breui distinctione vtemur. Diui-
 nus Filius sub duplici consideratio-
 ne sumi potest, vna, vt a patre æter-
 naliter genitus, secundum quam præ-
 co ille euangelicus Ioannes ipsum
 accepit in exordio altissimo sui di-
 uini eloquij, cum dixit. In princi-
 pio erat verbum, et verbum erat
 apud deum, et Deus erat verbum.

Altera vt humanatus. Et hanc posterioriorem etiam idem vates ostendit paulo post priorem, quando dixit: Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Si itaq; Filiũ secundum priorem considerationem sumamus: tunc non soli Filio competit hoc nomen I E S V S, immo sic de Filio dicitur q; etiam de Patre & de Spiritu sancto prædicatur. Cum enim idẽ sit I E S V S quod saluator, & Trinitatis opera sint indiuisa ad extra, de qualibet personarũ merito dici potest, quãdo aliquam creaturã Deus saluat, quod est I E S V S, id est saluator, nec inde inferre fas est, tres saluatores, siue tres Iesus esse. Nam sicut Deo create et de nihilo aliquã creaturam in esse redigẽte, verum est

est Patrem esse creatorem, & Filiū
 esse creatorem, pariter et Spiritum
 sanctū, nec ob id tres creatores esse
 fatemur, sic ad præsens dicimus, pa-
 trem esse Iesum, Filium esse Iesum,
 et Spiritum sanctum esse Iesum, id
 est, saluatorem. Sunt nempe hæc
 attributa, Creator, Saluator, ex tē-
 pore toti Trinitati cōpetētia, hinc
 fit, hoc nomē Iesus sic captum esse
 cōmune tribus personis. Quod au-
 tem sacra eloquia hoc nomen ita
 acceptum efficiant cōmune tribus
 personis, ostendimus sic. Primo,
 illud nomen esse patris cōstat per
 illud Ioannis, Ego veni in nomine
 patris mei. Et alibi, pater clarifica
 nomē tuū. Adhuc inferius, mani-
 festavi nomen tuum hominibus,
 quos dedisti mihi de mundo. Hæc
 nominis

nominis manifestationem fecerāt.
CHRISTVS in die trāsfigura-
 tionis, in refurrectione Lazari, in
 concionibus ad populum habitis,
 et in fingulis alijs miraculis, quæ fe-
 cerat. Hanc manifestationē cog-
 nouerunt Iudæi, cum vna voce in-
 clamantes dixerunt **CHRISTO**
 fedenti super afinā ingreffuro Hie-
 rufalē, Benedicūs qui venit in no-
 mine domini Hofanna in excelfis.
 Verū ne error gignatur in animo
 infcio, credenti ob adductas auto-
 ritates, vnum effe nomen Patris et
 Filij, fed non Spiritus fancti, osten-
 dimus idem nomē tribus personis
 accommodari, per illud Matthæi,
 Euntes ergo, docete omnes gen-
 tes, baptizantes eos in nomine Pa-
 tris et Filij et Spiritus fancti. In no-
 mine

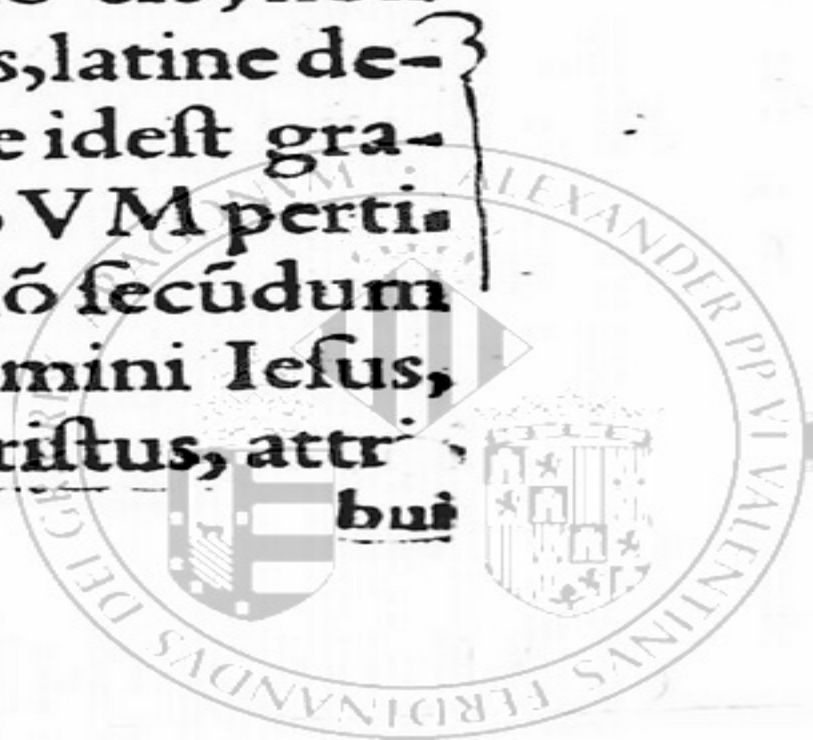
mine utiq; , non in nominibus inquit Ambrosius Lib. I. de fide. C. I. Nomen autem in quo Apostoli baptizabant in primitiua ecclesia, est hoc nomen, Iesus, vnde idē Am brosius Lib. I. de Spiritu sancto. Ca. 3. ita dicit. Qui benedicitur in CHRISTO, benedicitur in nomi ne Patris & filij et Spiritus sancti, quia vnū nomen est, potestas vna, Et. C. 14. Quis vnitatem separare audeat nominis, cū operationis vi deat vnitatē? Sed quid ego vnitatē nominis argumētis adstruo, cū diuī næ vocis euidēs testimoniū sit, vnū nomē esse patris et Filij et Spiritus sancti? Scriptum est enim. Ite bap tizantes gentes in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti. In no mine dixit, nō in nominibus, Hęc ille

ille. Colligitur ergo ipsum esse tribus personis comune. Superest dicendum, datum nomen Iesus, soli filio in diuinis non simpliciter, sed humanato competere. Hanc rem aperit nobis Lucas ita inquit. Et ait Angelus ad eam, ne timeas Maria, inuenisti enim gratiam apud Deum, ecce concipies in utero et paries filium, et uocabis nomen eius I E S U S, et inferius, postquam consummati sunt dies octo, ut circumcideretur puer, uocatum est nomen eius I E S U S, quod uocatum est ab Angelo priusquam in utero conciperetur. Idem itaque nomen, quod est diuinis personis comune, effectum est singulare uerbo incarnato, De hoc in utraque significatione accepto, loquitur

Paulus

Paulus ad Philippenses, dedit illi nomen, quod est super omne nomen vt in nomine I E S V omne genu flectatur caelestium, terrestrium, et infernorum. Sed occurreret alicui dubitatio, quid in causa est, quod non tribuitur tanta dignitas et veneratio nomini, Christus, quanta nomini Iesus. Dissoluitur facile, si uocum ambarum significata declarentur, Christo, graece significat idem quod latine vnctus, hebraice dicitur Messias: Vnctio attinet ad C H R I S T V M quatenus homo est, non quatenus est Deus. Iesus, latine designat saluatore, saluare idest gratiam et gloriam dare ad I E S V M pertinet, secundum diuinitatem, non secundum humanitatem. Ob id nomini Iesus, potius quam nomini Christus, attribuitur

bui solet ea dignitas et excellēs veneratio in ecclesia Domini. Hæc quæ hucusq; retulimus in hoc capite, non obstant ijs, quæ capite. 2. diximus: vbi asserēbamus nomen Iesus absolute, et sine creaturarum affectu essentiam diuinam eiusq; tres diuinas personas significare, quod soli huic nomini diuino competit. Nam cum æquiuocum sit, nec mirum si multa significet, absolute aliqua, et alia connotatiue. Absolute (inquã) ea significat, quæ in dicto capite secūdo diximus, cōnotatiue vero saluationem: quæ cum relatiue dicatur, sine re salua intelligi nequit. Præterea illum Iesum Nauæ Filium, qui teste Hieronymo Domini typum non solum in gestis, verum etiam in nomine gerebat,

gerebat, per hoc nomē Iesus signifi-
ficari ambiguum non est. Quo fit,
datum nomen æquiuocum esse,
æquiuocum (inquam) non solum
a casu, verum etiam a consilio. De-
cuit nempe vt nomen, quod est su-
per omne nomē, omnium nominū
accidentia comprehēderet, ea po-
tissimum, quæ imperfectionem nu-
llam admittunt. Sed quoniam de
his diserere ad aliam pertinet facul-
tatem, sat erit aliqua attigisse.

Caput. 6.

ELEBRATUR
magnis præconijs A-
ristotelis sentētia, quā
in libro de anima in-
seruit

seruit, quæ sic habet. Accidentia
 maximam opem afferunt ad cog-
 noscendū quod quid est. Appella-
 tur quod quid est, ipsa rei substan-
 tia. Hæc sententia, etsi pro substā-
 tijs finitis et dependentibus posita
 videatur, quarū cognitio diffici-
 lis est, nos tamen ad eam diuinam
 substantiā, quæ vere est quod quid
 est, extendi volumus: ad deum (in-
 quam) ipsum, qui cognitu difficilli-
 mus est dicente Ioanne, Deum ne-
 mo vidit vnquam. Vnum, acciden-
 tium cuiq; substātiæ tributum, est
 propriū nomen, quod a rei perfec-
 tione et proprietate impositum di-
 cimus. De hoc accidente prout
CHRISTO competit. Deo et
 homini diferendum est, vt eo cog-
 nito, aliquā ipsius, **Quod quid est,**
 cognitionem

cognitionem habeamus. Dicebatur retro ante sæculis, immo vere sic erat, Deus incognitus: innotuit ab eo tempore quo incarnatus est, et se visibilem præbuit, cui nomē impositum est I E S V S, angelo annuntiāte, Et vocabis nomē eius I E S V M, quod idē sonat quod saluator. Quod si hoc nomen, fide prolatum, nō modè proferentem, sed nonnūquam illum pro quo dicitur saluat, non ab vno duntaxat periculo, sed ab omni, cum corporis, tum animæ, (dico fide prolatū) quoniam si secus promatur, in nullo differt a corpore animæ expecte, cui nullus est motus, nullaq; operatio: Qualis quantæq; virtutis dicendum est verbum ipsum diuinum esse, cui incarnato dictum

g

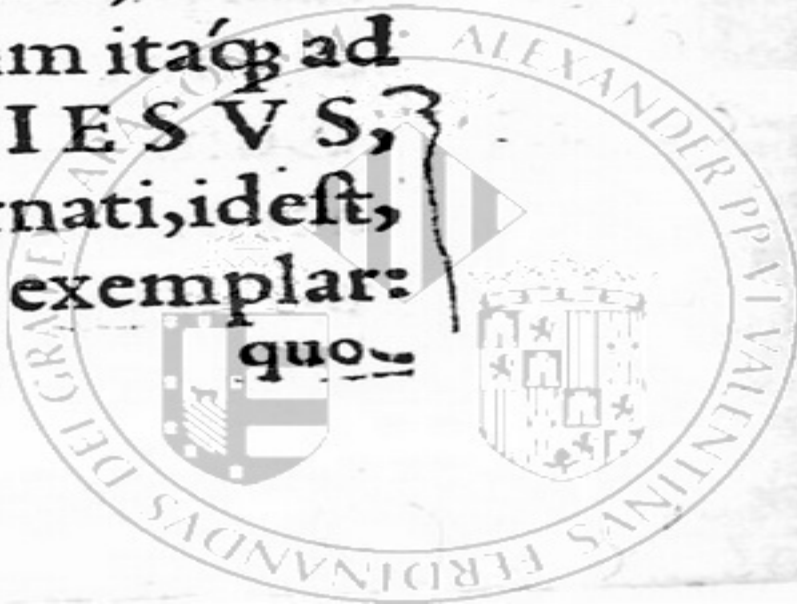
nomē

nomen impositum fuit? Est fides
 ipsa nomini I E S V S prolato, seu
 anima ipsum informans. Hac fide
 Apostoli proferentes nomen I E-
 S V S dæmonia ab obsessis eiece-
 runt, languores curarunt, victo-
 riam aduersus mundi tyrannos &
 aereas potestates obtinuerunt, mor-
 tuos suscitauerunt, et tandem ad reg-
 na cælestia peruenierunt. Si igitur
 tanta est vis huic nomini I E S V S
 fide formato, dignum est fatea-
 mur, eandem & longe maiorem
 esse in illo Quod quid est, quæ De-
 um: primam causam et I E S V M
 C H R I S T V M appellamus:
 quandoquidem accidentium nu-
 lla est operatio, quæ ab ipso primo
 principio, cui huiusmodi acciden-
 tia insunt, nõ primo & originaliter
 emanet,

manet. Ab ipso ergo **C H R I S-**
T O illabente, cum eius nomen
fide formatum profertur, pelluntur
dæmones, fugantur morbi, mor-
tui resurgunt, & omnis tyranni-
ca pestis debellatur. Aduerte pre-
cor christiane lector, expergiscere
qui dormis, et hanc diuinam phi-
losophiam contemplandam tibi
propone, cum proferendum assu-
mis nomen **I E S V S**, et scias
I E S V M quatenus deus est, ubiq;
esse, quatenus Deus et homo, in
cælo, in sacramento altaris realiter
esse, et in te idealiter. Nam exte-
rius verbum a te prolatum, ab in-
teriori proficiscitur. Cum itaq; ad
extra producis nomen **I E S V S**,
intra te possides dei incarnati, id est,
I E S V C H R I S T I exemplar:

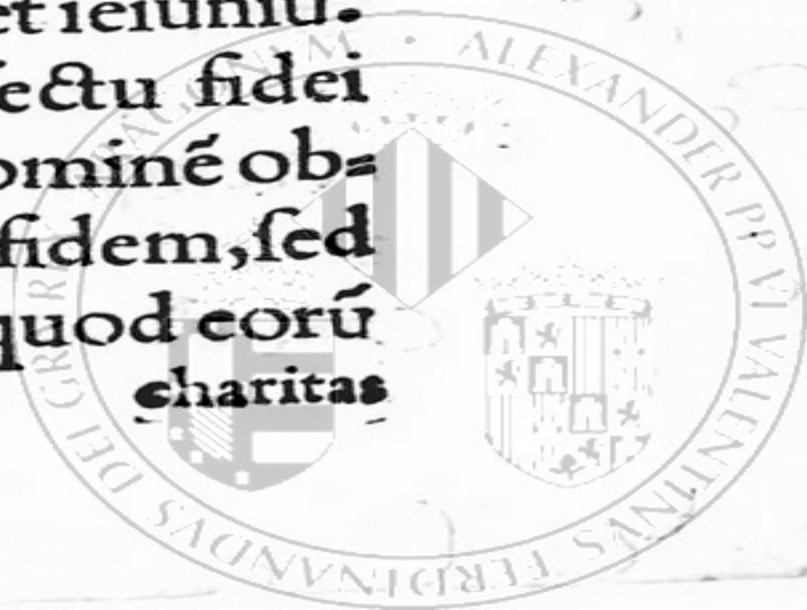
g ü

quo

quod fide si illustretur, tantæ virtutis est motore Deo, vt quæcûq; petieris facienda, extemplo facta reddantur verbo I E S V S prolato, aut si non contigerit, alialongemaiora beneficia consequaris. Hoc philosophãdi genere vfi sunt
Apostoli in morbis curãdis et dæmonibus eijciendis. Non obstat si dixerit quis iam C H R I S T I discipulos nonnunquam in nomine I E S V præcepisse dæmonibus abirent a corporibus obsessorum, qui tamẽ eorum iussis minime paruerunt. Dicimus ad hoc, rationẽ hãc poti9 firmare q̃ inficere quod diximus. Sic enĩ habet Matthæus, Cum venisset I E S V S ad turbã, accessit ad eum homo genibus pro uolutus ante eum dicens, Domine miserere

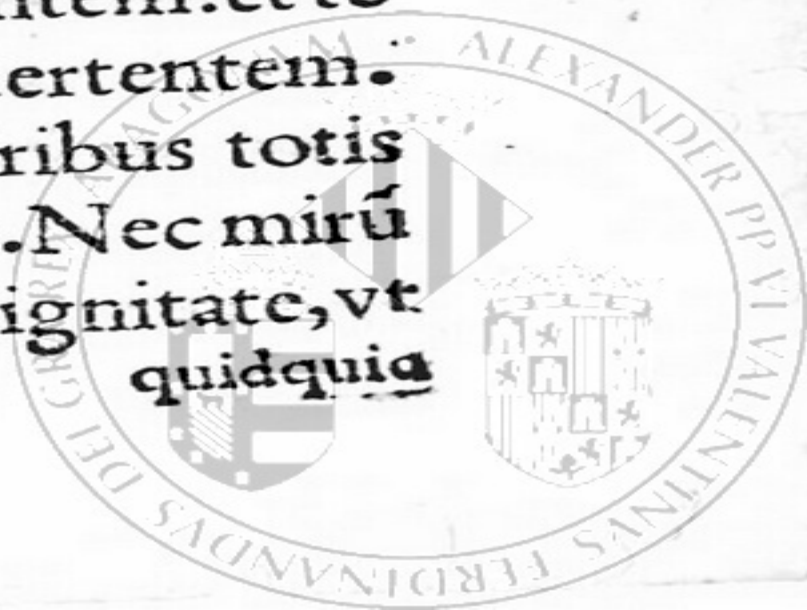
miserere filio meo, quia lunaticus est, et male patitur, nam sæpe cedit in ignem et crebro in aquam, et obtuli eum discipulis tuis, et non potuerunt curare eum. Et paulo post, curato a CHRISTO dæmonia co, dicitur, Accesserunt discipuli ad IESVM secreto et dixerunt. Quare nos non potuimus eijcere illum? Dixit illis IESVS, Propter incredulitatem vestram. Amen dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic, transi hinc et transibit, et nihil impossibile erit vobis. Hoc autem genus non eijcitur nisi per orationem et ieiunium. Plane colligitur, ex defectu fidei discipulos non curasse hominem obsessum. Habuerant enim fidem, sed languidam, propterea quod eorum

charitas refrixerat: quia adhuc carnaliter sapiebant, contendentes inter se de primatu. Qui autem capturi sunt certamen contra spiritus nequam, decet spirituales esse: quales efficit oratio et ieiunium. Nempe ieiunium carnis illectamenta et omnia mundi retinacula dirumpit, et plane liberum reddit hominem; oratio vero hominē iam a terrenis ereptum sic vnit Deo, vt in Deum versus videatur. Ob quæ homo mortalis immortaliter viuens, non carnis, Sed Dei opera facere videtur. Hæc sunt, omnem languorem curare, suscitare mortuos, dæmones deuincere et reliqua id genus miracula virtute nominis I E S V S operari. Quæ omnia apostoli post deuictam carnem

ē in charitate firmati sine hæsita-
 tione credentes fecere, quādoqui-
 dē eorū quilibet **CHRISTVM**
 induerat, adeo sibi **CHRIS-**
TVM indiderant, vt ipsis operāti-
 bus **CHRIVS** operari videre-
 tur. Quam rem Paulus innuit di-
 cēs, Viuo ego, iam non ego, viuit
 autē in me **CHRIVS**. Qui
 cunq; igitur sic **CHRISTVM**
 induit, vt ei credat, eiusq; manda-
 tis pareat, idem cum Paulo fari po-
 terit. Lætare ergo Christiane lec-
 tor, quoniam habes tibi **CHRIS-**
TVM assistentem, quid dico as-
 sistentem? immo illabentem: et te
 ipsum in suos vsus conuertentem.
 et hoc quotiescunq; viribus totis
CHRISTO te præstas. Nec mirū
 si polleas ea virtute ac dignitate, vt

quidquid egeris, a **C H R I S T O** factū putetur: Sic enim tuo in corpore tunc viues, vt extra corpus vitā agere videaris, sic totus lucebis, quod nullis tenebris afficiaris. Scio nōnullos signum petere hac in re, per quod deprehendere queant se christos esse, et de eorum numero, quos Deus signauerit, dicens, Noli te tāgere christos meos. Dicimus, petito respondentes. Tunc temporis quempiam fieri Christum aut potius christū esse (quod intelligo per participationē) cū **C H R I S T I** vitam vixerit, si rerum huius mundi fuerit contemptor, si spiritu pauper, si mitis, si lugens, si esuriēs, si misericors, si pacificus, si ob seruandā iustitiā persecutionē patietur. E contrario, qui gloriam hu-

ius mūdi venatur, qui diues, qui superbus, qui ferox, qui gaudens, qui ventre plenus, qui absq̃ misericordia, qui bellator est, qui in nullo obseruandam iustitiam lædi patitur, principem tenebrarū Beelzebub induit, cuius opera nō amplius hominis, sed dæmonis sunt dicenda.

Capitulum. 7.

NOMEN IESVS efficit credētes in ip̃o filios dei. Deducitur hæc veritas ex illo Ioannis. I. Quotquot autem receperūt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius, qui nō ex sanguinibus, nec ex volūtate carnis, nec ex volūta-

g

te

te viri, sed ex Deo nati sunt. Fi-
 dei admiranda proprietates hæc est,
 vt filios Dei efficiat, qui in nomine
I E S V S crediderint. Recipere
C H R I S T V M in terræa domo,
 cibos et vestes exhibere **C H R I S**
T O, laudatur quidem, sed non su-
 fficit: nec potest hoc præstitum
 seruitium filios Dei facere. Recipe-
 re autem ipsum in sinu mentis, at-
 que inibi educatum fouere nutrireque
 fidei adhæsione nomen eius profe-
 rendo, hoc diuinum, hoc sanctum.
 Et ob id huiusmodi menses sanctas
 licebit atque diuinas appellare. Hæc
 fides virginem deiparam non mo-
 do Dei filiã effecit, sed parentem,
 sed matrem beatissimam. hi ergo
 qui mente diuinum nomen recepe-
 rint, sic filij Dei sunt, vt ex Deo na-
 ti

dicantur, non ex sanguinibus, non ex voluntate carnis, nec ex voluntate viri. Nam qui ex sanguinibus nascuntur, sanguis sunt, et qui ex carne caro. Est tantæ dignitatis ipsa fides autore Paulo, ut sine ipsa impossibile sit placere deo. Credere (inquit) oportet accedentem ad deum, quia est, & inquirentibus se, remunerator sit. Debet fides ipsa præire velut auriga & fax lucidissima præcedens viam eunti ad Deum, ad quem oratione itur. Qua nonnunquam aliqua postulatur necessaria oranti. Est tantæ efficaciam fides, ut de ea dicat **CHRISTVS**. Dico vobis omnia quæcunque orantes petitis, credite quia accipietis, et eueniet vobis. Admiranda fidei proprietates et sine precio preciosum margaritum. Quæcunque (inquit)

quit ipsa veritas) orantes petitist
 credite quia accipietis & euenient
 vobis. Dixit quæcunq̄, non qualia
 cunq̄, hoc est, permanentia, non
 fluida, illa vere sunt, hæc velut um-
 bra prætereunt. Aduerte quicunq̄
 orator es, ne cum Deū oras petas
 momentanea & huius mūdi tricas
 inextricabiles, honores, dignitates,
 fallaces diuitias: immo nec corpo-
 ris valetudo, quantunlibet ægrotā-
 tis semper est petenda. Hæc enim
 nō sunt entia, sed entium interitus.
 Pete igitur ea quæ vere sunt, si per-
 suadere cupis, si petita impetrare
 desideras. Ea sunt, quæ perpetua
 sunt, quæ diuina sunt, quæ interitū
 haud agnoscunt, quæ necessaria
 sunt ad salutē. Hæc si pie et perse-
 uerāter ac pro se ipso petātur, pos-
 tulatū

tuatum erit obtentum . Reliqua
vero quæ non sunt petēti necessa-
ria, dantur quādoq̃: & ut plurimū
negantur . Quod si a Deo non
concedantur , prout sæpe contin-
git, ideo factum putetur, quia non
conueniunt petenti . Maior Dei
misericordia ostēditur (inquit Au-
gustinus) in negatione talium, quā
in datione. Petiuerat instantissime
Diuus Paulus a Deo auferri sibi
carnis stimulum, sed non obtinuit.
Ne enim carnis mortificatione &
reuelationum magnitudine super-
biret, permisit Deus ardorem car-
nis non extingui in eo . Tanto am-
plius Pauli dotes & virtutes flore-
bant, quanto in humilitate tena-
cius firmabātur. Hæc præbuit ipsa
carnis infirmitas. Petendū maxime
est,

est, Deum nobis illabi, deum adesse nobis, non solum per essentiam, præsentiam & potentiam. Quandoquidem a quauis minima creatura hac trina functione deesse nõ potest: sed petamus sic nobis adesse, vt iã nobis ipsi nihil simus, sed Deo, sic precemur Deum nobis adesse, vt penitus ei subsumus, eo actuemur: ita, vt homines cum simus, nihil humanum sapiamus, et mortales, nihil mortiferum patremus, et quæcunque per nos fiant, ortum sumãt a Deo, qui omnium molitor est et autor. Cũq; oratio, mentis in Deum erectio sit, tunc maxime nos orare dicemur, cũ penitus nostra mente impetimus Deum, non lædētes sed obsequentes, cum que sic mētem acuerimus, vt

tres

tres illas diuinas personas attingamus, tres illas hypostases cū simplicitate et vnitae essentiae contēplemur, et rursus ad illa tria, intelligentiā applicemus, quæ in C H R I S T O vno, Deo et saluatore nostro habentur, per quem salui sumus et amissam salutem recuperauimus, (hæc sunt corpus, anima et verbum, quæ tria simul cum reliquis tribus enumeratis in illo triangulo et nomine tetragammaton pariter et nomine I E S V S diximus intellecta) tunc veri oratores sumus, tunc creditur Deus persuasus, tunc impetramus petita. Attende tamē, ne sola apprehensione illa percipias: quandoquidem hæreticus et quiuis infidelis et apostata id facere queunt. Opus est

igitur

igitur non modo intelligētia id attingere, sed volūtate hærere, volūtate amplecti, quem amorem Dei & fidem veram appellamus. Quibus positus factus es postulatorum obtentor, ex imperfecto perfectissimus, ex mēdico locuplex, ex deformi elegans & ex seruo filius. Audi Ioannem loquentem, Quotquot (inquit) receperunt eum, dedit eis potestatem filios dei fieri, Et ne intelligas de receptione simplicis intelligētiae, nam sic infidelis intelligit, sed quomodo intelligit, nō credit: ideo adiecit, His qui credunt in nomine eius, id est, his qui hærēt sacramento per nomen eius intellecto. Hoc nomen est illud insigne, quo procul fugantur Dæmones. Unde discipuli missi a **CHRISTO**

TO pænuntiaturi ciuitatibus Mes-
 siam promissum venisse, redeuntes
 dicunt Domino, Domine, etiam
 dæmonia subijciuntur nobis in no-
 mine tuo. Verum etsi ex hac victo-
 ria redierint triūphatores, ac perin-
 de gaudentes vt vix iubilationem
 explicare potuissent, Dominus ta-
 men modestius ab eis ambitionis
 venenum propellens, velut sapien-
 tissimus præceptor, hunc in modū
 respōdit. Veruntamē in hoc nolite
 gaudere, quia spiritus vobis subij-
 ciuntur: gaudete autem, quia no-
 mina vestra scripta sunt in cælis.
 Ac si diceret, quod vobis spiritus
 subijciūtur, non est ex viribus ves-
 tris: sed subijciūtur atq; succūbunt
 virtute prolati nominis ipsos spiri-
 tus deterrētis: Quod vestra nomi-

h

na

nā sint scripta in cælis , hoc fit vobis
 gaudium, quod iam velut emeriti
 milites noua insignia vobis cō-
 paretis, non in qualicunq; loco hu-
 ius inferioris mundi, huius vmbrae
 fugacis figenda, sed in loco incor-
 ruptibili, in loco ab omni casu im-
 muni, in cælis (inquam) ipsis. Hoc
 fit vobis gaudiū, hoc fit vestrae vi-
 ctoriae vexillū. Nulla insignia in al-
 tissimis illis sedibus collocātur, prae-
 ter illa quæ sunt electorū. Hoc igi-
 tur ad præsens gaudete saltē spe, re-
 cepturi quā primū ipsam, quæ vo-
 bis parata est, beatitudinē. Vel di-
 camus alio modo, exponētes hunc
 locū, Gaudete autē quod nomina
 vestra scripta sūt in cælis. Vos gau-
 detis quod vi nominis mei, quod
 scriptum est in cælis vestris, id est,

mente

mēte, voluntate, memoria, subijci-
 tis dæmonia: gaudete potius quoc-
 vestra nomina sunt scripta in cælis
 hoc est, in ipsis tribus personis cæ-
 latis et recōditis in eo nomine cu-
 ius virtute operamini. Nō est vo-
 bis gaudendum quod nomen nos-
 trum in vobis habeatur, per quod
 fugetis spiritus. Nam et ignis nos-
 tram diuinam virtutē recepit, cum
 tres illos iudæos pueros in fornacē
 ignis missos illeffos tenuit. Nec ob
 id illi gaudere licuit. Sic nec vos.
 Sunt nempe omnia nostræ virtuti
 et ditioni subdita: tū quæ rationis
 capacia sunt, tum, quæ vacant ea.
 hoc gaudete, quod vestra nomi-
 na scripta sunt in cælis: de rebus
 per vos quālibet clare gestis nolite
 gaudere nolite gaudiū vestrū extra

h

ij

vob

vos in alios diffundi: ne videamini
ni arrogantes, iactabundi et huius
mundi gloriolam venantes, ne cum
alijs damnatis vos ipsos in laqueum
carnalium hominum propellatis,
audituri, Amen recepistis merce-
dem vestram, gaudete potius de
ignominia cum tolerantia recepta.
Sic ludibria sufferte vt de vobis di-
ci mereamini, sicut Apostoli gau-
detes a conspectu concilij, quonia
digni habiti sunt pro nomine I E -
S V contumeliam pati, quæ et si a-
pud homines contumelia dicitur,
apud Deum gloria & beatitudo
cæsetur. O fœlix commutatio mi-
seriæ in fœlicitatem, & fletus in iu-
bilationem. Sic cecinerat vates Da-
uid. Qui seminant in lachymis, in
iexultatione metent.

Caput. 8.

VRRIS fortissima
 nomē domini dixit
 rat Salomon in Pro-
 uerbijs. Ecclesia mili-
 tans ciuitas Dei appellatur. In qua
 cōsiderare licet aliquot partes, quæ
 ipsam reddunt non modo munitā
 sed inexpugnabilem. Atq; impri-
 mis Quatuor tales inuenimus, vt
 pote, antemurale, murum, muro-
 rum custodes, & turrim in medio
 vrbis sitam. Antemurale, quod ciui-
 tatem Dei, eiusq; muros ambit, est
 illa exterarum rerū scientia artium
 liberaliū e- naturalis philosophiæ,
 secundum illud Prouerbiorum. 9.
 c. Misit ancillas suas vt vocarent
 ad arcem & ad mœnia ciuitatis.

h iij

Pei

Per has tāquā per primum aditū
ad diuinorum secreta itur, dicente
Paulo ad Romanos primo. Inuisi-
bilia enim ipsius, scilicet dei, a crea-
tura mundi per ea quæ facta sunt,
id est, per notitiam creaturarū in-
tellecta conspiciuntur: sempiterna
quoq; eius virtus et diuinitas. Sic
intelliguntur illa diuina per notitiā
creaturarum, inquit Hieronymus,
vt non modo intellecta verum etiā
conspicua dicantur. Placuit nem-
pe Altissimo tantum suæ diuinita-
tis exhibere vestigium rebus ipsis
creatis, vt nec tātillam rem inueni-
as quæ non referat suum progeni-
torem. Audi regium prophetam
dicentem, Cæli enarrant gloriam
Dei et opera manuum eius annū-
ciant firmamentum. Quæ itaq; visen-
dam

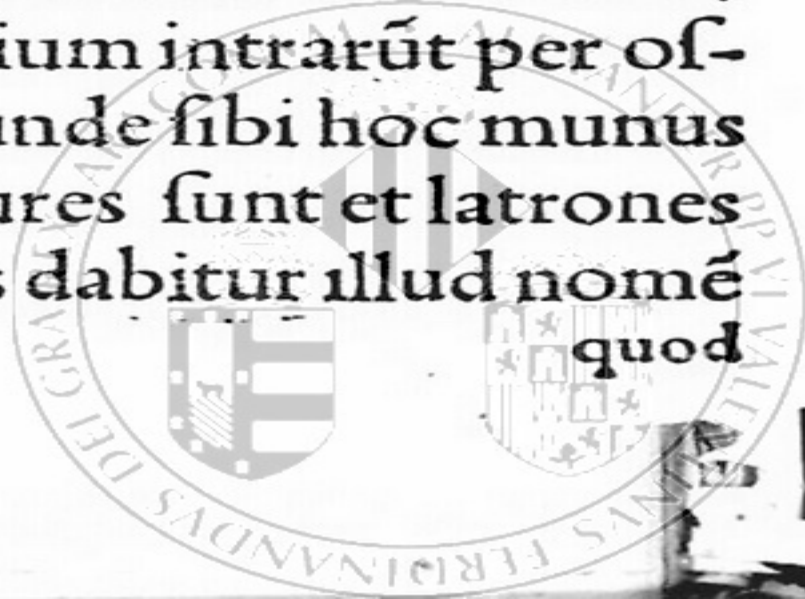

dam sibi delegerit hanc ciuitatē, pri-
mū ad ipsum antemurale perueni-
at oportet. Sed in eo moram facere
totosq; suæ vitæ annos exponere,
perinde atq; veterū q̄ plurimi phi-
losophorū fecere, minime proba-
mus. Eundū igitur est ad eos mu-
ros quos sacrā paginā appellamus,
In quibus videndis amplius remo-
randū dicimus. Nam sic sistendum
in eis est, vt dies et noctes expona-
mus, dicente David, Beatus vir cu-
ius voluntas in lege dñi est, et in ea
meditabitur die ac nocte, erit enim
sicut arbor plantata super riuos a-
quarū, quæ fructū suū dabit in tē-
pore suo: cuius folium nō defluet,
et omne quod fecerit prosperabitur.
Hoc vnū moneo cōsideres, qui-
cūq; philosophiæ christianæ ama-

tor es. Quod omnis tuus amor p̄-
 perabitur, modo ab illo proficif-
 catur amore, quo legem Domini
 amas. Horum murorum custodes
 dicuntur Ecclesiarum praelati, qui-
 bus data est cura vigilandi super
 gregem dominicum, hi sunt veri
 custodes mandatorum diuinorum,
 de quibus Esaias dicit. Qui custodierit sabbata mea, et elegerint que ego volui, et tenuerint foedus meum, dabo eis in domo mea, & in muris meis locum, et nomen melius a filiis et filiabus, nomen sempiternum dabo eis, quod non peribit. Ad eos praelatos referenda sunt haec verba, qui in ouile ouium intrarunt per ostium. Nam qui aliunde sibi hoc munus vendicarunt, fures sunt et latrones non his sed illis dabitur illud nomen

quod

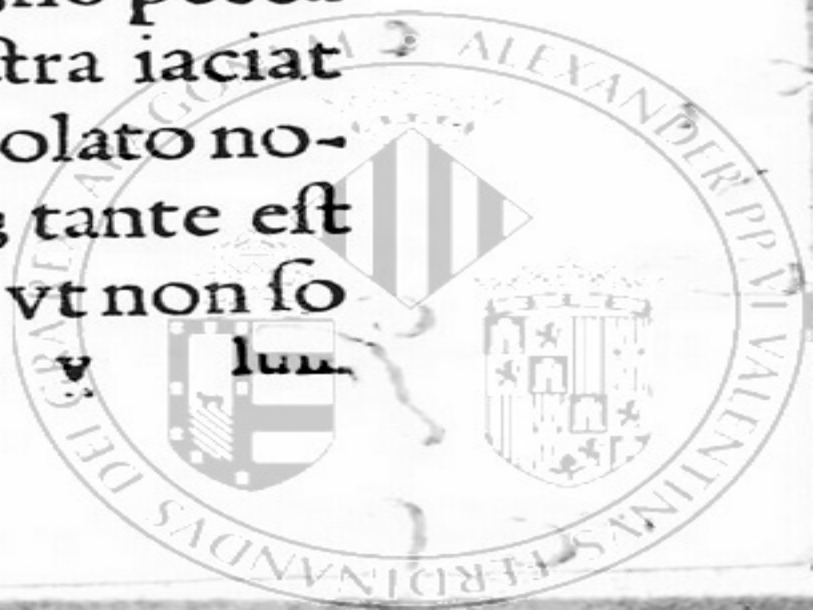

quod est super omne nomen, illud nomen quod est melius a filiis et filiabus, et est sempiternum, his tanquam praesidiis committitur defendenda turris fortissima in medio ciuitatis sita, quam nomen IESVS appellamus, ad quam qui confugerint recipientur illaesi. Aduerte peccator, quicumque es, cum oppugnaris vel a daemone suggerente, vel a carne blandiente, vel a mundo illiciente, confugas incontanter ad illam fortissimam turrem, dicendo, IESVS, et tutus eris. Si quispiam liuidus, te ad iram prouocarit, si euestigio dixeris, IESVS, non peccabis, si lubrica carnis spectra iaciat mundus, dissoluentur prolato nomine IESVS. Et denique tante est fortitudinis hoc nomen, ut non so-

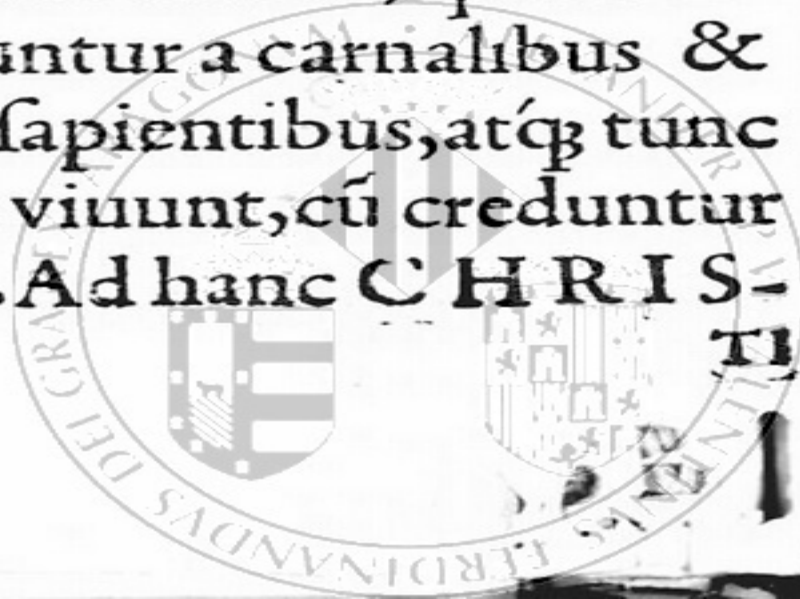
h

v

lun

lum te ab omnibus huius mundi illecebris reddat illesum, sed eo ipso oppugnare poteris & plane deuincere, quæcunq; exorbitantia vniuersus hostis attulerit. Hæc turrim appello non solum nomen IESVS, dicente Salomone, Turris fortissima nomen Domini, sed ipsam CHRISTI humanitatem, quæ est vera turris fortitudinis a facie inimici. Hæc est quæ suos milites ab omni hostium incursum defendit, & tunc fortissima turris effecta est, cum totam cauernosam reddiderunt pharisei. Nepe tanto augustiora redduntur diuina, quâto insanius impetuntur a carnalibus & huius mundi sapientibus, atq; tunc ampliter ipsa viuunt, cû creduntur fore extincta. Ad hanc CHRIS-

¶ In humanitatē foraminibus ple-
 nam, tanquam ad turrim fortissi-
 mam Sapiencia diuina ipsum, in-
 quam, humanatum verbum, ac fi-
 lius patris æterni, omnē rationalē
 creaturā inuitat, proferēs illud cāti-
 corū. 2. Surge, propera amica mea
 speciosa mea, et veni colūba mea
 in foraminibus petrae, in cauerna
 maceriae. Ostēde mihi faciē tuam,
 sonet vox tua in auribus meis, vox
 enim tua dulcis et facies tua deco-
 ra. Non est hic locus diuinus in so-
 lo illo verborū ornatu linquendus.
 Dicamus ergo diuinam sapiētiam,
 cū primum nos in cognitionē rerū
 creatarū instructos cognoscit, auc-
 care ab ipsis antemuralibus ad cōf-
 cendēdos muros diuinæ sapiētiae.
 Nā qui solis rebus creatis hærēt,
 pualebs

quales omnes sunt qui carnaliter sapiunt, semper iacere dicuntur. Idcirco propere surgendum est, et ipsis muris hærédū. Quod quum factū fuerit ex templo diuinæ sapientiæ efficimur amici. Efficit nanq̃ amicitiam ipsa rerum similitudo. Diuinæ sapientiæ illi similes dicuntur, qui diuina sapiunt, atq̃ ob id ipsa diuina sapientiā eam mentem appellat amica. n, quæ erepta de ipsis ante muralibus propius accedens, muros penetrarit Theologiæ, hæc non solū amica dicitur sua, sed speciosa sua. Quæ maior ipsi menti pulchritudo, et qui ornatus speciosior esse potest diuina illa luce metaphisica, quæ sic rapit suū possessorem vt eum in obliuionem sui constituat? adeo quod nil compræhendere

hendere queat , præter ea, quæ sui
 sunt Domini. Deinde vocat huius
 modi mentem nomine columbæ,
 inquiēs. Veni columba mea. Aduē
 tus columbæ volatus est . Nempe
 more quadrupedum surgit mens a
 creaturis, ac posteaquam in altum
 conscēderit, murosq; sacrae paginae
 penetrarit, efficitur amica, efficitur
 speciosa, efficitur columba pernī-
 citer volans . Quam volare iubet,
 non in quæcunq; loca, sed in ea pe-
 træ foramina & cauernā maceriae
 quæ in humanitate sua habentur.
 Petræ foramina sunt illa quinque
 vulnera **C H R I S T O** infixæ, ge-
 neris humani redemptori . Vnde
 habere nidum in huiusmodi petræ
 foraminibus est, ea sapere, id est, ea
 pati, quæ **C H R I S T V S** perpe-
 sus

sus est. Non enim conceditur tibi
diuino theologo ea, quæ Dei sunt
sapere, pro captanda huius mundi
gloriola, vt triumphes carnaliter,
sed vt perinde atq; Diuus Paulus
tuã carnẽ circuncidas: vt tuo capite
CHRISTO respõdeas, Quod
si feceris, tua facies a **CHRIS-**
TO videbitur, & tua vox in auri-
bus eius sonabit, erisq; dignus tali
responso, & vox enim tua dulcis &
facies tua decora. Admirandũ hoc
philosophãdi genus est, quod tunc
vox dulcis dicatur, cum tota ama-
rulenta in mundo non auditur, et
tũc facies sit decora, quãdo ab om-
nibus fœda putatur.

Caput. 6.

In nomine I E S V S
omne genu flectitur,
cælestium, terrestriū,
& infernorū. Philip.

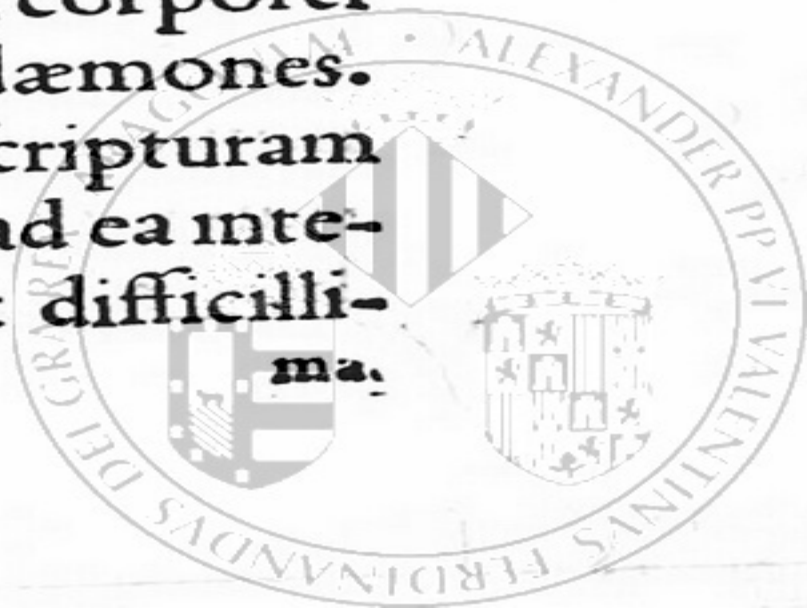
II. Hæc vna Pauli sentētia demōstrat exhibendā adorationē latriæ (quem diuinū cultū soli deo debitū theologi dicūt) huic diuino nomini I E S V S. Tres esse adorationes in manifesto est, vnā latriā, secūdam, duliā: tertiam hyperduliā. Latria est honor, seu cultus oblatus a creatura rationis capace recognoscente deum dominū vniuersi. Dulia est is honor seu reuerentia exhibita creaturæ rationali, ob inuētā in ea excellentiā. Hoc honoris titulo adoramus sanctos, veneramur parētes, et præceptoribus ac dñis spiritualibus et tēporalibus præstamus

Li. De diuino nomine.

mus obsequiū . Hyperdulia est ea reuerentia atq; cultus quem porrigimus alicui sancto ob heroicam virtutem , et excellentiam quæ in ipso habetur . Hæc adoratio media est inter primam et secundam, qua **CHRISTI** humanitatem adoramus, et eius beatissimam matrem . Verum si quatenus verbo diuino est vnica sumatur, illa adoratio debetur ei, quæ latria dicitur, quæ sic Deo debetur, quod etiam ijs , quæ ipsum Deum maxime repræsentant, accommodari licebit: Cumq; nomen **IESVS** sit velut Dei imago per quam concipimus diuinitatem ac verbum diuinum, decēs est, quoties aut ipsum nomē protulerimus , aut ab alijs prolatū audierimus, puoluti in terrā ipsum adoremus

adoremus, non alio modo quam facimus visa cruce, quæ Deum repræsentat in ipsa pendentem, cui latria debetur. Signa exteriora quæ in huiusmodi adoratione frequenter occurrunt, sunt detractiones capitum, genuum inflexiones. Hanc adorationem Paulus designarat, cum dixit, In nomine I E S U omne genu flectatur, cælestium, terrestrium et infernorum. Quod terrestribus animalibus sint genua, admittimus, Verum quod cælestia et infera genibus inflecti valeant non patitur communis philosophia: quando nec cæli animalia sunt, nec angeli corporei esse dicuntur, sicut nec dæmones. Dicamus ergo sacram scripturam metaphoras admittere ad ea intelligenda, quæ captu sunt difficillima.

ma. Exhibere **C H R I S T O** reuerentiam eius nomine audito, est genuflexionem facere: quod tam in angelis, quam in hominibus & demonibus inuenitur. Quod si hic mos seruetur apud omnes mundi nationes vt superioribus potestatibus siue sacris, siue prophanis corpora incuruemus, impetentes genibus terram, longe & omnimodius obuoluenda sunt crura **C H R I T O** viso, eiusq; nomine prolato, et non solum ea genua quæ ossæ sunt neruiculis compaginata, sunt curuanda, verum ea quæ inuisibilia sunt, quæ mentis sunt, flectere præcipimur, cum primum **C H R I S T I** imaginem aut eius nomē mente concipimus. Quod si quis superbe elatus reuerentiam exhibere reuerentiam tanto nomini, incidet

det in syluam malorum atq; miseriarum. Quid enim dedecorosius aut quid deploratius præferocibus animis, quibus diuinum nomē cultui non est, oboriri potest, egestate ac maledictione diuina? Audiēdus de ea re est Malachias, qui loquitur in hunc modum. Si nolueritis ponere super cor, vt detis gloriam nomini meo, ait Dominus exercituum, mittā in vos egestatē & maledicam benedictionibus vestris. Et paulo post, Ecce ego proijciā vobis brachiū et dispergā super vultū vestrū stercus solēnitatū vestrarū, et assumet vos. Est itaq; nomē domini super cor ponendū, non sub corde. Ponūt super cor, quicūq; se ipsos inflectunt, nomini I E S V S exhibētes eā adorationē quæ latria

Li. De diuino nomine.

est: ponunt super cor, qui incontanter audito nomine I E S V S, eum recognoscunt principem & dominum, quiq; frugaliiores huius mundi apparatus rescindunt, vt hæreant capiti C H R I S T O, Ponunt super cor nomen Domini, quibus mens perinde nomine I E S V S occluditur, atq; ipsum carneum cor, pellicula tegitur diaphragmate, per quam quidquid a corde sustollitur ascendit, et per quam meat quidquid in cor traicitur. Quum itaq; nil a mente oboritur, nec ad eam remigrat, quod non redoleat nomen I E S V S, tunc vere dicemus, superiorem cordis partem atq; ipsum totum cor nomen domini subigere. Contra vero nomen dñi sub corde recõdunt, qui rebus diuinis seg-

nes

nes sunt, quiq; depulsa **C H R I S-**
T I philosophia inuigilāt diffidijs,
 exitialibus bellis: præferētes sua in-
 signiter mala synceritati fidei, cha-
 ritatis candori: quo nil improbius
 nil inquinatius esse potest. Sed, vt
 mentem prophetæ aperire valea-
 mus, repetenda sunt verba prius
 posita, quæ peculiariter sacerdotes
 pulsant, quibus annectimus non-
 nulla præcedentis capituli, ūtraq; in
 modū paraphrasis. Ad vos (inquit)
 o sacerdotes, qui despicitis nomen
 meum, mandatū hoc facio, si nolue-
 ritis audire & si nolueritis ponere
 super cor, vt detis gloriam nomini
 meo, ait **D**ominus exercituum, ini-
 ttam in vos egestatem, et maledicā
 benedictionibus vestris. Vos autē
 dicitis, In quo despeximus nom-

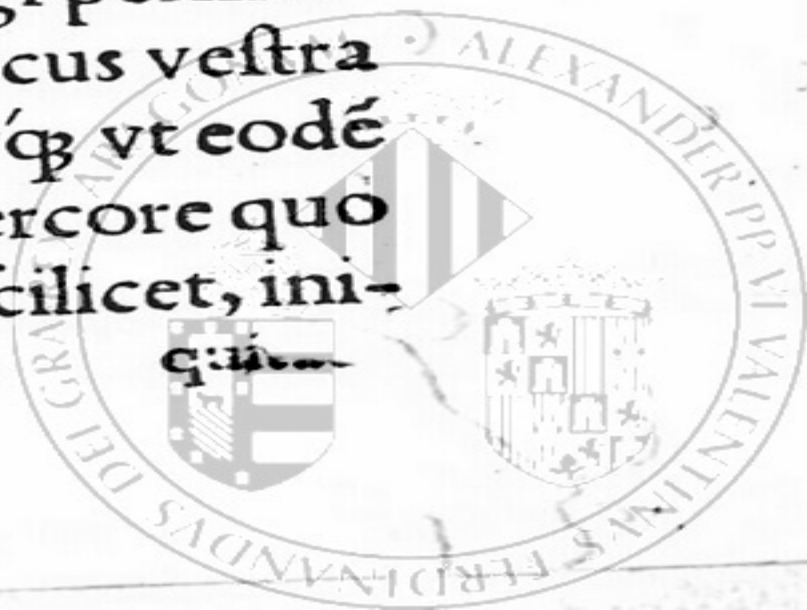

tuum? Dico vobis, in eo quod
 offertis super altare meum, hoc est
 super volūtatem vestram, quæ sic
 vestra est, quod etiam meū altare
 est, panem pollutum. Et dicitis, In
 quo polluimus te? Respondeo, In
 eo quod dicitis, Mensa Domini des-
 pecta est. In eo (inquam) polluitis
 me quod mensam meam despectā
 habetis, Quam tūc maxime despi-
 citis, quum pollutum panem offe-
 rendum mihi collocatis in ea, quid
 pollutius, quid sceleratius, quid fu-
 nestius turpi amore et in sano odio
 quibus mensam meā, quam vobis
 obtuli mundissime seruandam, fœ-
 datis et in dies despiciatorem effici-
 tis? Si offeratis cæcū animal, ad im-
 molandum, nonne malum est? et si
 feratis claudum et linguidum,

non

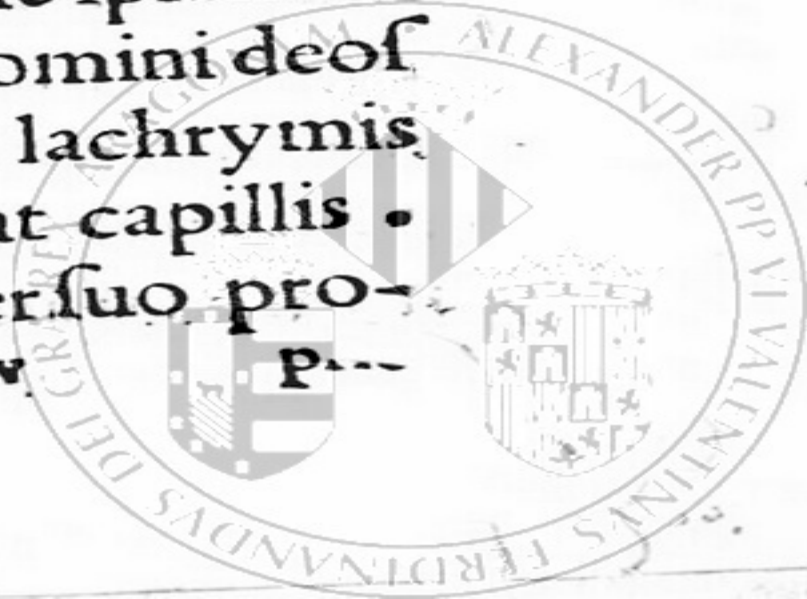
nonne malū est? Quod si illud duci
 vestro homini obtuleritis, ppellet
 nempe vos, neq; faciem vestram vi
 debit. Quanto ergo rectius ego
 Dominus qui vos creavi, et extinc
 tos redemi, repellā vos cōtaminato
 res mēfæ meæ? quia noluistis pone
 re sup cor, superq; mensam meam
 quā vobis dedi, liberū arbitriū, vt
 detis gloriā nomini meo, filio meo
 et Christo meo, mitū ergo in vos
 egestatē atq; omnium bonorū ino
 piā. Erūt apud me maledicta, ves
 tra omnia benedicta, brachiū ves
 trum, cui fiditis dissipabo, nec am
 plius potēs erit: et dispergi permit
 tā super vultū vestrū stercus vestra
 rum solēnitatum, patiarq; vt eodē
 cōsumamini putenti stercore quo
 meam mēsam foedatis, scilicet, ini-

quitate, malitia, fornicatione, auaritia, nequitia, inuidia, homicidio, cōtentione, dolo, et reliquis huius mūdi pestibus. Hæc sunt quæ sacerdotibus proueniunt ex cōtemptu nominis I E S V S , cui omne genu flectitur cælestium, terrestrium & infernorum. Nam pie credi potest cælestes angelos , qui sedentes ad monumentū cūcunt Mariæ, Mulier, quid plorās? audito responso, Quia tulerunt dominum meum, decidisse in terram I E S V M adorantes , quem sub cōmuni nomine intellexerūt. Maria autem, visa angelorum genuflexione, existimans aliquem dominum aduenisse, cuius gratia incuruarentur angeli, cōuersa retrorsum, vidit I E S V M stantem, et nesciebat quia I E S V S effect.

set. At vero I E S V S dicit ei, Mulier, quid ploras? quē quæris? illa existimans, quia hortulanus esset, dicit ei, Domine, si tu sustulisti eum, dicit mihi vbi posuisti eum? & ego eum tollam. Dixit ei I E S V S, Maria. Conuersa illa dicit ei, Rabboni, quod dicitur Magister. Hic annotandum est, Mariam nō cognouisse Dominum & magistrum suū, I E S V interrogando per nomen cōmune, Mulier quid ploras? at cū primum, nomen proprium protulit C H R I S T V S dicendo, Maria, ex tēplo recognouit I E S V M præceptorem suum, et se ipsam in terram p̄iecit, pedes Domini deosculatura, quos aliquādo lachrymis irrigatos, suis deterferat capillis. Quod si mortalis mulier suo pro-

p̄rio nomine audito , conuersa est
ad suum magistrū et præceptorem
sane credendū est Deū ac CHRIS-
TVM redēptorem nostrū euef-
tigio conuertēdum ad nos, vbi no-
men suum proprium, quod est I E-
S V S , a nobis prolatum audierit.
Est nescio quid latentis virtutis in
singulis pprijs nominibus, quæ an
ab ipso totius mundi ordine et vni-
uersali naturā tributa sit , an a solo
Deo, nō est facile dijudicare: Hoc
tamen vnum fide tenemus et pla-
ne affirmamus, tantam huic nomi-
ni I E S V S diuinitatē inesse, quā-
tam mortalium nemo nec angelo-
rum aliquis attingere potest . Est
hoc nomen teste Paulo, super om-
ne nomen , nec solum super omne
nomen humanitus adinuētum, sed
super

super omne nomen quolibet diu-
inum: Quandoquidem cætera di-
uina nomina communia sunt, hoc
proprium, et ita proprium, quod
cæterorum omnium cõmunium
virtutes habeat. Procumbunt cæ-
lestes angeli prolato hoc nomine
etiam si ab eisdem proferatur. Est
vero simillimum, angelû Gabrie-
lem missum legatum ad virginem
cum in illum suæ orationis articu-
lum deuenisset, Ecce concipies in
vtero, et paries filiû, et vocabis no-
men eius IESVM, reclinaffe et ca-
put et genua. Quod homines ad
ipsum nomen prolato flectant
sua genua colligitur ex illo Ioan,
XVIII, vbi dicitur. Iudas cum ac-
cepisset cohortem et a Pontifici-
bus et phariseis ministros, venit

illuc cum lateris & facibus & armis, I E S V S autem sciens omnia quæ ventura erant super eum, processit et dixit eis, Quæ quæritis? responderunt ei, I E S V M Nazarenum: dicēs eis I E S V S, Ego sum, abierunt retrorsum & ceciderunt in terram. Audito itaq; verbo, Ego sum, quod idem sonat, quod I E S V S sum, suffugerunt se resupini et perterriti: et velut exanimes corruerunt. Habet nomen I E S V S hanc vim, vt eos in altum attollat, qui seipfos nomini suo submittūt, eos vero deprimat, adigatq; ad terrā, qui suo opte vitio funestāt sacrū nomen. Quod inferorum genua flectātur ad vocē nominis I E S V S, clam non est, Nā in his hominibus medēdis, quos dæmoniorum legio diuexarat,

diuexerat, nulla fuit aptior medela
 nomine I E S V S, cuius inuocatio
 ne elusi dæmones abierunt nunq̄
 redituri, et totis suis viribus orbi
 immigrarunt in porcos. Colligi-
 mus ex his quæ ampliter dicta sunt
 ad nomen I E S V S genua vere cæ-
 lestium cum hominum tum ange-
 lorum deflecti suapte virtute exhi-
 bitura adorationem latrariam, terres-
 trium ac plene carnalium hominū
 et infernorum genua collabuntur
 reditura nūquam in suos vsus. Ro-
 mani Pontifices, quibus rerum di-
 uinarum cura cōmissa est, cognos-
 cētes pro suo captu numen et diui-
 nitatem huius nominis I E S V S,
 quam accumulatissimas indulgen-
 tias tribuerunt ijs, qui audito nomi-
 ne incōtanter, aut detexerint caput

Li. De diuino nomina:
aut inflexerint genua.

Caput. 10.

VOCABITVR nomē eius
admirabilis, cōfiliarius, deus, fortis,
Pater futuri sæculi. Princeps pacis
multiplicabitur eius imperiū, et pa-
cis non erit finis. Esaias veterū pro-
phetarū præcipuus hic loquitur de
nomine Messæ futuri, et vt eius
nominis dignitatem aperiret, tri-
buit ei ea attributa quæ ipsi Messæ
cōpetūt, innuens latēter eandē fu-
turam vim in nomine, quæ et in
nominato. Habētur in hoc tanquā
in causa, in illo velut in signo. Vn-
de Bernardus prophetiæ verba ex-
ponēs ita inquit, Admirabilis in na-
tiuitate, cōfiliarius in prædicatio-
ne, deus in opatione, Fortis in pas-
sione

sione. Pater futuri sæculi in resur-
 rectione. Princeps pacis in ppetua
 beatitudine. Trásferre licet hæc no-
 mina ad opus nostræ salutis. Et pri-
 mo vocatur, I E S V S admirabilis
 in nostræ mētis cōuersione. Quid
 enim admirabilius aut dici aut in-
 telligi potest ipso mentis raptu? in
 quo et eius lapsum cōsiderare de-
 cet et ascēsū, Lapsum liquidē in mil-
 le criminū genera, tota foeda spur-
 citijs dedita huius mūdi, quæ sic ia-
 cuerat, vt velut sui oblita non quæ
 sua sunt quæreret, sed quæ luciferi,
 adeo vt suã voluptatē suūq; amorē
 in carnis operibus collocaret, nulla
 in ea species nullūq; spectrum erat,
 quod nō carnis opa designaret: ita
 a se recesserat vt a deo longius ipso
 nihilo migrare videretur, igitur q

ab illo plus nihilo auocetur, ad mirabile quidem est, et longe admirabilius quod surda cum extiterit, e vestigio audiat, audiensq; in ipsam rapiatur diuinitatem: cui adeo hæret, vt auelli nequeat: et sic tota splendeat, ac si nunq; tenebris fuerit oppleta: sic deniq; triumphet, ac si nullum certamen fuerit perpeffa. Hanc mentis conuersionem quis non dixerit admirabilem? q; si talis est, admirabilior longe erit eius effector **C H R I S T V S I E S V S**. Secundo, vocatur **I E S V S** consiliarius in nostræ mentis conuersione monita quâ plurima præbens. Quotiescunq; subortam in te cognoueris peccati detestationem, **C H R I S T O** consolatore id factû dijudica, si amicus, si tuus prælatus

prælatas, si angelus tibi custos con-
 filium abigendi scelera & recurrē-
 di ad Deū præbuerit, ipso I E S V
 fautore cognosce. Tertio, vocatur
 I E S V S Deus, id est, id quo maius
 excogitari non potest. In nostræ
 autem mentis conuersione deitatis
 nomē obseruans, confert conuersæ
 animæ tātum munus, quo suo mo-
 do maius conferri non potest: quā-
 do quidem sese tribuit immeritæ
 menti. Quarto, vocatur I E S V S
 fortis in mentis conuersione, nēpe
 sola C H R I S T I fortitudine &
 virtute huiusmodi conuersio effici
 potest. Quam rem vates David
 considerat inquit, Cōuertere Do-
 mine & eripe animam meā, saluū
 me fac propter misericordiam tuā
 tanquam si diceret, Licet Rex ego
 k sim

sim potentissimus, idemq̄ ab incū-
te ætate fortissimus, qui tenellus ad
huc adolescens, cū patris mei gre-
gem pascebã, leonem & vrsū in
agnos irruētes persequerbar, eosq̄
percutiens, eruebam de eorum ore
arietem, quem de medio grege ab-
stulerant, & apprehenso eorū mē-
to suffocabã, interficiebamq̄ eos,
tantum in me robur, tanta virium
fortitudo fuit. Animam tamē meā
nec conuertere queo, nec de manu
leonis ipsam eripere valeo, illius (in
quam) leonis rugientis, qui circuit
quærens quē deuoret. Quapropter
supplex postulo, tu qui a deo
fortis es, quod conuertis petram in
stagna aquarum et rupem in fōtes
aquarum, Qui conuertis mare in
aridam, quiq̄ fortis et potens es, et
domi

dominus potens in prælio, Cōuertere et eripe animā meam. Nullum reor ferocius bellū, nullā atrociorē pugnam, ea quæ fit in mentis cōuersione, In qua vni **CHRISTO** vniuersæ potestates aeræ opponuntur, opponitur mūdus, pugnat caro, in tāto bello hos feroces bellatores deuincere solus ille potest, qui excellēter fortis est **I E S V S**, cui proprium est animam huius affectam ē trucidētis ferocientium manibus eripere, atq; illæsam seruare. **Quinto**, vocatur **I E S V S** Pater futuri sæculi in ipsa mentis conuersione. Est enim patris vna proprietates, filio parare necessaria vitæ, altera, præsto esse ad repellenda occurrentia incommoda: est et tertia velut præcedentium basis, firmissi-

mumq; fundamentū, diligere amplius filium quam ab eodem diligatur, ppter quē sæpenumero mortis periculo se se exponit. Hæc omnia **CHRISTO IESU**, omnium nostrum vero parenti, in ipsa mētis cōuersione competere non ambigimus, in qua nō solum parat vitæ spiritali necessaria animæ lāguēti, sed tanquam sapientissimus medicus depellit omnē morbū. Quod præsto sit ad repellenda incommoda, ijs potissimum, qui inuocāt eū, colligitur ex illo Psalmo, Cum inuocarē exaudiuit me Deus iustitię meæ, & alibi, In tribulatione mea inuocaui Dominum & ad Deum meum clamaui, & exaudiuit de tēplo sancto suo vocem meam. Et alibi inquit Deus, In tribulatione inuocasti

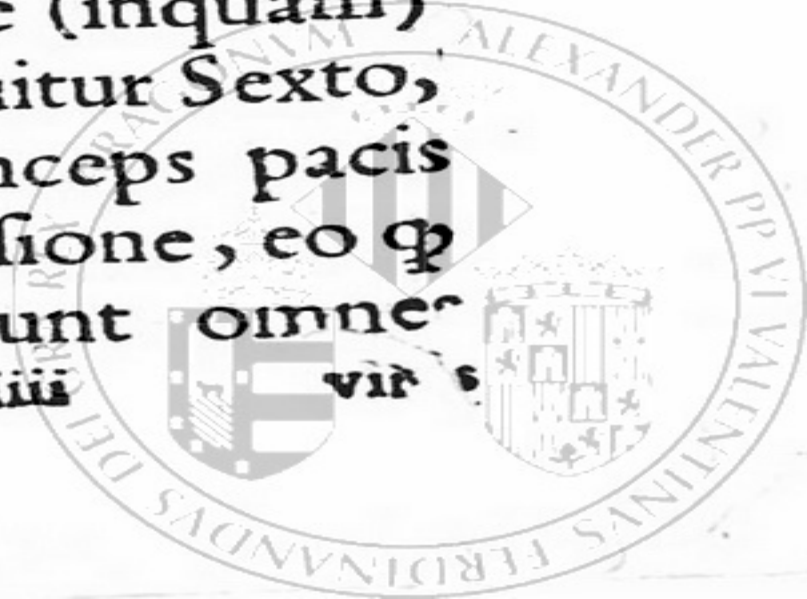
i. ocaſti me & liberaui te. **Quod**
CHRIST I amor in ſuos chriſ-
 tos longe antecellat dilectionem
 parentum carnalium quã erga pro-
 prios filios habent, demõſtrat illud
 Daudis, Pater meus & mater mea
 dereliquerunt me, Dominus autẽ
 aſſumpſit me. **Quod** mortis pericu-
 lum ſubierit **CHRISTVS** Do-
 minus pro ſuis ouiculis liberandis,
 Eſaias oſtẽdit dicens. Vidimus eũ,
 & nõ erat aſpectus, & deſideraui-
 mus eum deſpectum & nouiſſimũ
 virorum, virum dolorum & ſcien-
 tem infirmitatem, et quaſi abſcon-
 ditus vultus eius et deſpectus: vnde
 nec reputauimus eum, vere læquo-
 res noſtros ipſe tulit, et dolores no-
 ſtros ipſe portauit: et nos reputaui-
 mus eũ quaſi leproſum et percus-
 ſum

sum a Deo et humiliatū : ipse autē
 vulneratus est propter iniquitates
 nostras, attritus est propter scelera
 nostra, disciplina pacis nostræ sup
 eum, et liuore eius sanati sumus:
 omnes nos, quasi oues errauimus,
 vnusquisq; in viam suā declinauit:
 et posuit Deus in eo iniquitatem
 omnium nostrum: oblatus est quia
 ipse voluit, et non aperuit os suum.
 Sicut ouis ad occisionem ducetur,
 et quasi agnus coram tondente se
 obmutescet, et non aperiet os suū.
 Et paulo inferius dicitur, Tradidit
 in mortē animā suam, et cum sce
 leratis reputatus est, et ipse peccata
 multorum tulit, et pro transgresso
 ribus rogauit. Iam vidēdum supe
 rest, quomodo **CHRISTVS**
 dicatur Pater futuri sæculi, non e
 nim

nim̄ potādum est ipsum futurum
 sæculum filiū esse, cuius pater I E-
 S V S sit, est igitur I E S V S qui in
 nostræ mentis conuersione est ad-
 mirabilis, Consiliarius, Deus, For-
 tis, sic Pater futuri sæculi, quod p̄
 sæculo futuro futurus est pater, qui
 nunquam deseret filium, sed ea que
 filio in sua cōuersione cōtulit mu-
 nera amplificabit in futuro, et qui
 tāquā fortis eripuit animā de infer-
 norum manibus, velut pater, erep-
 tam conseruabit, nutriet atq; bea-
 bit. Et ne credas in illo futuro sæ-
 culo non defuturam pugnam cum
 illis hostibus, dæmone (inquam)
 mundo, carne, sequitur Sexto,
 vocatur I E S V S princeps pacis
 in ipsa mentis conuersione, eo q̄
 in concordiam redeunt omnes

vires animæ C H R I S T prin-
cipe assistente : cuius imperium sic
multiplicabitur quod pacis nō erit
finis. Præsens sæculum duos con-
trarios fines habet, vnus est malis,
alter bonis accommodādus homi-
nibus. Malorum finis discordia per-
petua est, in fine bonorum, nulla re-
bellio, nullū dissidium erit, sed pax
nūquā defuturā finis dicetur eorū,
qui C H R I S T I nomen viuētes
coluerūt. Cōtemplare lector quā-
ta misericordia fuerit vsus CHRIS-
TVS IESVS in tua conuersione,
qui nō solum pepercit facinoribus,
verū te speciosis margaritis orna-
uit, vt qui antea litis fueras et discor-
diæ fomes, in Hierusalem, quæ di-
citur pacis visio conuertaris: et qui
fueras ob peccatum caligo, cōuer-
sus

sus ad CHRISTVM, Syō effi-
 ciāris, hoc est, numen siue specula-
 tio. Accepto igitur cū Dauid tym-
 pano vel psalterio, lauda tu Hieru-
 salem Dominū, lauda Deum tuū
 Syon, Quoniam confortauit seras
 portarū tuarum, benedixit filijs tuis
 in te: Qui posuit fines tuos pacem,
 et adipe frumenti, hoc est, sapientia
 æterna ac verbo incarnato, cuius
 dulcedo et satietas acipi frumenta-
 cæ non immerito comparatur, sa-
 tiat te. Hoc pane cōfortantur seræ
 portarū tuarū et benedicūtur filij
 tui in te. Duas animæ esse portas
 fatemur, intellectum et voluntatē:
 per quas non solum principes tene-
 brarum subintrant, sed et mundus
 ac caro, quoties eorum iussis pare-
 mus. Cum enim vindictam de ini-

Li. De diuino nomine.

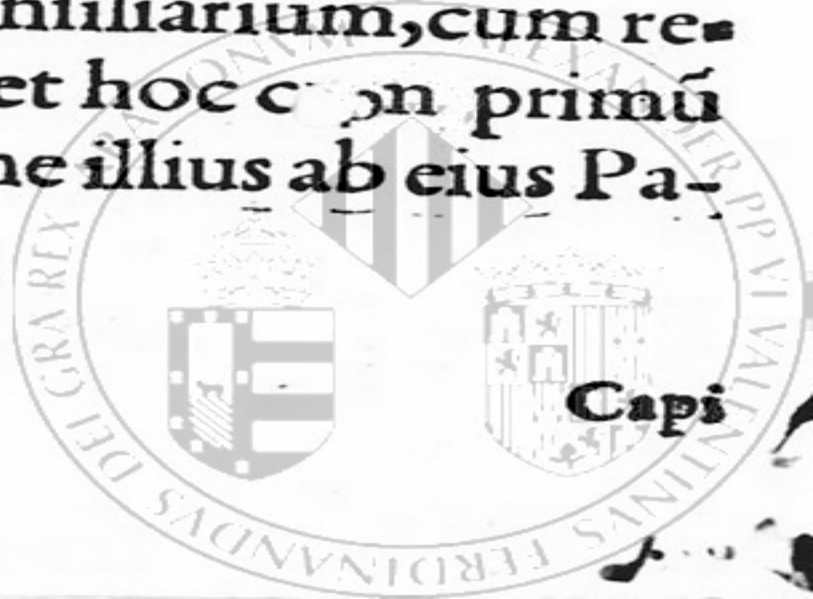
micō paramus, quid aliud effici-
mus, quam animæ portas diabolo
aperire? Cum alienam vxorem ad
concupiscendum intueris, cum to-
tus cogitabundus in rem turpem
moueris, nil aliud facis, quam por-
tas illas tuæ animæ potestatibus in-
ferorum aperire. Cum â fide su-
pernorum, â spe attingendæ beati-
tudinis, ab ipsius perfectionis vincu-
lo charitate, defeceris: non solum
animæ tuæ portas aperis, verū in-
trogressas spirituum impurorū le-
giones quam plurimas sustines. Ex
alia parte cū CHRISTO tuo
cuiusq; præceptis intellectum accō-
modas ac voluntatem, repente illa-
bitur velocissimus ille bellator I E-
S V S, inquit, Attollite portas
principes vestras et eleuamini por-
te

tæ æternales, et introibit Rex gloriæ. In hoc **CHRISTI** ingressu fugantur mūdi potestates, confortatur seræ portarum tuarum, quas prius infregerat iniqua dæmonum legio. Seræ cōfortatæ sunt tria illa vincula diuinitatis, fides, spes, charitas, quæ absente **CHRISTO** refrigerata fuerāt. Resipisce igitur lector, tu qui iam exsectus es Hierusalē et Syon, et lauda in hac tua cōuersione Dominum, lauda Deum tuum: quoniam confortauit seras portarum tuarum et benedixit filiis tuis in te. Nam tu, qui paulo ante filios intra te produxeras maledictionis, modo benedictionis, filios procreabis. Nil aliud anima conuersa et **CHRISTO IESU**, sponsata, percipit, præter diuinitatem.

Li. De diuino nomine.

nos amores, extases altissimas: quibus sic rapitur, vt quæ tota extra se videatur, nunquam magis intra se inuenitur. Hæc omnia, quæ diximus competere **C H R I S T O** in nostræ mentis conuersione, etiam competunt suo modo nomini **I E S V S** fide prolato. Nempe cum datum nomen sic proferendum sumimus, statueret in mente nostra debemus, nõ modo Deum, quatenus est trinus et vnus, verum etiam vt est Deus homo, id est, **C H R I S T V S I E S V S** in quo fidimus, ac fide tenemus, illico nobis futurum admirabilem consiliarium, cum reliquis attributis et hoc cõn primũ aliquid in nomine illius ab eius **Patre** postulamus.

Caput.ii.

VINCENTI (inquit
Deus Apocalypsis .

2.) dabo manna absconditum, et dabo illi cal

culum candidum, et in calculo nomen nouum scriptum, quod nemo scit nisi qui accipit. Hominis vita militia est, teste Iob: finem militiae victoriam dicimus, quam cum primū miles fuerit adeptus, legitime certando, coronabitur. Hæc corona est manna Iudæis absconditum, Christianis reuelatum in vltima
CHRISTI cœna, habetur enim Exodi. 16. c. Deum dedisse manna filijs Israel per Mosem in desertum ductis. Quod cū vidissent dixerunt

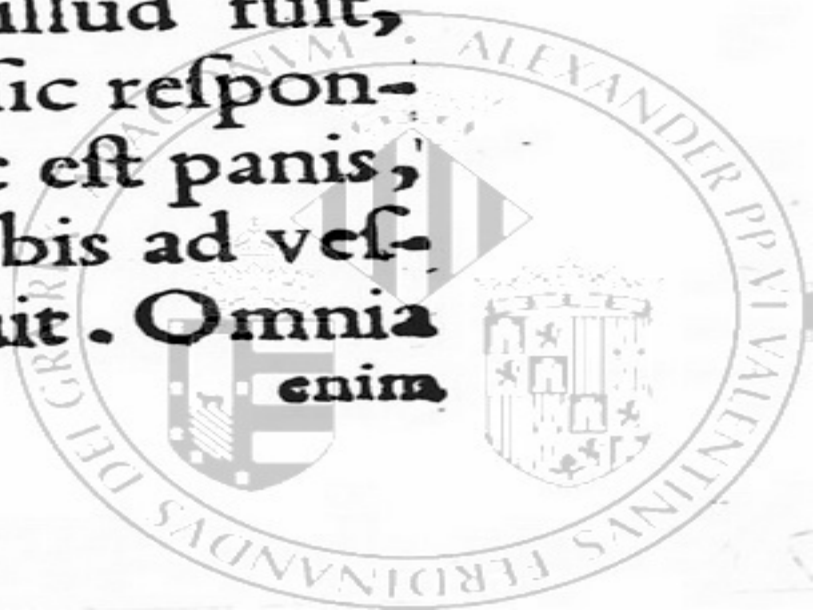
ad

adinuicem, Manhu, quod signi-
ficat, Quid est hoc? Quibus ait
Moses, Iste est panis, quem Do-
minus dedit vobis ad vescendum,
colligat vnusquisq; ex eo quan-
tum sufficit ad vescendum, fece-
runtq; ita filij Israel, et college-
runt alius plus alius minus, et men-
si sunt ad mensuram gomor, ete-
nim gomor, circima pars est ephi,
nec qui plus collegerat habuit am-
plius, nec qui minus parauerat,
reperit minus, sed singuli iuxta id
quod edere poterant congrega-
uerunt, dixitq; Moses ad eos, Nul-
lus relinquat ex eo in mane, qui
non audierunt eum, sed dimise-
runt quidam ex eis vsq; mane, et
scatere coepit vermibus et compu-
truit, et iratus est contra eos Mo-
ses

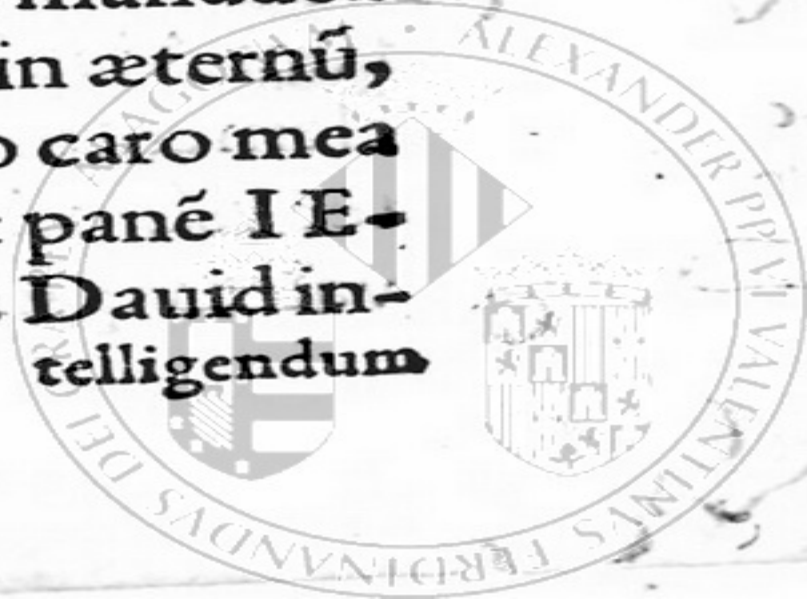
tes. Colligebant autem mane singuli quantum sufficere poterat ad vescendum, et appellavit domus Israel nomen eius Man, quod significat, Quid, quod erat quasi semen coriandri album, gustusque eius quasi similæ cum melle. Filij autem Israel comederunt Man quadraginta annis, donec venissent in terram habitabilem. Et si hic locus maxime sic accommodus in quo aperiatur tota hæc litera, tamen ne plus æquo longiores simus, aliqua duntaxat declarare decreuimus. Et in primis dicimus, Sicut Manna illud fuit, Iudæis absconditum, sic responsio Moysi dicentis. Hic est panis, quem Dominus dedit vobis ad vescendum, abscondita fuit. **Omnia enim**

Li. De diuino nomine:

enim in figura eis contingebant.
Fuit autē hęc figura completa et
responſio in aperto data in vltima
cœna Domini: in qua accepto pa-
ne, factaꝫ deſuper benedictione
Dominus I E S V S ſuis diſcipulis
illum tribuit dicens, Accipite et co-
medite, hoc eſt corpus meum. Ac
ſi diceret, In lege ſcriptū nouiſtis,
Manna datū fuiſſe profugo Iudæo-
rum populo in cibum: quod cum
vidiſſent, guſtaſſentꝫ in admiratio-
nem rapti, percontantur a Moſe,
Quid eſt hoc? Quibus Moſes ait,
iſte eſt panis, quem Dominus de-
dit vobis ad veſcendum. Ego autē
interrogationi huic, apertius reſpō-
deo, Hoc eſt enim corpus meum.
Bene reſpōdit Moſes, verū obſcu-
re: quum diceret, Iſte eſt panis, quē
Dominus

Dominus dedit vobis ad vefcendum. Appellatione panis totum alimentum comprehenditur, sine quo vita esse non potest. Fieri haud potest, ut sine alimento viuatur homines. Ego sum panis iste, qui de caelo descendi. Sed ut amplius huic quaestioni satisfaciamus, annectendam euangelicam lectionem statuimus, quae sic habet, Ioannis, 6, Ego sum panis vitae, patres vestri manducauerunt Manna in deserto, et mortui sunt: Hic est panis de caelo descendens, ut si quis ex ipso manducauerit, non moriatur. Ego sum panis viuus qui de caelo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in aeternum, et panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita. Huc panem IESUS VM, in spiritu raptus David intelligendum

telligendum per manna deponit
 uit Pſal. 77. cum dixit, Mandauit
 Deus nubibus deſuper & ianuas
 cæli aperuit, et pluit illis manna ad
 manducandum, et panem cæli de-
 dit eis, Panem angelorū manduca-
 uit homo. Diximus in parte, quo
 pacto manna Iudæis datū abſcō-
 ditum fuit eis: nunc rurfus amplifi-
 camus dicent ſc̄s cum caballistis, di-
 ctionē, Man, idē ſignificare quod
 tota vita hominis, habēt enim ſup-
 putādi artem in characteribus he-
 braicis ſitam, perinde ac nos in cō-
 munibus Arithmeticæ elementis,
 Ita vt vnitatis vim primum elemē-
 tum Aleph cōtineat, et binarij. 2^m
 elementum. ſ. Beth, et confequen-
 ter vsq; ad decimum, vndecimum
 valet viginti, Duodecimū Trigin-
 ta

ta, et ita deinceps. Cū itaq; in dictio-
 ne hebræa, Man, duo solū sint ele-
 mēta explicita, scilicet, M, et. N. li-
 tera, M, cū sit decimatertia defig-
 nat **Q**uadragesima, et litera, N, quæ
Decimaquarta est, **Q**uinquaginta
 ostendit: quæ simul collecta nona-
 genariū numerū cōstituūt, in quo
 hominis tota vita consistit, quod
 enim amplius est, lāguor potius et
 ægritudo cēsetur, dicente Grego-
 rio, Nā etsi lāguor plærūq; senibus
 deficit, ipsa sua salus est ægritudo:
 id est, ipsa sua senectus ægritudo di-
 ci potest. Cæterū quia **IESVS** est
 vita hominū, ipso dicēte, Amē amē
 dico vobis nisi māducaueritis car-
 nē filij hominis et biberitis eius san-
 guinem, non habebitis vitā in vo-
 bis. Qui manducat meam carnē et

bibit meum sanguinem, habet vitā
 æternam. Et alibi, Io, I4. Ego sum
 via, veritas et vita. Qui ab hac vi-
 ta, C H R I S T O recedūt, nō vi-
 uunt, sed moriuntur. Colligere fas
 erit ipsum I E S V M, qui tota ho-
 minū vita est, recte significari per
 dictionem Man, in qua Cabalistsæ
 totam hominum vitā collocarunt.
 Dicebatur superius nomen, Man,
 idem significare quod quid, ipsum
 autem quid, substantiam et quidi-
 tatem innuere omnibus in aperto
 est. Vera enim quiditas, et id quod
 vere est, solus Deus est, dicente eo
 Exodi.3. Ego sum qui sum, hoc
 nomē mihi est in æternum. Et hoc
 secundum nostram latinam trans-
 lationem, nam hebræa sic habet,
 ero qui ero. Solus itaq; Deus est,

qui

qui vere est. Hęc vere essendi quiditatem dictio Man, importat, quā absconditam Ioannes in sua Apocalypsi dicit tribuendam vincenti. Vere abscondita mundo fuit diuina quiditas incarnato verbo, quod sub velamine passibilitatis venerat natura impassibile, perpeffurum mortem quod simpliciter est vita. Hoc Manna absconditum non datur omnibus cognoscendum: datur his solū qui arreptæ militiæ victores euaserint. Vincenti, dicit deus, dabo manna absconditum. Sed, vt paulo altius rem tractemus videntia est huius militiæ natura, cuius victori tribuendum est manna absconditum. Cum hominum status in vitam actiuā et cōtemplatiuam distribuatur, par est militiam esse

duplicem, vna attinet ad actiuos
 homines, altera ad contēplatiuos
 spectat. Actiui homines in sua mi-
 litia et certamine tres acies diuersas
 hostium habent, quarum vna ex-
 terna dicitur mundus, altera con-
 iuncta est propria caro, tertia, quæ
 partim externa partim coniuncta di-
 ci potest, est a^uerfarius dæmon.
 Contemplatiui homines licet sibi
 oppositas has acies habere videan-
 tur, duas tamen priores, velut deui-
 ctas floccipédētes, tertiam infestis-
 simā habent, et tanto atrocius bel-
 lum ipsis paratur, quāto insensibi-
 lius parari dignoscitur. Attende tu
 quicūq; in vita actiua miles es cōsti-
 tutus obserues inter alia stratage-
 mata id potissimum, quod milita-
 turi sapientes obseruare dicuntur,
 quibus

quibus ea est sagacitas, vt ante quā
 cū hostibus cōgrediātur, munitio-
 nes suas ac tentoria recōdant in tu-
 to loco et forti. Appello munimē-
 ta bellica machinamentaq; in acti-
 uo certamine, totam aciem instru-
 mentorum partis sensitiuæ, vt po-
 te sensoria ipsa vidēdi, audiēdi, olfa-
 ciēdi, gustādi, et tācēdi. Caue itaq;
 ne in deliciarum campo castrame-
 teris. Quod si aliud teceris, victoriā
 hostibus nedum paras, sed iam tri-
 buis. In hac voluptuosa vita, qui fu-
 gam arripiunt, victores euadunt,
 qui vero congredi conantur, ex tē-
 plo succumbunt. Non est ille tu-
 tus locus ad certandum cum ins-
 trumento oculorum, qui sic eos al-
 licit, vt in impudicitiam inflectat:
 qualis est domus mulierum maxi-

me appositarum, quibus tota cura
 ea est, sic se ipsas ornare, vt oculos
 spectantium rapiant in sui ardore.
 Si corporeis oculis victor esse desi-
 deras, sit tibi pugna cum astris to-
 toq; cælorum ornatu, illos specta-
 bis eorum admirabilem ordinem
 contemplan, videbis motum nul-
 lam intercapedinẽ admittentem:
 per diem Solẽ, et in nocte Lunã,
 duo Regis altissimi vexilla prodeũ-
 tia, ad quæ oculi aspicientes suoq;
 modo dimicantes interitum haud
 habebunt in huiusmodi bello. Nã
 perinde hæc duo signa auxiliaria
 oculos mortalium ad se attrahunt,
 atq; ipsi signiferi in bello efficere
 solent, cum aduocãt suis signis cir-
 cunquaq; ductis fusam aciem colliguntq;
 in gyrum. Hac arte auriũ

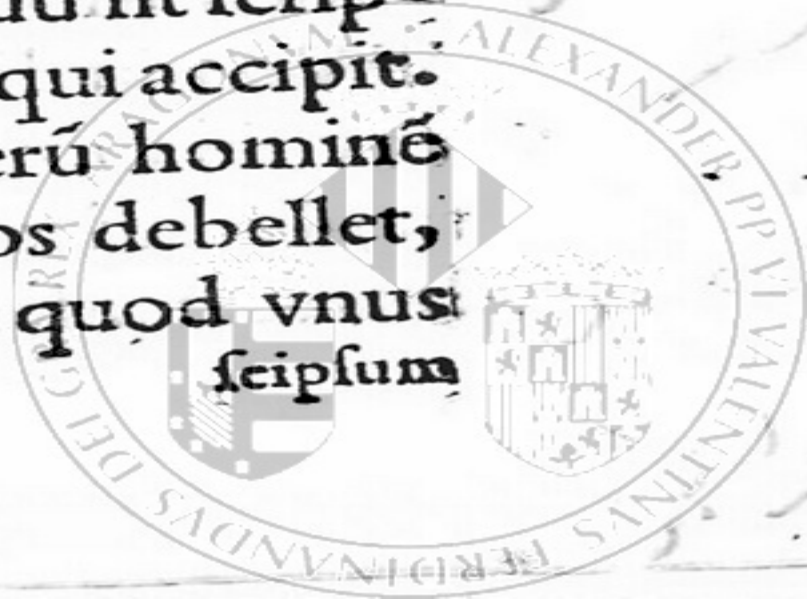
sensorium

sententiam paradum est ad pugnam.
 Eius totus locus esse poterit diui-
 norum hymnorum chorus et tem-
 plum, in quo conciones ad populū
 habentur, non prostibulū in quo
 lasciuientia verba funduntur. Re-
 liqua sensuum instrumenta sic pa-
 randa constituēdaq; sunt, atq; duo
 hæc, de quibus sermo fecimus.
 Quibus omnibus cōmode appo-
 sitis miles actiuus fusis hostibus vi-
 ctor reportabit triumphum. Con-
 tēplatiui milites (vt antea diximus)
 tanto periculosius sese bello acom-
 modant, quanto insensibilius pug-
 naturos hostes agnoscunt. Est nē-
 pe dimicā¹ im aduersus dæmones
 et principes tenebrarum, quibus tū-
 natura, tum longa rerum experien-
 tia tanta est industria & in armis

dexteritas, vt totum pene orbem
 deuicerint. Nam si colūnas Eccle-
 siæ fortissimas quassauerint demo-
 litiq̃ fuerint, quibus tota dimicādi
 vis à Deo tributa esse videtur, quis
 rogo miles inferior adeo fortis erit,
 cui in animo sit congregari cū hosti-
 bus tā sanguinarijs, qui nemini par-
 cūti viuēti in mūdo? Valebit quip-
 pe et cōgredi et resistere, vere con-
 tēplatiuus, qui nec auro corrūpitur
 premiturq̃, more illarū columna-
 rū, nec vento quatitur superbiæ,
 nec ira excādescēs pusillos infestat,
 nec ciborū apparatu vitā agit Sar-
 danapali: nec a nonaria bustuaria ve-
 filios recipiēs, eos tēp' dei offert:
 nec aulicas vmbas sequutus florē-
 tē vastarit ætatē: nec foenerator fue-
 rit, Et deniq̃ qui sic dō viuit, q̃ mor-
 tuus

tuus sit inundo, carni & dæmoni;
quâlibet oppugnantibus. Nâ in sic
mortuum non admittitur pugna,
Qui ergo sic mortui sunt, fugatis
hostibus victores euadunt. Exēplū
licet sumere in duce nostro ac prin-
cipe CHRISTO, qui tūc militiæ
lauream reportauit, cū mortem in
bello est perpeffus: qui mortē nos-
tram moriendo deſtitit et vitam
refurgēdo reparauit. Hæc de mili-
tia, deq; vero milite dicta ſufficiūt.
Nunc rurfus agēdū de victore, atq;
videndū est, quo pacto vincēti da-
bitur māna abſconditū et calculus
albus in quo nomē nouū ſcrip-
tū, quod nō ſcit niſi qui accipit.
Quod homo vnus alterū hominē
vincat, & vnus multos debellet,
ratio admittit: cæterū quod vnus
ſeipſum

seipsum velut hostem aggrediatur
ac superet, arduum esse videtur. A
condito orbe, qui habitati sunt sapiē
tes admisissent nunquam, Deum
(quem primam causam dixerunt)
vnum ac simplicem simul et trinū
esse: Nam cum simplicitate essen
tiæ tres hypostases non concessis
sent. Prætere, q̄ earum secunda,
quæ æterna est, quæ immortalis est
quæ deus est, temporaliter nascere
tur, fieretq̄ homo passibilis et mor
talis a ratione exorbitare dixissent,
quod semel extinctus homo resur
gat: quodq̄ simul vniuersi sint red
dituri rationē ante iudicē CHRIS
TVM in die iuditij ne faterētur,
et vt in summa dicā, eos quos Ar
ticulos fidei appellamus, totis viri
bus reiecissent, quippe qui pugnāt,
aut

aut pugnare videntur contra natura-
 ralem hominum rationem, Hos
 quavis rationi aduersos diiudicent,
 præcipit Deus collocemus in ipsa
 mentis ratione, adeo vt illis hærea-
 mus, quibus nullum cum ratione com-
 mertium apparet esse, Hinc oritur
 pugna, hic diffidium omne paratur.
 Nam cum homo ideo dicatur ho-
 mo, quia rationis est particeps, et
 quam maxime fit ipsa ratio, si Pla-
 toni fides tribuatur, fit vt in se ip-
 sum pugnet, se ipsumque interimat
 huiusmodi articulos admittendo.
 Hoc est bellum plusquam ciuile in
 quo victus vincens erit: vincenti
 autem huic (inquit Deus) dabo man-
 na absconditum et reliqua. Militiam
 hanc aduersus propriam rationem
 contulit nobis nostri parentis Adami
 labes.

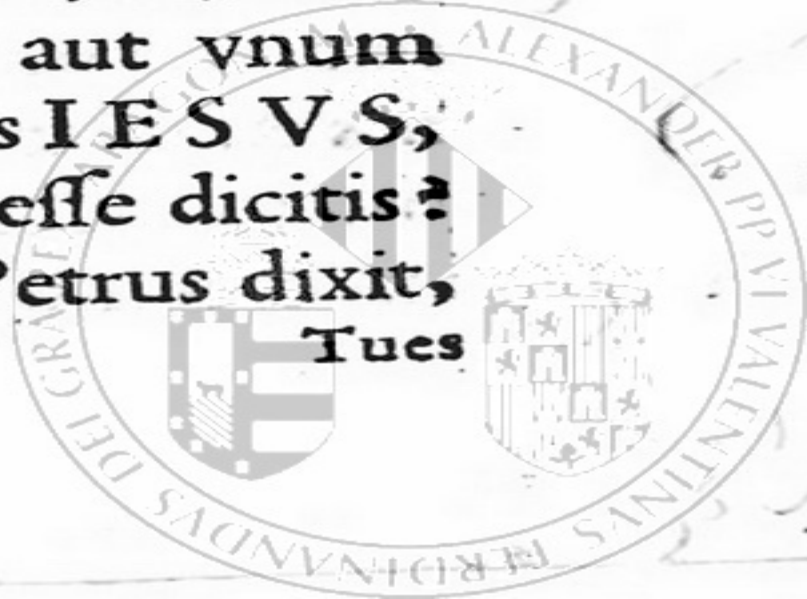

labes primæua: ob quam hæc milita-
 tia ex templo indita est ei, deo dicē-
 te, in sudore vultus tui vesceris pa-
 ne tuo. Hominis vultus ratio est,
 quæ in regno animæ sic potissima
 est pars, vt in corpore facies. Quia
 igitur Pater noster Adamus male v-
 sus est dono illo gratuito, Iustitia. s.
 originali ac reliquis animæ dotibus,
 læsus fuit pro se & posteris in natu-
 ralibus, & maxime in ipsa ratione.
 Ob quam causam veritates illas di-
 uinas, quos fidei articulos dicimus,
 nequimus intelligere. Opus itaq;
 est cuiq; transgressori, si recupera-
 turus est panem illum, hoc est, gra-
 tiam gratum facientem, quæ Iusti-
 tiæ originali respondet, premat suã
 mentem vsq; ad emissionem sudo-
 ris, credendo illis veritatibus, quibus

per naturam læsam assentiri ne-
 quibat . Cum itaq; sic deuiam
 rationem obtinuerit , vefcetur pa-
 ne suo , & dabitur ei manna abs-
 conditum , panis , inquam , ille vi-
 tæ , fcilicet , diuinum verbum ab-
 fconditum , & calculus albus , hoc
 est , fides formata charitate . Nam
 per calculum , qui petra dicitur ,
 fidem intelligere licet in sacro elo-
 quio , quod ex illo Matthæi . 16 .
 deduci potest , vbi habetur , I E -
 S V S interrogauit discipulos suos
 dicens , Quem dicunt homines ef-
 fe filium hominis ? At illi dixerunt ,
 Alij Ioannem baptiftam , alij Eliã ,
 alij vero Hieremiam aut vnum
 ex prophetis . Dixit illis I E S V S ,
 Vos autem quem me esse dicitis ?
 Respondens Simon Petrus dixit ,

Tues

Tu es CHRISTVS filius Dei
 viui, respondens autem **IESVS**
 dixit ei, Beatus est Simō Bariona,
 quia caro et sanguis non reuelauit
 tibi, sed pater meus, qui in cælis est,
 Et ego dico tibi, quia tu es Petrus,
 et super hāc petrā ædificabo eccle-
 siā meam, et portæ inferi non præ-
 ualebūt aduersus eam, et tibi dabo
 claues regni cælorū, et quodcūq;
 ligaueris super terram, erit ligatum
 et in cælis, et quodcūq; solueris su-
 per terram, erit solutū et in cælis.
 Ex illa Petri responsione, Tu es
CHRISTVS filius Dei viui, quæ
 non fuit euidenter ei nota, nec opi-
 nata, sed fide credita, diuinus inuen-
 tus est beatitudine et summo pon-
 tificio, dicente **CHRISTO**, Bea-
 tus es Simō bariona, dico tibi, quia
 tu

tu es Petrus, & super hanc petram,
 id est, super hanc fidem quã de me
C H R I S T O filio Dei habes, in
 qua Trinitatis et Incarnationis my-
 steriũ includitur, ædificabo Eccle-
 siam meã, et tibi dabo claues regni
 cælorum, hoc est, ob talem fidem
 in te habitam de his duobus articu-
 lis, qui fundamenta sunt reliquorũ,
 tibi committam Ecclesiam militã-
 tem. Quandoquidem ob fidem,
 quã de me incarnaturo habuit ma-
 ter mea, digna inuenta est quæ me
 filium conciperet, conceptum pa-
 reret, partum educaret et in redẽp-
 tionem omnium produceret. Hãc
 fidem theologam et diuinam, quã
 per petram siue calculum intelligi
 volo, dabo albam, dabo candidissi-
 mam, hoc est, charitate munitam,

vincenti propriam rationem. Nec
quempiam moueat sapientes illos
veterrimos huiusmodi articulos di-
xisse impossibiles. Propter illos enī
per Esaiam et recentius per Pau-
lum dixerat Deus, Perdam sapien-
tiam sapientium et prudētiam pru-
dentium reprobabo. Non solū cal-
culum cādidum dabit C H R I S-
T V S vincēt, sed et nomen nouū
scriptum in eo. Huiusmodi nomē
est I E S V S , quod inter omnia
Dei nomina vltimū et nouissimū
est, quod nemo scit nisi qui accipit.
Hoc nomine in calculo Petri scri-
pto, confecerat cūcta miracula idē
Petrus. Tantæ est dignitatis hic la-
pis nomine I E S V S sculptus, vt
perinde formet quæcunq; tetige-
rit, atq; sigillum molli ceræ affixū.

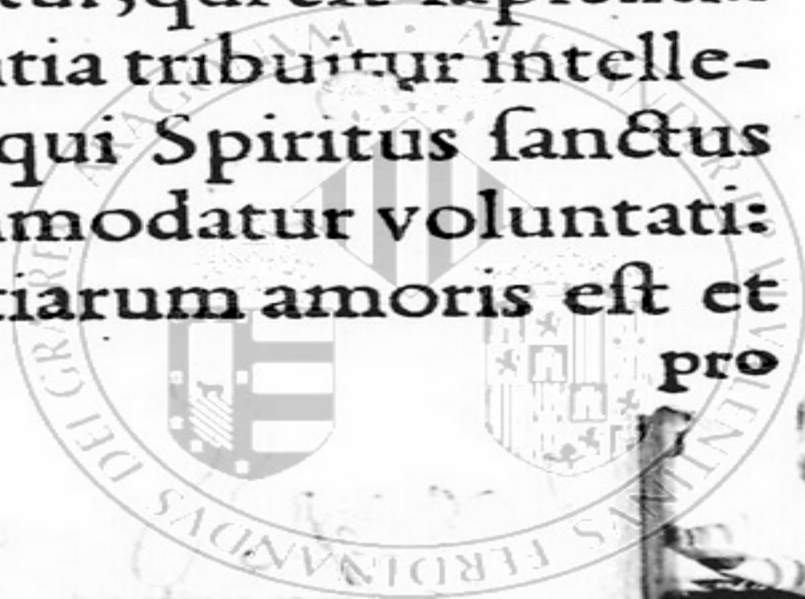
Hic

Hic calculus candidus dicto nomi-
 ne formatus, est ille lapis philoso-
 phicus, quem Alcumistæ adorāt,
 quo omne impurum metallorum
 genus, si tactum fuerit, vertitur
 aut in argentum aut in aurum pu-
 rissimum. Hic lapis est fides illius
 veri lapidis, de quo Deus per Esa-
 iam sic loquitur, Ecce ponam in
 Sion, lapidem summum angula-
 rem, probatum, electum, præ-
 ciosum: & qui crediderit in eum,
 non confundetur. Ponet itaq;
 Deus in Sion, id est, in anima cō-
 templatiua, hoc est, in intellectu
 speculatiuo munito fide, lapidem
 summum angularem, lapidem
 illum de quo dicitur. Lapidem
 quem reprobauerunt ædifican-
 tes, hic factus est in caput anguli.

Iudæi non admittebant Filium in diuinis, immo in omni diuinarum rerum perscrutatione ipsum repellebant reprobabantq̃, veluti lapidẽ ædificio spirituali ineptũ, quẽ tamen Deus Pater in caput anguli constituit. Hunc autem angulum, qui trianguli caput est, explicamus hoc modo. Constat enim tres animæ potentia: Intellectum, Voluntatem, et Memoriam, Triangulum constituere, cuius vertex seu caput est Intellectus, qui nobilissimus inter potẽtias in regno animæ dicitur. In hoc capite Trianguli C H R I S T V S collocatur, qui est sapientia Patris. Sapientia tribuitur intellectui, at Amor, qui Spiritus sanctus dicitur, accommodatur voluntati: quæ sola potẽtiarum amoris est et

pro

nota

productiua et receptiua, Pater vero
 memoriae locum occupat, Et me-
 rito quidem, Nam sicut Pater indis-
 uinis foecundus est, et sua foecundi-
 tate filium generat, sic memoria
 dicitur foecunda, quia receptaculum
 est cunctarum, vt sic loquamur, spe-
 cierum. Quadrant igitur naturalia
 diuinis et diuina naturalibus, Nec
 mirum, quandoquidem explicatio-
 nes quedam sunt naturalia cuncta,
 quorum exemplaria ideæ ue sunt
 diuinitas, Pater, Filius et spiri-
 tus sanctus. In intellectu itaq; specu-
 latiuo, qui dictus est Sion, ponet
 Deus lapidem summum angularē,
 id est, lapidē summe angularem,
 CHRISTVM, inquam, in quo
 tria sunt summa, quæ Triangulum
 summe angularē efficiunt, scilicet,

corpus, anima, diuinitas. Est enim
C H R I S T I corpus summū in-
ter omnia humana corpora, non
extēsiua magnitudine sed virtute.
Anima etiam summa est inter vni-
uersas animas. Diuinitas autem sic
summa est, qua nil maius, nil san-
ctius excogitari potest. Rursus,
hunc lapidem ¹ **C H R I S T V M**
sic ponet Deus in intellectu, quod
sit probatus & electus. De proba-
tione dicitur in Ps. 16. Probasti
cor meum & visitasti nocte, igne
me examinasti, & non est in me
inuenta iniquitas, & alibi, Domi-
ne probasti me, et cognouisti me.
Tu cognouisti sessionem meam.
De **C H R I S T I**, electione ha-
betur Eccles: 45. Sanctum fecit
illum et elegit eum ex omni carne,
Et

Et Prima Petri, 2. Lapidem viuū,
 ab hominibus quidem reproba-
 tum, à Deo autem electum et ho-
 norificatum. Et Canticorum . 5 .
 Dilectus meus candidus et rubi-
 cundus, electus, quod si candidus
 et rubicundus plane preciosus est;
 qui speciosus dictus est forma præ-
 filijs hominum ps : 44. Huius la-
 pidis precium est, et qui credide-
 rit in eum, non confundatur. Qui
 igitur crediderit in hunc lapidem
 summum, angularem, probatum,
 electum et preciosum non con-
 fundetur, hoc est, qui crediderit
 hunc C H R I S T V M sic esse
 summe, angularem ac diximus,
 probatum et electum à Deo, atq̃
 preciosum, quæ res dura intel-
 lectui esse videtur, perinde atq̃
 lapis.

Li. De diuino nomine.

lapis sensui durus apparet, non cō-
fundetur, sed permanebit, sed stabit
et in æternum uiuet.

Caput. IZ.

OLEVM effusum no-
mē tuum . Cātico. I.
Olei multa esse gene-
ra, non ambigimus,
vnum, et de quo nunc dicemus, est
oliuarum . Oliuarum oleo multæ
insunt virtutes, vna, dolorē vulne-
rum mansuetiorem reddere, et nō
nunquā penitus mitigare, aposte-
mata et quæ diu læsa fuerint mem-
bra in sanitatis habitum reducēdo,
altera serpentes et reptiliā fugare.
Hæ virtutes in nomine I E S V S
reperiūtur. In nomine meo (inquit

CHRIS

CHRISTVS) omnibus verē
 credentibus serpentes tollēt, et si
 mortiferum quid biberint, non eis
 nocebit, super ægros manus im-
 ponent et bene habebūt. Marc. 16.
 Est tātæ dignitatis hoc sanctissimū
 nomen, vt si quis fide munitus ad
 iacētem ægrotum accedat, et præ-
 cipiat sic fando, Principio in nomi-
 ne I E S V S ab eas aegritudo, abi-
 bit nō amplius reditura, siue pleu-
 ritidē, siue ptyfim, seu febrem aut
 quamlibet aliam aegritudinem hu-
 iusmodi æger patiatur. Hoc dig-
 noscitur verū ex illo Petri verbo,
 quod in Actis Apostolorum habe-
 tur, Petrus autem et Ioannes ascē-
 debant in templum ad horam ora-
 tionis nonam, et quidā vir, qui erat
 claudus ex vtero matris suæ baiula

Li. De diuino nomine.

Batur, quem ponebant quotidie
ad portam templi quæ dicitur Spe-
ciosa, vt peteret eleemosynam ab
introeuntibus in templum. Is cum
vidisset Petrum et Ioannem incipi-
entes introire in templum, rogabat
vt eleemosynã acciperet. Intuens
autem in eum Petrus cū Ioãne di-
xit, Respice in nos, at ille intende-
bat in eos sperans se aliquid accep-
turum ab eis. Petrus autem dixit,
Argentũ et aurũ nõ est mihi, quod
autẽ habeo hoc tibi do, In nomine
I E S V Christi Nazareni surge et
ambula. Et apprehensa manu eius
dextera, alleuauit eum, et proti-
nus consolidatæ sunt bases eius et
plantæ, et exiliens stetit, et ambu-
labat, et intrauit cum illis in tem-
plum ambulans et exiliens et lau-
dana

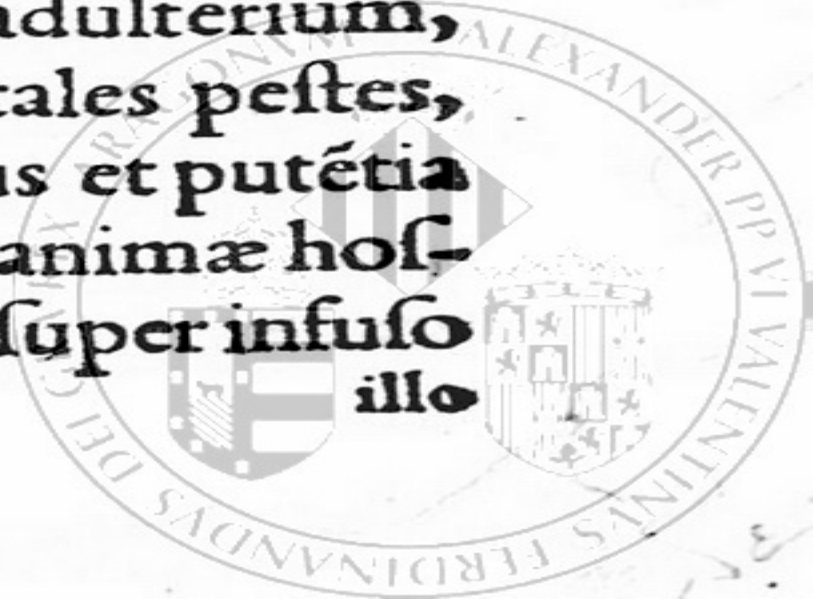
dans Deum. Vides lector christia-
 ne nomen diuinum I E S V S pro-
 tinus quum fuit à Petro prolatum
 dedisse claudo crurium rectitu-
 dinem. Hoc est diuinum oleum,
 quod effusum solida efficit mem-
 bra diu languentia et iacentem eri-
 git ægrotantem. Vere Domine
 Deus, oleum effusum est nomen
 tuum. Hoc nomen fide armatus
 christianus quilibet, omne ge-
 nus ægriitudinis poterit abolere.
 Summe autem cauendum hor-
 tor, ne quis diuisionem tentet fa-
 cere in diuinis, credens vi solius
 Filij, cui incarnato nomen hoc
 impositum est, effici miracula.
 Cum igitur hoc nomen I E -
 S V S assumis proferendum statue
 tibi, vnam diuinitatem in tribus
 perso

Li. De diuino nomine:

personis, a quibus simul futurū cre-
de quod tibi aut alteri optas, siue
illud fuerit corporis valetudo, aut
animi profectus, et fidē in his re-
ponens obtinebis optatū. Tu igi-
tur quicumq; ægrotas, fuge lamias,
fuge impudentes mulierculas, quæ
impia dæmonum illusione sese ia-
ctant, morbos vniuersos curaturas,
aliæ renum dolores mitigare pro-
mittunt, duabus in longum porrē-
tis arundinibus ægrotantis renes
attingentibus, obmurmurātes ver-
ba primo auditu sancta, quæ tamē
plusquam virulēta esse noscuntur,
Aliæ venena bibita et omne toxi-
cum certis quibusdā vocibus inno-
xium reddere satagūt, quas, si verus
CHRISTI miles es, fuge tāquā
pestilētes et sacrilegas. Habet nāq;
dēmo

dæmon sua instrumēta suosq; mi-
nistros, quibus sua miracula effice-
re cōsuevit, ad fallendos CHRIS-
TI discipulos, Quæ pseudomira-
cula facile deuitabis hoc nomine
I E S V S modo fueris fide muni-
tus. Quo nomine non solum cor-
poreas ægritudines deuinces, sed
eas quæ tanto peritius lædunt,
quanto nobilius subiectū inficiunt.
Habet anima rationalis suos mor-
bos, perinde atq; sensibilis anima.
Nā omnē abscellū a virtute, animæ
morbū appellamus. Eiusmodi sunt
intemperantia, iniustitia, timiditas,
imprudētia, impietas, adulterium,
homicidii, et reliquæ tales pestes,
quæ omnia animæ virus et putētia
vlcera dici possunt. Hi animæ hos-
tes eminus fugantur de super infuso
illo

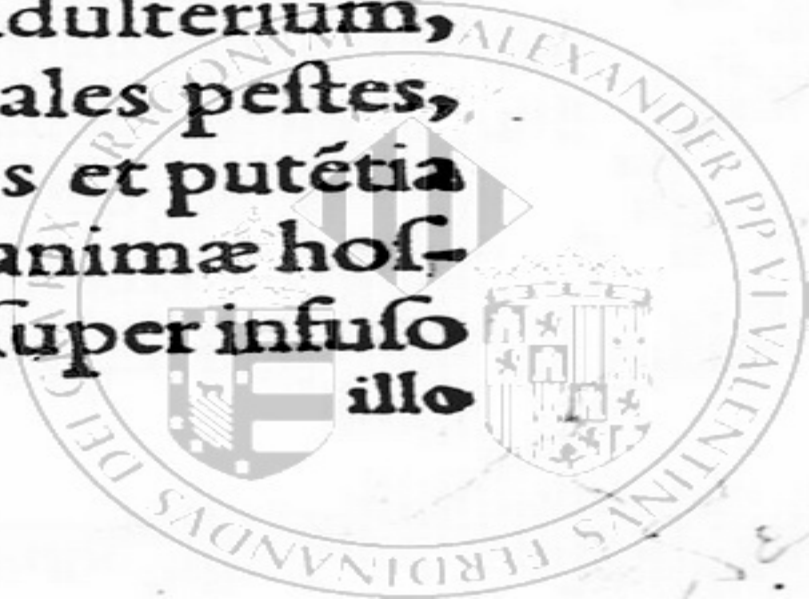
Li. De diuino nomine.

personis, a quibus simul futurū cre-
de quod tibi aut alteri optas, siue
illud fuerit corporis valetudo, aut
animi profectus, et fidē in his re-
ponens obtinebis optatū. Tu igi-
tur quicumq; ægrotas, fuge lamias,
fuge impudentes mulierculas, quæ
impia dæmonum illusionē sese iā-
ctant, morbos vniuersos curaturas,
aliæ renum dolores mitigare pro-
mittunt, duabus in longum porrē-
tis arundinibus ægrotantis renes
attingentibus, obmurmurātes ver-
ba primo auditu sancta, quæ tamē
plusquam virulēta esse noscuntur,
Aliæ venena bibita et omne toxi-
cum certis quibusdā vocibus inno-
xium reddere satagūt, quas, si verus
C H R I S T I miles es, fuge tāquā
pestilētes et sacrilegas. Habet nāq;
demō

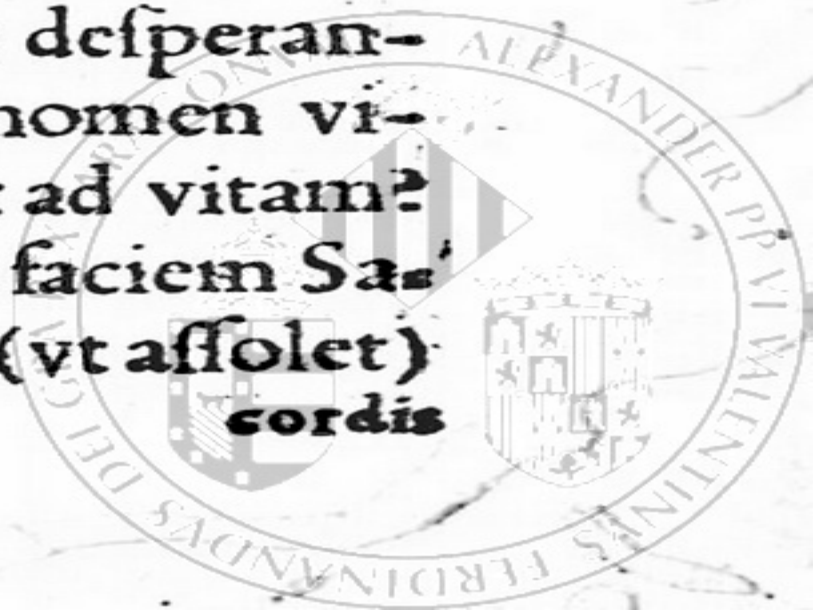
dæmon sua instrumēta suosq; mi-
 nistros, quibus sua miracula effice-
 re cōsuevit, ad fallendos CHRIS-
 TI discipulos, Quæ pseudomira-
 cula facile deuitabis hoc nomine
 I E S V S modo fueris fide muni-
 tus. Quo nomine non solum cor-
 poreas ægritudines deuinces, sed
 eas quæ tanto peritius lædunt,
 quanto nobilius sunt eētū inficiunt.
 Habet anima rationalis suos mor-
 bos, perinde atq; sensibilis anima.
 Nā omnē abscellū a virtute, animæ
 morbū appellamus. Eiusmodi sunt
 intemperantia, iniustitia, timiditas,
 imprudētia, impietas, adulterium,
 homicidī, et reliquæ tales pestes,
 quæ omnia animæ virus et putētia
 vlcera dici possunt. Hi animæ hos-
 tes eminus fugantur de super infuso

illo

illo oleo diuini nominis. Crede incestuosus & fornicator quicumque es, te has animæ feras debellaturum iniecto illo oleo fide delinito in tuâ ipsius languentem animam. Si imitatus Petrum præceperis hunc in modum, In nomine IESV CHRIS-
TI Nazareni surge quæ iaces anima, ambula atque ingredi per illud ostium, per quod si quis introierit, saluabitur, & ingredietur, & pascua inueniet. Audi modo buccinato-rem Bernardum hoc modo differentem. Nec tantum lux est nomen IESVS, sed est cibus. An non toties confortaris, quoties recordaris? Quid æque mentem cogitantis impinguat, quid ita exercitatos reparat sensus, virtutes roborat, vegetat mores bonos atque honestos, castas

castas fouet affectiones ? Aridus est omnis animæ cibus, si non oleo isto infunditur : insipidus est, si non hoc sale conditur. Si scribas, non sapit mihi, nisi legero ibi I E S V M. Si disputas, aut conferas, non sapit mihi nisi sonuerit tibi I E S V S, I E S V S mel in ore, in aure melos, in corde iubilus. Sed est & medicina. Tristatur aliquis nostrum, veniat in cor I E S V S, et inde saliat in os, Et ecce ad exortum nobis lumen, nubilum omne diffugit, redit serenum. Labitur quis in crimen, currit insuper ad laqueum mortis desperando, nonne si inuocet nomen vitæ, confestim respirabit ad vitam? Cui aliquando stetit ante faciem Salutaris nominis duritia (vt assolet) cordis

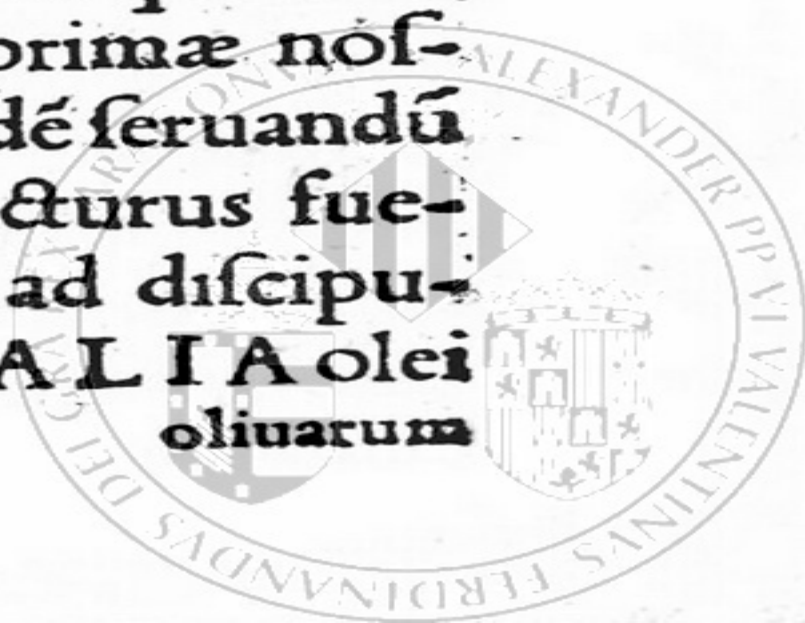
cordis, ignauia torpor, rancor ani-
 mi, languor accidia? Cuius forte
 ficcatus lachrymarum, inuocato IE-
 SV non continuo erupit vberior,
 fluxit suauior? Cui in periculis pal-
 pitanti et trepidanti inuocatum vir-
 tutis nomen non statim fiduciam
 praestitit, depulit metum? Cui qua-
 so in dubijs astuanti et fluctuanti
 non subito a inuocationem clari
 nominis emicuit certitudo? Cui ad-
 uersis diffidenti, iam iamque defici-
 enti, si nomen adiutorij sonuit, de-
 fuit fortitudo? Nimirum morbi et
 languores animae isti sunt, illud me-
 dicina. Denique et probare licet. In-
 uoca me (inquit) in die tribulatio-
 nis, eruam te, et honorificabis me.
 Nihil ita irae impetum cohibet, et
 superbiae tumorem sedat: sanat liuo-
 ris

ris vulnus, restringit luxuriæ flu-
 xum, restringit libidinis flammam,
 sitim temperat auaritiæ, ac totius
 indecoris fugat pruriginem. Siqui-
 dem cum nomino I E S V M, ho-
 minem mihi propono mitē et hu-
 milem, corde benignum, sobrium,
 castum, misericordem, et omni de-
 niq; honestate ac sanctitate conspi-
 cuū, eum deniq; ipsum Deū om-
 nipotentem, qui suomet exemplo
 sanet, et roboret adiutorio. Hæc
 omnia simul mihi sonant, cum in-
 sonant I E S V S. Hæc ille in ser-
 mone. 15. super Cantica. A L I A
 est olei oliuarū virtus, quæ ad om-
 nia condimentorum discrimina va-
 let super infusum, adeo vsui huma-
 no est accommodū, vt gentes quæ
 huiusmodi olei naturam attingūt,

nihil assumant comedendum non
conditum oleo, siue carnes, seu pis-
ces aut quæuis legumina apponā-
tur comedenda, quam rem grana-
tenses incolæ, qui de genere Mau-
rorum sunt, inuiolabilē obseruant,
& ob id rarissime ægrotant diutif-
sime viuunt: nullos admittūt Apol-
lineos Galenos vel Hippocraticos
professores. In oleo illo diuino hęc
proprietas est reperire. Habet ani-
ma humana suos cibos, suaq; cōdi-
menta, quibus, si oleum illud diuini
nominis effundatur, vegetatior,
sanctior atq; diuiniior euadet. Sed
de modo quo effundendū est, am-
biget forsan aliquis. Ad quod sic di-
cendum putamus. Quotiescunq;
te accommodas lectioni audiendæ,
aut cōcioni vel orationi aut Come-
diæ,

diæ, aut deniq; cuius elocutioni, effunde protinus illud oleum dicēdo, In nomine I E S V C H R I S - T I, tu quæ files auris mea expergiscere auditura resonātia verba. Hoc dicto crede mihi lector amātissime proderit tibi omnis sermo auditus, etiā si immixta bonis fuerint multa lasciuia vel impudētia verba. Tanta est huius liquoris vis, vt quæ sancte prolata fuerint, sanctiora efficiat, et quæ minus sana emissa sunt, integra reddantur, aut saltem minus lædentia. Quod de vno sensu Auditū, diximus, transferatur ad reliqua sensoria. Sunt nēpe ianuæ primæ nostræ animæ ipsi sensus. Idē seruandū hortor, quoties verba acturus fueris, vel ad populum vel ad discipulos aut quosuis alios. **A L I A olei oliuarum**

Li. De diuino nomine.

Oliuarum virtus est, lucere, ignem
nutrire: et tenebras depellere. Ha-
bent nautæ, et qui maris pericula
euasere experientia comprobatū,
oleū per aquas fufum luminis splē-
dorem fufcipere adeo vt quæ sub
aquis funt facile videantur. Qui de
fundo aut fluminis aut maris rem
amiffam recte perare cupit, accepto
in ore oleo demergatur quæfiturus
amiffum: cumq; primum aquarū
fedem attigerit, fundat oleum: illu-
ftrabitur eueftigio ambitus peri-
pheriæ atq; locus ad quem deper-
dita res deuenit. Et quod pluris ha-
bendum est, vim fpirandi exhibet
in lōgum tempus. Quia omnia fpi-
ritualiter oleum illud diuinum effi-
cere affirmamus. Oblato itaq; pec-
candi periculo propere peccator
confu

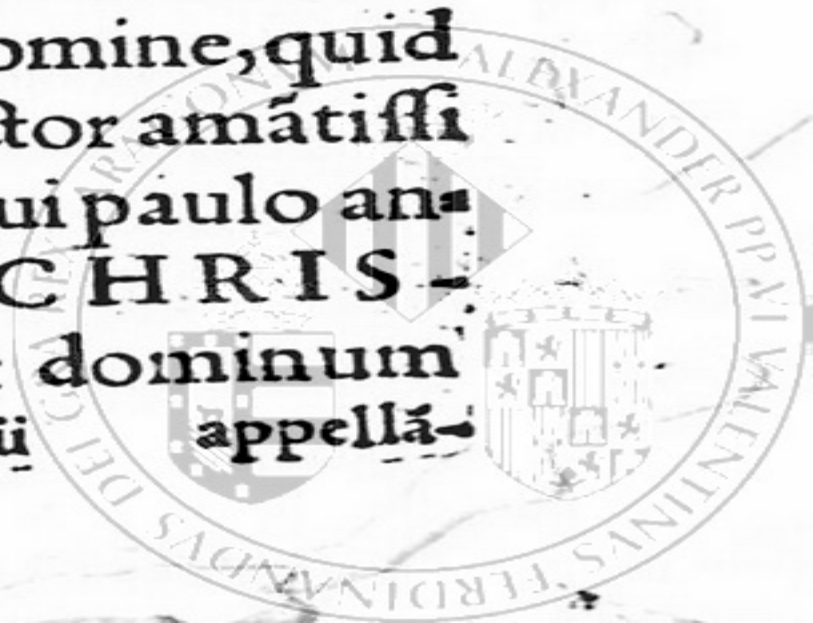
Confugiat accepturus in suum os
 hoc oleum fundendum in mare tē-
 tationum, in quo aliquod suæ men-
 tis monile amisit, si vult recupera-
 re deperditum. Si enim amiserit pa-
 tientiam, si misericordiam, si pud-
 citiam, fundat oleum illud dicens,
Domine IESVCHRISTE,
 ignosce loquenti, dignerisq; amissa
 meæ mētis ornamenta in suos vsus
 venire, hoc dicto deperdita muni-
 mēta cum fœnore reportabit. Hoc
 est illud oleum quod quinq; prudē-
 tes virgines Matthæi. 25. acceperūt
 in vasis suis cum lampadibus, quæ
 licet dormitauerint, dormierintq;
 ad mediam vsq; noctem, priuantes
 se illa vita, quæ vigilantibus conce-
 ditur, excitatæ tamen sunt earum
 lampades atq; incensæ ab illo flan-

Li. De diuino nomine.

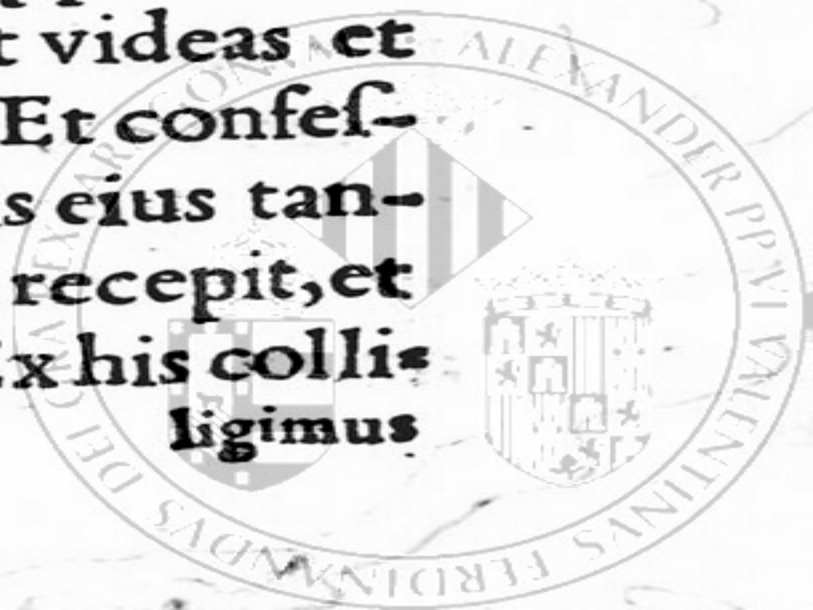
te spiritu media nocte in clamante,
Ecce sponsus venit, exite obuiam ei,
et dignae habitae ut intrarent cum eo
ad nuptias. Quinque autem alij vir-
ginibus pariter dormitantibus, qui-
bus defuit oleum, dum irent quaesitu-
ra ipsum, clausa est ianua, quae re-
deutes dixerunt, Domine Domine
aperi nobis. Ap illis ab spouo respou-
sum est, Amen dico vobis, nescio
vos. Hinc prudentes dicuntur illae, quae
oleum habuerunt, haec vero fatuae quod
eodem caruerunt. Qui ergo ita fude-
rint in suas animas hoc diuini no-
minis oleum, ut & animae et eius tri-
bus potentijs distribuatur, suscita-
buntur quamlibet dormientes ad
vocem sponsi, et propere eorum lu-
cernae ardebunt. Quod si lucere v-
trique oleo conuenit, par est ut tene-
bras

bras in se nullas admittat, Rē hanc
 diuinissimam in Pauli conuersione
 inuentā monstramus. Nam Pau-
 lus, qui antea Saulus & persecutor
 extiterat, audita C H R I S T I vo-
 ce, Saule Saule, quid me perseque-
 ris, totus perterritus & in terram
 prostratus, dixit, Quis es Domine?
 cui responsum est, Ego sum I E -
 S V S, quem tu persequeris: durū
 est tibi contra stimulum calcitra-
 re Audito itaq; nomine illo I E -
 S V S, contactus illo oleo, fugan-
 tur repente eius insciæ mentis tene-
 bræ, et totus illustratus licet treme-
 ns et stupens dixit, Domine, quid
 me vis facere? Vides lector amatissi-
 me Paulu obsequētē, qui paulo an-
 te pugnatior vniuersis C H R I S -
 T I hostibus fuerat, et dominum
 appellā-

appellantem, cui seruire in animo nunquā fuerat. Permāserat tribus diebus apertis oculis, sed minime videns, nec enim carneis oculis videre permittitur, qui tota mēte inuigilat circa diuina. Fuerat nēpe illo triduo in paradiso, et verba arcana quæ nō licet homini loqui audiuerat: cumquē ad lequēdum instrumēta deessent, protupit in hæc verba, **O** altitudo diuitiarum sapiētiae et scientiæ Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia eius, et inuestigabiles viæ eius, **O**culus nō vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascēdit, quæ præparauit Deus: ijs qui diligunt illum. Nec enim iudicauimē scire aliquid inter vos (dicebat idē Paulus) nisi **IESVM CHRIS- TVM** et hunc crucifixum. Vere oleum

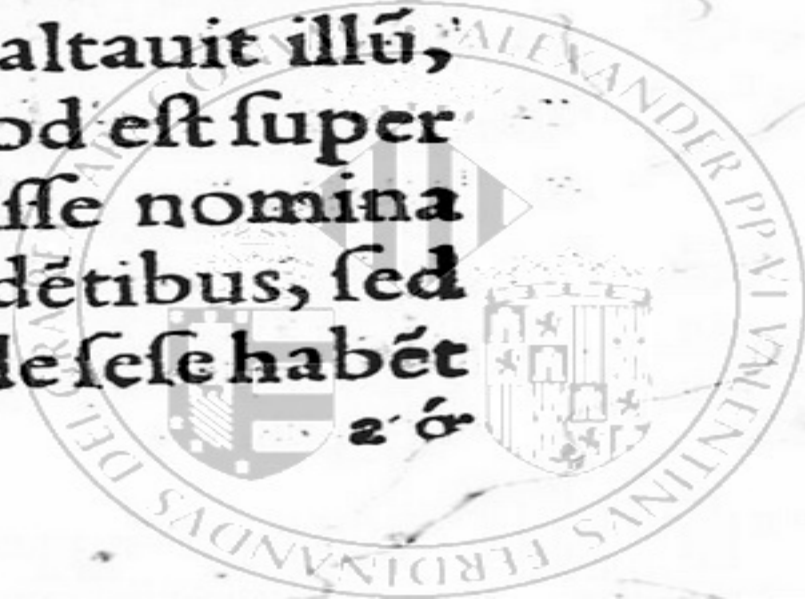
oleum effusum est nomē tuū, quip̄
 pe quod sic lucet vt fugatis pecca-
 ti tenebris gratiam conferat prolo-
 quentibus ipsum. Sed quia incidi-
 mus in Pauli historiam, rursus de
 ea dignitatē nominis I E S V S col-
 ligamus. Cum existeret itaq; Pau-
 lus Damasci in domo Iudæ per tres
 dies adhuc non videns, quamuis a-
 pertos oculos haberet, Clementis-
 simus Deus Ananiam Damasci cō-
 morantem mittit ad Paulum: qui
 cum primum introiuit in domum
 Iudæ inquit, Saule frater, Dominus
 misit me I E S V S, qui apparuit ti-
 bi in via, qua veniebas, vt videas et
 implearis Spiritu sancto. Et confes-
 tim ceciderunt ab oculis eius tan-
 quam squamæ et visum recepit, et
 surgens baptizatus est. Ex his colligimus

Li. De diuino nomine.

ligimus, cum primum vox illa I E -
S V S ab Anania plata attigit au-
res Pauli, velut oleū in oculos eius
effusum, præstitit optatam vidēdi
aciem, deciderunt ab oculis eius
squamæ quæ operiebant oculos
quālibet apertos. Quid aliud putas
squamas illas fuisse, quam oculorū
concupiscentiam, quæ omne fere-
peccatū in mentem traducit? Hanc
ignis ille diuinus, scilicet, nomē IE-
S V S menti affixum combusit, &
in scoriam admodum squamarum
redegit, quibus decidētibus visum
recepit. A L I A olei oliuarū pro-
prietas est, locum superiorem con-
tinentis occupare, et inf- se liquo-
res reliquos, quibus misceri cōtin-
git habere. Nam si in amphoram
aquæ semiplenam, aut vini, aut al-
terius

terius liquati mixti oleum super infundas, de super innatabit: cōtra vero si in amphoram oleo dimidiam infundas vel aquam vel vinum aut simile liquatum, petet incontanter vasis fundum et conscendet in elevationiorem amphoræ locum, quod in sede pressiori præfuerat oleum. Tanta est in ipso leuitas, vt suapte natura supra se nullū patiatur liquore. Similē vim in diuino oleo est reperire, Paulo buccinatore, humiliavit (inquit loquens de CHRISTO) semet ipsum factus obediens vsq; ad mortē, mortē autē crucis: ppter quod et Deus exaltauit illū, et donat illi nomē quod est super omne nomē. Multa fuisse nomina diuina diximus ī præcedētibus, sed quæ ad hoc nomē perīde sese habēt

Li. De diuino nomine:

atq; cæteri liquores ad oleû, quod
super omnem liquoré dicimus re-
fidere. Hoc altissimum nomen da-
tum est C H R I S T O ob summâ
eius humilitatem. Humiliauit (in-
quit Paulus) semetipsum factus
obediens vsq; ad mortem, mortē
autē crucis: propter quod et Deus
exaltauit illum, et dedit illi nomen
quod est super omne nomē. Nihil
est adeo placens Deo ac humilitas,
non quæuis, sed quæ ab ipso animæ
principio, id est, voluntate proce-
dit. Nam multi sunt, quos vi efficit
mundus humiles: quosdam hypo-
crisi quadâ ambitio humiliat, neu-
tros vere humiles dicimus, sed eos
duntaxat, qui seiplos tales reddunt,
vt capiti C H R I S T O respon-
deant, agnoscentes se ê nihilo pro-
diisse.

dijſſe, atq; ea lege qua prodierunt,
 in ipſum nihilum commutãdos, niſi
 ſi beneficus Deus, quem colunt,
 quem adorãt ac dominum gloriã-
 tur habere, eos conſeruaret. Quis
C H R I S T O humilior vnquam
 fuit, aut futurus eſt? Quis vnq;3
 mortalium de ſeipſo loquens dixit,
 Ego ſum vermis & nõ homo, op-
 probriũ hominũ et abiectio plebis?
 Hęc virtus Humilitas in **C H R I S T O**
T I matre habita meruit flectere ad
 ſe inflexibilem, deſcendere immo-
 bilem, fieri filium, qui Pater om-
 niũ eſt creaturarum. Quia (inquit
 ipſa deipara) reſpexit humilitatem
 ancillæ: ecce enim ex hoc bea-
 tã me dicent omnes generationes.
 Meruit quippe fieri domina, quæ
 ſe ancillã prebuit Domino, ea di-
 cen

cete paranymphe salutati, Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Nulla est virtus adeo fecunda, quae tam amplos pariat profectus, et quae tam praesto sit eam quaerentibus, ac est humilitas. Haec efficit gradia omnia quae aestimantur fore pusilla: haec omnium aliarum virtutum est seminarium, basisque firmissima, hanc nos docuit CHRISTVS imitandam, qui ita dilexit nos extra viam salutis positos, quod passus est a vita quieta in exilium migrare, a diuite in pauperem, a domino in seruum, ab immortali in mortalem, a summo honore in summam ignominiam, et denique a Deo in hominem. Huc CHRISTI lapsum veli consideres Christiane lector, et inuenies CHRISTVM descendisse ut te lapsu subleuaret, eriperetque de manu inferni

ferni, et eundē obijſſe, v̄t incolumis
 permaneres. Dignū ergo eſt infle-
 ctas genua audito nomine IESVS,
 quod ob CHRISTI ſummam
 humilitatē erectum eſt, ac exaltatū
 inſtar olei ſuper omne nomen.

Caput. 13.

BEATVS vir cuius
 eſt nomen Domini
 ſpes eius, et nō reſpe-
 xit in vanitates et inſa-

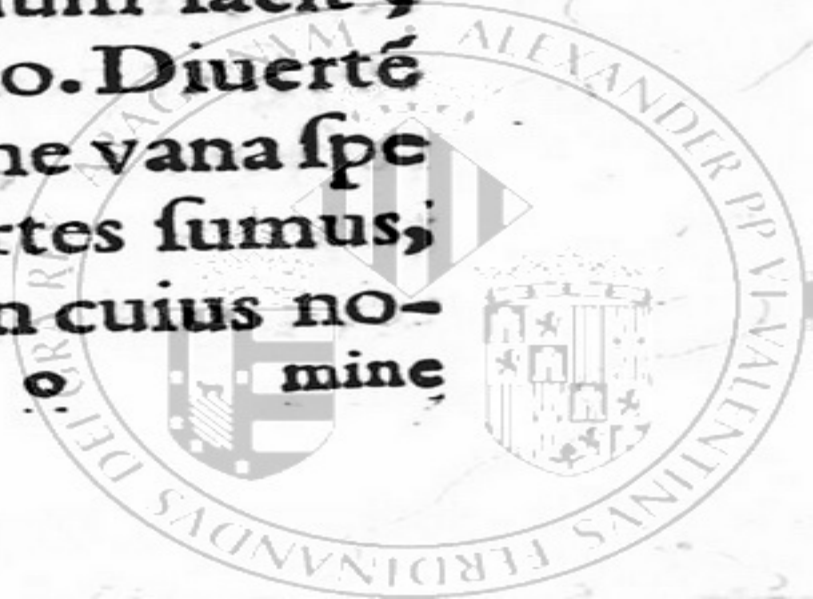
nias falſas. De fide egimus in præ-
 cedētibus, demōſtrātes fore neces-
 ſariā his quibus cōceditur vſus diui-
 ni nominis IESVS. Nūc agēdū de
 ſpe, quæ fidem ſupponit. Eſt tantæ
 diuinitatis ſpes de nomine IESVS
 habita, vt beatam conſtituat eam
 mentem in qua habetur, modo

non

nō inflexerit oculos in vanitates et
 fallaces insanas. Qui enim beatus
 est, vana sapere non potest: quod si
 vana sapuerit miserum fore cōuin-
 citur. Vana sapiūt et insanas falsas
 respiciunt, quicunq; â C H R I S -
 T O paupere degenerant, qui car-
 nalia metunt ē semine spiritali si-
 moniæ nefas nātantes, qui Ponti-
 ficiam tenētes dignitatem, alijs vfi-
 bus sese dederint ouiculas suas mer-
 cenarijs deuorādas linquentes, qui
 ob molliores ditioresq; lanas obq;
 ampliores apparatus spōsam ac ve-
 ram vxorem relinquunt, alterā in-
 cestuose sumentes: quales dicimus
 Prælatos qui Ecclesias suas dimit-
 tētes alijs pinguioribus sese dedūt,
 qui manū iniecerint ad aratrum et
 demum retro caput verterint, et in
 summa,

summa, qui in ea vocatione stare
 renuerint, ad quam fuerint vocati.
 Tu ergo quicumq; spem reponis in
 nomine I E S V S, caue ne vanita-
 tibus inuoluaris, Sed dic cum Hie-
 ronymo, ô miserabilis humana cõ-
 ditio, & sine C H R I S T O vanũ
 omne quod viuimus. Si erigi volu-
 mus prosternamur. Absq; notitia
 enim sui creatoris, omnis homo pe-
 cus est. Et alibi, perfectus autẽ seruo
 C H R I S T I nihil p̃ter CHRIS-
 TVM habet, aut si quid præter,
 C H R I S T V M habet, perfe-
 ctus non est. Nec enim ecclesia-
 stica dignitas Christianum facit,
 Sed C H R I S T I imitatio. Diuertẽ
 di itaq; sũt oculi nostri, ne vana spe-
 ctent, aut à nobis, si fortes sumus,
 aut à C H R I S T O in cuius no-
 mine

mine speramus. Quam re Dauid
coniectans in huc modum concinit,
Auerte oculos meos ne videant va-
nitate, in via tua viuifica me. Scie-
bat hominem vanitati simile, et dies
eius sicut umbram praeterire: ideo sua
aegritudine agnita, ad Deum confu-
giens, precatur ipsum, auertat eius
oculos ne videant vanitate. Nam nisi
Dominus aedificauerit domum, in
vanum laborauerunt, qui aedificant eam.
Nec sufficientes sumus cogitare al-
iquid a nobis quasi ex nobis, sed suf-
ficiencia nostra ex Deo est. Redeamus
nunc ad initium nostri propositi,
et dicamus virum illum beatum esse,
cui spes nomen Domini est, et qui
rectore Deo non respexit in vani-
tates & insanas falsas. Tunc Deo
rectori subijcitur homo, cum quaerit
cunquam

ennōq; fecerit solida sunt, non va-
 na, vera sunt, non falsa, sana sunt,
 non insana. Contra vero dæmo-
 ni ac tenebrarum principi sese de-
 dit, qui respexerit in vanitates &
 insanias falsas. Qui autē CHRIS-
 TVM receperit dominū spemq;
 in eo posuerit, dicere potest cum
 Propheta David, Deduxisti me,
 quia factus es spes mea, turris for-
 titudinis â facie inimici. Hæc est
 illa turris de qua diximus in præ-
 cedentibus. Cui itaq; CHRIS-
 TVS est factus spes, eidem effici-
 tur turris fortitudinis a facie inimi-
 ci. Et cui CHRISTVS est tur-
 ris fortitudinis a facie inimici, eidē
 inimicus nocere non potest. Cui
 autē inimicus nocere nequit, in pax
 ce quiescat oportet. Cui vero pax
 o ii est &

Li. De diuino nomine
est & quies, eidem fit et beatitudo
necessum est. Colligitur ex toto de
cursu, illum esse beatum, cuius est
nomē Domini, idest, IESVS spes.

Caput. 14.

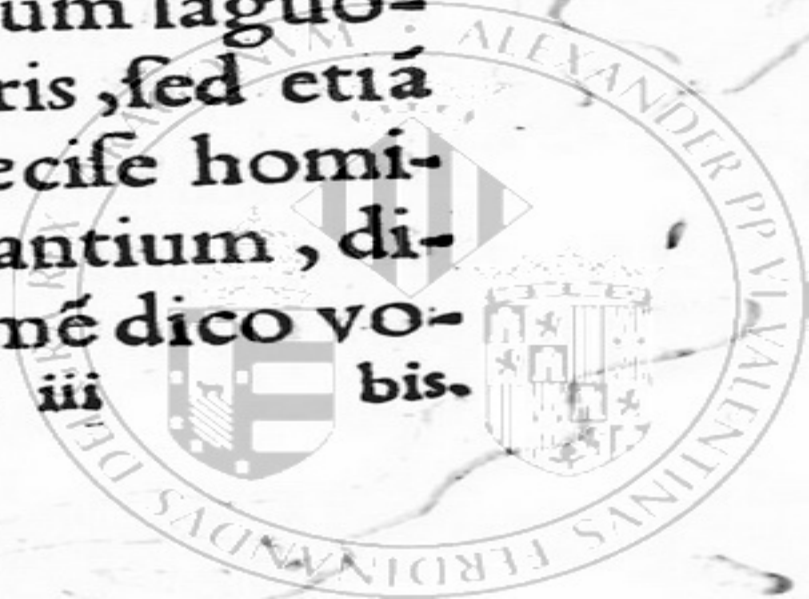

A M E N amē dico vo-
bis, si quid petieritis
Patrē in nomine meo,
dabit vobis. Io. 16.
Habent sanctorum singula nomi-
na particulares prærogatiuas. Nā
qui viceratas fauces habet, si recur-
rat ad Diuum Blasium et eius nomi-
ne precetur Deum, sui vlceris sa-
nitatem impetrabit, Et hoc si ora-
tio munita fuerit suis cōditionibus.
Et qui peste fuerit tactus extemplo
conualefcet internuncio Roccho

aut

aut Sebastiano. Qui oculos habue-
rit læsos aut pallore aut lippitudi-
ne, vel nubecula tectos, Luciae no-
mine inclarescent. Et qui dentium
premitur dolore, recurrens ad A-
polloniam sedabit lædentem pas-
sionem. Quod autem vnius sancti
nomine vniuersa posses consequi,
non datur. Et licet piscina Hiero-
solymitanæ aqua ab Angelo mo-
ta omnem læguorem corporis tol-
leret, id tamen semel in anno fuisse
dicitur, & non omnium accurren-
tium, sed illius dūtaxat, qui primus
ad motam aquam accederet. Verū
nomen I E S V S nō solum læguo-
rem omne sanat corporis, sed etiā
animi: et non vnius præcise homi-
nis, sed omnium inuocantium, di-
cente Ioanne, Amen amē dico vo-

Li. De diuino nōmine
bis, siquid petieritis Patrem in nō-
mine meo, dabit vobis: siue petieri-
tis corporis sanitatem, siue mentis
ornatū, modo in nomine meo pe-
tieritis, dabitur vobis. Tāta est Dei
bonitas, tanta liberalitas, vt nō mo-
do bonis petētibus in eius nomine
concedat quæ petūtur: verum etiā
quādoq; malis etiam dæmonibus.
Quam rē videre licet Matthæi. 8.
vbi dicitur, Cū venisset I E S V S
trans fretum in regionem Gerasē-
norum, occurrerunt ei duo habē-
tes dæmōnia de monumentis exe-
untes sæui nimis, ita vt nemo pos-
set transire per viam illam, Et ecce
clamauerunt dicentes, Quid nobis
et tibi I E S V fili Dei, venisti huc
ante tēpus torquere nos? Erat autē
non longe ab illis grex porcorum
pascens

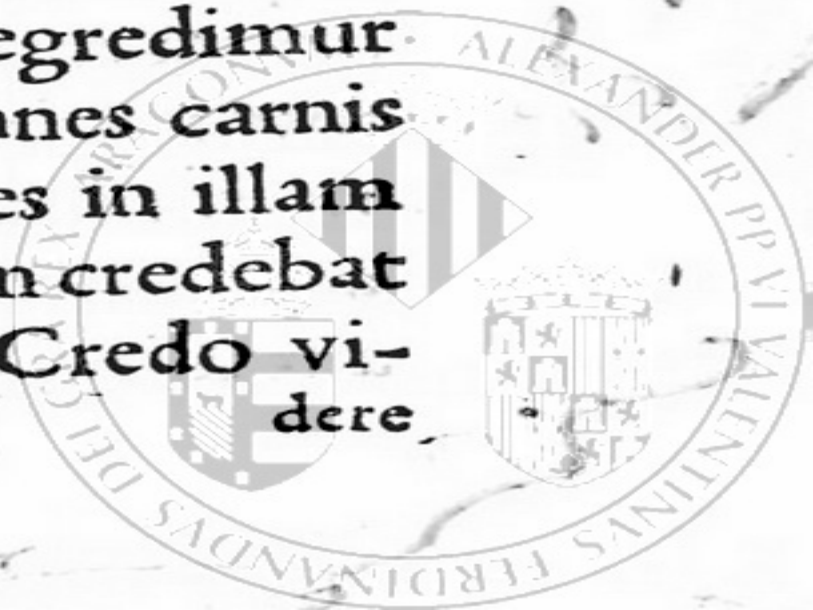
pascens, dæmones autem rogabāt
 eum dicētes, si eijcis nos hinc, mit-
 te nos in gregem porcorum, et ait
 illis, Ite. At illi exeuntes, abierunt in
 porcos. Et ecce magno impetu a-
 bijt totus grex per præceps in ma-
 re, et mortui sunt in aquis. Quia no-
 men I E S V protulerāt dæmones
 obtinuerunt omne , quod petie-
 runt à Domino, & non solum in-
 trarunt in porcos, sed tanq̃; domi-
 ni eorum facti, eos interemerunt, a-
 quis suffocantes. Nec dubitandum
 puto Iudam Iscariotem suspendio
 cariturū, si post venditū Dominū
 nomine I E S V S fuisset vsus, cum
 dixit illud Matth. 27. Peccaui, tra-
 dens sanguinē iustū, et dixisset, Pec-
 caui tradens sanguinē I E S V: (mo-
 do ipsum nomē protulisset fide, spe
 & cha

Li. De diuino nomine
(et charitate formatum). Quam lō-
ge â Deo recedūt, qui sua nomina
cupiunt per multa sæcula proten-
dere ex ea historia Geneseos depre-
henditur, quæ hunc in modum se
habet. Dixerunt filij Adæ, Venite,
faciamus nobis ciuitatem et turrē,
cuius culmen pertingat ad cælum,
& celebremur, nomē nostrum an-
tequā diuidamur in vniuersas ter-
ras. Descendit autem Dominus vt
videret ciuitatem et turrem, quam
ædificabāt filij Adæ, et dixit, Ecce
vnus est populus et vnum est labiū
omnibus, cœperūt hoc facere, nec
desistent â cogitationibus suis do-
nec eas opere cōpleant. Venite igi-
tur descēdamus et cōfundamus ibi
liguā eorū, vt nō audiat vnusquisq;
vocē pximi sui. Atq; ita diuisit eos
Dominus

Dominus ex illo loco in vniuersas
 terras, et cessauerunt ædificare ciui-
 tatē, et idcirco vocatum est nomē
 eius Babel, quia ibi cōfufum est la-
 biū vniuersæ terræ, et inde disper-
 fit eos Dominus super faciem cun-
 ctarum regionum. Hæc vna histo-
 ria præcipue inter alias est accura-
 tius relegenda ab hijs qui totos dies,
 totamq; ætatem expēdunt pro cō-
 parando nomine dilatandoq; in tē-
 pus perpetuum, hi in construendis
 domibus, illi in maioricibus insti-
 tuendis, alij in basilicis putentium
 cadauerū erigendis, reliqui in mul-
 titudine componēdorum librorū,
 et in cæteris pro voluptatis captu.
 Hos vniuersos intuitus Propheta
 Dauid sic cecinit, Increpasti gētes,
 et perijt impius: nomen eorum de-
 lesti

lesti in æternum et in sæculum sæ-
 culi. Sed ne sacram illam historiam
 deserere videamur, annotabimus
 aliqua cuiq; christicolæ deseruien-
 tia. Primum, illud quod dicitur,
 Venite igitur descendamus et cõ-
 fundamus ibi linguam eorum, vt
 non audiat vnusquisq; vocem pro-
 ximi sui, quod verbũ est Dei Pa-
 tris loquentis Filio et Spiritui san-
 cto, quo Trinitas in diuinis decla-
 ratur. Nec putandum est, Deum
 alloquutum Angelis (vt tradũt He-
 bræi, quorum auxilio non egebat
 ad confundendã linguam Babylo-
 nicam. Sed quia iniuria Deo colla-
 ta de celebrando humano nomine,
 non solum Patri, verum toti Trini-
 tati fiebat: decuit totam ipsam Tri-
 nitatem illatam contumeliã repel-
 lere.

Iere. Nam Trinitatis ōpera, quæ ad extra dicuntur, ita sunt indiuisa, vt non contingat vnã personã quipiam efficere, ad quod reliquæ nõ concurrant, sicut nec peccare in vnã cõtingit, quin cæteræ offendãtur. Secundũ quod annotãdũ putamus, esse filios illos Adæ in vniuersas terras diuisos, quia moliebãtur in ciuitate ppria ac turre terracea celebrare nomẽ suum: innuens per hoc Deus in rebus quæ interitum sunt habituræ, quales sũt res in hoc mundo possessæ, nomen cerebrari non posse. Celebratur autem tunc maxime, cum à propria egredimur terra, prætereuntes omnes carnis cogitationes, tendentes in illam terram, quam se visurum credebat Dauid, quando dixit, Credo videre

dere bona Domini, in terra viuentium. Dixerat autem Dominus ad Abraham, Egredere de terra tua, de cognatione tua et de domo Patris tui, et veni in terram, quam monstrauero tibi, faciamque te in gentem magnam, et benedicam tibi, et magnificabo nomen tuum, erisque benedictus: non est enim Propheta sine honore sineque nomine nisi in patria sua et in domo sua. Relinquenda igitur est patria et domus carnis, pro nomine comparando aeterno: tuncque maxime nomen ipsum aeternum consequemur, quum pro Dei nomine opera carnis praeterimus. Nam omnis (inquit ipsa veritas) cui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum,

ricum, centuplum accipiet, et vitā
 æternam possidebit. Hæc omnia
 tanq̄z in archetypo licet videre cō
 pleta in Abraham, quem iam egres
 ssum de terra sua, de cognatione et
 domo Patris sui, Deus eduxit fo
 ras, et ait illi, suspice in cælū et nu
 mera stellas, si potes, et dixit ei, Sic
 erit semen tuum. Cōdidit Abrahā
 Domino, et reputatum est ei ad ius
 titiam. Qui enim Abrahā fuerint
 imitati, relinquentes pro Domino
 patriam, cognationem et domum,
 educentur foras a domino, hoc est,
 qui seipso contempserint, nō am
 plius sui corporis curam habentes,
 efficiuntur spirituales, ac tūc suspi
 cient in cælum, id est, in illam diui
 nitatis extensionem, quam nemo
 suspicere potest viuens, id est, viuē
 tibus.

Li. De diuino nōmī
tibus rebus implicitis, quibus ita
spectantibus à Domino dicetur,
Numerate stellas, si potestis, Dinu-
merate (inquam) illa in me conspe-
cta attributa, que re vera innumera-
bilia sunt. Sic vestra semina erunt.
Appellatione feminum intelligun-
tur fructus qui colliguntur ex se-
minatis seminibus, Nam qui semi-
nant in lachrymis, non solum a pa-
rentibus sed a seipsis egredientes,
in exultatione metent, qui hoc mo-
do ~~de~~ hunc mundum nauigant in
mœrore sua semina committentes,
tandem venient cum exultatione
portantes manipulos suos.

Caput. I s.

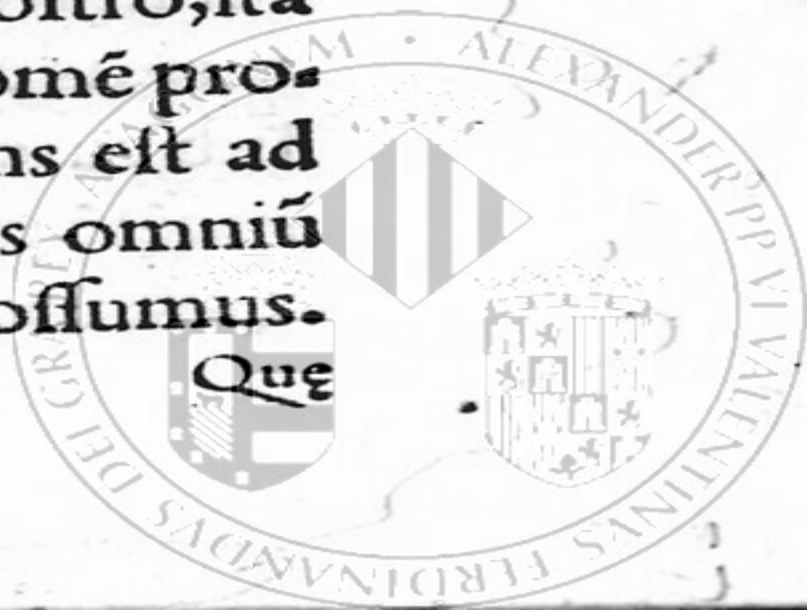

DOMINVS vir pug-
 nator, omnipotens no-
 men eius. Exodi. 15.
 Quod Dominus De-
 us fit vir pugnator, pro his homini-
 bus maxime, qui honorem et glo-
 riam eius defendere satagunt, nullis
 argumentis egemus. Sed quoniam
 Deus ignoratur a nobis, dicente E-
 uangelista Ioãne, Deũ nemo vidit
 vnquam, cum nec oculis eũ specte-
 mus, nec alio sensorio ipsum perci-
 piamus, immo nec intellectu, in eũ
 cõprehendere possimus: cõmuni-
 catur nobis ab eo eius nomẽ omni-
 potens, per quod (nisi segnesimus)
 Dei omnipotentiã suo modo cõ-
 prehẽdere valeamus. Hoc nomen,
 est nomẽ, IESVS, p nomẽ illud ve-
 terrimũ, IHVH, significatũ, quæ

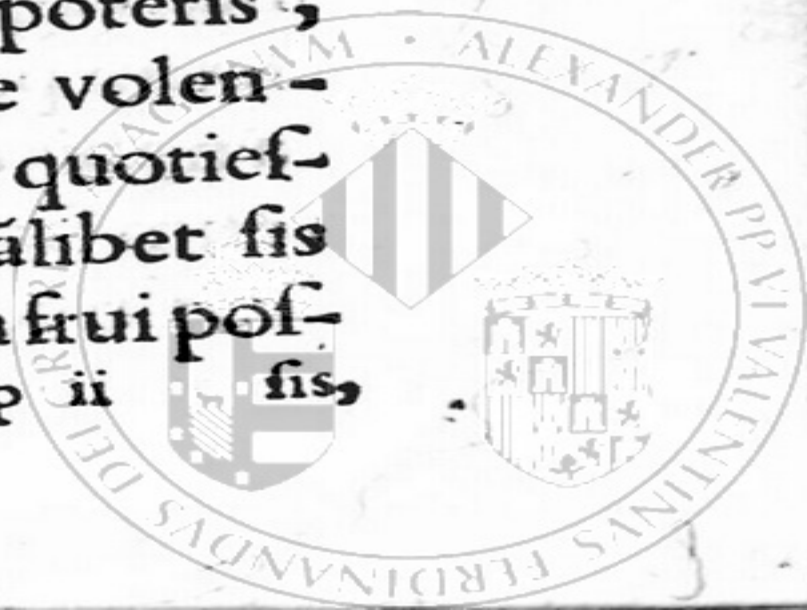
communio haud fugit nos. Nam
auribus nostris dictum nomen, cū
profertur, audimus, et scriptū nos-
tris oculis spectamus. Superest, fi-
de teneamus nomē ipsum IESVS
esse omnipotens, ad quod velut ad
sensibile quodam, quod vno quoq;
fere momēto fari possumus, recur-
ramus, proferentes et adorātes ipsū:
cui omnem reuerentiā impēdētes
deo dicamus, Pater noster, qui es in
cælis, sanctificetur nomen tuum.
Bene filius Dei CHRISTVS
IESVS dominus noster dignita-
tem sui nominis agnouerat, quan-
do precandi Patrem formam, sub
septē petitionibus nobis reliquit,
Quarū princeps est, ac prima, San-
ctificetur nomen tuum, Nomen il-
lud sanctificari postulamus, quod,
solum

solū inter alia Dei nomina est om-
 nipotens, Illud, inquā, nomē quod
 proferentibus magna cōfert bene-
 ficia, qualia virgini Mariæ Deipa-
 ræ ipsum proferenti contulit, dicē-
 te ea, Fecit mihi magna qui potens
 est, & sanctum nomen eius. Dictu
 admirabile nobis videtur, cum fa-
 ctis reperimus, si quę casu aliquo
 ingruente, grassatores inuadant, li-
 beratos ab his qui de familia sunt
 principis, cuius nomen fugientes
 inuocarunt, etiam domino igno-
 rante: et quod nos christianæ cum
 ab hostibus nostris inuadimur, spe-
 ctante Deo ac domino nostro, ita
 segnes simus, vt ne eius nomē pro-
 feramus, quod omnipotens est ad
 fugandas et interimendas omniū
 hostium acies, ferre nō possumus.

Quærendum superest, vnde hæc
 segnities vel potius hebetudo no-
 bis obueniat. Ad hoc dicendū re-
 or, ob nostri primi parentis Ada-
 mi peccatum in nos eius posteros
 omnem animi torporem obuenifa-
 se, ac indies incrementum parari.
 Nam sicut ille ab Eua eius vxore
 seductus iustitiæ originalis splēdo-
 rem amisit: sic nos a nostra Sēsua-
 litate Eua in omnem ignorantiam
 sumus delapsi, nec ab his dissimiles
 sumus qui tenebris oppleti, quærē-
 tes. Tibi lumē asciscāt cremium
 seu torrē nacti ea in parte suo flatu
 suscitare flāmā satagunt, vbi titio
 viridis est, ignota altera, quæ igno-
 sub cineribus fota minimo spiritu
 lucētē porrigeret flāmā. Tu igitur
 amantissime lector christiane, qui

huius mundi tenebras incolis, si cupis illuminari, titione arrepto caue ne in virentem eius partem effles, vti hominum maxima pars spirare consuevit: sed ad eam tuum cōuer te flatum, ē qua scintillas quibus illustreris excutere possis. Totus hic orbis, si recte cognoueris, haud ā cremio differt virente, cuius minima pars scintillulam habens, ā paucis est inuenta. Hanc tibi quocunq; te vertas, præsto esse vnicō verbo pando. Quid enim pernicius ad aures tuas poterit aduolare hoc verbo ac voce I E S V S, & quid ea breuius fari poteris, quid maioris ad manus te volente gestare valebis? Porro quotiescunq; eam protuleris, quālibet sis tenebris tectus, lucē, qua frui possis,

· fis, suscitabis: lucem, dico, non po-
· tentem, sed omnipotentem. Quã-
· doquidem omnipotens est nomẽ
· Domini nostri Dei. Hoc vnũ hor-
· tor imiteris, quod agniculis seu la-
· teis porcellis, cum fame premun-
· tur, contingit. Nam pernuciter ad
· vbera matrũ confugiunt, non earũ
· caudas ore capturi, sed papillas,
· nec ipsis apprehensis sat est ad lac
· quo famem extinguant extrahen-
· dum, si non multis et iteratis vici-
· bus suo rostro matrum suarum v-
· uera . . . fricauerint, quibus calefactis
· venæ aperiuntur, è quibus lac ema-
· nans agniculos reddit quietos et af-
· fatim pastos . Non secus putamus
· a nobis christicolis fore agendum,
· cum fame spirituali angimur, atq̃
· etiam corporali. Confugere nem-

pe de

pe debemus ad vbera Dei Patris,
 vt eius papillam, quæ est nomen
 eius, a nobis iam agnitum, ore no-
 stro comprehendamus, et agnicu-
 lorum more vicibus iteratis ipsum
 pronunciemus. Nec ab hoc opere
 desistendum putamus, quoad Dei
 vbera incaluerint. Incalescēt enim
 si perseuerantes et sine hæsitatio-
 ne, ea in actione permanserimus, et
 tandem ipsum diuinum lac et eius
 gratiam consequemur. Magnifi-
 cemus igitur christiani I
 Dominum Deum nostrū, et exal-
 temus nomē eius in idipsū. Quod
 si fecerimus, minime ambigendū
 est nos a Patre nostro Deo, eiusq;
 Filio, et Spiritu sancto ita magnifi-
 cari, quod nomina nostra in cælis
 scripta reperiamus.

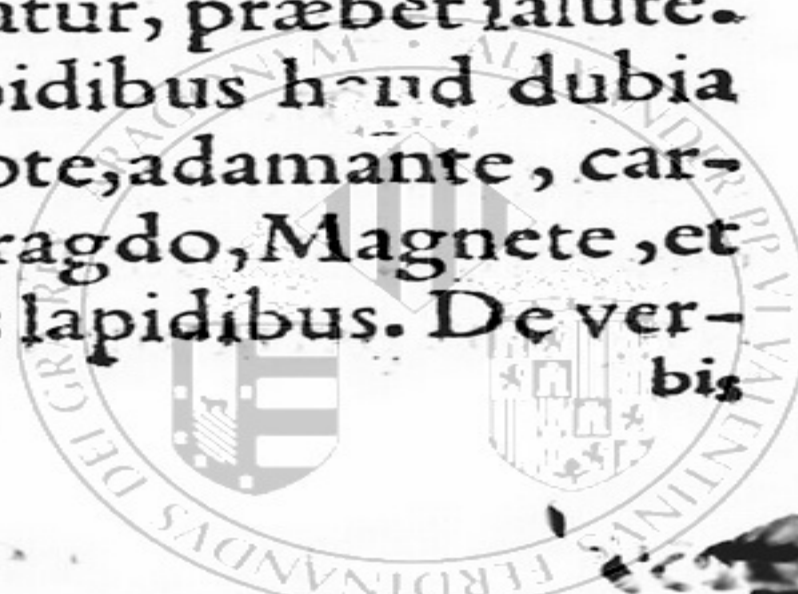

Caput. 16.

VIRTUTES admirabiles tribuit antiquitas herbis, lapidibus, et verbis. Quod in herbis virtutes reperiantur, omnibus est manifestum: cum medici et pharmacopolæ (vt plurimū) eis vtantur in pharmacis condendis, quæ ægrotantibus vsui sunt. Propterea, experientia didicimus, eadem herba ab homine comesta interitum gigni, quæ ab alio animali si comedatur, præbet salutē. De multis lapidibus hæc dubia est virtus, vt pote, adamante, carbunculo, Smaragdo, Magnete, et reliquis selectis lapidibus. De ver-

bis

bis autē & nominibus oriri posset
 dubitatio hinc, quod Plato innue-
 rit nomina natura, id quod signi-
 ficant repræsentare, Aristoteles
 dixerit, non natura, sed secundum
 placitum esse significatiua. Nos
 autem vtrunq; fatemur, et natura,
 et secundum placitū verba ac no-
 mina significare: verba (inquā) ac
 nomina, quæ vocalia sunt, de qui-
 bus futurus est sermo. Sed, vt hæc
 nostra mens melius intelligatur,
 sciendū est, verba et quæuis nomi-
 na duobus modis sumi posse, vno
 materialiter, vt nihil præter se ipsæ
 voces repræsentent: & hoc mo-
 do natura et non secundum placi-
 tum se significant. Altero mo-
 do dicta verba ac nomina sumi
 possunt, & hoc, vt præter se aliud

significant. Sunt enim quædã voces quæ præter se nihil significant. Et hæ, proprie non significatiuæ dicuntur. Quædam sunt quæ præter se aliud repræsentât, vt homo, I E S V S, Petrus Ioannes, et reliqua nomina quæ appellatiua et propria dicuntur, et de his est sermo habendus, An illud aliud, quod præter se significât, repræsentet natura, aut secundum placitum. Pro quo notandum est, voces significatiuas in duplici differentia reperiri, Quædam sunt voces animalium irrationalium, quædam hominũ. Omnes voces animalium irrationalium natura significant, et nõ secundum placitum, quæcunq; per huiusmodi voces repræsentantur. Habet enim quælibet ovis propria

vocem

vocem qua filium vocat, vt lactet eū, qua audita agniculus filius accurrit ad vbera suæ matris, non ad vbera aliarū ouium: etiam si simul earum filios, suis illæ vocibus concitarent ad eos lactandos, Hoc idē est reperire in gallinis, cū suos pullos vocant aut ad comedendum vel vt sub earū alis a Oniluo defendātur. Et deniq; in cæteris animātib; quibus sunt voces, id videre contingit. Hominum autem voces significatiuæ ab origine habēt, vt secundum placitum ea, ad quæ impositæ fuerunt, repræsentent, et tales sunt omnium idiomatum vocabula et appellatiua et ppria. Nā hæc vox latina, Homo, ex impositione habet idem significare quod in lege veteri, Adam, et græc

ce, Anthropos, et sermone Hispano, Hombre, Hæ sunt quædã notæ, quæ cum proferuntur, quodã interiori verbo aguntur, quod naturaliter et non secundum placitũ in animo auditoris hominem repræsentat. Hinc est, huiusmodi voce audita ab eo, qui datũ idioma intelligit, duas in eo notitias gigni, vna est simulachrum dictæ vocis, altera hominis imago. Hæc autẽ a vocis verbo generatur, vt diximus naturaliter, illa ab ipsa voce, Homo, etiã naturaliter gignitur, licet secundum placitũ dicta vox hominẽ repræsentet. Est enim (vt ita loquamur) ipsum placitũ, causa sine qua nõ: at nõ simpliciter causa dictæ posterioris notitiæ, quam ultimam logice loquẽdo appellamus.

lamus . Sicut enim fenestræ apertio in cubiculo , est causa sine qua haud a Sole dictum cubiculum illustraretur, non tamen ob id ipsa apertio est dicenda illuminationis causa : sic fatendum est , dictum placitum , causam esse non simpliciter , sed sine qua non , vti diximus . Ex his facillime dignoscitur quid de hac re senserit Plato , & quid Aristoteles : qui etsi diuersi appareant , non tamen inuicem contrarij sunt . Cum autem vocis genera permultant , vt pote , læue , asperum , graue , acutum , blandum , durum , canorum , fuscum , quæ non solum hominum , sed & brutorum auribus iudicantur : operæ precium est fateri, natura, & non secundum placitum,

citum, auditorū aures moueri nō-
nunquam ad gaudium, et sæpenu-
mero ad iram, et in alios affectus,
quandoquidem vocum mutatio-
nes totidem sunt, quot animorū,
qui maxime vocibus mouentur.
Experti loquimur, Nam cum Va-
lentiæ essemus, quæ est Hispaniæ
præclara vrbs Anno . 1507. pis-
catores è mari immanem belluam
sunt piscati, quam Phocam seu vi-
tulum marinum apellant. Hæc na-
tura fæmina erat, habens manus
quas, pedes totidem, in nullo diffe-
rentes à manibus et hominum pe-
dibus, præterquã quod tenui pel-
licula digiti in interiori parte vin-
ciebantur. Cum autem mulierum
genus superstitionibus deditū ma-
xime sit, visa bellua dixerunt, vnã
esse

esse è Iudæorū fæminis quas quōs
 dam mare rubrum glutiuuit, et mi-
 seratione quadam motæ eam blā-
 dis verbis alloquebantur dicentes,
 Domina Iamilla, dic nobis pre-
 camur, vnde tibi tantum suppliciū
 paratum sit, vt a tot annorum mila-
 libus in piscem sis versa? Quibus
 auditis passa est muherū manibus
 tangi per totum corpus. Quod si
 eisdem verbis, sed duris eā alloque-
 bantur, in furorem versa irruebat
 in loquentes. Erant enim ei dentes
 longi et peracuti, quibus nōnullis
 iuuenibus aspere loquentibus vul-
 nera intulit. Præterea in oppido
 Hispaniæ Beneuento inuentus est
 Elephantus, qui ira concitus stra-
 gem plurimam fecerat, quem cū
 casu adolescens in angusto vico o-
 ffici

ffendisset, extemplo genibus pro-
 uolutus leuatisq; in altū manibus,
 blandissimis eū deprecabatur ver-
 bis, ne eum interimeret. Quibus
 cōmotus elephas a cæde abstinu-
 it, Respōsio mollis vt inquit Salo-
 mon frangit iram. Sermo autem
 durus suscitāt furorem. Habet ipsa
 flexibilis vox vim quandā natura
 insitam, quam solus naturæ autor
 compræhendere potest. Tu igitur
 candide lector, dum sumis proferē
 dū nomē I E S V S, oportet ipsum
 non solum voce flexibili proferas,
 sed etiam flexibili intellectu, credē
 do id quod significat, scilicet, Deū
 esse Trinum & vnum, factum ho-
 minem, vt homo fieret Deus. Qui
 sic in nomine I E S V S credunt,
 filios Dei fieri Euangelista Ioan-
 nes

nes affirmat. Sed quoniã veteribus philosophis dura vox, durusq; intellectus videbatur, in sortem Domini haud sunt recepti. Caue credas in solis literis nominis IESVS, aut in ipsa dictione prolata sine interiori verbo, quod repræsentet ea quæ diximus, esse virtutẽ aliquã, qua consequi posses, & desideratã. Effet enim incidere in prohibitam artem notoriã, quæ huiusmodi literis et dictionibus tribuit vim, quã non habent. Quod si nos mortales cū simus, in iumenta a nobis possessa benefici essemus, si nobis visis ante nos incuruarẽtur recognoscẽtia dominiũ quod in ea habemus: quãto potẽtius Pater noster cælestis circa nos beneficus erit, cū viderit nos muneris accepti creationis

gratos,

gratos, et summa cum reuerentia
et vrbanitate sanctum nomen suū
I E S V S proferentes? Adde, si in
tuo paradiso seu horto aliquot of-
fendisses arbores, quæ incontāter
suos quamlibet altos ramos frugi-
feros ad manus vsq; tuas inflecte-
rent, ē quibus poma comedenda
sumeres: non ambigo huiusmodi
arbores, cæteris â te prælatas esse,
quibus suis temporibus culturam
tribueres necessariam. Si tu homi-
cio arboribus tibi parētibus sic fru-
gī es, ut eis victū tribuas necessa-
rium, quid non concedet Deus ijs
arboribus, id est, hominibus hoc
in eius florido mūdo degentibus,
qui de suis altissimis ramis memo-
ria, intellectu et voluntate ei im-
marcessibilem fructum offerunt?

Can

Cantātes cum David, Laudamus
nomen tuū Deus in choro, in tym-
pano & Psalterio psallemus ei.

Caput. 17.

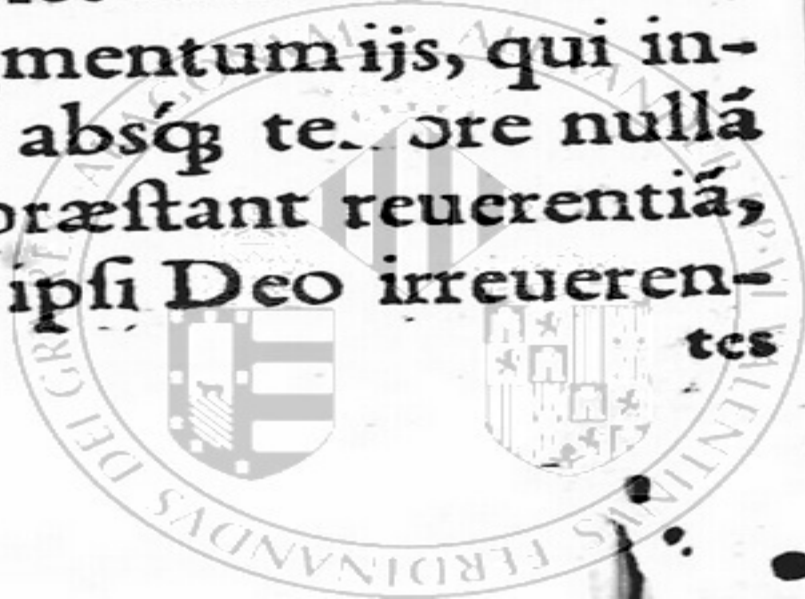
VPEREST, velut
in epilogo, quæ di-
ffuse de nomine IE-
SUS diximus, colli-
gamus: nōnulla at-
tributa et pprietates, quæ dicto
nomini cōpetūt, assignātes. Data
in primis hac hypothefi, scilicet,
cum in sacris literis dicitur, **Domine**
Domini, siue nomen Dei, id esse
intelligendū de nomine I H V H
quod nominis I E S V S fuerat fi-
gura. Et v plurimū nomen Dei in
sacris literis sumitur pro CHRIS-
TO, qui proprie Deum benedictū
repræsentat.

Proprietas. i.

NOMEN IESVS
est terribile. Nā Da-
uid de Deo loquens
inquit. Sāctum et ter-
ribile nomen eius, Psalmo. i. 10. Et
Deuteronomij . c . 28 . sic habet,
Nisi custodieris et feceris omnia
verba legis huius quæ scripta sunt
in hoc volumine , et timueris no-
men eius gloriosum, hoc est, domi-
nū Deum tuū , augebit Dominus
plagas tuas. Timor enim de re ter-
ribili haberi solet . Minatur Deus
plagarum augmentum ijs, qui in-
uerecunde & absq; te. ore nullā
eius nomini præstant reuerentiā,
perinde atq; si ipsi Deo irreueren-
tes

tes forent. Est utiq; velut Dei imago
 eius nomen: nomen (inquam)
 illud I H V H, quod figuram fuisse
 diximus in præcedentibus huius
 nominis IESVS. Cum igitur per
 hoc nomen Dei essentia eiusq; tres
 personæ et verbi æterni incarnatio
 repræsententur, dignum est ipso
 audito terreamur, et minus ac vi-
 so Deo faceremus. Nempe cum
 audisset Diuus Paulus in initio sui
 raptus hoc nomē IESVS ab ipso
 CHRISTO prolatū, cuius signifi-
 catum diuina quadam luce fue-
 rat ei ostensum, proruit in terram
 terrore maximo affectus, fueratq;
 triduo stupefactus intuens arca-
 na ineffabilia. Hunc timorem no-
 minis gloriosi præbuit Deus sua
 bonitate Paulo, quem ab æterno

q ii

præ

prædestinauerat futurū in sua ecclesia vas electionis. Quem timorem Christiane lector, audito nomine I E S V S, si habueris, vas tuo modo electionis efficieris. Caue ne assumas nomē Domini Dei tui in vanum, Nec enim (vt habetur Exodi. 20.) habebit in fontem Dominus eum qui assumpserit nomē Domini Dei sui frustra, Et Deuteronomij .c. 5, dicitur, Nō usurpabis nomē Domini Dei tui frustra: quia non erit impunitus qui super te vana nomen eius assumpserit. In vanum sumunt Domini nomen, qui impudenter & nō probati (vt superius. 2. c. diximus) iustum nomen proferunt, quicq; audito eo nō se timore Deo submitunt. Aedificauerat quōdam Salomō templū

nomini

nomini Domini Dei Israel, vt sci-
rent omnes populi terræ nomen
Dei & timerēt, vt habetur. 2. Pa-
ralip. 6. c. Et Dauid Salomonis pa-
ter agnouerat prius nomē Dei fo-
re timendum: quum dixerat Pſal-
mo. 8. Domine dominus noster,
quam admirabile est nomen tuum
in vniuersa terra. Quod autem ad-
mirabile & terribile est, terrorem
gignit. Timere vtiq; debet qui no-
men I E S V S assumit proferēdū.

Proprietas. 2.

NOMEN I E S V S
est suaue, Dicēte Da-
uid Pſalmo. 134. Lau-
date nomē Domini,
laudate

q iii

Li. De diuino nemine.

laudate serui Dominum . Psallitẽ
nomini eius , quoniam suaue est.
Nec pugnant inter se hæ duæ enũ-
tiationes. Nomẽ I E S V S est ter-
ribile, Nomen I E S V S est suaue.
Nẽpe quæ â Deo in hoc orbe ad
hominum salutem proficiscuntur,
vtranq; prophetatam habent. Sũt
enim in suo ortu terribilia , & sua-
uia in occasu. Contra sese habent,
quæ â tentatore dæmone fiunt .
Quod videre est in raptu diui Pau-
li, in quo prius terrore maximo per-
cussus, audito nomine I E S V S, de-
cidit in terram , & in fine, eius no-
minis suauitate affectus, confiteba-
tur se nihil sapere præter I E S V M
et hunc crucifixum. Item de Za-
charia patre Ioãnis Baptistæ, dicit
sacra scriptura Lucae . i. Apparuit
Zachariæ

Zachariæ angelus Dōmini stans
 â dextris altaris incensi, et Zacha-
 rias turbatus est videns , et timor
 irruit super eum: et tandem suavi-
 tate vocis angelicæ confortatus ,
 angeli vaticinium suaviter imple-
 uit. Præterea, de virgine Maria
C H R I S T I matris in eodem .c.
 habetur, quomodo turbata fuerit,
 cum audisset Angeli salutatio-
 nem , et demum suavissimo ver-
 bo responderit , Ecce ancilla Do-
 mini, fiat mihi secundum verbum
 tuum . Quæ autem a dæmoni-
 bus proficiscuntur , in principio
 suauias sunt (vt diximus) aspera
 atq; terribilia & valde timenda
 in fine . Vtuntur enim quibus-
 dam lenocinijs et blâdis promissis
 quum primum tentât homines : at

p iiii

cum

Li. De diuino nomine.

cum eos suis delinimētis & illecebris illaqueatos tenuerint, in ignes perpetuo duraturos transmittunt. Agūt enim tragœdiam comœdiæ sanctorum oppositā. Colligimus ex dictis idem nomen I E S V S, et terribile et suaue esse: terribile in principio, suaue in fine: quæ duo in ipso C H R I S T O I E S V sunt inuenta. Nam C H R I S T I principium Deus, ante verbi incarnationem a deo terribilis inuētus est, quod vltionū Deus appellaretur: dicente David Psalmo .93. Deus vltionum dominus, Deus vltionū libere egit. Et Numeri. i 4. c. Dicit Deus, Quadraginta annis recipietis iniquitates vestras, & scietis vltionē meam. Quum autem incarnatus est, & habitu inuētus est homo,

homo, expulit mortalibus terrorē,
 omnibus factus suavis, inquiēs, Dif-
 cite â me, quia mitis sum & humi-
 lis corde. Et Psalmo. 99. Laudate
 nomen eius, quoniã suavis est Do-
 minus. Et alibi, de C H R I S T O
 Domino loquens inquit, Gustate
 & videte, quoniam suavis est Do-
 minus. Sicut in C H R I S T O
 I E S V duo sunt, videlicet, dei-
 tas et humanitas: & secundum
 quod Deus est, terribilis est dicen-
 dus, & suavis secundum quod ho-
 mo: ita in nomine I E S V S duo
 intelliguntur, vtpote diuinitas,
 Pater Filius et Spiritus sanctus, et
 ipsum verbum incarnatum. Cum
 igitur dictum nomen I E S V S
 vel profers, vel ab alio prolatũ au-
 dis, aut legis Christiane lector, pro-

Li. De diuino nōmine.

deat̄ extemplo in mentē tuā illud
verbum seu notitia, qua diuinita-
tem, eiusq̄ tres personas intelli-
gas. Sed cum ipsa diuinitas Deus
fit, Deus autem a timore Deus di-
catur (si poetis fides tribuenda est)
qui dicunt, Primus in orbe Deum
fecit timor, i^e est, notitia prima,
quæ de Deo habetur, timorē gignit.
Et si visa minimi angeli luce,
cuncti mortales terreremur, quan-
to fortius visa diuina luce metu
atq̄ terrore quateremur? Voluit
itaq̄ Deus nos veluti filios mone-
re, vt eius nomine audito timea-
mus timore non seruili, sed filiali,
eam dicto nomini reuerentiā exhiben-
tes, quam viso Deo daremus.
Deinde eodem, seu maius altero
verbo siue notitia **CHRISTE**

humanitatem verbo diuino vnitã
 contemplaberis mitissimã, in qua
 velut totius pietatis fonte, diuinita
 tis rigor est mitigatus. Ad quã sic
 vnitam si tuæ mentis oculos leua
 ueris, eosq; fixos in contemplatio
 ne suorum vulnerum tenueris, pro
 certo tene, **CHRISTVS** oculos
 haud a te fore separandos. Nõ sunt
 itaq; nostri oculi ab illa extasi di
 mouendi, quoad nostri misceatur
CHRISTVS, quod
 utiq; faciet, quum primum illud a
 nobis audierit carmen, quo solitus
 est Dauid veniam a Deo impetra
 re. Dicamus ergo, Oculi nostri ad
 Dominu, **CHRISTVM** no
 strum donec misceatur nostri.

proprietas

Proprietas. 3.

NOMEN IESVS est omnipotens. De hac proprietate. c. 15. aliqua diximus: nūc eam locupletamus dicentes, Si omnipotens est nomen eius, hanc omnia potest. Non est hæc Omnipotentia literis aut dictioni Iesus tribuenda: dicente Paulo, Litera occidit, spiritus autem viuificat: sed ipsi verbo incarnato, per quod, ante incarnationem fecerat Deus omnia, dicente Ioanne Euangelista, omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil. Est itaq; **C H R I S T O** hæc omnipotentia data, eo dicente, Data est mihi omnis potestas in cælo et in terra. Matthæi .28. Et

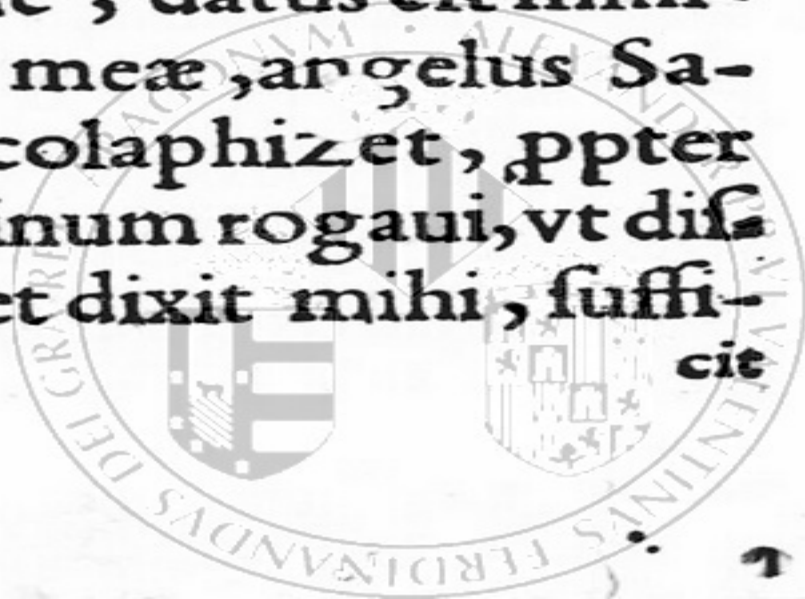

licet **CHRISTVS IESVS** proprie dicatur nomen sui patris æterni, et secundum hoc nulli dubium esse potest, ipsum esse omnipotentem, cū omnipotens sit Pater, et omnipotens Filius et omnipotens Spiritus sanctus: tamen nō absurdum putamus initialiter et velut causa quædā notiuā, illud nomē quod mēte concipimus, significato huius vocis Iesus respondens, esse omnipotens: modo his tribus virtutibus fide, spe et charitate sit fultū. Est enim à deo incarnato, id est, **IESV CHRISTO**, hæc pollicitatio suis Christicolis data, vt omniæcūq; in suo nomine petierint, obtineant. Quam pollicitationem tanti facimus, vt potius cælum et terram, transire desine-

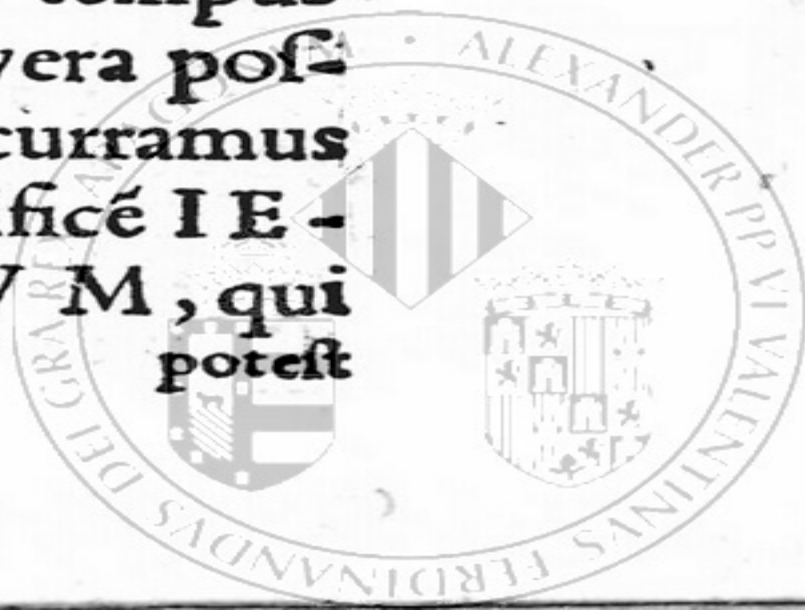
reçq;

rēq; credamus, quā quod huius-
 modi pollicitatio desinat impleri.
 Quod si a sēsu mens moueatur ad
 petendum nōnunquam illicita, est
 tantæ virtutis illud nomen dictis
 virtutibus illustratum, quod in eo
 ipsa mens ac ratio sui sensus errorē
 percipiat. Et tunc non modo non
 petet a C H R I S T O illicita
 per sensum menti oblata, sed po-
 tius a C H R I S T O de inimico
 sensu vindictam postulabit, non
 secus quam Paulus fecerat, quum
 se a sensu superari cognosceret, di-
 cens. Ne magnitudo reuelatio-
 num extollat me, datus est mihi
 stimulus carnis meæ, angelus Sa-
 thanæ, qui me colaphizet, ppter
 quod ter Dominum rogavi, vt dis-
 cederet a me, et dixit mihi, suffi-
 cit

cit tibi gratia mea. Nā virtus in infirmitate perficitur. Et alibi idem Paulus inquit, Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ et captiuantem me in lege peccati, quæ est in membris meis. At si Paulus vas electum ter Dominum rogauit, vt ab eo carnis stimulus abigeretur (vbi per carnis stimulum, omnem concupiscentiã intelligi volumus) nos Christiani, quos vltima et senilis ætas parturiuit partim mente captos, partim mille offendicibus et nodis illaqueatos, vt quid stamus tota die ociosi, tempus omne, quod est nostra vera possessio, perdentes? Recurramus igitur ad nostrum Pontificẽ IESVM CHRISTVM, qui potest

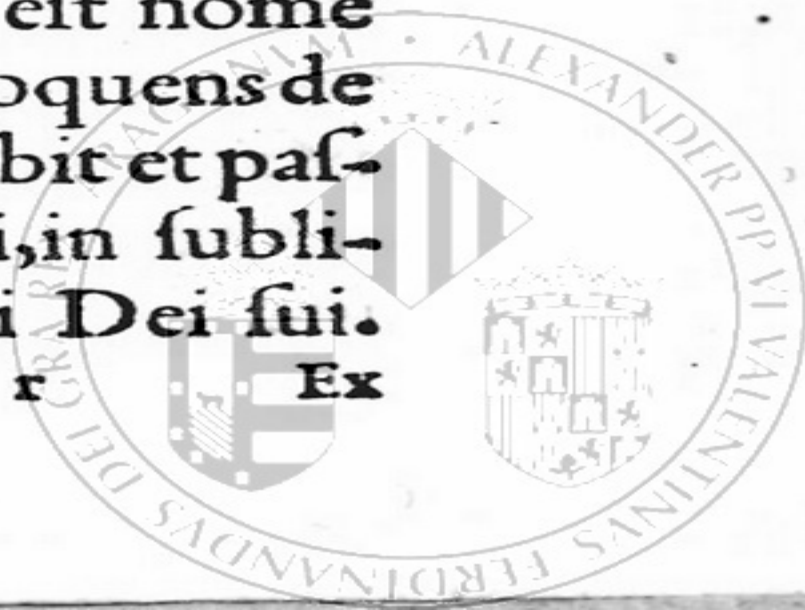
potest compati infirmitatibus nostris, offerentes ei, non ter, sed milles, sed infinite suum sanctum nomen, dicentes, Domine I E S V C H R I S T E fili Dei viui, cuius nomen est omnipotens, petimus a te velut a nostro duce ac Deo, fiat in nobis nomen tuum sic potens, vt turris fortissima. Quo non modo tuti a tuis hostibus simus, sed eos virtute tui nominis sic vicamus, vt procul a tua ecclesia exules reddantur.

Proprietas, 4,

NO M E N I E S V ³ est inclutum. Nam. i. Paralip. c. 29. Sic dicitur, Nunc igitur Deus noster confitemur tibi, et laudamus nomen tuum.

tuum inclytum. Est nempe inclytū, gloriosum, insigne et excellens, summoq; famæ splendore splendens nomē I E S V S. A tanto, taliq; nomine quid proferēti prouenire poterit, quod non sit insigne et excellens, immo et magnificentum? quādo quidē magnificentia ei est tribuēda, secūdum illud Ecclesiastici. 3. 9. vbi dicitur, Benedicite Dominum in operibus suis, date nomini eius magnificentiam. Et Esaiaē. I 2. dicitur, Cōfitemini Domino et inuocate nomē eius, notas facite in populis ad inuentiones eius, Mementote quoniam excelsum est nomē eius. Itē Michæas. 5. c. loquens de futuro Messia inquit. Stabit et pascet in fortitudine Domini, in sublimitate nominis Domini Dei sui.

Ex

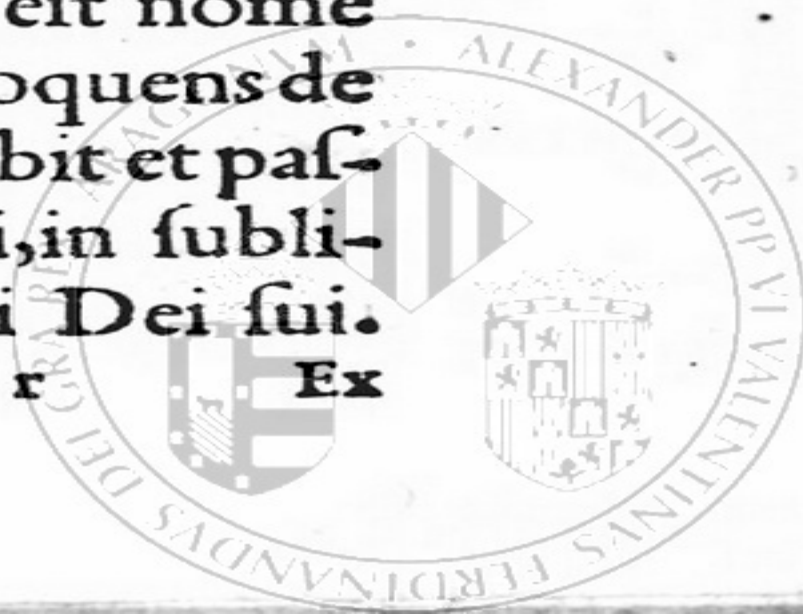
potest compati infirmitatibus nostris, offerentes ei, non ter, sed milles, sed infinite suum sanctum nomen, dicentes, Domine IESUS CHRISTE fili Dei viui, cuius nomen est omnipotens, petimus a te velut a nostro duce ac Deo, fiat in nobis nomen tuum sic potens, vt turris fortissima quo non modo tuti a tuis hostibus simus, sed eos virtute tui nominis sic vicamus, vt procul a tua ecclesia exules reddantur.

Proprietas, 4,

NOMEN IESUS est inclutum. Nam. I. Paralip. c. 29. Sic dicitur, Nunc igitur Deus noster confitemur tibi, et laudamus nomen tuum

tuum inclytum. Est nempe inclytū, gloriosum, insigne et excellens, summoq; famæ splendore splendens nomē I E S V S. A tanto, taliq; nomine quid proferēti prouenire poterit, quod non sit insigne et excellens, immo et magnificentum? quādo quidē magnificentia ei est tribuēda, secūdum illud Ecclesiastici. 3. 9. vbi dicitur, Benedicite Dominum in operibus suis, date nomini eius magnificentiam. Et Esaiæ. I 2. dicitur, Cōfitemini Domino et inuocate nomē eius, notas facite in populis adinventiones eius, Memenote quoniam excelsum est nomē eius. Itē Michæas. 5. c. loquens de futuro Messia inquit. Stabit et pascet in fortitudine Domini, in sublimitate nominis Domini Dei sui.

Ex

Li. De diuino nomine.

Ex his colligitur nomen I E S V S
inclytum esse, magnificum, excel-
sum et sublime . Quod si tale est,
haud dubiũ quin tales efficiat eius
adoratores.

Proprietas. 5.

NO M E N I E S V S magnifi-
cat nos . Daud in psalmo . 19 . in-
quit , Nos in nomine Dei nostri
magnificabimur . Dei prisca con-
suetudo fuit, eos efficere magnifi-
cos, qui eius nomen magnificarẽt.
Nec sine prophético spiritu idem
vates dixit , Magnificate Dominũ
mecum, et exaltemus no men eius
in idipsum . Nam cum a tenera sua
ætate cõsueuisset pastoria voce no-
men Domini magnificare , placuit
Deo

Deo Altissimo eum in magnificū.
 Regē euehere et sublimare. Hinc
 experiētia didicerat, eos a Deo ma-
 gnificari, qui eius nomē prius ma-
 gnificauerint. Affirmare audemus,
 virginē gloriosam Mariā Deiparā
 ante cōceptū Deum, anteq̄ fieret
 mater, solitā magnificare, et Deum
 et eius nomē. Quod plane mōstra-
 uit, quū primū a Spiritu sancto est
 inuēta grauida, inquiens ad Elisa-
 beth cognatā suā, Magnificat ani-
 ma mea Dominū, Fecit enim mihi
 magna qui potens est, et Sanctū no-
 mē eius. Cōsueuerat ab infantia sua
 Dominū Deū magnificare, eiusq̄
 nomē reuereri præ cæteris mulieri-
 bus ob id vniuersis excelluit in bñea-
 dictione, quæ cōfessa inquit. Fecit
 mihi magna qui potens est, et san-
 ctum

Etum nomen eius. Dignum igitur est, vt nos Christiani hęc Dei matrem, angelorum Reginam et peccatorum patronam imitemur, nomen I E S V S magnificantes si à Deo magnificari cupimus.

Proprietas, 6,

NOMEN I E S V S saluat nos. Propheta David nõ dixisset, Deus in nomine tuo saluum me fac, nisi prophetica luce cognouisset proprietatē dicti nominis, quæ est saluos atq; incolumes reddere eos qui inuocant Dei nomen. Hanc proprietatē agnoscens Propheta Ioel inquit, Omnis, qui inuocauerit nomen Domini, saluus erit. Et Machabæorum. I I. c. 8. dicitur. Iudas autem

autem vbi comperit, indicauit ijs,
 qui secum erant Iudæis Nicanoris
 aduentum. Ex quibus quidam for-
 midantes et non credentes Dei iu-
 stitiæ, in fugam vertebātur, alij ve-
 ro, si quid eis supererat, vendebant,
 simulq; Dominum deprecabātur,
 vt eriperet eos ab irapio Nicano-
 re, qui eos prius quā Dominus ve-
 niret, vendiderat. Et si non propter
 eos, propter testamentum tamen,
 quod erat ad patres eorum, et pro-
 pter inuocationem sancti et mag-
 nifici nominis eius super ipsos. Fue-
 rat apud hos Iudæos tanta fides in
 sancto et magnifico nomine Dei,
 quod per eius inuocationem, non-
 modo incolumes permanserunt,
 sed etiā in bello victores facti sunt.
 Nec enim (inquit Petrus loquens

de nomine I E S V C H R I S T I
aliud nomen est sub cælo datú ho-
minibus in quo oporteat nos sal-
uos fieri. Cum igitur in periculum
aliquod incidimus, si credamus,
hoc nomine I E S V S inuocato,
nos futuros ir columes: haud dubiú
est, quin tale efficiamur.

Proprietas. 7.

NOMEN I E S V S, est oleú
effusum. Salomon Canticorú Pri-
mo inquit, Oleum effusum nomé
tuum. De hac proprietate difuse
sumus loquuti. c. i 2. ob idq; pau-
cula de ea nunc dicemus. Nomen
I E S V S in C H R I S T O Deo,
quod oleo effuso Spiritus sanctus
cõparauit, iudicio nostro perinde
se habet

se habet atq; effusum per prata va-
 caru atq; ouium lac, cum affatim
 pastæ tumentia vbera habent, quæ
 non inuētis vitulis et agniculis earu
 filijs, fundunt suum per virētia pra-
 ta lac. Hinc herbæ, quæ huiusmo-
 di lac effusum nactæ sunt, incremē-
 ta suscipiunt, fiūtq; dulciores quā
 fuerint: et terræ glebæ, in quā inci-
 derit, si sterilis fuerit, fœcunditatē
 suscipit. Lac utiq; dici potest no-
 men I E S V S, quo veterrimi pa-
 tres nutriebantur, sub figura no-
 minis I H V H. Sed quoniam Iu-
 dæi, qui filij Dei quondam fuerāt,
 hoc lac in nauseam habuerunt,
 effusum est in ora gentilium, qui
 olim veat herbæ virentes natu-
 rali lege viuebant, verum postq̄
 hoc lactis rore asperguntur, sua-

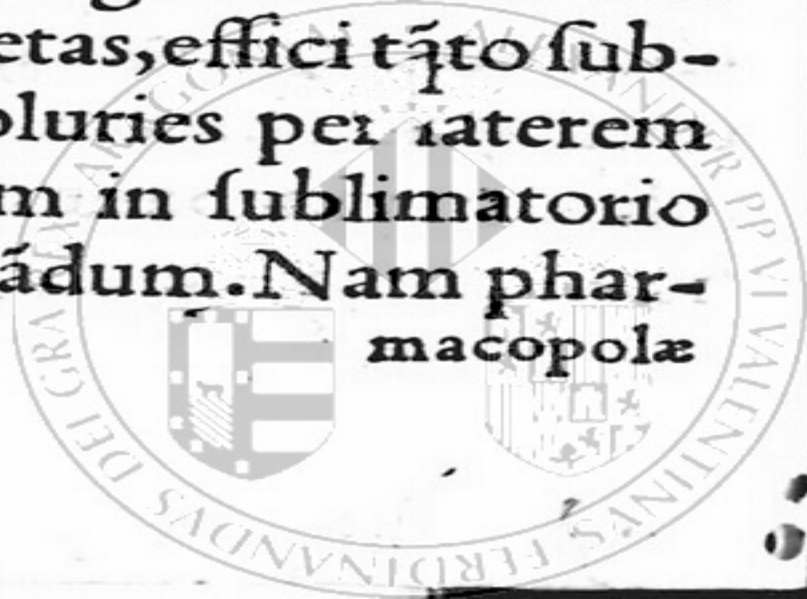
r iiii

uiores

Li. De diuino nomine.

uiiores sanctioresq; redduntur: et si-
quis inter eos sterilis inuentus est,
qualis quondam fuerat Augustinus,
prægustato hoc diuini nominis la-
cte, foecunditatem est assecutus. O-
leum effusum est ipse CHRIS-
TVS IESVS, qui est verum æter-
ni Patris nomen: cum in sacramen-
to altaris habetur sic effusum in pa-
ne et vino consecratis, quod est in
toto illo sacramento, et in qualibet
eius parte, cuius sanguis in die sui
transitus et passionis sic fuit effusus,
quod totum humanum genus atti-
git redimendum, instar blandi olei
infusi in vulnera ægrotantium. Est
olei vna proprietas, effici tanto sub-
tilius, quanto pluries per materem
emolitur fustum in sublimatorio
reponitur distillandum. Nam phar-
macopolæ

macopolæ experientia didicerunt,
 si quinquies vt diximus distilletur,
 eiusq; sic distillati vna pars in ma-
 nus palma reponatur, repēte ad fi-
 nem vsq; oppositæ partis manus
 meabit. Tanta est eius subtilitas,
 vbi guttatim et si non totum, ma-
 xima tamen repositi olei pars colli-
 getur. Valet hoc oleum ad multas
 ægri tudines curandas. Hanc pro-
 prietatē obseruat nomen I E S V S
 per cōtritum cor effusum, si in mē-
 tis nostræ sublimatorio reponatur
 distilandum: quo perinde animæ
 morbos curabis, atq; per dictū oleū
 corporis languores.

Proprietas. 8.

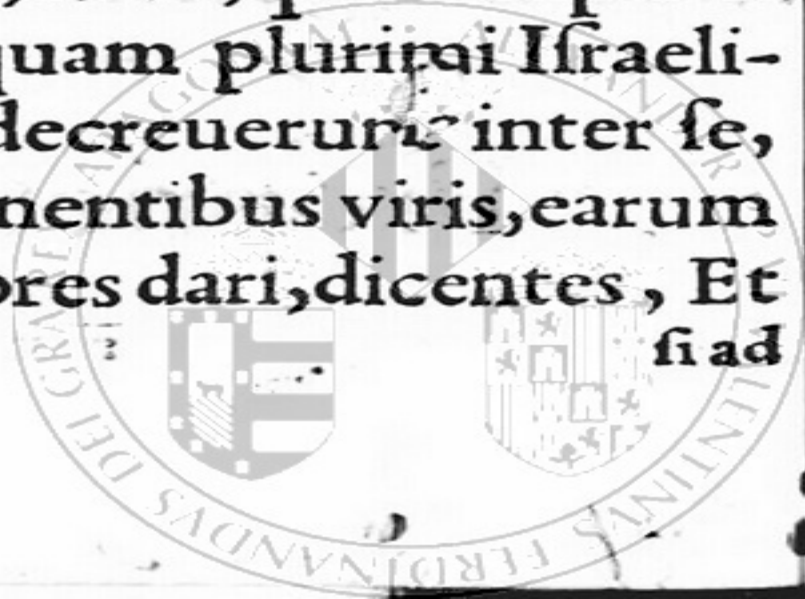
r v

NOMEN

NOMEN IESVS
victū et vestitū tribuit
inuocantibus ipsūm.
Hoc videre est in E-
saia. c. 4. dicente, Apprehendent
Septem mulieres virum vnum in
illa die, scilicet captiuitatis, dicen-
tes, Panem nostrum comedemus,
et vestimentū nostris operiemur,
tantū modo inuocetur nomen tuū
super nos, aufer opprobrium nos-
trū. Cum israeliticæ mulieres, quæ
natura erant fœcūdæ, pro maledi-
cto et opprobrio tenerent perma-
nere steriles, et cognouissent viro-
rum inopiam, ob id, quod capti et
occisi essent quam plurimi Israeli-
tæ in bello, decreuerunt inter se,
singulis remanentibus viris, earum
septem in vxores dari, dicentes, Et
si ad

si ad viros attineat vxoribus et earum
 filijs de necessarijs prouidere, quod
 difficillimum videtur, vt vir vnus
 Septem mulieribus et earum filijs
 victum et vestitum tribuat: nos pa-
 nem nostrum comedemus, et vesti-
 mentis nostris operiemur, tantum
 modo inuocetur nomen Domini
 super nos. Grandis proculdubio fi-
 des in illis foeminis fuerat de nomi-
 ne I H V H, credebant enim per so-
 lam dicti nominis inuocationem
 sibi et filijs non defutura vitæ ne-
 cessaria.

*Escusa la exorta
 que aqui se inuoca
 el nombre de Iesús
 que el deus marito
 es pa de oro, dando
 hijos el matrimonio
 no se es eniles que
 en familia?*

Proprietas. 9.

NOMENIESVS cōprehē-
 dit significationē nominis Emma-
 nuel.

manuel. In Esaia. 7. c. hæc verba habentur, Ecce virgo concipiet, et pariet filium, et vocabitur nomē eius Emmanuel, butyrum et mel comedet, vt sciat reprobare malum et eligere bonum. Hoc nomen Emmanuel idem significat, quod nobiscum Deus, hoc est Deus humanatus, seu Deus homo, quod idem est quod CHRISTVS et IESVS. In hac autoritate quinque colligimus notanda. Primum, Deiparā cōcepisse et peperisse, illæsa sua virginitate. Secundū est, filij nomē esse IESVS significatione, licet alijs literis nomen Emmanuel scribatur. Tertium est, ipsum IESVM filium virginis habiturum veram humanitatem, non phantasticum corpus, vt nonnulli hæretici affirmarunt

marūt. Datur enim infantibus butyrum et mel comedendū. Quartum est, in dicta infantia habiturum scientiam discernendi inter bonum et malum, quod ostendit, cum natus esset Duodecim annos, disputans cum doctoribus in templo Salomonis. Loquitur Propheta de sciētia creata: præter quā, aliā habuit **C H R I S T V S**, quæ, idem est quod ipse Deus. Quintū est, dictionem, Vt, non sumi casualiter, sed consecutiue.

Proprietas. io.

NOMEN IESVS inuocātes, in gloriā Dei creantur. Esaias. 43. sic habet, Omne qui inuocat nomen meum, in gloriam meam creauit

creaui eū, formaui eum, et feci eū.
Hinc David, sciēs homines ad glo-
riam Dei et nominis eius creatos,
inquit. Afferte Domino gloriam
et honorem, afferte Domino glo-
riā nomini eius. Quod si in hūc fi-
nē creati sumus, vt nomini IESVS
gloriam impendamus, quare in tā-
tum obliuimur. incidimus opus est
consideremus. Et licet multa sint,
hoc vnū prācipuū esse putamus.
Quod omnes quæ sua sunt quæ-
runt, vt inquit Paulus ad Philippē-
ses. 2. c, et non quæ sunt IESVS
CHRISTI. Propterea id agnos-
cens idē Paulus monet Corinthios
dicens, Siue manducatis, siue bibi-
tis, vel aliud quid facitis, omnia in
gloriam Dei facite. Si nomini IESVS
Dei essentiam eiusq; Tres
per

personas et ipsum Deum incarna-
 tū repræsentanti, quod oculis nos-
 tris spectamus et nostris auribus au-
 dimus, gloriam nō damus, quo pa-
 cto eam ipsi Deo haud viso dare-
 mus? plane non video. Audi Ioan-
 nem Euangelistam simili argumē-
 to dicentem, Qui enim non diligit
 frātre[m] suum quem videt, Deum
 quem non videt, quomodo potest
 diligere? Attentos igitur cupio vos
 habere, amantissimi lectores: et ne
 vos desidia cōprehēdat, hortor, si-
 tis imitatores diui Ignatij, qui toti-
 es nomē I E S V S inuocauit, quod
 in medio cordis sui lamina purissi-
 mi auri fuit genita, in qua nomē I E
 S V S est in verum sculptū, perinde
 atq[ue] legis præcepta digito Dei scri-
 pta reperta sunt in tabulis Moysi.

Pro

Proprietas. i i.

NOMENIESVS
 inuocantes exaudiū-
 tur a Deo. Zachari-
 s. 13. c. sic ait, Ipse in-
 uocabit non nomen meū et ego exau-
 diam eum. Etenim ipsum nomen
 velut prius amicus et a secretis pri-
 mas apud Deū: quo duce nō mo-
 do nos exaudiet Deus, verum et in
 suam regiam recipiet. Sunt Deo
 duæ aures perinde atq; in Magne-
 te poli duo: quorū vno ferrū atra-
 hit, altero a se fugat. Sic Deus aure
 vna, fide proferentes nomen I E -
 S V S exaudit, eosq; ita ad se atra-
 hit, vt sibi vinctos reddat: eos vero
 qui impudenter datū nomen pro-
 ferunt,

ferunt, longe a se altera aure pellit.
 Ad hos, velut ad hœdos in sinistra
 aure locatos dicet **CHRISTVS**.
 Discedite a me maledicti in ignem
 æternum, qui paratus est diabolo
 et angelis eius, Ad illos autem tã-
 quam ad oues, qui ad dexteram re-
 positi erunt, inquiet. Venite bene-
 dicti Patris mei, possedete paratum
 vobis regnum a constitutione mû-
 di. Sût præterea in **CHRISTO**,
 qui verum Dei nomen est, duo po-
 li, seu duo cacumina sicut in cælo
 et Magnete: vt pote, diuinitas et
 humanitas. Qui credit **CHRIS-
 TVM** esse Deum et hominem,
 mouetur ab ipso **CHRISTO**,
 vt vniatur ei. sicut ferrum ad Mag-
 netem moueri dicimus, cû applica-
 tur illi polo habenti virtutẽ attra-
 hendi.

LI. De diuino nomine:
hendi. Qui autē credit **CHRIS-**
TVM, purum esse hominē, nō a
CHRISTO trahitur, sed po-
tius fugit ab eo, velut ferrum alteri
polorum applicatū, cui est vis fu-
gandi ferrum, et non attrahendi.

Proprietates. i 2.

NOMINE IESVS quicquid
a Deo Patre petatur, dabitur: idēq;
fiet, si ab eius filio petatur. Dabitur
enim petēti, quicquid petierit. Vnde
Diuus Ioānes in p̄sona **CHRIS-**
TI loquens inquit. Amē amē dico
vobis, si quid petieritis Patrē in no-
mine meo, dabit vobis. Item dicūt
Matthæus, Marcus et Lucas. Et
paulo inferius idē Ioānes, Quod-
cunq;

cunq̄ petieritis Patrem in nomine
meo, hoc faciã: vt glorificetur Pa-
ter in filio. Si quid petieritis me, in
nomine meo, hoc faciam. Non est
vnde aliam pollicitationem peta-
mus a **C H R I S T O**, quæ vbe-
rius nobis beneficium præstet. Nã
hac vnica implere possumus om-
nia a nobis desiderata, modo talia
æqua et iusta sint.

Proprietas. 13.

N O M E N I E S V S suppli-
cium gignit iis, qui irreuerenter
et sine fide Christiana ipsum inuo-
cant. Deducitur hæc proprietas ex

f. ii

Actis

Actis Apostolorum. c. 19. vbi hæc
verba habentur, Tentauerunt autē
quidam et de circūeūtibz Iudæis
exorcistis inuocare super eos qui
habebāt spiritus malos nomē Do-
mini I E S V, dicentes. Adiuro vos
per I E S V M quem Paulus præ-
dicat. Erant autē eorum cuiusdam Sce-
uæ Iudæi principis Sacerdotum
Septem filij qui hoc faciebāt, Res-
pondens autem spiritus nequam
dixit eis, I E S V M noui, et Paulū
scio, vos autem qui estis? et insiliens
homo in eos, in quo erat dæmoniū
pessimum, et dominatus amborū
inualuit contra eos, ita vt nudi et
vulnerati effugerent de domo illa.
Nec enim sanctum canis est tri-
buēdū, nec margaritæ porcis por-
rigendæ. Caueat igitur deinceps
qui

quicumq; sanctum et terribile no-
men Dei assumit proferendum, ne
absq; fide charitate formata ipsum
proferat.

Proprietates. i 4.

NOMEN IESUS nemo scit,
nisi qui pro eo persecutiones fuerit
perpeffus, easq; vicerit. Dixerat
autem ad Ananiã Dominus Deus,
cum eum mitteret ad Paulum, vt
habetur Actũ. 9. Vade, quoniam
vas electionis est mihi iste, vt por-
tet nomen meum coram gentibus
et regibus et filijs Israel. Ego enim
ostendam illi quanta oporteat eũ
pro nomine meo pati. Et Apoca-
lypsis. 2. c. dicit Deus, Vincẽti da-
bo manna absconditum, et dabo illi

f iij

calculus

Li. De diuino nomine.

calculus candidum, et in calculo
nomen nouum scriptum, quod ne-
mo scit, nisi qui accipit. Qui autē
nominis I E S V S coram gētibus
et regibus delator futurus est, ope-
ræ precium est, prodeat victricibus
armis munitus scilicet, fide, spe et
charitate. Ne spe sine his frustra
et in vanum ipsam nomē assumet
prædicandum, et velut vsurpator
pœnas dabit. Diuus Paulus innu-
meras perpeffus persecutiones, in-
quit, Omnes qui pie volūt viuere
in CHRISTO IES V, psecutionē
patiētur. Nō enim datur conscen-
dere in illā beatitudinē æternā ijs
qui foelicitatē huius mūdi venātur.
Beati illi dicūtur a CHRISTO,
qui persecutiones patiuntur prop-
ter iustitiam, quoniam ipsorum est
regnū

regnum caelorum.

Proprietas. i 5.

NOMEN IESVS timentibus orietur Sol iustitiae, et sanitas in pennis eius. Egrediantur Salientes sicut vituli de armento, et calcabunt impios, dicit Dominus exercituum, Malachiae. 4. c. In prima proprietate diximus nomē IESVS esse terribile et valde timendum, et multa supplicia his parari hominibus, qui in vanum et sine metu ac timore ipsum proferunt. Nunc Deus per Malachiam timētibus nomē suum, et hoc pollicetur praecleara dona. Primū est, Solē iustitiae timētibus nomē Dei oriri. Hic Sol

f iiii iustitiae

iustitiæ est **C H R I S T V S** Deus
noster , qui tunc oritur in mente
Christianorū, quū eius nomen fide
formatum proferunt . Vel dic, So-
lem iustitiæ oriri timentibus nomē
eius , hoc est, eos effici iustos, qui ti-
ment nomen eius. Est enim iustitia
ad alias virtutes morales compara-
ta, velut Sol a ceteris aliis astris relatus , a
quo ipsa suum recipiunt splendo-
rem. Qui sic iusti sunt, in perpetuū
viuēt, et apud Dominum est mer-
ces eorum. Secundum est , timentibus
nomen Dei fieri sanitatem in
pennis eorum. Per pennam (si Di-
uo Gregorio hæremus scribēti su-
per Ezechielis reuelationem) con-
templationem intelligimus. Nam
sicut per pennam in altum auium
corpora subleuātur, sic per contē-
plationem

plationem, dū super nos ipsos tol-
 limur, quasi in aera leuamur. Sed
 quoniam sæpenumero contēpla-
 tio est ægra et infirma, quod ijs ac-
 cidit, qui de nomine I E S V S ple-
 nam non habent fidem, nec eo au-
 dito, timore filiali afficiuntur: ideo
 dicitur in assumpta auctoritate, Et
 sanitas erit in pennis eius, hoc est,
 timentibus dictum nomen, erit sa-
 nitas in pennis eorum. Erit itaq; sa-
 nitas et integra salus in contempla-
 tione eorum, id est, sine mendo per-
 fecta veritas, quæ ipsius mentis est
 obiectum et proprium ornamen-
 tum: cuius opposita falsitas ægritu-
 do mentis dici potest. Vel dicamus
 aliter, pennis, quæ in auibus
 peride sese habēt, atq; in arboribus
 frondes, et in hominibus pilli, nos

intelligere oportere, CHRISTVS
TVM sic fauere suis Christicolis
fide inuocantibus nomen eius, quod
non solum ipse, velut Sol illuminet
eos, verum etiam suorum corporum
excrementa (propterea sunt capilli) efficiet
sana. Sunt enim a CHRISTO
et eius Patre omnes eorum capilli nu-
merati. Matthæi. i. 10. et Luca. i. 7.
et. 2. i. dicit CHRISTVS, Eritis
odio omnibus propter nomen meum,
et capillus de capite vestro non pe-
ribit, et eritis tanquam arbor, quæ
plantata est secus decursus aquarum,
quæ fructum suum dabit in tempore
suo, et folium eius non defluet, et
omnia quæcumque faciet, prospera
buntur. Si arbor in terrestri pa-
radiso plantata secus decursus aqua-
rum, non defluunt folia, sed sine ca-

su sem

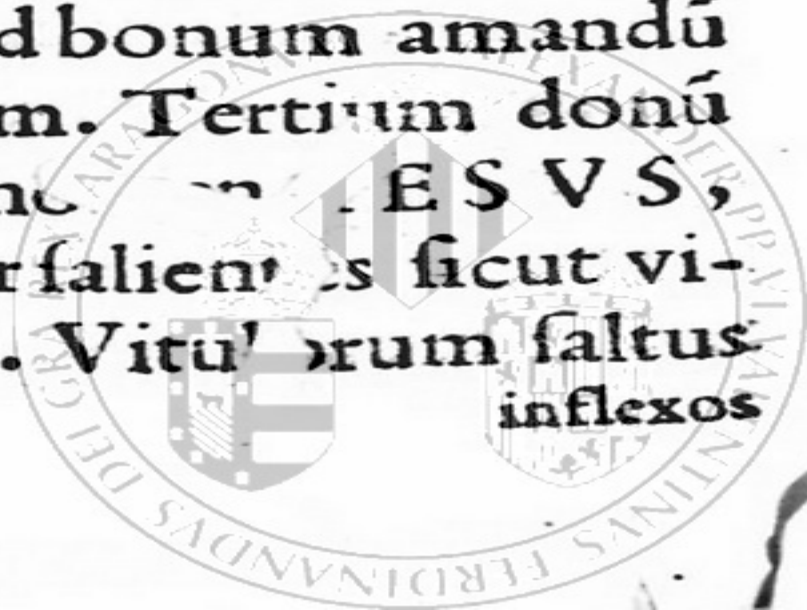

Si semper virefcunt, quanto poten-
 tius in hominibus qui suo modo ar-
 bores sunt, cælestis paradisi nõ de-
 trident folia, sed erunt virentia sem-
 per? modo plantati sint secus decur-
 sus aquarum emana- tium ab illo
 perenni fonte nominis I E S V S,
 Vel dicamus per penas, actio-
 num excrementa for- intelligen-
 da . Sicut enim in auibus plu-
 mæ, ex superfluo cibi comesti-
 generantur, Sic suo modo in ho-
 minum actionibus superflua quæ-
 dam sunt, quæ excrementa di-
 ci possunt, prout sunt risus, io-
 ci, lusus, saltationes, tripudia et
 his similia, quæ omnia timentibus
 non modo . T- aini non modo
 sana sineq; peccato, verũ etiã me-
 ritoria erunt . Alio modo per pen-
 nas

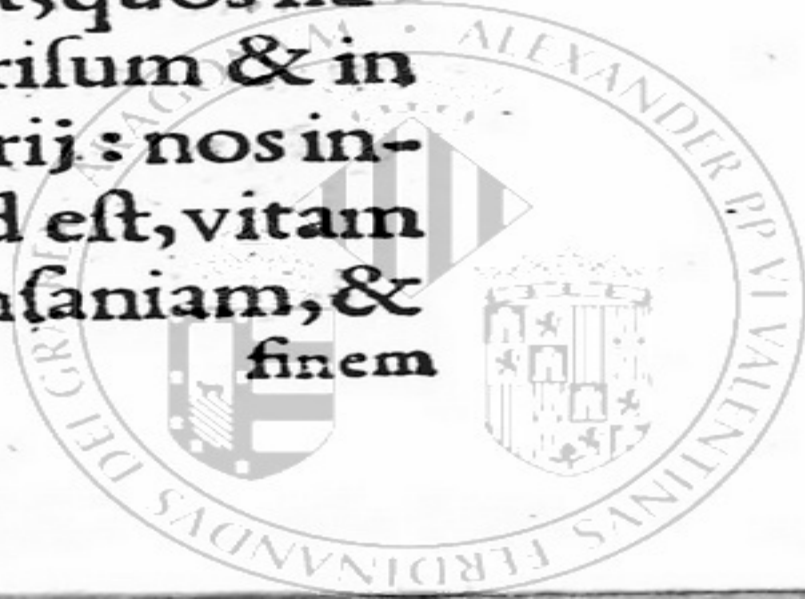

Li. De diuino nomine.

nas calamos ad scribendum habiles
intelligere licet, quos sanos fore ti-
mentibus nomē Dei affirmat pro-
pheta. Intellige tu christiane lector
futuram sanam et sine mendo illā
doctrinam scriptam ab ijs qui no-
men Domini timent, Aliomodo
per pennas aë duæ intelliguntur
quibus auium omnia genera vola-
re consueuerunt. In hominibus no-
men Dei timentibus duæ alæ sunt,
intellectus et voluntas, quas timor
nominis Dei efficit sic sanas, quod
nil mens eorum intelliget non sanū
ac verum, nec voluntas mouebitur
ad aliud quam ad bonum amandū
et prosequendum. Tertium donū
est timentibus ne **ESVS**,
quod egrediētur salientis sicut vi-
tuli de armento. Vitulorum saltus
inflexos

inflexos nouimus longe diuersos,
 quam sint communes mortalium,
 hominum saltus, Qui nomen I E-
 S V S timent, egredientur de hoc
 mundo salientes ad instar vitulorū
 salientium, et ibunt in cælestem pa-
 triam gaudentes, quia digni inuen-
 ti sunt cōtumeliam pro nomi-
 ne I E S V S. Nemp. horum sal-
 tus vita Christiana est, quæ ad vi-
 tam communem hominum perin-
 de se habet, atq; vitulorum saltus
 ad carnalium hominum saltus.
 Hinc huius mundi sapientes in sæ-
 culi fine de his loquentes dicent il-
 lud sapientiæ. 5. Hi sunt, quos ha-
 buimus aliquando in derisum & in
 similitudinem. properij: nos in-
 sensati saltus illorum, id est, vitam
 illorum æst. nabamus infaniam, &
 finem

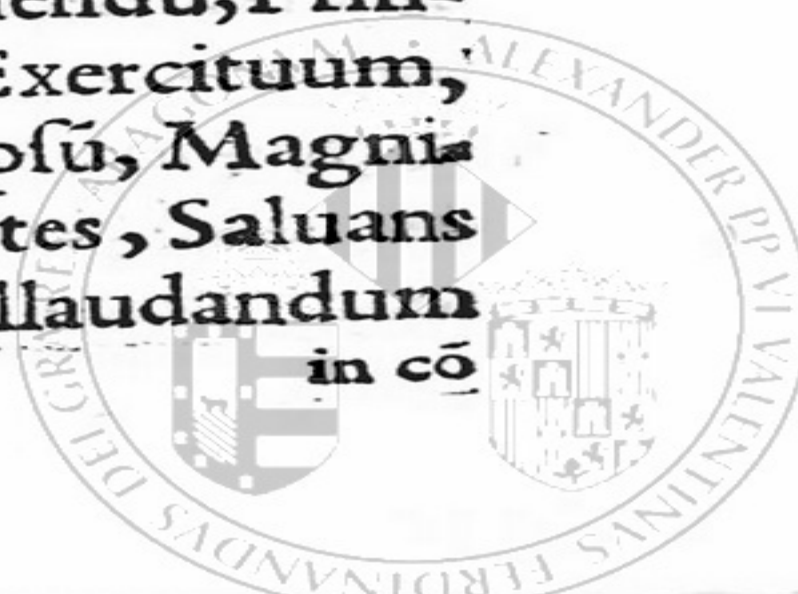
finem illorum sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, et inter sanctos fors illorum est. Quartum donum est, timentibus nomen I E S V S, quod calcabunt impioſi Impios appellamus eos omnes, qui de nomine I E S V S impudenter loquuntur, quales fuerunt et adhuc sunt Iudæorum plerique, qui teste Hieronymo ter in die C H R I S T O maledicunt, conantes eius nomē extinguere et penitus delere. Etiam impios dicimus vniuersos hæreticos, quos Deus Pater, tanquam sui nominis inimicos, scabellum pedum timentium eius nomen reponet.

☩ **Attributio r̄u no-**
minis I E S V S breue cōpendiū.

N O M E N

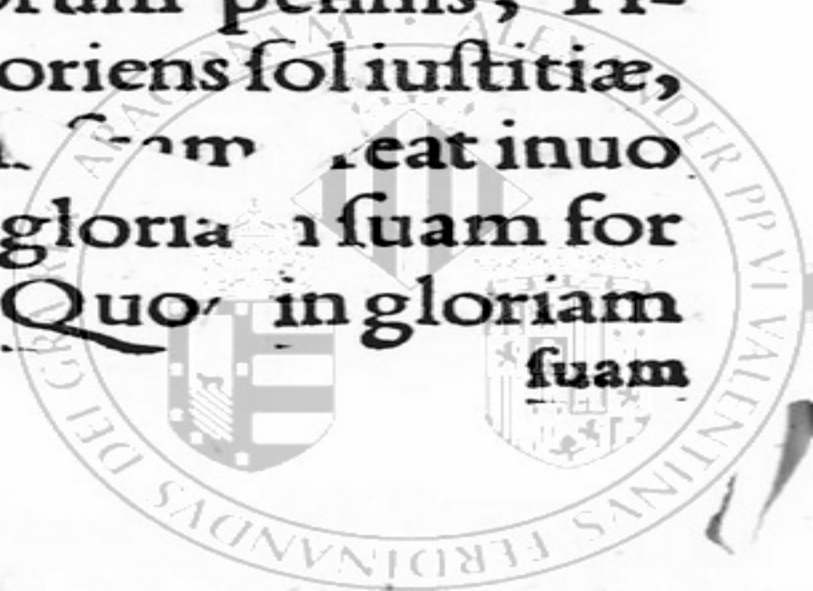

NOMEN IESVS
 est, Magnum, Magni-
 ficū, Sublime, Incly-
 tū, Gloriosum, Aeter-
 num, Vnum, Nouum, Horri-
 bile, Terribile, Sublime, Admirabi-
 le, Bonum, Honorabile, Sanctum,
 Forte, Benedictū, Exaltatum, Cō-
 siliarius, Omnipotens, Deus, Do-
 minus, Exaltādū, Cōfitēdū, Lau-
 dandum, Inuocandū, Timendum,
 Emmanuel, Memoriale Dei, Tur-
 ris fortissima, Oleū effusum, Assi-
 due laudādum, Magnificētia de-
 corandū, A seculo, De longinquo,
 Iustus noster, Cui psallendū, Prin-
 ceps pacis, Dominus Exercituum,
 Protector, Cuius nomen cum ipsū, Magni-
 ficans ipsū et inuocantes, Saluans
 inuocantes usum, Collaudandum
 in cō

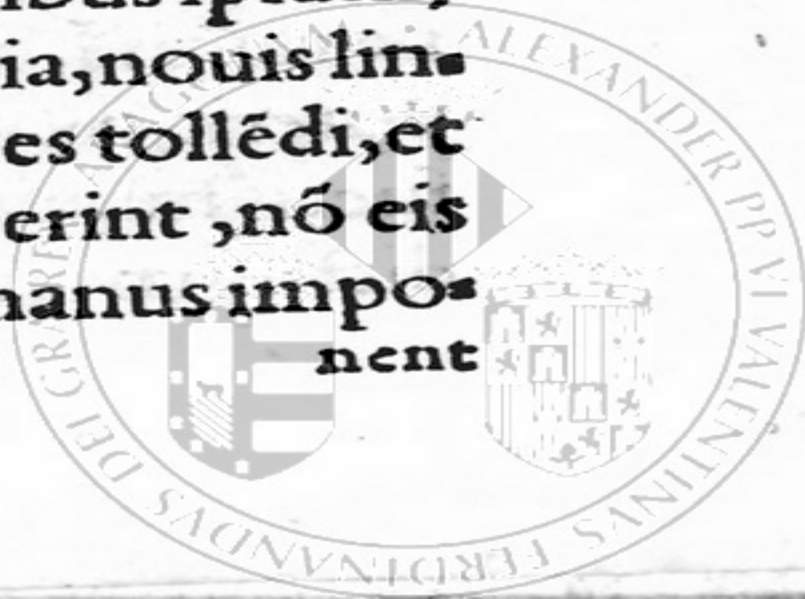

Lf. De diuino nomine.

in confessione, Timentibus Sol iustitiæ, Pater futuri sæculi, In Insulis maris, Sum qui sum, Timentibus impiorum calcatio, Clarificatum a Patre, In omni loco sanctificatum, Inuocandum, vt inuocantes exaudiantur, Cui gloria tribui debet, Per quod est iurandum, Melius quam diuitiæ multæ, Melius quam vnguenta preciosa, Cui summus sacerdos ministrare tenetur, Decantandum a liberatis ab hostibus, Timendum sub pœna augmenti plagarum, Cuius recordari debemus in tribulatione, Timentibus sanitas in eorum pennis, Timentibus ipsum oriens sol iustitiæ, Quod in gloriam suam faciat inuocantes, Quod in gloria sua format inuocantes, Quod in gloriam suam

suam facit inuocantes, In mundo
 manifestatum a **CHRISTO**,
 Nómé Patris, Filij, Spiritus sancti;
 Laudabile a Solis ortu vsq; ad oc-
 casum, Sacerdotibus non dantibus
 ei gloriam lapsus in varias maledi-
 ctiones, Timétibus ipsum, q; egre-
 dientur salientes sicut vituli de ar-
 mento, Inuocátibus ipsum, mediú
 obtinendi quæcunq; a Deo Patre
 vel eius Filio fuerint postulata, Cui
 inuocato omne genu cælestium,
 terrestriú, et infernorum flectitur,
 Vincenti nomen nouum scriptú in
 cádido calculo, quod nemo scit, nisi
 si qui accipit, Inuocantibus ipsum,
 causa eijciendi dæmonia, nouis lin-
 guis loquendi serpentes tollédi, et
 si mortiferum quid biberint, nō eis
 nocebit, super ægros manus impos-
 nent

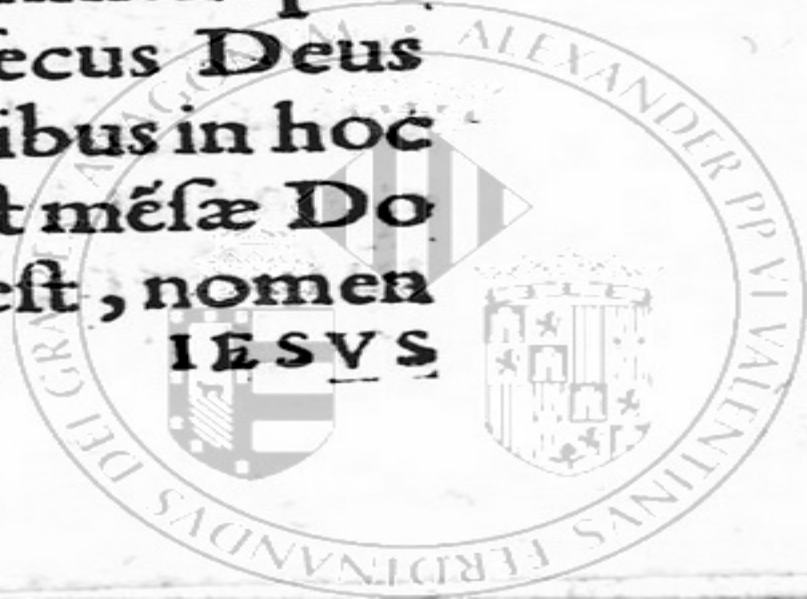
nent & bene habebūt, Super omne nomen. Nec enim est aliud nomen sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri.

NOMEN IESVS nō est assumendum in vanum, Non est perierandum in eo, Non est polluendum, Non est usurpandum frustra. Quia nō erit impunitus, qui super re vana nomen ipsum assumpserit.

HAEC supradicta attributa ex sacris literis inter multa alia colligimus proponēda Christiano lectori, vt per ea cognoscat Sacratissimi nominis IESVS virtutē: qua frui poterit, modo fide, sine spe, & charitate fuerit munitus. Sine quo quis caueat dictum nomē usurpare si cupit esse impu

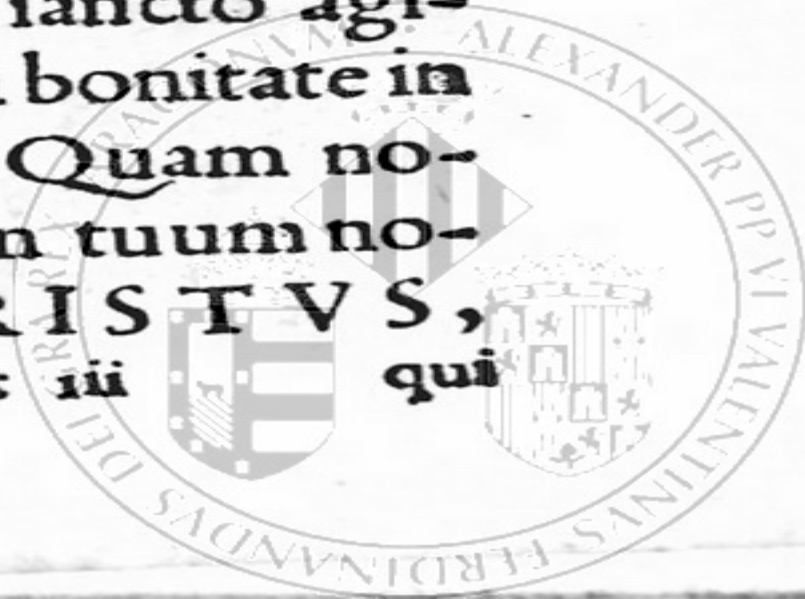

se impunitus. Consueuerunt terre
 ni patres suis filijs infantibus, qui-
 bus ambulandi vsus non est, vnum
 vel alterum pomum ad finem suæ
 mensæ positum ostēdere, vt infan-
 tes altero fine mensæ locati, pomi
 cupiditate ambulantes contentur, si-
 antq̃ firmiores, qui in isto pomo in-
 contanter sese periculo cōmittunt
 ambulantes. Sed quoniam tenera
 crura habent, medio itinere sæpe
 deficiūt, tēduntq̃ in lapsum, quod
 spectantes patres, antequam rostro
 feriant terrā, accurrunt, et eos in al-
 tū euehunt, oscula impertientes
 quod se periculo commisissent pro
 obtinēdo pomō. Non secus Deus
 Pater agit in infantibus in hoc
 mūdo positis, qui finis est mensæ Do-
 mini, in quibus pomū, id est, nomen

I E S V S ponit expetendum et in-
uocandum a nobis, pro quo obtinē-
do, si casu aliquo, ob viriū nostra-
rum imbecillitatem præcipites in
terram imus, nos (si dictum nomen
inuocemus) ante lapsum sustollit,
quã plurima scicula præbens: quæ
ita sapida sunt, vt eis **C H R I T I**
sponsa Ecclesia frui cupiat, dicente
Salomone Canticorum. 1. Oscu-
letur me osculo oris sui. Tunc nos
Deus Pater suis labijs dulciter os-
culabitur, quum fide nomen **I E-**
S V S protulerimus. Dulcis enim
et rectus est Dominus, inquit Da-
uid. Et alibi, cū ipse experiētia hu-
iusmodi dulcedinem didicisset, sic
ait, Quã dulcia in ore meo. In tan-
tū solet nobis Deus impertiri dul-
cedi

cedinem et salutem, inquātum nobis eius verbum, hoc est, nomen I E S V S sapidum ac dulce fuerit. Si ergo mentis salutem immo & sanctitatem habere cupimus, offeramus Deo Patri tui filij nomen, dicentes, Pater noster qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum. Credere par est, Deum Patrem sui nominis, scilicet, I E S V CHRIS TI faciem extemplo intueri, vt sanctos nos efficiat potius, quam nostra delicta, vt nos condemnet. Pro tali tātoq; beneficio nobis impendendo gratias tibi Deo Patri tuoq; Filio et Spiritui sancto agimus, sperantes nos tua bonitate in gloriam n. ...uros. Quam nobis tribuat, sanctissimum tuum nomen I E S V S C H R I S T V S,

Li. De diuino nomine.
qui tecum Deo Patre viuit & regnat
in vnitate Spiritus sancti, per
omnia sæcula sæculorum. Amen.

FINIS.

AD ILLV: TRISSIMVM
Principem archiepiscopum To-
letanũ arcani præcellentisq; ope-
ris huius autorem Francisci de
Vargas Distichon.

Dũ referas sũmi nomẽ Silicee tonãtis,
Intonat æternũ nomẽ in orbe tuũ

DOMINICAE PRECA

CIC... APOSITIO. IO

E MARTINIO SILLI

EO ARCHIEPIS-

COPTOLE-

TANO.

AUTORE.

**SERENISSIMO DOMI
NO Philippo Hispaniarum
Principi eius præceptor Ioã-
nes Martinus Siliceus Ar-
chiepiscopus Toleta-
nus felicitatem.**

.D.

QUAM gravissimi au-
tores precatioñe do-
minicam suis scholijs
illustrauerint, super-
fluum fore videbitur ea dere iudi-
cium meum promere. At lōge se-
cus existimamus futurū, vbi lector
nostram mentem agnouerit, lege-
ritq; attētus hanc nostrā interpre-
tationem, quam tibi altissime Prin-
ceps dico: vt inter ceteras, quæ sint a
Deo petēda, et quo modo poteris
ea promereri.

V. le.

EXHORTATIO AD DOMINICAM PRECATIONEM DICENDAM.

DOMINICA PRE-
CATIONE tātaē dig-
nitate est et virtutis,
vt nō contingat orāti
abcedere sine fructu. Remittuntur
enim, quotiescunq̄ dicitur, crimi-
na venialia. Est adeo foecunda vt in
se cōtineat quaecunq̄ per alias ora-
tiones petere satagimus, nec ab re,
quandoquidem eam effecit Chris-
tus Iesus Dei Patris filius, in quo
sunt omnes thesauri sapiētiae et sci-
entiae Dei. Obtinebimus efficaci-
ter quaecunq̄ in ea petimus si pie
et perseueranter petamus, fide mu-
niti, nihil desistitantes. Dicitur enim
Matthaei 7. Omnia quaecunq̄

et v. orantes

Dominicæ precacionis.

frātes petitis, credite quia accipietis & eueniet vobis . Humiles esse debemus si exaudiri cupimus, secū-
dū illud Iudith ix. Humiliū et mā-
suetorū semper tibi placuit depre-
catio Deus, qui humilia respicis &
alta a longe cognoscis. Quādo au-
tē ad orationē itamus, vt inquit Cy-
prianus , vigilare et incumbere ad
preces toto corde debemus: cogi-
tatio omnis sæcularis et carnalis
abscedat , nec quicquam tunc ani-
mus quā id solū cogitet, quod pre-
catur. Quæ autē segnities est alie-
nari et capi ineptis cogitationibus,
et profanis cū Dominū depreca-
mur? Quasi sit aliud quod magis
debeamus cogitare, quā cū Deo
loquamur . Quomodo nos audiri
a Deo postulamus, cū ipsos nō
audia

audiamus? Volumus esse Deū me-
 morē nostri, cū rogamus, cum nos
 ipsi memores nostri nō simus? Hæc
 ille. In dominica oratione duo quā
 maxime cōmēdātur: vnū est, amor
 Dei, alterū proximū dilectio. Prius,
 innotescit per id, quod Deū, patrē
 appellamus, cuius nōmē sanctifica-
 ri petimus, Alterū, declaratur per
 hoc, quod proximū efficimus par-
 ticipē rerū postulatarū. Nō enim
 dicimus, Pater mi, sed Pater nos-
 ter, vt simul nobiscū proximus nos-
 ter loqui videatur. Dicimus etiā,
 Panē nostrum quotidianū da no-
 bis hodie: non dicimus, Panem
 meum: et in reliquis postualtis
 hoc mōdō. Hunc amorem pro-
 ximis nostris impendendum Chri-
 stus commendauit, quādo in Do-
 minica

Dominicæ.

in una precatione voluit omnes
petitiones in ea contentas esse cō-
munes: quasi diceret, nos a suo pa-
tre audiri si petitorum nostrorum
proximos nostros efficiamus par-
ticipes, simul & si remiserimus eis
male acta in nobis. Quod si nō fece-
rimus pollicetur. patrem suum nō
remissurum nobis. Tota vis euan-
gelicæ doctrinæ in hac proximi di-
lectione sita esse videtur, dicente
Paulo. Qui enim diligit proximū,
legē impleuit, Nā non adulterabis
nō occides, nō furaberis, nō falsum
testimoniū dices, non cōcupisces
rē proximi tui, et si quod est aliud
mādatū, in hoc verbo instauratur.
Diliges proximū. Si diligas teipsū.
Dilectio proximi malū non operatur,
Plenitudo ergo legis est dilectio.

patet

PATER NOSTER QUI

es in cælis, sanctificetur no-
men tuum.

DA T R E M appella-
re te minime audere-
mus, nisi hanc precã-
di formam renatis no

bis sacro baptismatis fonte Filius
tuus reliquisset, Cũ nemo in veteri
instrumento inueniatur quanlibet
Deo charus præter Esaiã qui Deũ
appellare patrem fuerit ausus quo-
ad verbum caro factum est, & ob
eam humanitatem assumptã, no-
bis frater est, quod si frater, haud
dubiũ quin eũdem patrem habea-
mus. Vnde et nostra Ecclesia
id agnoscat, paulo ante precatio-
nem dominicam instituit in Missis
dicen

Dominicæ precacionis

dicendum, Et diuina institutio-
ne formati audemus dicere, Pa-
ter noster. & c. quasi diceret, mi-
nime nos aufuros patrem appel-
lare Deum, si Christus eius fi-
lius non institutus diuinitus hanc
precandi formam. At si tu san-
ctissime Deus nobis es pater, nos
filij tui sumus: et contra, si tui
filij sumus, tu quoq; nobis pater
es. Cum autem patris et filij in
vniuersis animantibus vna sit com-
munis natura, vna ortus et inte-
ritus lex, vna propriarum com-
munio passionum, quæ omnia
longe absunt, vt inter te & nos
reperiantur, quippe cum natura-
lis Deus, quo nihil maius excog-
itari potest, nos honoraciones
et penitus pusilli, tu æte-
nus absq;

initio

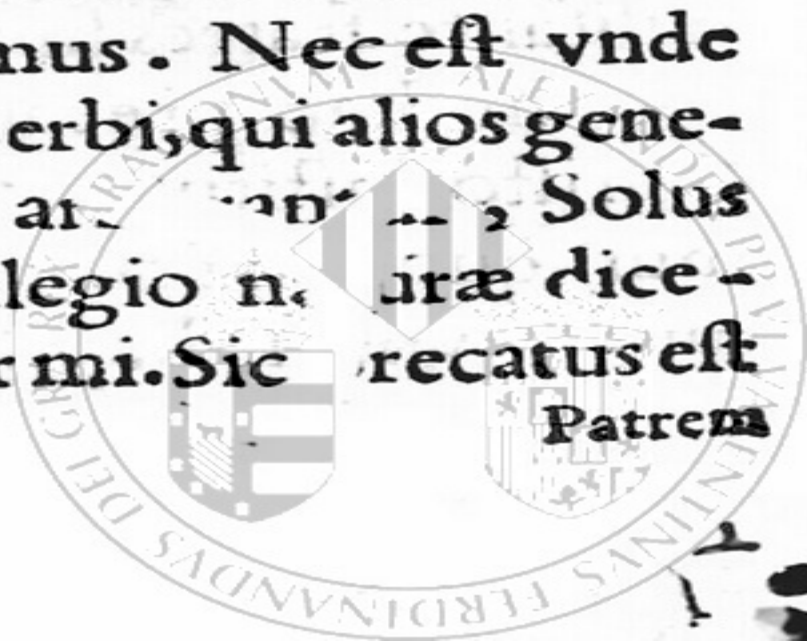
initio & occalu, nos tempore
 geniti & corruptibiles, Tu infi-
 nitus, impassibilis, semper idem:
 nos finiti, passibiles omniq; mo-
 mento diuersi, merito temera-
 rij iudicaremur te patrem appel-
 lantes, a quo longissime submoue-
 mur. Appellamus ergo te patrem,
 non quod filij tui natura sumus, sed gra-
 tia & fide, accipientes potestatem
 a filio tuo, vt filij tui efficeremur
 qui credimus in nomine eius, no-
 strum patrem te compellamus v-
 no ore, qui vna fide, vna Euan-
 gelij doctrina in vna tua Ecclesia
 militante fratres sumus. Neq; de-
 cuit in hac precandi formula a
 Christo constituti, singuli diuida-
 mur, quod vna charitas, vnus filius
 tuus, vna in baptisma collegit.

Ambi

Dominicæ.

Ambitionis multa dignum putamus eum, qui relicta fratrum concordia, ita se effert vt dicere non sit veritus, Pater mi qui es in cælis, panem meum quotidianum da mihi hodie, et dimi' e mihi debita mea, & reliqua de dominicæ orationis ad hunc modum inuertat. Diceris pater noster tanq̃ si nostra esses possessio. Nec mirum, quãdo quidem tu Pater sic dilexisti mūdum, vt filium tuū vnigenitum nobis dares. Item, diceris noster, et nō meus: vt vinculū vnionis proximorū in te Patre notaretur: et vt simul vnus patris filij essemus. Nec est vnde insolescant superbi, qui alios genere antecellere ar. Solus Christus priuilegio natura dicere potest, Pater mi. Sic recatus est Patrem

Patrem tempore sui transitus in-
 quiēs, Pater mi, si possibile est & c.
 & Pater ad Filium, Hic est filius
 meus dilectus & c. Dixerat ergo
 filius tuus te in cælis esse, vt nos hor-
 taretur eo eundū, vt tu pater nos-
 ter es: nō in terrenis & c. vanis huius
 inferioris mūdi laqueis, quibus irre-
 timur, quærendus es Pater. Porro
 te patrem nostrū in cælis dicimus
 commemorantem: non q̄ loci quic-
 quam relictum maneat, cui per na-
 turam non adsis: sed ob id te in cæ-
 lis esse fatemur, q̄ cælestium spiri-
 tuum internas mentes incolas: q̄
 tuorum Christianorum in terra vi-
 uentium contrita corda inhabites:
 q̄ cælestis Pater tuus cū sis, nullos
 recognoscit filios nō cælestes. Da
 igitur Pater noster qui in cælis es,
 sancti

Dominicæ precacionis.

Sanctificetur nomen tuū. Da pater
sancte tuo nomini gloriā impēda-
mus. Hoc nobis in gloriā futurum
cognoscimus, si in nobis nomē tuū
sanctificetur. Vilescat nomen nos-
trū & a demo cētiū terra deleatur,
solū tuū nom^o resonet oratio nos-
tra. Da Pater optime illud in aures
omniū passim fundētes, velut vexil-
lū ante oculos tuorū militum ante-
feramus. Agnoscimus sapiētissime
Pater humanū genus hoc in vitiū
maxime lapsū, certat enim viribus
totis pro extollēdo suo nomine,
proq; sua in posteros ampliāda glo-
ria. Cui malo pugnacissime resistis,
huiusmodi superbos deprimens,
quos mūdus mēt. ^{et} ^{non} ^{des:} erigis
elisos, exaltas humiles, & quos solos
tuæ misericordiæ oculis inflectis.

Da

Da quæsumus Pater, tui nominis
splendor sic luceat mûdo, q̄ fugiât
tenebræ huius inanis gloriæ. Ipsi
ergo nos creaturæ tuæ clemētissi-
me Pater, procūbimus ad tuos pe-
des postulaturi, ięscas, nos pas-
sôs fuisse titulo maiori decorari,
quã nostra natura et virtus ferebat.
Da quoties audierimus hoc nomē,
Maieſtas, Altitudo, Dominatio, et
huiusmodi reliqua hominibus tri-
buta, proferamus tota mēte, Non
nobis Dñe, non nobis, sed nomini
tuo da gloriã. Tu pater pijsſime aſ-
ſiſte quæsumus operi tuo, et da sit
in nobis nomē tuū sic sanctū, q̄ san-
ctificet nos qui t̄ tri num in perso-
nis et v̄. . . . . essentia ac verum
Deum cōfitemur, sanctificet &
populum adorantem te. Agnosci-
mus

Dominicæ precationis.

mus de decoro sum esse, tātū tamq̄
ineffabile nomē tuum ore polluto
ac mente a te non illustrata fore a
nobis proferēdum. Laua ergo nos
Pater, et ab iniquitate nostra mun-
da nos, vt mūdī & viribus in omnes
mundi nationes, quantūuis barba-
ras possimus extēdere nomen tuū.
Precamur ergo te Pater noster,
qui es in cælis, sanctificetur nomen
tuum, fiatq̄ in nobis nomen tuum
sanctum, firmum, stabile, inuiolabi-
le et robustum, quandoquidē tur-
ris fortissima est nomē tuum. Illud
inquam nomen sanctificari in no-
bis petimus, quod est super omne
nomen, nomen (inquā), I E S U S,
in quo omne genua cæles-
tium, terrestrium & infernorum.
Quo nomine in nobis stabilito fu-
gabun

gabūtur dæmones, barbari omnes
vincētur, hæretici agnoscent erro-
res suos, & vniuersæ aliæ mundi
pestes peribunt.

AD VENIAT REGNUM

tuum.

Pater cælestis in cuius
regno nullū est dissi-
diū, nulla pugna, nul-
la noxa, sed omnia in

suis metis cōsistūt et parēt tuæ vo-
lūtati, a qua recedere nefas est: quo-
niam iusta, sancta & semper con-
stās est. Da quæsumus nobis famu-
lis tuis, ad nos veniat regnum illud
tuum sapientiæ, qua cuncta guber-
nas: illam inquit, tuam regnandi
industriam, & tenorem, prout
nosra caritas fert, postulamus.
Illabatur & recamur in nos diuina

v iij

quædam

Dominicæ prececionis.

quædã tuæ sapientiæ scintilla, qua
possimus cõstãter et iuste nos et ea
quæ nostro imperio subsunt mode
rari, quæ omnia pro tua bonitate
nobis commisisti. Nec parum fe-
cerit, credendum est, qui seipsum
tibi lucrifecerit. Qui autem et se
et alios quamplurimos a tua lege
aberrantes ad te compulerit ire,
grandem victoriã adeptum fuisse
putamus. Nos ergo serui tui ad te
confugimus Pater clementissime
petituri sapientiam illã, quam de se-
de magnitudinis tuæ Salomoni cõ-
tulisti, hanc totis votis postulamus
in nos trãsmittas pro tua vniuersã-
li Ecclesia instituenda. Da nobis Pa-
ter amatissime secundum dexteram
assistenti-
cẽ sapientiã, quæ intellectus nostri
tenebras depellat, illud et mentẽ,
erudias

erudiat linguam, & præstet vberè
 loquendi gratiam. Da, ea solú cõ-
 cupiscamus, quæ tibi futura sunt
 grata, ea prudenter inuestigemus,
 inuestigata perficiamus quæ ad lau-
 dem tui nominis & ueris profutu-
 ra. Non enim sumus sufficiētes co-
 gitare aliquid a nobis tanquam ex
 nobis, sed sufficientia nostra ex te
 Patre nostro, Deo nostro, et Do-
 mino nostro est. Da Pater in-
 eligendis Episcopis pro tuis oui-
 bus pascendis decor Ecclesiæ tuæ
 seruetur: et in administratione rei-
 pub, sæcularis, eos solos iudices ad-
 mittas, qui vere Christiãi sũt, quiq;
 tãti muneris functione existãt dig-
 ni. Re! quæ tua sũt tui orbis sic vir-
 tutibus & orna, vt Ecclesiæ tuæ
 non solun sint ornamento, sed et
 v iiii frugi

Dominicæ precationis.

frugi. Adueniat, rursus petimus regnum tuum ad nos, regnū gratiæ et charitatis, regnū cōstantis fidei. Adueniat Iesus Christus, qui nostri regni arcis præsit, recturus nos in omnia et per omnia, vt contra suos hostes pugnare possimus, qui eripere moliuntur regnum tuum. Scis Pater sapientissime quam sit diffusus Sathanas cum suo satellitio per vniuersa orbis regna, impudentissimus (inquã) ille hostis quōdam ê cælo deiectus, qui circuit regnum tuum quærens quem deuoret, et a fide dimoueat tua, hunc velut principē huius mundi et tyrannum, filius tuus, cum apud nos esset, et vt nos in sua sorte recipere ret, foras eiecit. Fatemur quidē grādis audaciæ esse, imo heroicæ for

fortitudinis et puræ cōsciētiae reg-
 num tuum postulare, et iudicium
 non timere. Sed nisi ad nos Pater
 optime transmiseris regnū tuū, ti-
 memus nos perituros. Agnoscis
 Pater quam multi a te recesserint
 populi septētriona es: quamq̃ tur-
 piter fundamenta tuæ fidei abne-
 garint, a tuaq̃ Romana Ecclesia re-
 cesserint, quamq̃ multis hæresibus
 oppleta sit tua domus, quot princi-
 pes exorbitauerint, in quam demē-
 tiam nuper Rex Angliæ venerit,
 nec desunt qui per cuniculos et clā-
 per vniuersum mundum virus pes-
 tilentissimum suarum hæresum se-
 minare conantur. Da quæsumus
 Pater sibi et constantem ani-
 mū. sapientia donum, viresq̃ pa-
 res ad euertendos ablegandosq̃ hu-
 iusmodi

v v

Dominicæ præcationis.

iustmodi morbos. Quod nempe feceris si ad nos regnum tuum attuleris, hoc est, si nobis similem regnandi peritiam, qua cuncta superiora moderaris, fueris impertitus, qui nos bonitate tua ad similitudinem tuam effeceris. Ad nos si venerit regnum tuum ut postulamus, et pro nostra virili operam moderandæ reipub, impenderimus, certo certius scimus nos ad tuum cæleste regnum migraturos, quod regnum clementissime, Pater precamur nobis futurum, cum primum functi hac vita fuerimus. Nepe nos finiti cum simus, regnum tuum infinitum attingere nostris viribus non valemus, non enim sunt conditiones huius temporis ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis sufficientia

tia quippe nostra ex te Deo Patre nostro est. Operæpretiū ergo est, si ad te nos ire iubes, regnum tuum prius veniat ad nos, hāc rem adepti erimus, modo fiat in nobis voluntas tua, hanc consequemur si quotidie nobis panem porrexeris tuæ benedictionis.

FIAT VOLVNTAS TVA SI
cut in cælo & in terra.

V A M voluntatem fieri obsecramus Pater altissime, non nostrā, quæ inanis est, incerta et incommēto vacans, quæ leuiss omni si aura, in lubrica et percutia quæ mouetur, prodiga suæ
liber

Dominicæ precatiois:

libertatis, oblita sui candoris, ingratâ
ta suscepti muneris, suspirat terre-
na, paret sensui, suæ rationis effecta
hostis. Emitte precamur te Patrè,
sanctum spiritum tuum, qui men-
tes nostras exci^{et}, easq; ad te redu-
cat, factorem nostrum et Deum
nostrum: nec finat nos amplius la-
bi in pristinos lapsus, et huius mun-
di procellas, sed eo ductore, quea-
mus in hoc exilio tuam solius face-
re voluntatè, sicq; eam impleamus
in terra, atq; angeli implent in cæ-
lis: et talem adipiscamur finè, qua-
lè cælestes spiritus sunt adepti, qui-
bus idem atq; nobis fuit ortus, quã-
do quidem ex eodè nihilo te crea-
tore sumus omnes. At quod il-
los beatos effeceris momento post
creationem, nos autè in plurimos
annos

annos distuleris, nemo præter te
hunc nodum soluere potest. Preca-
mur Pater sanctissime tua volūtas
impleatur tandem in nobis, sicut in
angelis fuit impleta vt ita in terra ti-
bi seruiamus homines quomodo
angeli tibi inculpate seruiūt in cæ-
lis, quorū altissimi, quos Seraphim
appellamus, a te Deo patre tanquā
a secretis primi mouentur, beatifi-
canturq̃, tuam suscipientes volū-
tatem, quam transmittunt in Che-
rubin. Hi in thronos eandem vo-
luntatem infundunt. Ab his in pri-
mos ordinis sequentis, et deinceps
hoc pacto in cæteros angelorū cho-
ros meare credimus tuā ipsius vo-
lūtatem, quæ ubi vniuersi assistāt,
tuamq̃ in se deatur diuinitatem, vi-
deantq̃ in teq̃ plurima, sine inter-
prete

Dominicæ precationis.

prete. Quo fit cælites vniuersos cælestem et vere beatam agere vitã, quia tuam voluntatem efficiunt, erubescant igitur qui ruinas quotidie fieri in cælo mentiuntur. Quid enim cælorum similitudo nobis prodesset, si et in cælo peccatũ est? Nõ secus futurũ putamus Pater in nobis, si tu in supremos nostræ terræ motores, vtpote Sũmũ Põtificẽ et cæteros mundi reges tuam infuderis voluntatẽ, per eos in reliquos inferiorum hominum gradus transfundendam, eo ordine quo cælestes spiritus tua voluntate aguntur. Hoc petimus Pater dicentes, Fiat voluntas tua sicut in cælo et in terra. Pa. ent qu. esumus tuæ voluntati homin. terreni, quemadmodum Ang. i cælestes

tuae

tuæ voluntati obsecundant: factum
 seruetur in terris is ordo, quem a
 condito orbe obseruari in cælo
 iussisti. Amplius cælestia corpo-
 ra intuemur perpetua, eodem te-
 nore continuo motu, nullas inter-
 capedines admittentia, quibus nul-
 lum aduenit senium: micant as-
 tra perinde nunc ac quæ in suo ortu
 fecere. Nempe in cælis eorumque
 stellis nullum dissidium, nulla re-
 bellio, interitus nullus habetur.
 Quæ omnia ob id euenire credi-
 mus, quod tuæ parent voluntati. Ve-
 rum terra hæc nostra, quam in-
 colimus (quæ punctum est com-
 parata ad cælum) nulla non ad-
 mittit magis, bella, homici-
 dia, furti, sacrilegia, fraudes &
 reliqua huius generis portenta,
 quæ

Dominicæ precationis:

quæ huic obueniunt orbi, quia nõ
obtéperat tuæ voluntati. Da ergo
Pater, postquam tua refert curam
habere filiorum tuorum, fiat volú-
tas tua in nobis terrigenis, perinde
atq; in tuis cæli solis fieri fatemur.
Recte agnouerat Christus quanti
sit habéda Dei voluntas, qui de cæ-
lo descenderat, nõ vt suam faceret,
sed sui patris voluntatem, qui eum
ad nos miserat. Nam cum esset in
agonia et vitæ suæ discrimen insta-
ret, orans Patrem inquit, Nõ sicut
ego volo, sed sicut tu fiat voluntas
tua. Si Christus, qui peccatum nõ
fecit, nec inuentus est dolus in ore
eius, ita se gessit, et nos Christi imi-
tatores idem facere debemus. Sú-
mũ beneficium petimus a te Deo
patre nostro cum tuã p̄stulamur
ñeri

fieri in nobis voluntatem, non no-
strá. Nempe illa si fiat, nos beatos,
contra si nostra, míseros efficiet.

PANEM NOSTRUM
quotidianú da nobis hodie.

DE TIMVS ate Pa-
ter des nobis panem
nostrum quotidianú.

Nec ob id nostrú ap-
pellamus, q̄ non sit tuum: cum &
nos tuarum manuum opus simus:
ac per hoc & nostra tua erunt, Sed
ex eo nostrum panem dicimus, q̄
vsui nostro quotidiano decens est
& necessarius. Nam cum duas vi-
tas viuamus, scilicet carnalem vnám, &
alteram spiritalém: ita duos panes,
id est, alimenta duo, sub vna panis
x appe

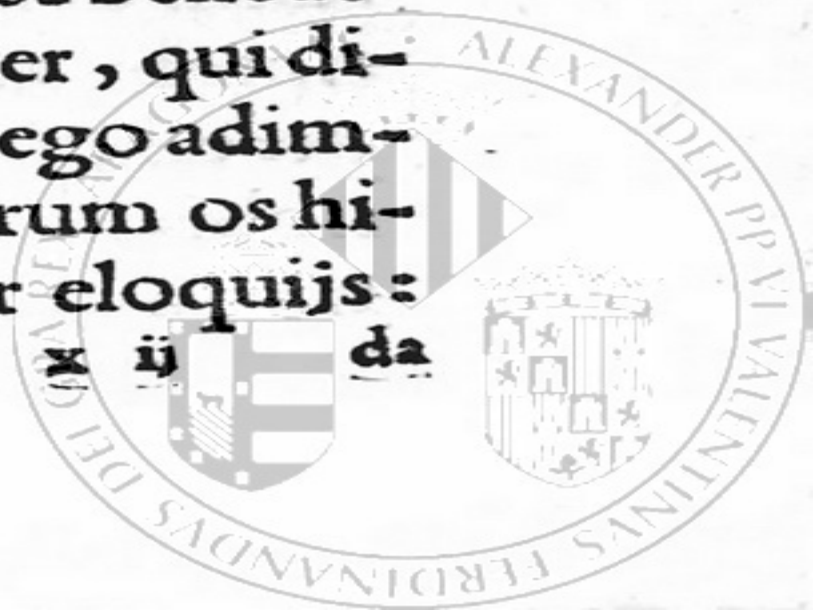

Dominicæ precacionis.

appellatione a te poscimus nobis
dari. Tu igitur Pater, qui tua boni-
tate iumenta et homines decreuif-
ti saluare, da in primis nobis homi-
nibus, quatenus spirituales sumus,
mentesq; tui similes et a te solo ge-
nitas habemus, panem quotidianū
trāssubstantialē seu supersubstā-
tialē et cælestē, quo tibi hodie
uiuamus. Panis, quem petimus, fu-
niculo triplici cōditus est, fide, spe
et charitate. Hūc si nobis præstite-
ris, vitam cælestē uiuemus, quā nec
Sathanas nec aliæ huius mūdi po-
testates disrūpere ab alis tribus vin-
culis valebūt. Panis quē petimus,
euangelicus sermo est, hunc si no-
bis hodie dederis, v. n. a. g. r. e. s. u. s. bea-
tā. Nō enim in solo frum. tace. pa-
ne uiuit homo, sed in omni verbo

euangelico, quod procedit de ore
 tuo. Panis, quē petimus, filius tuus
 Iesus Christus est, ipso dicēte? Ego
 sum panis viuus qui de cælo descē-
 di, si quis ex hoc pane manducaue-
 rit, viuet in æternum. Hunc da no-
 bis Pater māducandū, hunc in pe-
 ctora nostra trāsfunde. Hāc alimo-
 niam cælestē si nobis hodie dederis
 Pater, vitā sane dederis nobis cæ-
 lestem haud in æternū morituris,
 si cum ea discedamus. Ecce ocu-
 li nostri in te sperant domine Pa-
 ter, Tu da nobis escam in tem-
 pore hoc opportuno. Si aperis
 manum tuam, omni nos benedi-
 ctione replebis. Tu Pater, qui di-
 xisti, Aerios rum & ego adim-
 plebō illū, da hoc nostrum os hi-
 ans ad te, uis impleatur eloquijs:

Dominicæ precatiois.

da illum vberem panem tuorum
mandatorum, quo tua hæc regna
cibare possimus. Nil legāt in nobis
tui populi præter mandata tua, phi-
losophiam tuam, voluntatem tuā
& vnicum filium tuum. Si tu Pa-
ter es nostra illuminatio, quē time-
bimus Turcā? Si noster protector
es, a quo hostes trepidabimus? Age
Pater, ne deferas nos in tēpore hoc
tam sæuæ famis, porrige in dexteris
nostras panem Evangelici sermo-
nis porrigendū, quibus parasti reg-
num tuum cæleste. In leuas infun-
de ignem quo tuos hostes vineam
tuam demolientes falsis suis tradi-
tionibus in fauillas redigamus. Su-
perest nūc Pater, recurre ad te, des
nobis hodie panem nostrum quo-
tidianum quo pascamur, quatenus
sen

sensuales sumus, Tu qui nobis in so-
 cium & adiutorē dedisti hoc cor-
 pus, tandem suo modo beatifican-
 dum, si rationi obtemperet, da vi-
 ctum nobis hodie, quo illud alere
 possimus. Sit nobis de rore cæli &
 de pinguedine terræ abūdātia fru-
 menti, vini & olei, sint reliqua ad-
 minicula humanæ naturæ congrua
 entia. Hæc petimus nō ad luxum,
 sed quatenus necessitas corporis
 postularit. Nec petimus hūc victū
 ad plures annos, non ad mēsem, sed
 ad diem hodiernū. Nam qui regnū
 cæleste nobis velociter aduenire ad
 infinitos annos expetimus, idēq;
 obnixè Paulo ante poscebamus,
 pugnatim querere videremur, si
 hunc panē, id plures dies pro cor-
 por: nostris fouendo peteremus.

x

iij

Nec

Dominicæ precacionis.

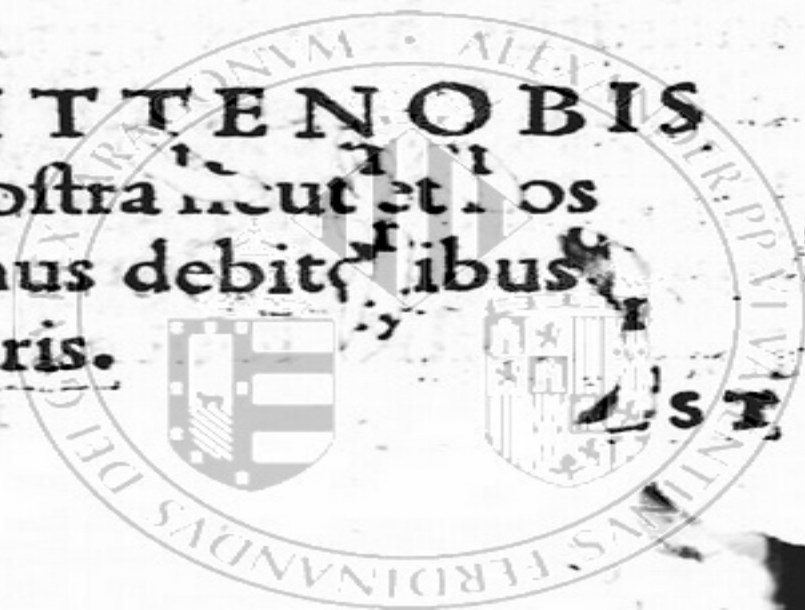
**Nec decens putamus qui filij tui
per adoptionem sumus, recedere a
iussu filij tui naturalis iubētis. No-
lite solliciti esse in crastinum, crasti-
nus enim dies sollicitus erit sibi ipsi.
Aperte innuit, sollicitudinem re-
rum mundanarum rescindendam,
sicq; viuendum tanquam non am-
plius quam per diem vnum simus
victuri. Nam petere panē ad diem
vnum, est petere vitam diei vnus.
Da ergo Pater, ita res nostras com-
ponamus, q; vna hac die si morbus
ingruerit repentinus, ad te migrare
possimus.**

ET DIMITTENOBIS

debita nostra sicut et vos

dimittimus debita vobis

nostris.

ST tati pōderis apud
 te Pater charitas, q̄ v̄
 niuersis spiritalibus do
 nis præferas eā, nēpe
 virtutes omnes absq̄ charitate a
 mittūt decorē suū: cōtra vero chari
 tate possessa cæteræ virtutes et po
 ssidētur et suos illustrāt possessores.
 Hanc pluris facere requisti Pater,
 quā dicēdo te nō dimissurū nobis
 peccata nostra, nisi et nos dimiseri
 mus nostris debitoribus, ac si dice
 res, nisi proximos vestros quālibet
 inimicos amaueritis, haud amabo
 vos: in qua enī mēsurā mēsi fueritis,
 remetietur et vobis. Placet hæc lex,
 amplectimur eā, iudicē sumimus eā
 inter te et nos, et dicimus cum tuo
 Daviae, S; reddidimus retribuēti
 bus nobis mala, decidamus merito

x iij

ab

Dominicæ precatiónis.

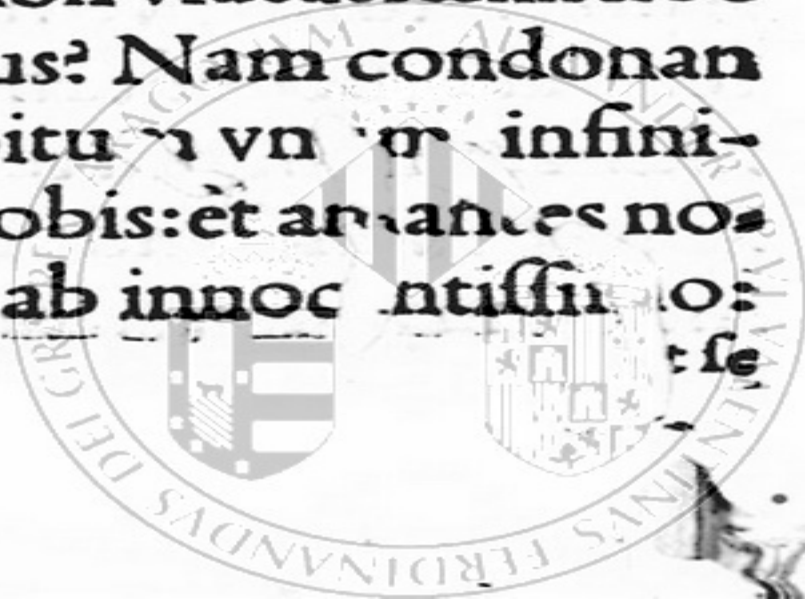
ab inimicis nostris inanes. Obsecra-
mus igitur Pater, deleas nostra de-
licta, remittasq; debita nostra, perin-
de ac nos cõdonamus nostris debi-
toribus. Fatemur Pater, nos tibi
ingratos futuros, dignosq; æternis
supplicijs, si tui dissimiles nostra
malicia efficiamur. Quod si tibi
reddamur similes, condonãtes nos-
tris inimicis, et amantes eos qui nos
oderunt, speramus et fide certa tene-
mus, te nobis ignosciturũ. Tu Pa-
ter, qui æque Solem tuum oriri fa-
cis super iustos & peccatores, qui
spargis munera tua perinde in tuos
hostes, atq; in tuos Christicolas, &
nonnunquam maiora mundi im-
peria eis tribuis, da nobis peccanti-
bus, non solum nostris debitoribus
condonemus, verũ et ipsi pro no-

stris viribus ampliter benefici si-
 mus. Hoc vnum a te Pater postu-
 lamus, des nobis decentem animi
 vim ad hoc onus ferendum, quod
 supra vires nostras est. Non enim
 te promereri possumus dicētes, Di-
 mitte nobis debita nostra, sicut et
 nos dimittimus debitoribus nos-
 tris, si sermo noster in illo opere im-
 pleatur. Tu ergo Pater, qui filio
 tuo innocentissimo dedisti, vt pos-
 set omnium nostrum iniquitates
 portare, da hostium nostrorū no-
 xas ita blande feramus, q̄ hac vna
 in re præcipue filium tuum imita-
 ri possumus. Nemo est, qui igno-
 ret Pater beneficentissime, hoc sū-
 mum beneficii a te nobis esse col-
 latum. Nam si nostris proximis re-
 mittimus male acta in nos, libera-
 mur

Dominicæ præcationis:

mur a multis ac pene infinitis ani-
mæ morbis, vtpote ira, liuore &
perpetua solitudine in parandis
insidijs, captando tempore & op-
portunitate pro vindicta sumenda
de inimicis nostris. Præterea, si re-
mittimus, id facimus peccatores
peccatoribus, & quæ remittimus
 finita sunt, eadē mōq; tantilla. Tu ve-
ro Pater sanctissimus cū sis, remit-
tis nobis peccatoribus & ingratis
delicta nostra, non quæuis, sed dig-
na perpetuis ignibus, quippe quæ
contra tuam infinitam bonitatem
sunt commissa. Quis est adeo ratio
nis expers, qui non videat foelix hoc
foenerandi genus? Nam condonan-
tibus nobis debitum vnū mō infinita
cōdonātur nobis: et amantes nos
centē, amamur ab innocentissimis ho-

& seminātes vnum granum, acer-
uum immensum colligimus: et qui
seminamus in lachrymis dimitten-
do nostris debitoribus errata quæ
in nos patrarunt, in exultatione tā-
dem metemus . Iubemur Pater,
orare quotidie, remittas nobis pec-
cata nostra, non secus quam panē
petere quotidianum, quo vitam
nostrā sustētemus. Sicut enim quo-
tidianus victus quotidianā famē ex-
tinguit, sic delicti condonatio quo-
tidiana, morbū quotidianū a men-
te nostra rescindit. Cumq; peccē-
mus quotidie Salomone dicente.
Septies in die cadit iustus, et alibi
Euangelista Ioannes affirmet . Si
dixerit alicuius peccatum nō
habemus, ipsi nos seducimus et
veritas in nobis non est . Iustum
est,

Dominicae precatio[n]is.

est quotidie ad eam usque te Patrē me-
dicum nostrum petituri salutem di-
centes. Pater dimitte nobis debita
nostra, sicut et nos dimittimus de-
bitoribus nostris. Extēde Pater tuā
misericordiam in nos, quibus hunc
precandi modū filius tuus reliquit,
sciens te incontanter veniam nobis
daturum, si nostris debitoribus pe-
percerimus. Inquit enim. Cum ita
bitis ad orandum, dimittite si quid
habetis aduersus aliquem, vt Pater
vester qui in cælis est, dimittat vo-
bis peccata vestra q̄ si vos non di-
miseritis, nec Pater vester qui in cæ-
lis est, dimittet vobis peccata ves-
tra. Nullū nobis suffugiū in die illa
extrema vniuersalis iudicij futurū
est, si nostris debitoribus non dimi-
serimus errata in nos. Hoc erit opus

scientes procumbimus ad tuos pe-
 des Pater clementissime precantes
 mittas in nos spiritum sanctum tuum,
 qui sic demulceat, ac blandas red-
 dat mentes nostras, ut nostris debi-
 toribus, debita nostra dimittamus.
 Tu Pater, qui tuæ pollicitationis fi-
 dem adimpleas, qui quæ cælum et ter-
 rā in nihilum meae permittes po-
 tius, quā tua promissa minime im-
 pleantur, da, postquam ad te con-
 uertimur, et tu quoque ad nos con-
 uertaris, et expiatis nostris delictis
 sic illustres mentes nostras, nosque
 efficias perfectos, ut a te diuelli am-
 plius non possimus.

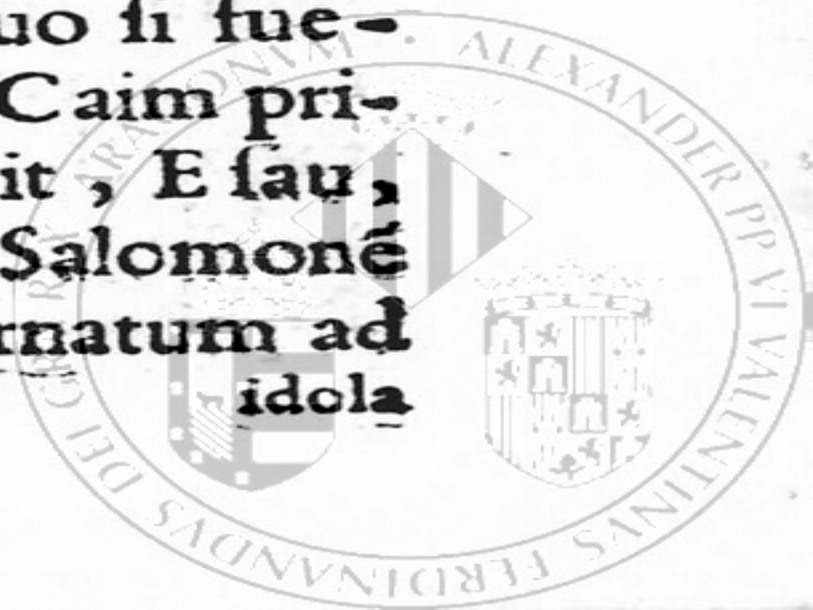
ET NUNOS IN DV CAS
 in tentationem.

V Pater, qui neminē
vis tentari ultra id
quod potest, sed facis
cum tentatione pro-
uētum, da, nullis vin-
camur tētationibus. Tu qui per os
apostoli tui Pauli dixisti, Qui vo-
lunt diuites fieri incidunt in tenta-
tionem et in laqueum diaboli, pel-
le a nobis illum vndecunq; obtinē-
darum diuitiarum appetitum. Tu,
qui eripuisti tuos sanctos ē manibus
tētatoris inimici, extēde super nos,
cum tētamur, dexteram tui auxiliij,
quæ nos reddat innoxios et ab om-
ni tētationis lapsu liberos. Dic que-
sumus Pater clemētissime, si uos nō
tentauerit Sathanas vniverſo. hō
minum carnifex, quādō quidē m-
ndō

prudentissimus ille humani generis
 hostis filium tuum candidissimum,
 sanctissimum et in cunctis rebus cō-
 stantissimum est aggressus, varijsq̃
 tentationum generibus impetiuit.
 Quod si a cōdito orbe rem ipsam
 intexere aggrediamur, reperiemus
 vniuersos homines diuersa tētami-
 num genera passos, victos quā plu-
 rimos: quamq̃ paucissimos euassif-
 se victores. Nam si duas illas colū-
 nas tuis manibus formatas, Ada-
 mum et Euam, præsidio origina-
 lis iustitiæ munitissimas quassauit-
 dæmon ille scelestus, quem non
 interimet mortalium, tuo si fue-
 rit auxilio destitutus: Caim pri-
 mogenitum supplantauit, E sau-
 Pharaonem, Saulem: Salomonē
 autem diuina sapientia ornatum ad
 idola

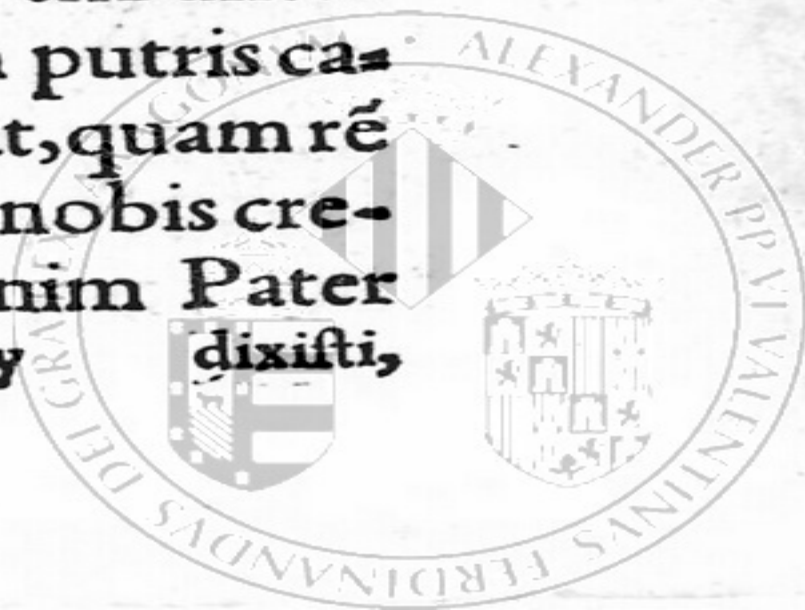

Dominicæ precatiois.

idolatriam inflexit. Quot gentiliū
duces, quot imperatores, quot tur-
cas, quot Indos, quot vniuersi hu-
ius mundi populos non subuertit,
et in paucis tuis Christianis quot a
tua fide nō dimouit? Quid agis Pa-
ter facturæ tuæ oblitus, et (vt mo-
destius loquamur) quare Pater per-
mittis opus tuam possideri ab illo
Sathana tenebrarum principe ne-
fandissimo? Non ignoramus Pater,
huic tyranno datam potestatem ad-
uersus nos, vel ad poenam nostrā
si vincamur, vel ad gloriam, si supe-
remus. Verum quis superare vale-
bit, nisi tu dederis nobis illam tole-
rantiam et patientiæ vim, quam tē-
tato Iob tribuisti? Quis superare
valebit, nisi tu dederis nobis alterū
Natham, quem a Dauid reuocem
post

post commissum adulteriū transmissisti? Quis superare valebit, nisi tu dederis nobis a carnis concupiscentia motis, gratiam illam quam es largitus Paulo deprecanti vt ab eo carnis stimulum abigeres? Quis superare valebit, nisi tu dederis nobis auxilium quoddam particulare, quo vincamus *o* uersa, quale Laurentio, Antonio, Catherinæ et toti martyrum, cōfessorum et virginum cætui tribuisti? Tentamur Pater, non ab vno dæmone, sed a multis, et etiam a mundo & carne, quam nobis, ad huc non demerentibus natiuum hostem, tribuisti. Nam ante mentis ortum putris caro rebe^llicam parauerat, quam rē ob rē mi parētis lapsum nobis creditus aduenisse. Tu enim Pater

y
dixisti,

Dominicæ precationis.

dixisti , Sensus & cogitatio hu-
mani cordis in malum prona sunt
ab adolescentia sua, ob eamq; cau-
sam pollicitus es te nõ vltra percu-
surum omnem animã , sicut fecis-
ti per diluuij aquas. Quod si in ipso
mundi exordio, qui tentabantur,
procumbebant , quando Sathanas
minus expertus erat, quando mũ-
dus parum labefactatus extiterat,
quando sensus velut infans teneros
insultus patiebatur, quanto fortius
in hoc mundi senio prosteruemur
vincemurq; , cum tentamur ab his
hostibus, dæmone, mundo & car-
ne? Quando dæmon ipse multa re-
rum experiētia fultus, parat in nos
sine numero, mille mill. in nocē-
di modos , quando mundus nulla
non admittit flagitia, quando caro

pus, quod corrumpitur, aggrauat animã, & sensus dominatur rationi? Quæ omnia considerabat Rex David, cū dixit. In te Deo eripiar a tentatione, & in Deo meo trãsgrediar murum. Agnouerat & ex perimento didicerat, se a tētationibus vinci, nec sine Dei auxilio eas posse superare. Si itaq; David vir fortissimus, qui potentissimū Goliath prostrauit, vrsū et leonē laceros suis manibus reddidit, a tētationibus euincebatur, nos fragiles et imbelles quo pacto, quum in tētationes incidimus, eas deuincere sine te Deo nostro valebimus, Tu igitur Pater, cui est proprium misereri semper et parcere, quiq; ad ipse. Si semel fueris pollicitus, da verbū tuum impleatur in nobis

y iū ad te

Dominicæ precatationis.

te clamantibus et dicentibus Et ne nos inducas in tētationē. Nō quod tu inducas et impellas nos in tēntationem, cū intentator sis malorū, et ipse neminē tēntas. Tētatur enim vnusquisq; a concupiscētia sua abstractus et illectus. Sed sæpenumero permittis nos tentari, vt probes nos, si fortes sumus, et huiusmodi tēntationes tolerare possimus. Sic tuo permissu Iob fuit tētatus. Sed quū ipsius Iob tolerantia attingere non possimus sine te, ad te recurrimus, tāquā ad patrē misericordiæ. Tu nempe dixisti per os prophetæ tui Davidis, Clamauit ad me & ego exaudiā eū, cū ipso sum in tribulatione, eripiā eū et glorificabo eū. Exaudi ergo nos clamantes ad te, eripe nos a laqueis veratiū hēstijm

tiū. Vides Pater, quam aduersarius
 noster diabolus tanquam leo rugi-
 ens circuit, quærēs quem deuoret,
 quamq̃ mouetur in orbem aduer-
 sum nos, prospiciēs si qua parte nos
 inermes reperiat atq̃ improui-
 dos, per quam nos quatiat, suumq̃
 virus pestilentissimū in nostras mē-
 tes traiciat. Precamur Pater, ne
 tradas bestijs ferocientibus animas
 confitentium tibi.

SED LIBERANOSA
 malo. Amen.

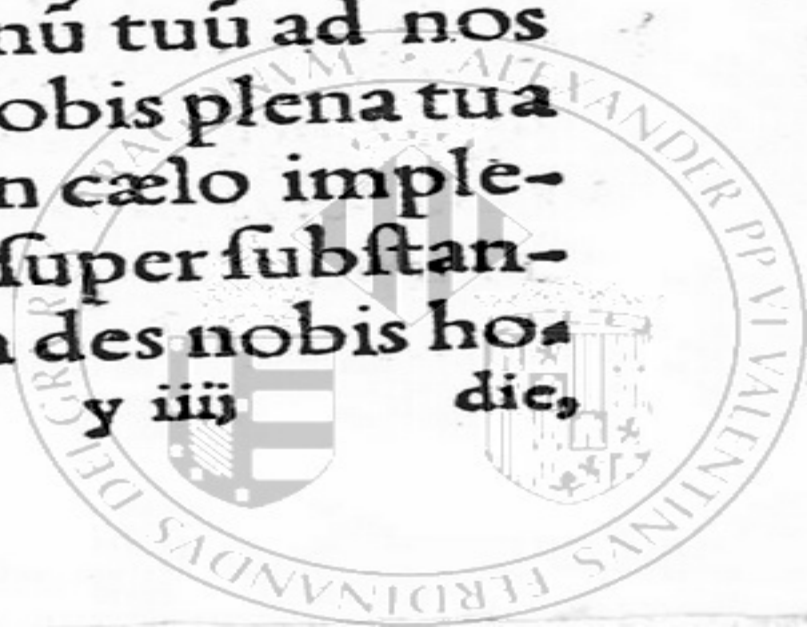

VNA hac vltima peti-
 tione Pater, multa a te
 postulamus. Petimus
 enim expertes fieri ma-
 li: ne ab vno malo duntaxat peti-
 mus liberari, sed ab vniuersis. O in-
 gens parentis liberalitas, o summa
 y iij ignosca

Dominicæ precatiois.

Ignoscētis miseratio. Nec enim filius tuus hoc nos petituros dixisset, nisi te nobis præstiturū illud sciuisset. Da ergo Pater, fruamur tui filij pollicitatione, & eripe nos a malis, quos in filios recepisti, tuo filio cohæredes. Libera nos Pater a spiritu fornicationis, a ira, odio, & omni mala voluntate, a subitanea & improuisa morte, ab ira tua, ab insidijs diaboli, a morte perpetua, et deniq; ab omni malo. Quæ omnia si pro tua bonitate egeris Pater, erga nos tuos filios, te Patre fruemur cū tuo filio & spiritu sancto per sæcula omnia sæculorum, amen. Dicimus, Amē, quod significat idem quod fideliter, vere, firmiter & indubitanter. Credimus firmiter & auster te per essentiã verum, quiq; al-

implet quod semel promittis, et in
uiolabiliter obseruas vniuersam tui
euāgelij pollicitationem. Sis ergo
nobis precantibus fidelis, qui dixisti.
Amen dico vobis, omnia quæ
orātes petitis, credite quia accipie-
tis et euenient vobis: et rursum. Pe-
tite et dabitur vobis, quærite et in-
uenietis, pulsate et aperietur vobis.
Omnis enim qui petit, accipit, et
qui quærit, inueniet, et pulsanti a-
perietur. Quærimus te Patrē exu-
les filij tui, petimus nobis cōcedas
quæ postulamus in precatione fi-
lij tui, scilicet, vt tuū nomē sanctifi-
cetur in nobis et regnū tuū ad nos
trāsmittas, fiatq; in nobis plena tua
volūtas, sicut perinde ac in cælo imple-
tur, panemq; nostrū super substan-
tiam illē et quotidianum des nobis ho-
die,

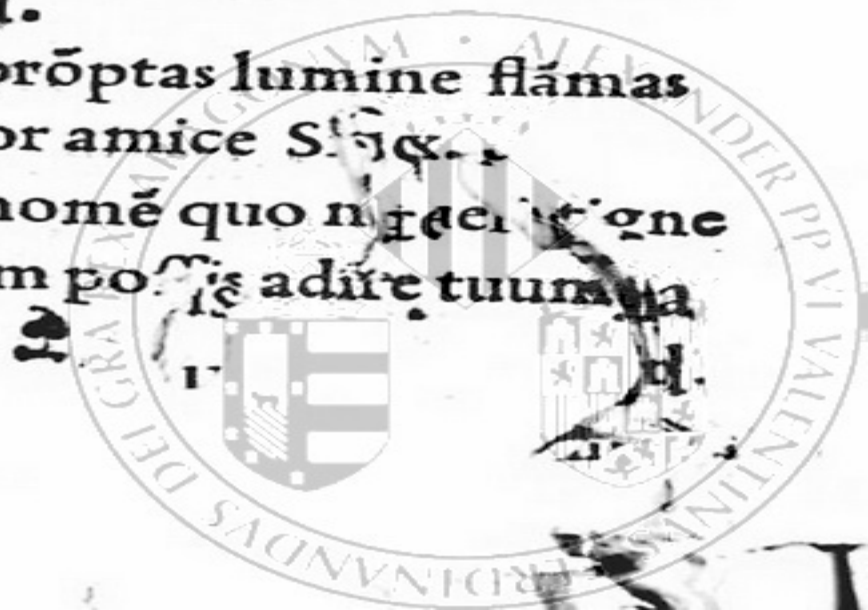

Dominicæ precationis.
die, et dimittas nobis errata nostra,
sicut et nos dimittimus debitori-
bus nostris, et ne nos permittas in-
tentationē labi, sed libera nos ama-
lo. Amē. Id est, stabilimēto perpe-
tuo et firmo, hæc quæ petimus fir-
miter credimus te nobis daturum,
modo ad nos pulsantes aperiantur
aures tuæ. Audē ergo Pater suppli-
cantiū filiorū preces, sicq; nos pe-
titorū effice participes; prout cre-
dimus te nobis impertiturum.

FINIS.

¶ **Franciscus de Vargas amico
lectori.**

Has quoq; diuino deprōptas lumine flāmas
Ipse tibi spirat lectōr amice S. J. C.
Vt modo: verbigenæ nomē quo n. g. e. t. g. n. e
Iam precibus patrem po. t. s. adire tuum.

SALVATIONIS ANGE
LICA DEIPARAMVIRGI
N. PROPOSITIO. IOANNE
MA. T. IN SILICEO. AR
CHIE. SCO POTO-
L. FANO.
AVTORE.

SERENISSIMAE DOMINAE
Mariae Reginae Bohemiae,
eius præceptor Ioannes
Martinius Siliceus Archie-
piscopus Toletanus
fœlicitatem.

.D.

NVlli hominum nec potuit nec
debit Deiparæ angelica salutatio
nuperanobis illustrata sanctius di-
cari, quam tibi Mariae Imperatoris
Caroli Quinti filia: quæ cū generis
nobilitate, tū etiā religione & vir-
tute cæteras huius tēporis Reginas
& antecellis et superas. Et vt ad cu-
mulū tuarum dotū addas, te MA-
RIAE matris Dei e. . . deuotam,
mitto ad te hanc nostram saluta-
tionis angelica . . . oratione. . . sæ-
pe sæpius legenda . . . V. e.

AVE MARIA GRA tia plena.

AVDE et lætare Ma-
ria, quod te donauerit
Deus, tāta ac tali gra-
tia quod vniuersos tui
generis homines antecellas, et supe-
res vniuersa angelorū agmina. Tu
vnica sine væ, sine lapsu, sine macu-
la: expers peccati originalis, venia-
lis et mortalis, sic placuisti Altissi-
mo, vt omnis gratiæ et virtutis ple-
nitudinē cōtulerit tibi. Ab Eua pri-
ma muliere ab angelo malo tētata,
mea vniuersos omne malū: a te Ma-
ria per intercessionē ab angelo
bono salutata, cōmne bonū accepimus,

Salutationis angelicæ.

mus. Eua attulit mœrorem, Aue, lætitiã. Aue ergo Maria. Gaude, inquã, et lætare, q̄ tanta apud Deũ, angelos et homines splēdeas gratia quanta nulla pura creatura ante te aut post te splēduerit. Asciiuerat olĩ Maria Prophetissa huius nominis prima, soror Aarõ Tympanum in manu sua, egressæq̄ sũt omnes Hebræorũ mulieres post eã cũ Tympanis et Choris, quibus præcinebat dicēs. Cãtemus Domino, gloriose enim magnificatus est: equũ et ascēsorẽ eius deiecit in mare. Tu Maria domina nostra, tu quæ vere Maria es, prophetarũ omnĩũ prophetissa, cuius Typũ Ia gessit, summe Tympanum in manu, crediemur post te cũ Tympanis et Choris vniuersi famuli, qui: præcinebori-

or, te in cōtanter sequemur, cantā-
 tes Dño . Gloriose enim magnifi-
 catus est dominus, qui equū et ascē
 forē deiecit in mare. Illa Maria po-
 pulū Aegyptiacū per equū, et p̄ as-
 cēforem regē Pharaonē intellexit,
 quos mare Rubrū exanimauerat,
 cum persequerētur fugientē Israe-
 lem, cui patulum se p̄obuerat. Ve-
 rū nos Sathanā dicimus ascēforem
 eiusq̄ conſectaneos equum nomi-
 namus, quos in te Maria merſos ac
 penitus ſuffocatos fatemur. Quan-
 doquidem hoc nomē Maria, mare
 idemq̄ amarum ſignificat . Es nē-
 pe, o Maria et iure optimo amaru-
 lentum mare ijs omnibus , qui tuo
 candori ſunt inſeſti, quiq̄ de te im-
 puderit aliquid uūtur. Contra effice-
 ris n̄ re illumina. quod etiā tuum
 nomen

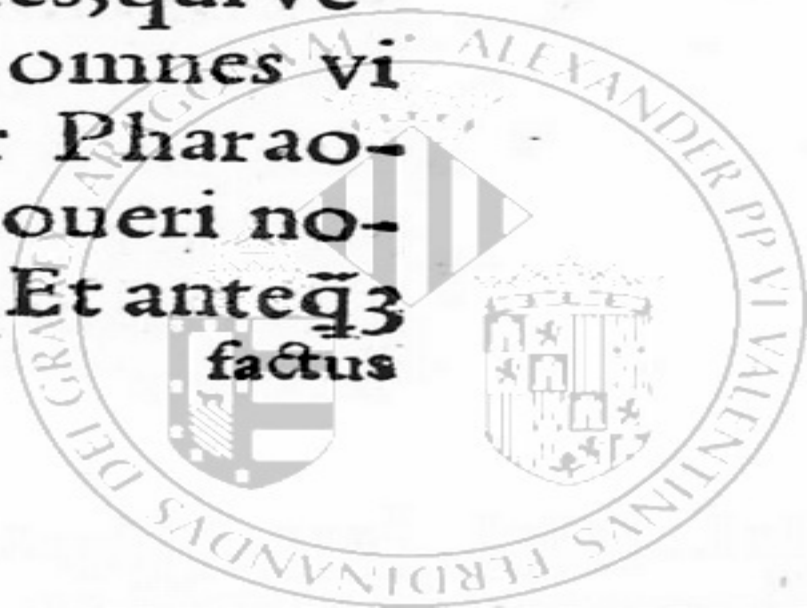
Salutationis angelicæ.

nomine designat, ijs qui te plenam gratiam confitentur. Cateamus itaque sponte nos tui famuli et deuoti, qui a te illustrari contendimus canticum domino Deo nostro dicentes. Glorioso enim magnificatus es domine, quod equum et ascensorem deieceris in mare. Vere magnificus diceris Domine, qui a deo magnam feceris tenebram virginem, quod nondum nata Quatuordecim annos nequam illum Pharaonem cum sua a Egypto in mare deiecerit ac penitus suffocauerit. Tu Domine bonitate tua et magnificentia virgini gloriosae tantum robur, tantaque dotum munimina praestitisti, ut carnis omnes illecebras, ceterasque huiusmodi peccates, quibus suo demore Sathanas huius mundi mundum oppugnabit, a se exulerit.

rit. Gloriosissime enim magnificatus es domine Deus in tua virgine ac matre Maria, sic triumphate interepto pestilentissimo illo hoste Sathana toti mundo infestissimo, quod velut fortissima triumphatrix, euestigio tibi domine decantauit longe sonantiori Tympano, quam fecerit altera Maria hymnus illum militanti Ecclesie iucundissimum.

MAGNIFICA T anima mea dominum, Et exultauit spiritus meus in Deo salutari meo. & c. In prima semper nascentis mundi etate dominus per aquas deleuit Aegyptum, id est, vniuersos peccatores, qui velut indomitus equus, per omnes vitiorum semper serebatur Pharaone asce, nec alio moueri nouerat ductore. Et antequam factus

Salutationis angelicæ.

factus foret Adamus, talis vna dæ-
moniorū A Egyptus fuerat in cælo
cōtra quos Michael et angeli eius
pugnarunt victosq; in terram præ-
cipitarunt: vbi per multa annorum
milia sunt dominati, nec inuentus
est a tempore lapsus Adæ ad tuum
vsq; aduentum Maria, qui hos ne-
dicam vince, verum neq; inuade-
re ausus esset. Gaude et lætare Ma-
ria, q; tu vna fueris a deo selecta ple-
na gratia quæ caput Sathanæ con-
triueris, eiusq; equū, id est, suos se-
quaces in mare perdideris. Aue er-
go dæmonū triūphatrix, vitiorū ex-
pultrix, angelorū fortissima, deposi-
tū vniuersæ gratiæ, stellarū lucidi-
ssima, virgo virginū, paradisi,
immarcessibilis rosa, n. p. suffu-
giū, lassorū requ. p. egrin. bium
via

via, nauigantium portus, vulnera
 torum medicina, cælitum vniuer-
 sorum corona, omnium ad te cõ-
 fugientium asylum, omnium impe-
 ratrix potētissima. Tu domina no-
 stra, quæ post Deum patrem tuumque
 filium et spiritum sanctum in reg-
 no cælorum primas es: impetra pre-
 camur, ab eo, quem nobis peperis-
 ti Messiam saluatorem & protec-
 torem, dignetur omnibus nobis
 Christicolis tantillum gratiæ imper-
 tiri, quo possimus et nos et vniuer-
 sas animas nobis commissas a dæmo-
 num laqueis eripere, et immacula-
 tos custodire. Amen.

MINVSTE

cum.

z

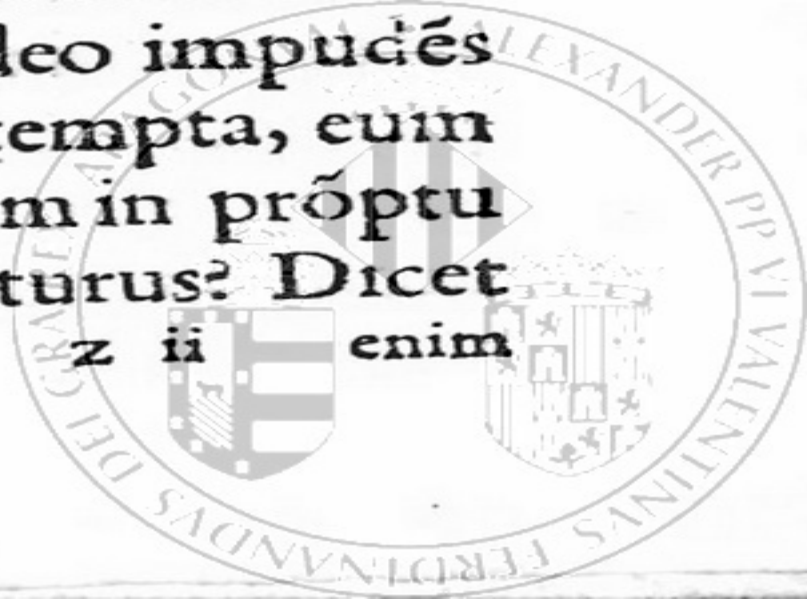

QUOD plena sis gra-
 tia, o Maria colligi in-
 ferriq; potest, velut
 consequens vnum ex
 antecedente hoc. Dominus tecum.
 Nempe si dñs tecum est, tu plena
 gratia es. Vbi enim dñs deus est, et
 gratiarũ plenitudo est. Grande sa-
 cramentũ conprehenditur in hoc
 dicto, Dñs tecũ. Nec ab re angelus
 Gabriel missus ad te legatus, cũ te
 salutasset, protulit Dñs tecũ, et non
 protulit, Cũ Domino es. Quippe
 qui cognouerat te extemplo futu-
 rã Dei matrẽ: ob idq; verbo hoc,
 Dominus tecum vsus est, animad-
 uertens naturalẽ reuerentiã a Deo
 statim a te nascituro vi uiri matri
 præstandam. Gaude ergo et iocundare
 Maria q; dominus tecum, quia omnia,
 perq; m

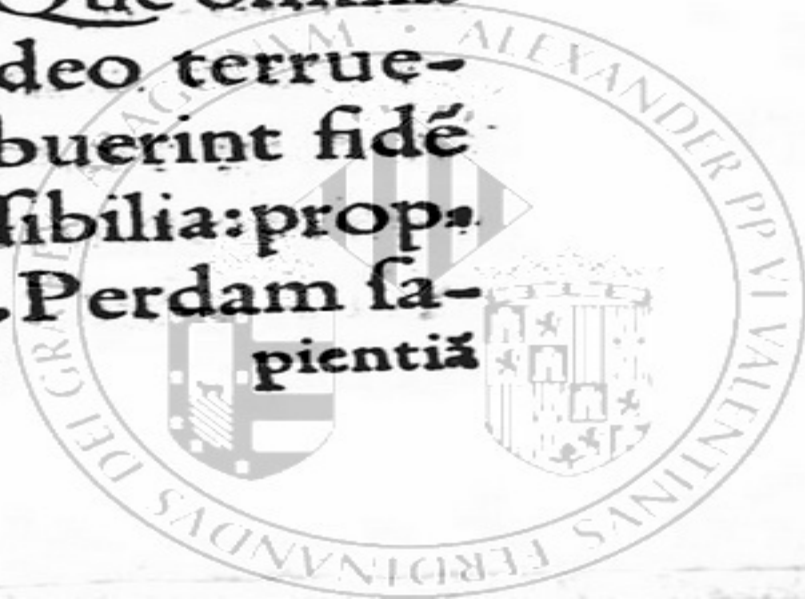

per quē omnia, cū quo omnia sunt,
 tecū sit, tecū tanquam filius cū ma-
 tre, tecum tāquam infans cū nutri-
 ce, tecum tanquam subditus cū tu-
 tore. Si Deum fatagimus inuenire,
 nullibi certius quam tecum scimus
 reperiendum. Si ab eo impetrare
 aliquid cupimus, te duce obti-
 nendum est. Quod est Dominus
 tecum, o Maria, quæ Syra lingua
 Domina interpretaris, nisi Domi-
 num cum domina esse? Sathanas
 impetere Adamum nequiuit, nisi
 per Euam: et nos Deum adire per-
 timefcimus nisi per te Maria intro-
 ducamur, Quod si Dominus tecū
 est, vti diximus, quis a deo impugēs
 erit o Maria, vt te contempta, eum
 audeat contumellare, cum in prōptu
 suo obiurgatur et auditurus? Dicit
 z ii enim

enim Dominus deus, quid agis in-
 uerecunde, nō ne intueris me cum
 Maria esse? Cū dñā angelorū esse?
 cum matre mea esse? Quæ insolentia
 te rapuit: qua dementaris super-
 bia, et quis tu es, cui aures porrigā,
 cum spreueris matrem mihi charis-
 simam? scito te nihil impetraturū
 si a me selectissimam matrē substu-
 leris. Hoc est, o plenissima gratiarū
 Maria, quod angelus Gabriel signi-
 ficare voluit nō modo tibi, sed vni-
 uersis angelis et hominibus, quan-
 do dixit, Dominus tecū, quasi di-
 ceret. Dominum Deum amplius
 requirendū non esse extra te. Quo
 fit eum qui tibi hostis est, quiq; im-
 pius est in te, indignū fore, qui De-
 um inuenire queat. A T. O. m
 modo, o Maria ince. igip. test. h. c.
 l. verb. h.

verbum. Dominus tecum. Nam
 tu homo cum sis, tantā apud Deū
 gratiā inuenisti, q̄ Deus in te fie-
 ret homo. At si deus dixit. Cum
 sanctis sanctus eris, et cum peruer-
 so peruerteris: credere dignum est
 Dominum Deum hominem esse,
 postquam ipse cū homine Maria
 est. Dic nūc nobis Maria, vnde ad
 hoc verbum. Dominus tecum, nū-
 tiatum ab Angelo fueris turbata,
 nisi in ipso noueris Deū in te hu-
 manandū, et eum moriturū qui na-
 tura est immortalis, et reliqua cō-
 præhēderis fide, quæ ad Deū esse
 hominē consequūtur? Que omnia
 sapientes huius mūdi adeo terrue-
 runt ei nullam adhibuerint fidē
 eximā. *Impossibilia: prop.*
 te, quos *Deus. Perdam sa-*
pientiā

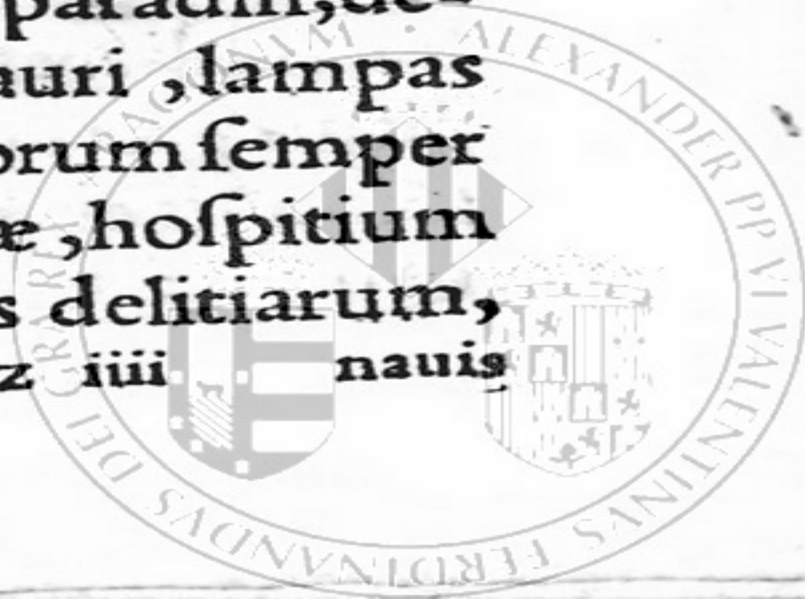

salutationis angelicæ.

scientiam sapientum et prudentiam
prudentum reprobabo. Tu ergo
Maria et angelorum et hominum
sapientissima, tanta fuisti gratia de-
corata verbo hoc, Dominus tecum,
audito, ut in admirationem rapta,
intellexeris quæ Gabriel euestigio
declarauit inquiens, Ne timeas Ma-
ria, inuenisti enim gratiam apud do-
minum: ecce concipies & paries
filium, et vocabis nomen eius Iesum
Hic erit magnus, & filius altissimi
vocabitur, & dabit ei dominus se-
dem David patris eius, et regnabit
in domo Iacob in æternum, et regni
eius non erit finis. Gaude ergo &
lætare Maria, quod Dominus tecum
sit, quod quæ una tu hominum
hominem nobis
Gabriel e cælesti curia

ad te nondum matrē Dei creatam
 tanta vrbānitate, tantāq; verborū
 maieſtate eſt vſus: nos puſilli lin-
 gua q; blæſi o mulierum altiffima
 Maria, cum ad te matrem altiffimi
 Dei imus tuā opē poſtulaturi, quo
 orationis genere, qua ſermonis vir-
 tute vtemur? Ignofce quæſumus
 Domina, q; ſpurci cum ſimus an-
 gelicam ſalutationem polluto pro-
 feramus ore, eamq; tibi minus re-
 uerenter offeramus. A V E igitur
 Maria vtriuſq; teſtamenti aurea ar-
 ca, ſacrarium excelfi domini, fons
 diuinarum aquarum, vitis ſancta
 palmitis æterni, ianua paradifi, de-
 poſitum immenſi theſauri, lampas
 diuini luminis, ager florum ſemper
 virtutum, ſeminarium vitæ, hoſpitium
 reſis altitudo, hortus deliciarum,
 nauis

navis mercium infinitarum, ciuitas
imperatoris. Tu quæ sola meruisti
tecum habere Dominum I E S V M
redemptorem nostrum, impetres
precamur, nos in famulos tibi dica-
tos recipiat et tandē cælestis illius
Hierusalē, te duce, incolas reddat.
Amen.

**BENEDICTA TV IN
mulieribus.**

GA V D E et lætare Ma-
ria q̄ vna tu ac sola mu-
lierū ita placueris Altis-
simo vt omnes antecel-
las mulieres in benedictione, hoc
est, in partus fecunditate, quæ solis
fœminis et non omnibus scribitur.
Quam fecunditate, leg omnes,
virgo

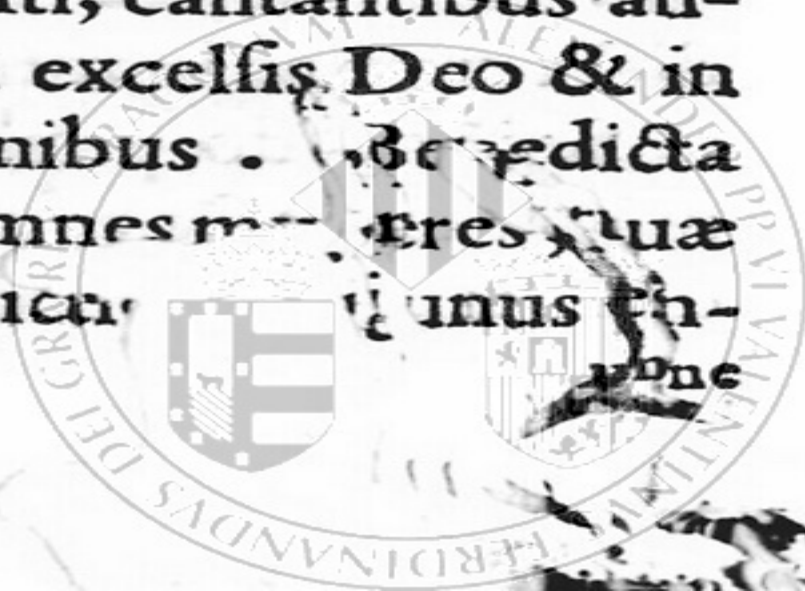
immo et angeli vniuersi natura fort
 rent adepti, eos perinde superares
 atq; modo excellis tui generis mu-
 lieres vniuersas. Quod si pleræq; foe-
 minæ numerosam sobolem attule-
 rint, non propterea tibi vnicā pro-
 lem parienti æquabuntur in bene-
 dictione: cum illæ peccatis obno-
 xios suisq; libidinibus seruientes
 pepererint homines: tu autem vni-
 cum pepereris hominem peccati
 omnis expertem, eumq; Deum &
 totius mundi rectorē. Benedictus
 venter qui talem deum hominem
 portauit, Benedicta vbera quæ tā-
 tum hominem lactauerunt, Bene-
 dicta ergo tu in mulieribus, quæ tā-
 lē Solē mundo præbueris, quo ani-
 mæ in eadem et marcescentia re-
 dunt in vixei quo pelluntur tene-
 bræ

Salutationis angelicæ.

bræ, resplendent omnia, quo abijci-
tur hyems, et vernantes flores per
singula prata inuentos, odores quã
suauissimos exhibentes colligimus.

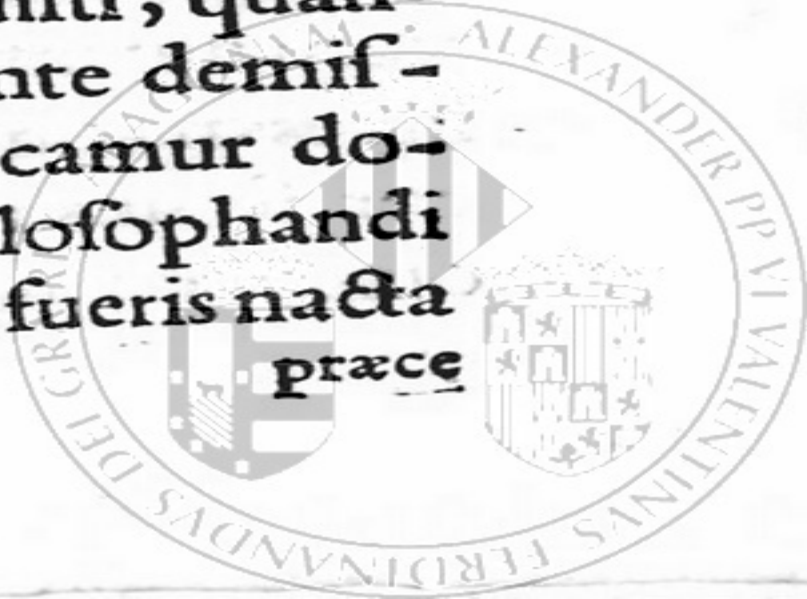
Gaude et lætare Maria q̄ sola tu
fueris expers maledictionis a deo
exhibitæ aduersus Euam primam
parentē & aduersus reliquas mu-
lieres, quæ in dolore pariunt suam
prolem, & in dolore prius virgini-
tatis florem amittunt. Tu vnica
Maria inter omnes selecta retento
virginitatis candore verbum pa-
tris concepisti, & nullo interueni-
ente dolore conceptum filium toti
mundo contulisti, cantantibus an-
gelis. Gloria in excelsis Deo & in
terra pax hominibus. Benedicta
ergo tu inter omnes mulieres, quæ
sola tale benedictum genuisti.

Expositio.

ueneris apud Deum, O inscruta-
bilis sapientia Dei, o diuina boni-
tas inattingibilis. Denegatur quæ-
rentibus ingens illa benedictio &
datur tibi; Maria haud quærenti,
immo forte fugienti. Nulla enim
maior benedictio fœminæ dari po-
tuit, q̄z vt mater Dei efficeretur.
Nec enim ad tātum munus huma-
na industria se extendit. Quare
donum Dei & datum Domini
esse credimus. Quod numen alti-
ssimum tributum est tibi, o Ma-
ria quatenus humillima omnium
creaturarum es inuenta, tantoq̄
præcæteris Deo placuisti, quan-
to vniuersis tua in mente demis-
sior eris. Tunc nobis precamur do-
minum vnde philosophandi
genus asciderit quem fueris nata
præce

Salutationis angelicæ.

præceptorem, qui te huiusmodi mundi contemptum docuerit? Benedicta tua mens, quæ Spiritum sanctum habuit doctorem, a quo prius es facta fœcunda, quam fueris corpore prægnans. AVE igitur mulierum speciem, gemma virginum, nuptiarum exemplar, viduarum solamen, thalamus incorruptus, statio Trinitatis, baiula verbi diuini, altissimorum arcanorum conscia, omnis ruinæ reparatrix, capacior cælis, humilitatis norma, virtutum et omnium gratiarum pelagus, Spiritus sancti templum, domus benedicta, peccatorum patrona: et errantium inuentrix, o Maria inter mulieres maxime benedicta. Quare precor seruum tuum errantem, velut ouiculam amissam, quatenus inuisos

Expositio: Fo

uersos Christianos in caulā tuarū
ouiū sic reducas, q̄ tuæ benedictio-
nis participes efficiamur, nec dese-
ras nos in tempore hoc, quo maxi-
me te patrona egemus apud Deū
patrē, tuumq̄ filium benedictum,
et spiritum sanctum ab eisdē pro-
cedentem, facq̄ nos ita tibi hærere
q̄ penitus a te diuell. nequeamus.
Amen.

¶ ET BENEDICTVS
fructus ventris tui IESVS.

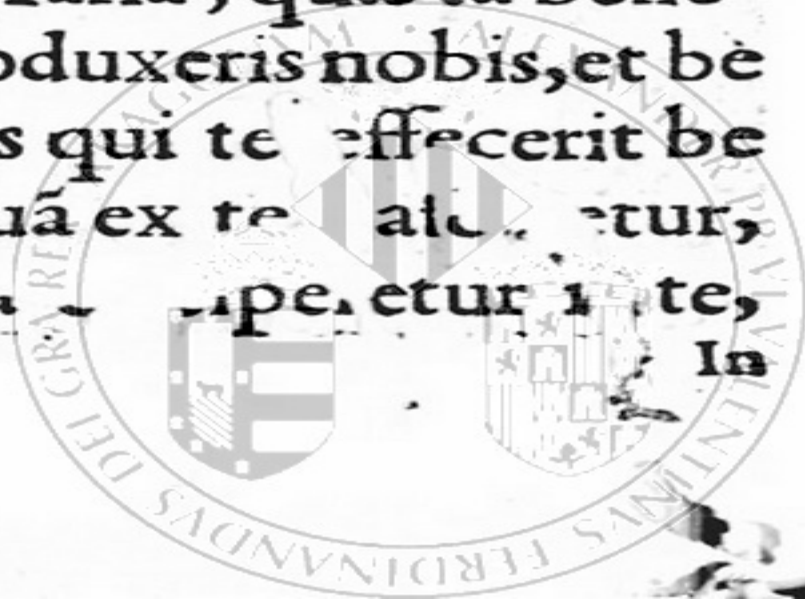

ARBOR bona, arbor
sācta, arbor benedicta
benedictū fructum af-
fert, o Maria inter mu-
liere bene
mū o per ereri
fructum illū bene-
dictū

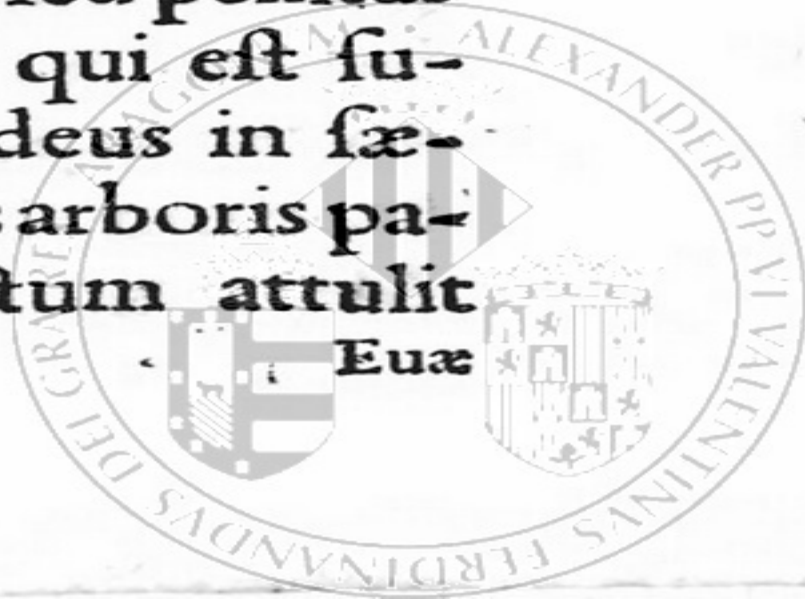
Salutationis angelicæ.

dicatum, in quo vniuersi homines
benedicuntur. Hic tui ventris fru-
ctus, est illud semen olim mundo
a Deo promissum, cū diceret Abra-
hæ, in femine tuo benedicetur om-
nes gentes. Hoc semen, e cælo mis-
sum, est illud quod cecidit in terrā
bonā et dedit fructum centuplum.
Nec enim tantum redderes fructū
Maria, si non esses terra benedi-
cta. Bene de te prophetauerat psaltes
inquiens. Benedixisti domine terrā
tuam auertisti captiuitatem Iacob:
et alibi, Dominus dabit benignita-
tē, et terra nostra dabit fructū suū.
Benedicta tu Maria, quæ tā bene-
dictū fructū produxeris nobis, et be-
nedictus fructus qui te effecerit be-
nedictā ante quā ex te aliquid creetur,
immo ante quā ipse creetur et te,
In

In plantis omnibus id licet videre,
 vt fructui arbor impartiatur virtu-
 tem, non contra, cū hæc prior illo
 natura et tēpore sit causaq; illius.
 Hanc legem non modo plantæ, ve-
 rum animantia cuncta quibus pa-
 riēdi vis est tributa, obseruāt. Quā
 legem tu sola supergressa es, tuum
 pariēs genitorem, et fœcunditatē
 suscipiens ab eo, quē fueras paritu-
 ra. Benedictus ergo talis filius, qui
 ante quam esset filius tuus te matrē
 futuram benedixerit. Benedictus
 talis filius, non solum inter mulie-
 res, nec solū inter viros, immo nec
 solum inter angelos, sed penitus
 est benedictus, quippe qui est su-
 per omnia benedictus deus in sæ-
 cula. Qui dam fructus arboris pa-
 radisi terretis benedictum attulit

Euæ

Salutationis angelicæ.

Eua mandenti, hic autem fructus
arboris paradisi cælestis tibi Mariæ
benedictionem porrigit comedenti,
Ille mortem præbuit mundo, hic
vitã. Ille inferni portas aperuit, clau
seratq; paradifum, hic vero cælos
referaui, et spatiosam inferni viam
restrinxit, Benedictus talis fructus,
cui nomen est IESVS quod ser
uatorem simul et saluatorem signi
ficat. Qui enim mâducauerit hunc
fructum, viuet in æternũ. Hic fru
ctus comestus vitam dederat Pau
lo dicenti: viuo ego, iam non ego,
viuit autem in me Christus. Seruat
hic fructus ab omni corruptionis
lapsu manducãtem, ipsumq; saluat
ab omni periculo occurrenti. Huc
fructum comedere, O
Maria, nisi tu illud resurrexeris, no
bis

Expositio.

bis porrexeris: libéterq; ipsum cre-
dimus te daturam, si haud oscitan-
ter tuá clementiá adierimus, concia-
nētes illud cāticū Gabrielis, A V E
gratia plena dñs tecū benedieta tu
in mulieribus, addētes . Et benedi-
ctus fructus ventris tui, quod Elisa-
beth cognata tua adiecit, simulq;
ponētes hoc nomē Iesus, quo tátū
fructum nominemus. Hoc docuit
Angelus præcipiente Deo, et ob
hoc illustrata ecclesia prædictæ Isa-
bellicæ voci idem nomē adiunxit.
Aue igitur vniuersæ benedictionis
origo, gleba fertilissima terræ, flori-
da arbor, perēnis fructus, véter fœ-
cundior cælo, tabernaculū diuinæ
gloriæ. scriniū verbi diuini, melli-
ta diuinitatis, custodia, reclinatoriū
nominis tetragrammatō, sedes sapiē-

& tia

Salutationis angelicæ:
tiæ diuinæ, thorus, sponsi haud dor-
miētis, myrrha selecti odoris, totius
orbis fundamētū, reparatrix vniuer-
sæ ruinæ. Tu Maria, quæ nūquam
non recipis fugiētes ad te, extende
pallium tuæ miserationis ad nos ti-
bi iam olim dicatos, sub quo prote-
cti possimus ab insidijs inimicorum
omnium liberari fieriq; participes
benedicti fructus vteri tui sacрати.

Amen.

SANCTA MARIA MA-
ter dei ora pro nobis peccato-
ribus. Amen.

REDIMVS super-
nas virtutes et angeli-
cas potestates Deo se-
per concurre. Sanctus,
sanctus, sanctus, quod in deo est, et
fortis, fortis, fortis. In cunctis totius orbis
vniuersa

vniuersa Deus optimus exuperet
 eaq; post se infinito relinquat inter-
 uallo, hac vna tamē virtute, scilicet,
 fortitudine in suis omnibus attribu-
 tis resplendet ampliter inter mor-
 tales. Hāc fortitudinē experimento
 didicit Anna vxor Helcanæ, quæ
 natura sterilis fuerat. cuius precibus
 deus cōmotus leges naturæ infre-
 git, eamq; fecit foecūdā. Quā rē cū
 dignosceret Anna prupit in hunc
 hymnū. Non est sanctus vt est dñs
 Nec enim est alius extra te: et non
 est fortis sicut Deus noster, Hanc
 fortitudinē expertus Dauid in die
 quo liberauit eū dñs de manu om-
 niū inimicorū suorum et de manu
 Saulis. **1 c cinit. Dñs petra mea et**
rob : mei : saluator meus : deus
fortis meus, sp : in eū, scutum
& iū meum

Salutationis angelicæ:

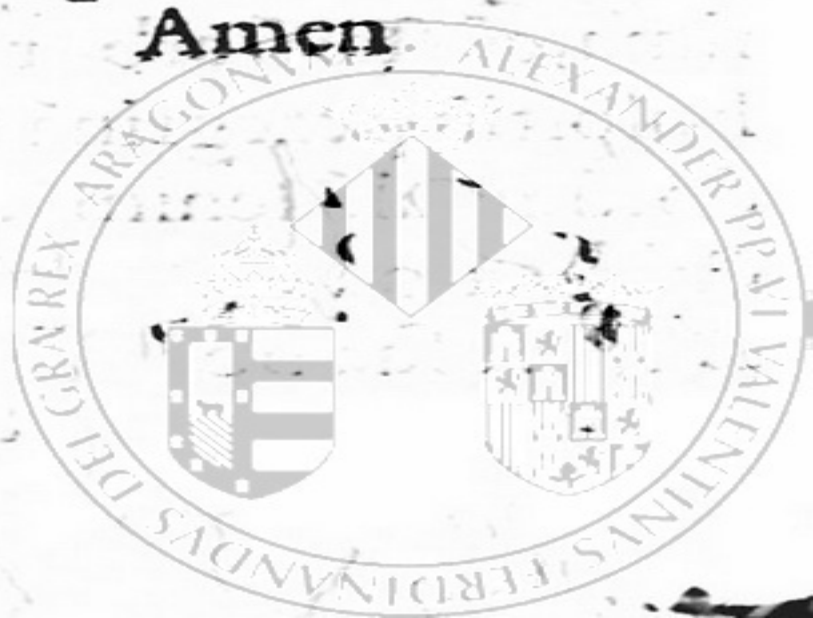
meū et cornu salutis meæ. Neq̄ du-
bitamus restitisse Pharaonē Moy-
si, vt dei fortitudo mōstraretur in
omni terra. Tu Maria post Deum
inter puras creaturas sola inuēta es
princeps, cui hoc nomē sancta, ex-
cellēter cōueniat: tāta enim sancti-
tas, id est, fortitudo, fuit in te, quod
Deum natura fortissimū, impassibi-
lē, immortalē et quem cæli capere
nō poterāt, ecælo deduxeris in ter-
rā, tuoq̄ in vētre gestaueris, & ipsū
pareres mūdo passibilē atq̄ morta-
lē. Tu sanctissima Maria es illa mu-
lier fortis, quā sub rogatione Salo-
mō posuerat in suis pabolis dicens,
Mulierem fortē quis inueniet? pro-
cul & de vltimis finibu. precium.
eius. Tu es illa nauis in st. on. uæ
de longe portat p. c. iuu, Mu. tæ
enim

enim filia congregauerunt diuitias:
 sed tu supergressa es vniuersas, nam
 tu sola mater Dei effici meruisti:
 qua vna dignitate nulla maior in
 foemina excogitari potest. Merito
 ergo dicamus quod caeteris tui sexus
 praestatur gratia per partes: tibi ve-
 ro Mariae tota se inderit plenu-
 do gratiae et sanctitatis. Eia ergo sa-
 cta sanctorum Maria, fortissima mu-
 lierum, angelorum stupor, terribilis vt
 castrorum acies ordinata, fauus mel-
 lis innoxij, aquaeductus paradisi, phoe-
 nix vnica mundo, vinea Domini,
 oliua spetiosa in campis, cedrus altis-
 sima, cum ceterarum arborum speciosissima,
 hospitium peregrinatum, baculus clau-
 dorum, ceterum lenimentum. O mater dei sa-
 ctissima, orate pro peccatoribus
 Dei, vt sua bonitate ignoscat nos-
 & iu-
 tris

Salutationis anglicæ.

tris erratis. Cognosce Dña mancipia
tui filij empta suo sanguine. Absit
regina nostra patrona nostra, &
mater nostra, tantus sanguis tamq̃
præclarus fuerit fusus in cassũ. Fac
igitur clemētissima mater, vt quos
filius tuus tanto emerat sanguine,
ipsa redimas tuis precibus, iterũq̃
nos efficias suos. Assiste nobis quæ-
sumus Domina cum instans nostri
discessus aduenerit vt te ductrice
possimus procūbere ad pedes tui
filij Dñi nostri Iesu Christi: cū quo
et eius patre et spiritu sancto viuis
et regnas in cælis per infinita sæcu-
lorum sæcula. Amen

F. 9

ANNOTATIO

IDIT O libro de no-
mine diuino IESVS
et typis absoluto re-
pertus est liber super

Apocalypsim quadringētis abhinc
sexaginta septem annis in membra-
na literis Gothicis scriptus, cuius
autor adhuc ignoscitur credimus
fuisse diuum Leandrum aut ei con-
temporaneum aliquem virū do-
ctissimum qui exponens illud Apo-
calypsis. Ego sum alpha, et O. prin-
cipiū et finis dicit dominus, ita in-
quit. Quid sit autem quod elemē-
ta hæc ex alphabeto idest Δ et. O.
veritas ipsa cōmemorat, prudenter
debemus aduertere: nā figura ipsa
lit. id est Δ . tam in græcis literis
quā in latinis, ut ducitur virgulis

& iiii

ANNOTATIO:

pari æqualitate porrectis. Vnde nõ
ine causa diuinitatis vnitatem dixere
nt esse maiores . Hæc ille . Exqui-
bus cõfirmare licet id quod intertio
nostri libri capite diximus , scilicet
literam A subtriåguli figura hoc
pacto. Δ . antiquitus scriptam fu-
isse.

FINIS.

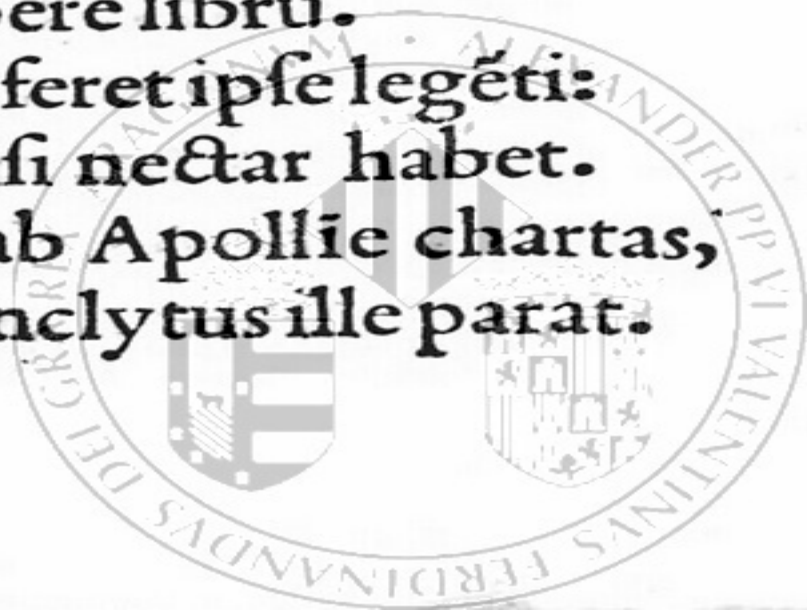
FRANCISCVS DE VAR
gas obuijs lectoribus.

Cũ lucẽ ingenuis iuuenili in flore dedisset
Scintillis splendens, Artibus ipse Silex:
Protinus assurgẽs cælestia dogmata pãdit
Et sophiæ abstrusis ignibus ecce micat.
At nũc doctrinæ iaculatur fulmina sacrae
Ignipotens, nolit, seu velit inuicere.

¶ MENESE DE AVENDA
ño ad lectorem.

Scriptores veteres pariter, pariterq; recētes
Reijce, et hoc vnū, nūc cape lector opus,
Quod tibi per lusū, furtiuus condidit horis
Præfulis eximij sat properata manus.
Fluctibus in medijs rerū, cū talia præstet,
Quid censes faceret, si suus ipse foret?
Omnibus inuigilat, pectori dat pabula pastor,
Nūc reparat caulas, nūc fugat ille lupos,
Nunc audit lites, nūc hos, nunc accipit illos
Ad se cursantes, scriptaq; missa legit,
Respondetq; illis, nunc dat mādata ferēda,
Assiduus sacris, assiduusq; choro.
Obrutus his curis, tamē hūc tibi lector amice
Ex gēmis factū, donat habere librū.
Tu lege, nā precium de se feret ipse legēti:
Nil nisi mel purum, nil nisi nectar habet.
Post hūc accipies scriptas ab Apollie chartas,
Quas tibi (si huc uideas) inclytus ille parat.

QUAE R. P. A T A N O T A T V
digna, quæ ob defectû typogra-
phi, sese offerunt corrigenda,
præfens pagella demõstrat.

Folio. 18. pagina. 2. linea. 1. loco vt
lege et.

F. 21. p. 2. l. 18. characteres, lege chara-
cteres cum aspiratione, et in alijs lo-
cis vbicunq; reperiat.

F. 25. p. 1. l. 12, hæduæ dictiones, hac
et, sunt expungendæ.

F. 27. p. 1. l. 18. et. 19. cohæruit lege
cohæsit.

F. 34. p. 2. l. 8. constiuatur, lege cõ-
stituatur.

F. 38. p. 2. l. 3. habent idem cêtrum.
lege habent solum idem centrum.

F. 42. p. 1. l. 19. filij. lege fratres.

F. 52. p. 1. l. 6. Chrtus. leo. Chrtus

F. 57. p. 1. l. 1. pænura. iuri. lege præ

ERRATA.

nunciaturi.

F. 58. p. 2. l. 20. exultatione. lege
exultatione.

Fo. 62. p. 2. l. 18. methaphifica. lege
metaphyfica

Fo. 72. p. 2. l. 19. consolatore. lege
consultore.

F. 85. p. 2. l. 16. nonnaia. lege Nona
ria cum litera maiori.

F. 97. p. 2. l. 4. granatēses. lege Gra
natenfes cum litera maiori.

F. 127. p. 2. l. 1. credecamus lege cre-
damus.

F. 130. p. 1. l. 18. et. 19. bñedictone.
lege benedictione.

F. 131. p. 2. l. 12. difufe. lege diffuse.

TOLETI.

Excudebat Ioānes Ferrarius,
Anno a Christo nato.

M.D.L. Idibus

Nouembris.

